

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YEREL YÖNETİMLER ANABİLİM DALI
YEREL YÖNETİMLER VE KENT POLİTİKALARI BİLİM DALI

**İSTANBUL'UN ÇEPPERİNDE GENÇLİK POLİTİKALARI: PARTİ
TEŞKİLATLARI, BELEDİYELER VE GENÇLİĞİN MOBİLİZASYONU**

Yüksek Lisans Tezi

ABDULLAH ŞENASLAN

İSTANBUL, 2018

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YEREL YÖNETİMLER ANABİLİM DALI
YEREL YÖNETİMLER VE KENT POLİTİKALARI BİLİM DALI

**İSTANBUL'UN ÇEPPERİNDE GENÇLİK POLİTİKALARI: PARTİ
TEŞKİLATLARI, BELEDİYELER VE GENÇLİĞİN MOBİLİZASYONU**

Yüksek Lisans Tezi

ABDULLAH ŞENASLAN

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ OSMAN SAVAŞKAN

İSTANBUL, 2018

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

YEREL YÖNETİMLER Anabilim Dalı MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi ABDULLAH ŞENASLAN'ın İSTANBUL'UN ÇEPERİNDE GENÇLİK POLİTİKALARI: PARTİ TEŞKİLATLARI, BELEDİYELER VE GENÇLİĞİN MOBİLİZASYONU adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 21.06.2018 tarih ve 2018-17/24 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi 27/06/2018

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

1. Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi OSMAN SAVAŞKAN	
2. Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi BURAK HAMZA ERYİĞİT	
3. Jüri Üyesi	Prof. Dr. HAMZA AL	

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı	: Abdullah Şenaslan
Anabilim Dalı	: Yerel Yönetimler
Programı	: Yerel Yönetimler ve Kent Politikaları
Tez Danışmanı	: Dr. Öğr. Üyesi Osman Savaşkan
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans - Haziran 2018
Anahtar Kelimeler	: Gençlik, Yerel Yönetimler, Katılım, Siyasi Partiler

ÖZET

Türkiye’de 2000’li yıllardan sonra gelişen gençlik hareketleri ve artan genç nüfusun etkisiyle gençlere çeşitli roller atfedilmiştir. Siyasi partilerin ve sivil toplum hareketlerinin ideolojik düşünce yapılarına göre gençlik politikaları da farklılaşmıştır. Merkez ve yerel yönetimler arasında değişen güç ilişkileri, yerel yönetimlerin genel olarak kültür özel olarak da gençlik politikaları alanında faaliyet üretmeye başlamalarına neden olmuştur. Bu bağlamda gençlik, yerel yönetimler açısından önemli bir hedef kitlesi hâline gelmiştir.

Bu çalışmada, iktidar ve ana muhalefet partilerinin merkez ve yerel düzeyde gençlik politikaları karşılaştırmalı olarak ele alınmış ve gençlik tahayyülleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma, Pendik ve Kartal belediyelerinin gençlik politikalarından yola çıkarak gençliğe yönelik politikaları şekillendiren aktör, kurum ve süreçlere odaklanmıştır. AK Parti, 2013 yılına kadar gençliğe dönük politikalarında genellikle hizmet odaklı ve gençlerin gündelik hayatla ilgili taleplerini karşılamaya yönelik strateji izlerken 2013, gençliğe yönelik kültürel ve ideolojik projelerini öne çıkarmıştır. Bu bağlamda, AK Parti tarafından yönetilen belediyeler, partinin yerel teşkilatları, merkezî hükûmetin yerel kurumları ve çeşitli STK’larla birlikte gençliğe yönelik ciddi bir mobilizasyon başlatmıştır. Aynı şekilde CHP’nin de gençlik politikalarını 2013

sonrası revize ettiği ve kendi ideolojisi çerçevesinde gençliği yeniden inşa etmeye yönelik önlemler aldığı görölmektedir.

Yerel düzeydeki süreci etkileyen aktörler ile birebir mülakatlara ve konuyla ilgili gerek merkezî gerek yerel yönetimlerce üretilen dokümanlara, istatistiklere dayanan bu çalışmada, yerel yönetimlerin gençliğe dönük politikaları farklı siyasi partilerce yönetilen belediyeler bağlamında karşılaştırmalı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu çalışma aynı zamanda gençlik alanındaki, merkezî ve yerel yönetimler, siyasi partilerin yerel teşkilatları ve STK gibi aktörler arasındaki koordinasyon ve ilişkiye odaklanarak yerel yönetimler ve gençlik çalışmaları alanlarındaki literatüre önemli bir katkı sağlamaktadır.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Abdullah Şenaslan
Field : Local Governments
Programme : Local Governments and Urban Politics
Supervisor : Dr. Osman Savaşkan
Degree Awarded and Date : Master – June 2018
Keywords : Youth, Local Governments, Participation, Political Parties

ABSTRACT

YOUTH AND POLITICS IN THE PERIPHERY OF ISTANBUL: PARTY ORGANIZATIONS, MUNICIPALITIES AND THE MOBILITION OF YOUTH

In Turkey, youth has been designated with different roles, especially in light of the emergence of youth movements since the 2000s, accompanied by the increasing youth population. Youth policies have been also differentiated in accordance with the ideologies of political parties and non-governmental organizations. The changing power relations between central government and local governments have enabled local governments to generate activities focusing on culture in general and youth policies in particular. Within this context, youth has become an important social group targeted by local governments.

In this thesis, the youth policies of the ruling and the main oppositional party have been comparatively examined to reveal their imaginations of youth. The study has focused on the actors, institutions and processes that are involved in the shaping of policies specifically targeting youth, by analyzing youth policies of Pendik and Kartal municipalities. Until 2013, AK Party, in enacting its policies targeting youth, followed a strategy, which was generally a service-based with the aim of meeting the youth's demands in everyday life; however, after 2013, it has begun to highlight more culturally and ideologically motivated projects for youth. Within this context, a serious

mobilization targeting youth has been initiated, along with the municipalities governed by the AK Party, the party's local organizations, local institutions of central government and various non-governmental organizations. Similarly, it has been observed that CHP also revised its youth policies after 2013 and took measures to reconstruct the youth in accordance with its own ideological framework.

Based on interviews with the actors involved in the process at the local level, and documents and statistical data produced by central and local authorities, this thesis has examined local governments' youth policies by comparing the youth policies of municipalities run by different political parties. Focusing on the coordination and relationship in the realm of youth among various actors including central and local governments, political parties' local organizations and civil society organizations, this thesis has contributed to the existing literature on local governments and youth studies in Turkey.

ÖNSÖZ

Gençlik üzerinde çalışmaya ilk olarak , “Friends of Turkey” grubu tarafından Avrupa Parlamentosu’nda düzenlenen gençlik çalıştayına katılımımla başladım. Bu alanda sekiz yılı geride bırakırken, şahsıma çeşitli şekillerde burada andığım ya da anamadığım pek çok kişi yardımcı oldu. Hepsine çok içten teşekkürlerimi sunsam da bazı kişilerden özellikle burada bahsetmek isterim. Başta gençlik üzerine çok kapsamlı ve sağlam bir giriş yapmamı sağlayan ve orantısız desteğiyle birlikte kıymetli danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi. Osman Savaşkan’a en derin teşekkürlerimi sunarım. Bununla birlikte, gençlik ve sorunları üzerine çalışmaya başladığımdan beri, gençliğin her alanı ile ilgili beni çalışmaya sevk eden ve ufkumu açan Sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi. Mahmut Karaman’a desteği ve katkıları için de teşekkür ederim. Ayrıca jürime katılan Prof. Dr. Hamza Al ve Dr. Öğr. Üyesi. Burak Hamza Eryiğit hocalarıma da teşekkür ederim. Gençlik üzerine yaptığım çalışmaların başından bu yana her daim yanımda olan ve İngiltere’de Reading Üniversitesi’nde yaptığı master eğitimi sırasında ve sonrasında da bu çalışmamda bana yardımlarını esirgemeyen dostum Sema Çil Keydal’ a teşekkür ediyorum. Ayrıca çalışmanın redaktörlüğünü üstlenen Mehmet Karatekin’e teşekkür ediyorum. En büyük teşekkürü ise bu çalışmanın temelini alanda ve sahada benimle birlikte çalışarak oluşturan genç kardeşlerim hak ediyor. İyi ki tanıdım sizleri.

Son olarak, hayatımın her aşamasında maddi ve manevi olarak beni destekleyen ve benim çalışma hayatımın en kritik süreçlerinde hep yanımda olan kıymetli aileme; anneme, babama ve kardeşlerime, koşulsuz şartsız desteğini bir an olsun esirgemeyen, kardeşten de öte olan dostum Müslüm Soykan’a da çıktığım bu yolda bana yoldaşlık ettikleri için sonsuz teşekkürlerimi arz ederim.

İstanbul, 2018

Abdullah ŞENASLAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1

1. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

1.1 Araştırmanın Kapsamı ve Amacı.....	4
1.2 Araştırmanın Soruları	7
1.3 Araştırmanın Yöntemi	8
1.4 Türkiye'deki Gençlik Çalışmalarının Literatür Taraması ve Tanıtımı.....	11
1.4.1 Gençlik Sosyolojisi ve Üniversite Gençliği Üzerine Yapılan Çalışmalar	13
1.4.2 Gençlik ve Siyasi Katılım Üzerine Yapılan Çalışmalar	19
1.4.3 Gençlik ve Yerel Yönetimler Üzerine Yapılan Çalışmalar	21
1.5 Araştırmanın Argümanları	24
1.6 Araştırmanın Önemi ve Katkıları	25
1.7 Araştırmanın İçeriği ve Bölümleri	26

2. TÜRKİYE'DE GENÇLİK POLİTİKALARI: AKTÖRLER, KURUMLAR VE SÜREÇLER

2.1 AK Parti Hükümetlerinin Gençlik Politikaları ve AK Partinin Gençlik Yapılanması	28
2.1.1 Gençliğin Siyasete Katılımı Çerçevesindeki Hükûmet Politikaları.....	29
2.1.2 Gençliğe Dönük Hizmet Siyaset.....	33
2.1.3 Gençliğin Yeniden İnşasına Yönelik Hükûmet Politikaları	38
2.1.4 AK Parti Hükûmetlerinin Gençlik Politikalarının Devamlılığı, Kopuşları ve Dönüşümü.....	41
2.1.5 AK Parti Gençlik Kolları Teşkilatının Yapılanması.....	46
2.1.6 AK Parti'nin Gençlik Politikaları	47
2.2 Gençlik Ve Spor Bakanlığı Gençlik Politikaları.....	50
2.2.1 Gençliğin Toplumsal Hayata Katılımı Çerçevesindeki GSB Politikaları....	53
2.2.2 Gençlik Hizmetleri Çerçevesindeki GSB Politikaları	54

2.2.3 Gençliğin Yeniden İnşasına ve Mobilizasyonuna Yönelik GSB Politikaları	55
2.3 Ulusal Gençlik Ve Spor Politikası Belgesinin Yerel Yönetimlere Yansıması ...	58
2.4 Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikaları	59
2.4.1 Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA)	60
2.4.2 Okçular Vakfı	65

3. CHP’NİN GENÇLİK POLİTİKALARI

3.1 CHP'nin Gençlik Politikaları ve Gençlik Yapılanması.....	73
3.1.1 Gençliğin Siyasete Katılımı Çerçevesindeki CHP Politikaları.....	74
3.1.2 Gençlik Hizmetleri Çerçevesindeki CHP Politikaları	75
3.1.3 Gençliğin Yeniden İnşasına Yönelik CHP Politikaları.....	77
3.1.4 CHP'nin Gençlik Kitapçığı	78
3.1.5 CHP Gençlik Kolları Örgütünün Yapılanması	80
3.2 Tasarım, Araştırma, Katılım Hareketi (TAK)	83
3.3 AK Parti ve CHP'nin Gençlik Politikaları Karşılaştırmaları	87

4. PENDİK BELEDİYESİNİN GENÇLİK POLİTİKALARI VE DİĞER KURUMLARLA İLİŞKİLERİ

4.1 Pendik Belediyesi Gençlik Politikaları	89
4.1.1 Belediyenin Gençliğin Toplumsal Hayata Katılımı Çerçevesindeki Programları	92
4.1.2 Gençliğin Yeniden İnşasına Yönelik Belediye Politikaları	94
4.1.3 Belediyenin Gençlik Faaliyetleri ve Hedef Kitlenin Belirlenmesi.....	95
4.1.4 Pendik Belediyesinin Gençlik Politikaları Bağlamında Diğer Kurumlarla Koordinasyonu.....	98
4.1.4.1 Pendik Belediyesinin Kamu Kurumlarıyla İlişkileri	98
4.1.4.2 Pendik Belediyesinin Parti Gençlik Kollarıyla İlişkisi	102
4.1.4.3 Pendik Belediyesinin Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkisi	105
4.2 İlçe Gençlik Ve Spor Hizmetleri Müdürlüğünün Gençlere Yönelik Faaliyetleri	107
4.3 Siyasi Parti Gençlik Kollarının Gençliğe Yönelik Faaliyetleri	108

4.3.1 Pendik CHP Gençlik Örgütü.....	109
4.3.2 Pendik AK Parti Gençlik Kolları.....	112
4.4 Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençliğe Yönelik Faaliyetleri	113
4.4.1 TÜGVA Pendik İlçe Temsilciliği	113

5. KARTAL BELEDİYESİNİN GENÇLİK POLİTİKALARI VE KONUYLA İLGİLİ DİĞER KURUMLARLA İLİŞKİLERİ

5.1 Kartal Belediyesi Gençlik Politikaları	116
5.1.1 Gençliğin Katılım-Hizmet ve İnşası Çerçevesindeki Belediye Programları	118
5.1.2 Kartal Belediyesinin Gençlik Politikaları Bağlamında Kurumlarla Koordinasyonu.....	120
5.1.2.1 Kartal Belediyesinin Kamu Kurumlarıyla İlişkileri.....	120
5.1.2.2 Pendik Belediyesinin Parti Gençlik Kollarıyla İlişkileri	122
5.1.2.3 Kartal Belediyesinin Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkileri.....	124
5.1.3 Kartal Belediyesinin Gençlik Faaliyetleri.....	125
5.2 İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğünün Gençlere Yönelik Faaliyetleri	127
5.3 Siyasi Parti Gençlik Kollarının Gençliğe Yönelik Faaliyetleri	129
5.3.1 AK Parti Gençlik Kolları	129
5.3.2 CHP Gençlik Örgütü.....	133
5.4 Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençliğe Yönelik Faaliyetleri	139

6. SONUÇ	143
-----------------------	------------

KAYNAKÇA.....	150
----------------------	------------

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
age.	Adı geçen eser
AGİK	Avrupa Gençlik İdare Komitesi
AK Parti	Adalet ve Kalkınma Partisi
bs.	Baskı, basım
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
FETÖ	Fetullahçı Terör Örgütü
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSHM	Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü
K.	Karar
KHK	Kanun Hükümünde Kararname
mad.	Madde
MKYK	Merkez Karar ve Yönetim Kurulu
MYK	Merkez Yürütme Kurulu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TAK	Tasarım, Araştırma, Katılım
TÜGVA	Türkiye Gençlik Vakfı
TÜRGEV	Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YURTKUR	Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada artan bilimsel ve teknolojik gelişmeler, insanların hayatını engellenemez bir hızla etkilemektedir. Yaşanan bu değişim ve gelişmeler, toplumsal ve kültürel olarak bir dönüşüme, yeni bir inşaya neden olmaktadır. Bu dönüşüm ve inşa süreci, insanların yalnızca kendi hayatlarıyla sınırlı kalmayarak sosyal ve siyasi oluşumların da dönüşmesi anlamına gelmektedir.

Siyasi ve sosyal yapıların sağlıklı bir biçimde işleyebilmesi için bireylerin ve toplumların bu dönüşüm ve inşa sürecini benimsemeleri bir zorunluluk hâline gelmiştir. Karmaşık bir hâle gelen bu sürecin benimsenmesinin kolaylaştırılması ve toplum-birey arasındaki ilişkinin yeni şartlara göre yeniden düzenlenmesi devletin, siyasetin ve sosyal yapıların başlıca görevleri arasındadır. Neticede bireylerin toplumsal hayata katılımları, siyasal katılım yollarıyla gerçekleşmektedir. Siyasal katılımın yanında sivil toplum kuruluşları ve diğer sosyal kurumların da bunda etkin bir rolü bulunmaktadır. Tüm bu değişim ve dönüşüm süreçlerinin bireye ve topluma yansması için siyasal karar mekanizmalarının ve sosyal yapıların çeşitli politikalar üretmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın odak noktası siyasal ve sosyal karar alma mekanizmalarının yukarıda belirtilen küresel etkiden dolayı değişen ve dönüşen toplumsal algılara karşı ürettikleri politikalaradır.

“Konuşmalarına, ‘Şimdiki gençlikten adam olmaz ki, bizim zamanımızda gençlik...’ sözleriyle başlayıp, ‘Umudumuz sizlerde, sizleri gördükçe...’ diyerek sona erdiren bir yetişkinler ordusuna sahip olan ülkemizde, henüz yirmili yaşlarda olanların bile ‘Eskiden böyle değildi.’ diyebildiği değişimler ve gelişmeler yaşanmaktadır. Yaşanan bu muazzam değişimlerin hızına yetişemeyip olan biteni kavramakta zorlandığımızda, bu değişimlerin farkına varabilmenin en kestirme yollarından biri de bunlardan en fazla etkilenen ve hayatında bu etkilerin sebep olduğu izleri fazlasıyla gösteren gençliğe bakmak oluyor.” (İnanır, 2005, s.37).

Gençlik politikalarının hazırlanma aşamalarına ve içeriklerine ilişkin bilgiler, merkez-yerel ikileminde değerlendirilmelidir. Bununla birlikte, siyasi parti ve sivil toplum kuruluşlarının koordine olarak bu politikaları birlikte nasıl ürettikleri ve oluşan bu koordinasyon neticesinde gençlerin almış oldukları hizmet son derece önemlidir.

Yaşanan dönüşüm ile birlikte Türkiye özelinde gençliğin aktörler, kurumlar ve süreçler üzerinden yeniden inşa edilme çabası net bir şekilde görülmektedir. 12 Eylül 1980 darbesiyle birlikte siyasetten uzaklaş(tırıl)an ve toplum içerisindeki görünürlüğü azalan gençler, 2000 sonrasında toplumsal hareketlerin temel aktörleri olmaya başlamışlardır. Bu gençler, toplumda aktif yer almaya çabalarken sadece siyasi partilerin gençlik kolları ya da sivil toplum kuruluşları çerçevesinde değil, aynı zamanda yerel yönetimlerin gençlik yapılanmaları ve toplumsal hareketler aracılığıyla da toplum içerisinde var olmaya çalışmışlardır.

80'li yıllarda gençlik, siyasetçiler tarafından bir tehdit algısı olarak görülürken, 2000'li yıllardan sonra geleceği yeniden inşa etmek için bir fırsat olarak görülmüştür. Birçok kurum içerisinde gençlik faaliyetlerinin artması ve gençlerin toplum içerisinde aktif bireyler hâline gelmesi, siyasi partilerin de gençler üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Böylelikle siyasi partiler hem merkez hem de yerel yönetimlerinde gençliği temel alarak gelecek için politikalarını inşa etmektedirler. Gençliği inşa etmek suretiyle geleceğe hükmetmeye çabalayarak ve gençliğe siyasal bir misyon vererek farklı gençlik mitleri oluşturmaktadırlar (Yücel ve Lüküslü, 2013, 16). Siyasi parti liderleri, merkez ve yerel teşkilatlarıyla gençlik politikaları üretirken, ideolojilerine yakın çeşitli sivil toplum kuruluşlarının da bu politika oluşturma sürecine dâhil ettiklerini rahatlıkla söyleyebiliriz. Tüm bu gelişmeler ve dönüşümler ışığında, artık günümüz gençliğinin edilgen konumdan etken konuma geçtiği, kendi hayatıyla ilgili kararlarda daha fazla söz sahibi olduğu ve siyasal - sosyal katılım yollarıyla kendisini daha iyi ifade ettiğini varsayabiliriz.

Çalışmanın amacı; Türkiye'de iktidar ve ana muhalefet partisinin merkez ve yerel yönetimlerince gençlere sağladığı hizmetleri karşılaştırmalı bir şekilde analiz etmektir. Merkez ve yerel yönetimler arasında değişen güç ilişkileri yerel yönetimleri

gençlerle ilgili politika ve hizmet üretiminde de temel paydaş ve odak noktası yapmıştır. Bir başka deyişle, yerel yönetimler bu işin mutfağı konumuna gelmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde geçen; "Belediye gençlik ve spor hizmetlerinin geliştirilmesini yapar veya yaptırır." (www.mevzuat.tbmm.gov.tr, 2014) ifadesi, gençlikle ilgili yerel nitelikteki hizmetlerin yapılması veya yaptırılması konusunda belediyelere açık yetki vermektedir. Kanunda gençlerle ilgili hangi hizmetlerin yapılacağına açıkça belirtilmemiş olması da belediyelere gençlik hizmetleri konusunda esneklik sağlamaktadır. Buna dayanarak belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla gençlerle ilgili oldukça geniş bir hizmet alanına sahip olduğu görülebilir (Oktay, 2017, s.325). Buna ek olarak, gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere devrine ilişkin çalışmaların sonuçlanmasını beklemeksizin bu kanun maddesiyle birlikte yerel yönetimlerin gençlik hizmetleri alanında yetkili kılındığının altı çizilebilir. Sonuç olarak gençlerin, gençlik hizmetlerini ilk elden ve sağlıklı bir biçimde alması hususunda belediyeler aktif bir rol oynamaktadır.

Belediyelerin gençlerle ilgili hizmetlerdeki rolü ve gençlerin belediyeler ile ilişkileri değerlendirildiğinde incelenmesi gereken üç alan öne çıkmaktadır:

- 1) Belediyelerin merkez iktidarla ilişkileri.
- 2) Belediyelerin yerel düzeydeki kamu kurumlarıyla ilişkileri.
- 3) Belediyelerin sivil toplum kuruluşları ve siyasi parti gençlik kollarıyla ilişkileri.

Bu çalışma, bu üç alana odaklanarak, gençlere yönelik politikaların analizini yapacaktır.

Bu bölümde, bu tezin amacı ve kapsamı, araştırma soruları, yöntemi, literatüre olan katkısı ve temel argümanları ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

1.1. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE AMACI

Bu çalışmada Türkiye’deki iktidar ve ana muhalafet partilerinin merkez ve yerel yönetimlerinin, parti gençlik kollarının, bağlı yan kuruluşlarının ve STK’ların gençlik politikaları konu edinilmiştir. Bu ana konu altında, tüm bu kurumların birbirleriyle aralarındaki koordinasyon ve göstermiş oldukları faaliyetler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada, 2014 yerel seçim sonuçlarına göre iktidar partisi yönetiminde olan Pendik ve ana muhalafet partisinin yönetiminde olan Kartal belediyelerinin gençlik politikaları incelenmiştir. Bu belediyelerin gençlik politikaları analiz edilerek, yerel yönetimler ve merkezi yönetimler arasındaki gençlik politika ve hizmetlerinin birbirleriyle ilişkisi tanımlanmaya çalışılmıştır. Gençliğe sağlanan hizmetlerin hangi kriterler üzerinden değerlendirilip sağlandığı incelenerek bu hizmetleri sağlayan kamu kurumlarının hayata geçirdiği hizmetlerin merkezî yönetimlerle ne kadar uyumluluk gösterdiği üzerinde durulmuştur.

2000 sonrası değişen merkez-yerel ilişkileri kendisini gençlik alanında da göstermiştir. Gençlerin toplumsal yaşama çok boyutlu olarak katılmasının, yerel yönetimlerin çok yönlü ve anahtar konuma sahip olmasından geçtiği söylenebilir. Yerel yönetimler, sermaye birikimi ve sosyal politika alanındaki faaliyetlerinin yanı sıra zamanla gençlik alanını da önemli aktörler haline gelmişlerdir. Ancak belediyelerin gençlik çalışmaları sadece hizmet olarak algılanmamalıdır. Özellikle 2013 sonrasında belediyeler gençlik politikalarının belirlenmesinde ve gençliğin mobilizasyonunda önemli roller oynamışlardır. 2013 yılında gerçekleşen Gezi Hareketi ve Fetullah Gülen’in “Altın Nesil” olarak adlandırdığı projesinin çöküşüyle birlikte, AK Partiye

yakın ve gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının aynı yıl içerisinde aktif hâle gelmesiyle gençlik politikalarında yeni bir oluşuma gidilmiştir. Böyle bir atmosferde, yerel yönetimlerin gençlik politikaları farklı bir anlam ve boyut kazanmıştır.

Yerel yönetimlerin gençlik politikalarını incelerken Pendik ve Kartal Belediyelerinin bu çalışmada odak noktası yapılmasının nedeni, bu iki belediyenin sınırdış olmasına karşın farklı partiler tarafından yönetiliyor olmalarıdır. Bu iki belediyenin tarihçelerine kısaca göz atmak gerekirse:

Pendik, 04.07.1987 tarihinde 19507 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 3392 sayılı Kanun'la Kartal'dan ayrılarak müstakil ilçe olmuştur. Pendik, İstanbul'un Anadolu yakasında yer alan ve ulaşım akslarının yoğun olduğu, Marmara'ya sahili olan bir ilçesidir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ilçenin nüfusu 1990'larda 245 bin iken, adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 2017 itibariyle ilçenin nüfusu 698 bin olmuştur (www.pendik.gov.tr, 2016) ve İstanbul'un 5. büyük ilçesidir. Pendik günden güne göç almakta olup ilçede çoğunluğu Erzurum, Erzincan, Kastamonu, Trabzon, Giresun, Ordu, Sivas, Bilecik ve Afyon illeri kökenli yurttaşlar ile Boşnak ve Balkan göçmeni kökenli yurttaşlar oluşturmaktadır. Pendik'in ekonomik durumuna baktığımızda ise sanayi, tarım ve hayvancılık geçim kaynakları olarak karşımıza çıkmaktadır. İlçenin eğitim durumuna baktığımızda ise toplam ilk ve ortaöğretim kurumu sayısı 254 olup bu eğitim kurumlarında 135.026 öğrenci eğitim görmektedir. 15-30 yaş arası yaklaşık 163 bin genç bulunmaktadır (www.pendik.gov.tr, 2016). Pendik'i yöneten siyasi partiler ise, 1989'dan 1994'e kadar %32,24 oy oranıyla Sosyal Demokrat Halk Partisi (SHP), 1994'ten 1999'a kadar Refah Partisi (RP) ve 1999'dan 2004'e kadar %32,16 oy oranıyla Fazilet Partisi (FP) olmuştur. 2004'ten günümüze kadar ise büyük bir oy desteğiyle ve oy oranıyla AK Parti tarafından yönetilmektedir (www.yerelnet.org.tr, 2016). Bu destek 2014 seçimlerinde %52,92'ye kadar çıkmıştır. İktidar, genel seçimlerde de benzer bir desteği yakalamıştır. 2004'ten beri Pendik'te yerel ve genel seçimlerde halkın tercihi aynı siyasal partiden yana olmuştur.

Kartal Belediyesi ise 1943'ten sonra ilçe olarak kabul edilmiştir ve İstanbul Anadolu yakasının en büyük ilçelerinden birisidir. Kartal, İstanbul'un Anadolu yakasında ve Pendik'in doğusunda yer almaktadır. İstanbul'un en büyük 11. ilçesidir. 1990 yılında 611 bin olan ilçe nüfusu 2017'ye gelindiğinde azalarak 463 bin olmuştur. 1992 yılında Maltepe ve Sultanbeyli, 2009 yılında Samandıra beldesinin Kartal ilçesinden ayrılması nedeniyle Kartal ilçesinin nüfusunda azalma meydana gelmiştir (www.yerelnet.org.tr, 2016). Kartal ilçesi kültür ve sanatla ön plana çıkmaktadır. Kartal'da toplam 260 ilk ve ortaöğretim kurumu bulunmakla beraber toplamda 83.320 öğrenci bu okullarda öğrenim görmektedir. Kartal'da ortalama 94 bin 15-30 yaş arası genç bulunmaktadır. Kartal'ı yöneten siyasi partiler ise, 1989 yerel seçimlerinden 1994'e kadar %40,11 oy oranıyla SHP, 1994'ten 1999'a kadar RP ve 1999'dan 2004'e kadar %31,50 oy oranıyla FP olmuştur. 2004'ten 2009'a kadar %41,53 oy oranıyla AK Parti yönetiminde bulunan Kartal, 2009 ve sonrasında %44,89 oy oranıyla CHP yönetimine geçmiştir. Kartal genel seçimlerinde ise AK Parti birinci olarak çıkmaktadır (www.yerelnet.org.tr, 2016). Kartal yerel yönetiminin bu denli el değiştirmesinin nedeni, yukarıda da belirtildiği üzere Kartal'daki beldelerin başka ilçelere eklenmesidir. Görüleceği üzere Kartal'da halk, yerel seçimlerde CHP'yi birinci parti olarak çıkartırken genel seçimlerde AK Partiyi birinci parti olarak çıkarmaktadır.

Bu iki belediyenin gençlik politikalarının karşılaştırmalı olarak incelenmesinin sebeplerinin başında, Pendik ilçesinin Kartal'dan ayrılarak oluşmuş olması gelmektedir. Buna ek olarak, komşu belediyeler oldukları için nüfus yapılarının birbirine benzer özellikler göstermesi de bu belediyelerin tercih edilmesinin bir başka sebebidir. Bu iki belediyenin ortak özellikleri yakın çevrede olmaları ve son yıllarda çevreden gelişerek gittikçe merkezileşen belediyeler olmalarıdır.

Bu çalışmanın temel amaçlarından birisi de, Pendik ve Kartal Belediyelerinin sınırdas olmalarına rağmen farklı siyasi partiler tarafından yönetilmeleri ve bunun sonucunda belediye bünyesinde hazırlanan gençlik politikalarında oluşan farklılaşmaların karşılaştırılmasıdır. Bu politikaların hangi parametrelerde ortaklıklar ve farklılıklar gösterdiğini anlamaya çalışmak da bu çalışmanın ana konularındandır.

Belediyeler gençliğe dönük politikalarını oluştururken bazı yapıların aralarındaki ilişkileri inceleyerek politika belirleme sürecini etkileyen faktörleri belirlemişlerdir.

Bu yapılar şu şekildedir:

a) Merkezî hükûmet ile belediye ilişkileri

b) Belediyenin yerel düzeydeki siyasi aktörlerle koordinasyonu (siyasi parti gençlik kolları)

c) Belediyenin devlet kurumlarıyla kurmuş olduğu koordinasyonlar (İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü)

1.2. ARAŞTIRMANIN SORULARI

Bu araştırma birbirine bağlantılı aşağıdaki sorular çerçevesinde yürütülmüştür:

- Yerel yönetimler reformu sonrası ve merkez-yerel arasındaki değişen güç ilişkileri sonucunda gençlik politikalarının belirlenmesinde yerel yönetimler ne kadar etkili olmaya başlamışlardır?

- Farklı ideolojilere sahip siyasi partilerce üretilen gençliğe dönük politikalar birbirinden ne ölçüde farklılaşmışlardır? Bu bağlamda siyasi partilerin yerel yönetimlerinin gençliğe yönelik bakış açılarında ve politikalarında bir farklılık var mıdır?

- Belediyeler yerel düzeyde gençlik politikalarını nasıl belirlemektedir? Bu bağlamda, hangi aktörler ile işbirliği yapmaktadırlar?

- Yerel düzeydeki gençliğe dönük politikalar belirlenirken yerel sivil toplum örgütlerinin, siyasi parti yerel teşkilatlarının ve merkezî hükûmetin kurumlarının ne tür katkıları vardır? Bunlar belediyelerle ne tür ilişki içerisindedir?

1.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Her dönem farklı konumlandırmaların ve görevlerin aktörü olan gençlik 2000 sonrasında yeni bir inşa sürecinin baş aktörlerinden birisi olmuştur. Gerek merkezî gerek yerel yönetimlerin gençlik politikalarında gençler açısından son derece yararlı ve olumlu bir dönüşüm sürecinin yaşandığı söylenebilir. Her siyasal aktörün kendi ideolojisi çerçevesinde kendi genç kitlesini şekillendirme çabası içine girmesi ve gençleri gelecek inşa etmede etken bireyler olarak toplumsal ve siyasal katılım mekanizmalarının içine dâhil etmesi bu konuda atılan en önemli adımlardan biridir.

Bu çalışmada gençliğin temel alınmasının sebebi Türkiye’de artan genç nüfus ve artan bu genç nüfusun tüm toplumca önem arz ediyor olmasıdır. Gençler Türkiye’nin tarihi açısından her dönem kilit rol oynamışlardır. Ayrıca gençlik üzerinde çalışma düşüncesi 2012’de şahsımın katılmış olduğu bir gençlik konferansında ortaya çıkmıştır. Uygulayıcısı gençlerin olduğu bu konferansta, gençlerin birçok sorunlarının olduğunu gözlemlene imkânı buldum. Bu sebeple gençlik konusu üzerine daha çok eğildim ve akademik araştırmalarımı bu konuda yapmaya gayret gösterdim. Yaptığım bu çalışmalar neticesinde katıldığım sempozyumlar ve eğitimler sonrasında, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın girişimleriyle Avrupa Parlementsosuna tarafından Brüksel’de düzenlenen gençlik çalıştayına çağrıldım ve Avrupa Parlementsosuna’nda Türkiye’yi temsil edecek 20 gençten biri olabilme imkânı buldum. Bu gençlik çalıştayını neticesinde, Türkiye’nin genç nüfusunun yalnız Türkiye için değil, aynı zamanda Avrupa için de çok önem arz ettiğini gözlemlene imkânı buldum. Bu çalıştay, Avrupa Parlementsosuna’nda farklı partilere üye bir grup milletvekili olan “Friends of Turkey” grubu tarafından ev sahipliğinde düzenlendiğinden ötürü, burada Türkiye’nin gençliğine ayrı bir önem atfetilmişti. Yalnız Türkiye değil aynı zamanda Avrupa’nın dört bir yanından gelen Türk gençlerinin de katıldığı çalıştayda, gençlerin çalışmalarına değer verilip daha iyi sonuçlar elde edilmesi gerektiği fikri bende oluştu. Çalıştay sonucunda edindiğim tecrübeler ve gözlemlerim neticesinde Türkiye’ye döndükten sonra gençlik çalışmalarına hız verdim. O zamandan bugüne kadar çeşitli üniversitelerde gençliğe, gençliğin önemini anlatmak ve en önemlisi gençlerimizi aktif hâle getirebilmek adına sivil toplum faaliyeti yürüten kuruluşlara ve üniversitelere çeşitli gençlik seminerleri

verdim. Buna ek olarak çeşitli gençlik STK'larında, üniversite kulüplerinde, gençlik hemşehri derneklerinde yöneticilik yaptım. İmkân ve vakit buldukça yer aldığım sosyal platformlarda çalışmamın nedeni, yereldeki gençliği iyi analiz edebilmek ve onları daha yakından tanımaktı. Yereldeki gençlik üzerine analizlerimi yaptıktan sonra siyasi partilerin gençlik yapılanması hakkındaki bilgi eksikliği de Adalet ve Kalkınma Partisi'nde 2015-2016 yılları arasında Pendik İlçe Gençlik Kolları Başkanlığı yaparak edindiğim tecrübeler ile kapatma imkânı buldum. İktidar partisinin gençliği hakkındaki bilgi birikimim bu şekilde gelişirken ana muhalefet partisinin gençliğinin oluşumu adına da üniversitelerde çeşitli gençlik seminerleri vererek bilgi sahibi oldum. Böylelikle Türkiye'deki gençliği sivil ve siyasi alanda edinmiş olduğum tecrübelerin, zihinsel bir filtreden geçirilerek bu çalışmaya yansıtıldığını belirtmenin önem arz ettiğini düşünüyorum. Bir avantaj ya da bir engel olarak ele alınabilecek bu durum çalışmada tamamen "bilimsel tarafsızlık ilkesi" gereği ile çalışılmıştır (Kurtaran, 2012, s.132).

Bu bağlamda George E. Marcus 'un çalışmaları önemlidir. Marcus, çok sahalı etnografiyi açıklarken böylesine bir çalışma biçiminde araştırmacının kendisini "keşşen ve çelişen kişisel bağlılıklar" içinde bulacağına dikkat çekmektedir. Yaşanan bu çatışmaların "katılımı artırarak" ve "farklı sahalardaki kimlikleri yeniden müzakere edilerek" aşılabileceğini dile getirir. Burada Marcus'un anlatmak istediği, bir sahada STK gönüllüsüyken diğerinde dil eğitmeni, bir diğerinde danışman olunabilir. Böylelikle sahaya katılımın artacağını ve farklı deneyimler edinme olasılıklarının oluşabileceğini dile getirir (Harmanşah ve Nahya, 2016, s.19-20).

Çalışma hazırlanırken Marcus'un da değinmiş olduğu gibi hem katılım hem de gözlem yoluyla farklı bakış açıları yakalanmaya ve anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın her aşamasında, hem nesne hem de özne olarak özdeşünümSELLİK gereği şahsımı sorgulamayı da ihmal etmedim. Buradaki sorgulamam genellikle tarafsızlığımı koruyup, koruyamayacağım üzerine oldu. Nihayetinde yapmış olduğum derinlemesine mülakatlar ve araştırmalar ile birlikte istediğim verilere ulaştım ve tarafgirlik durumu söz konusu olmadı. Türkiye'deki farklı gençlik gruplarının anlaşılmaya çalışıldığı bu 60 aylık araştırma sürecinde, ülke genelinde çok farklı gençlik olaylarının yaşanması ve yeni gençlik hareketlerinin oluşması, çalışmanın devamlı revize edilmesi ihtiyacını

doğurdu. Bu durumun ise şahsıma bu olaylara ve gençliğin bu olaydaki rolü üzerine yeni bakış açıları kazandırmak konusunda çok faydalı olduğunu da belirtmek isterim.

Çalışmanın araştırmasını yaparken öncelikle merkezî hükûmetin gençlik politikası anlaşılmaya çalışılmıştır. Merkezî hükûmetin gençlik politikalarının anlaşılması için iktidar partisine ve ilgili makamlara ait dokümanlar araştırılmıştır. Bu dokümanlarda, hükûmet programları ve bu programların politikalara dönüşmesine dair Gençlik ve Spor Bakanlığının uygulamalarına bakılmıştır. Bu bağlamda, hükûmeti oluşturan AK Parti'nin gençliğe yönelik politikaları ve AK Parti'nin gençlik yapılanması incelenmiştir. Bu incelemeler doğrultusunda, AK Parti'nin gençlik politikalarının devamlılığı, kopuşları ve dönüşümleri hakkında genel bir bilgi sahibi olunulmuştur. Kartal Belediyesinin CHP'li bir belediye olmasından dolayı da CHP'nin de gençlik politikaları ve gençlik yapılanması ayrıca araştırılmıştır. Bu araştırmayı yaparken de CHP'nin parti programı ve gençlik adına hazırlamış olduğu dokümanlar incelenmiştir. CHP'nin gençlik politikalarının incelenmesindeki amaç, ana muhalefet partisinin iktidar partisinden gençlik politikalarına alternatifler üretmeye yönelik çalışmalarının olup olmadığının tespit edilmeye çalışılmasıdır.

AK Parti ve CHP'nin gençlik politikalarına dair doküman analizinden sonra yerel düzeyde söz konusu politikaları belirleyen aktörlerle derinlemesine mülakat yapılarak merkez-yerel arasındaki ilişki belirlenmeye çalışıldı. Yerel düzeydeki gençlik politikalarını belirleyen aktörler ile randevu alınarak görüşmeler gerçekleştirildi. Bu randevular alınırken çalışmanın amacından bahsedildiğinde hem AK Partili hem de CHP'li yöneticiler bu bilimsel çalışmaya katkı sağlamaya gönüllü olmuşlardır. Pendik ve Kartal ilçelerinde toplam 9 defa derinlemesine görüşmeler gerçekleştirildi. Bunlardan 4'ü Kartal'da gerçekleştirilirken 5 tanesi ise Pendik'te gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan kişilerin kurumlardaki yetki tanımları ise;

“Belediyelerin müdürlüklerinde çalışanlar”, “siyasi parti gençlik kollarında görev yapanlar” ve “merkezî hükûmetin yerel teşkilatında görev yapanlar” olarak belirtilebilir. Bu görüşmelerin haricinde son dönemde önemi artan sivil toplum kuruluşlarının Pendik ve Kartal'da etkili olan temsilcileriyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirildi. Bu görüşmeler sayesinde yerel düzeydeki gençlik politikalarının nasıl

belirlendiğine dair görüşler elde edilip çeşitli sonuçlar çıkartılmıştır. Bu çalışmanın zorlukları bakımından AK Parti Pendik Gençlik Kolları temsilciliğiyle, bir kısıtlılık olarak değerlendirilebilecek bir durum yaşanmıştır. Bu kısıtlılık diğer görüşmelerden yola çıkılarak ve alandaki faaliyetler takip edilerek tamamlanmaya çalışılmıştır.

1.4. TÜRKİYE'DEKİ GENÇLİK ÇALIŞMALARININ LİTERATÜR TARAMASI VE TANITIMI

Sosyal bilimler alanındaki gençlik çalışmalarına göz atıldığında çalışmaların birden çok disiplin çerçevesinde yapıldığı görülmektedir. Bu disiplinler genellikle sosyoloji ve siyaset bilimi alanlarında yoğunlaşmaktadır. Sayısal olarak gençlik çalışmalarına bakıldığında 5.000'in üzerinde gençlik çalışmasının olduğu söylenebilir. Söz konusu 5.000 çalışma, akademik çeşitliliklerine göre ayrıldığında ise 2.500'ün üzerinde makale ve ardından 1.500'ün üzerinde tez çalışması ile 1.000'e yakın kitap çalışması olduğu görülmektedir (Yaman, 2013, s.116).

Gençlik üzerine çalışan akademik yayınlar, gençliği tematik olarak değerlendirmenin ötesinde genellikle gençlik araştırmaları, gençliğin sorunları, gençliğin eğitimi ve gençliğin kimlik kazanmaları noktasındaki çalışmalar çerçevesinde şekillenmektedir. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana dönemsel olarak gençlik çalışmaların şekillendiği çalışmalara göz atıldığında şunlar ön plana çıkmaktadır;

1923-1950 yılları arasındaki dönemde yayınlar, genellikle gençliğe ideolojik bir tutum aşıl原因 ve gençliğe dair görev odaklı bir beklenti bağlamında oluştuğunu anlatmıştır. Buna ek olarak, gençliği terbiye etmeye dönük Cumhuriyet'in millî hedeflerini önceleyen, gençlerin zararlı ve tehlikeli düşünceler yerine, neye inanması ve nasıl davranması gerektiğini öğütleyen çalışmalardan oluşmaktadır. Örnek olarak şu eserler gösterilebilir: (Gövs, İbrahim Alaettin, İlk Gençlik Hakkında Ruhیات ve Terbiye Tetkikleri, İstanbul, Suhulet Kütüphanesi, 1927; Baltacıoğlu, Prof. Dr. İ. Hakkı, Gençler İçin En Büyük Tehlikeler, İstanbul, Sebat Basımevi, 1939; Başgil, Ord. Prof. Dr. Ali Fuat, Gençlerle Başbaşa, İstanbul, Alişan Dobra Matbaası, 1949.) (Yaman, 2013, s.117).

1950-1980 arası dönem ise kendi arasında ikiye ayrılmaktadır. 1950-1968 ve 1968'den 1980'e kadar geçen süreci kapsayan bölümde gençlik çalışmalarının 1950-1968 yılları arasında öne çıkan konuları genellikle üniversite öğrencilerinin sorunları, boş zaman faaliyetleri, siyasal yönelimleri ve tutumları olarak sıralanmıştır. 1968-1980 yılları arasındaki çalışmalarda ise gençlik-öğrenci hareketlerini analiz etmeye çalışan, o zamanlarda yaşanan muhtıra ve darbelerin etkisiyle de gençlik hareketlerinin siyasal yönelimlerini, sağ ve sol düşüncelere sahip gençlerin eylem ve çalışmalarını analiz eden çalışmalar ön plana çıkmaktadır. Bu döneme ait eser örneği olarak şunlar gösterilebilir: (Türk Yüksek Tahsil Talebelerinin Fikir ve Değerleri, İstanbul, Cahit Matbaası, 1961; Üniversite Gençlik Anketi: Üniversite Gençliğinin Problem ve Vaziyet Alışları, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1970; Gökçe, Birsen, Şehirleşme Sürecinin Gençlik Üzerine Etkisi, Ankara Üniversitesi, 1973, Doçentlik;) (Yaman, 2013, s.118-119).

12 Eylül 1980 askerî darbesi ile birlikte akademik çalışmalarda gençlik çalışmalarının payı azalmış ve gençliğe bu süreç içerisinde çok az değinilmiştir. Resmi ideoloji tarafından “sorunlu ve tehlikeli” ilan edilen gençlik başta olmak üzere, neredeyse gençliğe dair pek çok alanda suskunluk hâkimdir. Fakat 1985 yılının Birleşmiş Milletler tarafından dünya çapında “Gençlik Yılı” ilan edilmesinin ve bu yıllarda Türkiye'deki siyasi arenanın da rahatlaması sonucu gençlik çalışmaları tekrardan artma eğilimi göstermiştir. BM'nin “Gençlik Yılı” dolayısıyla yayınlanan eserler şu şekilde sıralanabilir: (Yörükoğlu, Prof. Dr. Atalay, Gençlik Çağı (Ruh Sağlığı ve Eğitimi), 1985; Nirun, Dr. Nihad, 12- 24 Yaş Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunu, Ankara, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Matbaası, 1986; Tolan, Prof. Dr. Barlas, Gençlik ve Sorunları, Gençliğin Topluma Karşı Daha Faydalı Olmalarında Karşılaştıkları Engeller Paneli, Muğla, 1985;) (Yaman, 2013, s.120).

1990-2000 yıllarında yapılan gençlik çalışmaları incelendiğinde ise, 1990'lı yıllarda gençliğin liberalleştiği göz önünde bulundurularak fikir ve aksiyon anlamında niteliksizleştiği “apolitik gençlik” şeklinde amaçsız bir gençlik tanımlanması yapılmaktadır. Aynı dönemde “İslamcı Gençlik” üzerine çalışmaların da arttığını ve bu çalışmalara paralel olarak “Atatürk ve Gençlik” temalı çalışmaların da öne çıktığı görülmektedir. Bu temalara örnek eser olarak şunlar verilebilir; (Alp, İlker, “Atatürk ve

Türk Gençliği”, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Ankara, 13(38), 1997, 433-450; Coşkun, Serkan, “Üniversiteli Müslüman Gençlerin Otuz Yıllık Yürüyüşü”, Yürüyüş Dergisi, İstanbul, 1999;) (Yaman, 2013, s.121).

Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze gençlik üstüne yapılan çalışmaların literatür taraması yapıldıktan sonra gençlik çalışmalarını kategorik olarak bölümlere ayırıp, gençlik alanındaki çalışmaların bir ön izlemesi ortaya konulacaktır. Böylelikle gençlik alanında araştırma yapan araştırmacılara katkı sağlanmaya çalışılacaktır.

1.4.1 Gençlik Sosyolojisi ve Üniversite Gençliği Üzerine Yapılan Çalışmalar

Gençlik çalışmalarının ilk örneklerinin verildiği araştırmalarda genel itibariyle “okuyan gençlik” üzerinde durulmuştur. Lise ve üniversite gençliği üzerine odaklanan araştırmalar, gençlik sosyolojisi altında birleşmektedir. Üniversite gençliğinin farklı alanlardaki problemleri üzerinde duran bu çalışmaların bazı kısımlarında nitel ve ağırlıklı olarak da nicel yöntemler kullanılarak anketler üzerinden sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır. Nitel çalışmalarda ise derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak hazırlanan sorular çerçevesinde gençlerin sorunlarını belirleme üzerine durulmuştur.

Gençlik sosyolojisi ve üniversite gençliği çalışmaları üzerine günümüze kadar kısıtlı bir literatür taramasının yapılmış olması, gençlik alanında araştırma yapan araştırmacıları zor durumda bırakmaktadır. Bu alanla ilgili yapılan en geniş çalışmaya Ömer Miraç Yaman’ın, “Türkiye’de Gençlik Sosyolojisi Çalışmalarına Dair Bibliyografik Bir Değerlendirme” adlı makalesi referans olarak gösterilebilir. Yaman’ın çalışmasına bir katkı yapmak adına bu çalışma, Yaman’ın eksik bıraktığı alanları tamamlayacaktır. Yapılan gençlik çalışmalarında bir tematikliğin eksik olduğunu belirten Yaman, çalışmaların sosyalleşme sorunları ve güncel gençlik meseleleri üzerinde yoğunlaşmasının gerektiğini dile getirmektedir.

2000’li yıllardan sonra gençlik çalışmalarının diğer yıllara nazaran nitel ve nicel olarak çeşitlendiği söylenebilir. Genç işsizliği, gençliğin gelecek kaygısı, teknolojik gelişmeler ile birlikte internet, sosyal medya ve sanal dünya ilişkileri, gençlik ve tüketim gibi temalar bu yıllarda ön plana çıkmaktadır.

1981 yılında Özcan Köknel, Cumhuriyet Dönemi genç kuşağını değerlendirmek, tanımak ve sorunlarına yaklaşmak bunlara çözüm aramak amacına yönelik “Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları” adlı çalışmasını hazırlamıştır. Temelde gençlikle ilgili çalışmaları bu eserde bütünleştiren Köknel, kültür çatışmalarının giderilmesi amacına yönelik olarak somut ve soyut önerilerle çalışmasını sonlandırmaktadır (Köknel, 1981).

Nicel gençlik araştırmaları üzerindeki literatüre değinildiğinde İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Sosyal Araştırmalar Merkezi tarafından yapılan “Türkiye Gençliği 98 – Suskun Kitle Büyüteç Altında” (1999) çalışması ön plana çıkmaktadır. Türkiye’de 11 ilde 2.200 kişi üzerine yapılan bu gençlik çalışması, Türkiye’deki gençliğin tutumlarından sorunlarına, kimlik algılarından gelecek kaygılarına ve siyasetten toplumsallaşma sürecine kadar birçok konuya değinmiş olup çeşitli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Gençliği “suskun kitle” olarak tanımlayan bu çalışma, gençliğin kendisini nasıl gördüğü, değer yargılarını ve temel tutumlarını, sorunlarını ve gelecek hakkındaki düşüncelerini çeşitli sorular etrafında anket yöntemiyle belirlemeye çalışmıştır (Konrad Adenauer Vakfı, 1999).

Temel amaçlarından biri, gençliğin toplumsal profilini ortaya koymak olan “Gençlik Gözüyle Gençlik – 21. Yüzyıl Eşiğinde Türkiye Gençliği” çalışması, İbrahim Armağan tarafından 2004 yılında anket yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışmanın girişinde gençliğin toplumsal konumu ve sorunları irdelenirken ikinci bölümde ise istatistiksel değerlendirme yapılarak gençlerin değerler sistemindeki farklılaşmasını açıklamaktadır. Son bölümde ise gençlere verilen soruların yanıtlarının yorumlamaları yapılmaktadır (Armağan, 2004).

“Türkiye’de Gençlik” adlı çalışmasıyla Sami Şener’in 2012 yılında yapmış olduğu analizlere bakacak olursak genel itibariyle gençlerin sosyolojik problemlerinin

dile getirildiği söylenilebilir. Genç kitlenin beklentileri, problemleri ve düşünceleri üzerine yoğunlaşılın çalışmada, gençlerin arayış içinde olması meselesine değinilir. Kitap, arayış içinde olan gencin ihtiyaçlarının karşılanmamasının, onu kitle iletişim araçlarıyla birlikte farklı ideolojilere ittiğini dile getirmektedir. Buna ek olarak gençlik problemlerine çözüm teklifleriyle birlikte sonuç kısmını oluştururken burada temalaştırma yöntemi izleyerek gençliğin eğitimden kültüre, okul-aile problemlerinden toplumsal sorumluluklara kadar gençlerin neler yapması gerektiğini dile getirmektedir (Şener, 2012).

Özlem Avcı'nın 2012 yılında hazırlamış olduğu “İstanbul’da Dindar Üniversite Gençliğı - İki Dünya Arasındaki” çalışması ise, modernlik karşısında siyasi bir bilincin gelişmesi değil, modernliğin içselleşmesi sürecinde İslami değer ve kuralların yeniden tanımlanması, İslami yaşam biçimlerinin modern kent yaşamına uygun bir biçimde dönüştürölmesini ele almaktadır. Türkiye’de yaşanan söz konusu değışimi, bunun kendisini dindar olarak tanımlayan bireyin gündelik hayatına yansımalarını, etkisini ve İslami yaşam biçimlerinde gözlemlenen farklılıkları açıklamaktadır. Kitapta bu farklılık, toplumda geçmişle gelecek arasında köprü görevi gören gençler üzerinden sorgulanarak anlaşılmaya çalışılmaktadır. Dindar gençliğin dinî değer ve kurallara bakışlarını etkileyen toplumsal, kültürel, siyasi ve ekonomik faktörler üzerinde durulmuştur. Çalışmada yapılan araştırma için, vakıf üniversiteleri ve devlet üniversitelerinde sosyal ve fen bilimleri alanlarında okuyan lisans ve lisansüstü 60 öğrenci ile 114 saat mülakat yapılmıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin çoğunluğunu Marmara Üniversitesi ile İstanbul Üniversitesi öğrencileri oluşturmakta ve bu öğrenciler İstanbul’da yaşamaktadırlar. Bunun yanı sıra, dinî cemaatlerden 18 ile 25 yaş grubundaki gençlerle de görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu görüşmeler sonrasında Avcı’nın tespitleri şu şekildedir: Gençler taşıdığı sembollerle yeniden inşa edilen bir özne olmakla beraber sürekli kendini yenileyen, dönüştüren bu süreçte kendi varlığını ortaya koymaya çalışan ve iktidar tarafından şekillendirilen dindar bireyler olduğu gerçeğine dikkat çekilmektedir (Avcı, 2012).

Gençlik çalışmalarının aktif olarak artış gösterdiği yıl olan 2013 yılında Hayati Beşirli’nin “Gençlik Sosyolojisi – Politik Toplumsallaşma ve Gençlik” çalışması siyasi

partilerin gençler üzerindeki etkilerinden bahsetmektedir. Kitap, tüm politik rejimlerin genç kitlelere değerlerini, inançlarını ve davranışlarını aşılama ve gençleri kendi politik düzenine yerleştirme amacı güttüğünü belirtmektedir. Politik rejimlerin genç bireylere değerini, inançlarını ve davranışlarını aşılama ve gençleri kendi politik düzenine yerleştirme yollarını aradıklarını savunan Beşirli bunların birer politik toplumsallaşma aracı olduklarını dile getirir. İdeolojilerin amacının politik kültürü sağlamak ve gençleri bu politik toplumsallaşma süreciyle görevlere getirmek olduğu da çalışmada ayrıca ana argüman olarak belirtilmiştir (Beşirli, 2013).

Bir başka nicel çalışma ise, Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi tarafından 2013 yılında yapılan “Türkiye’de Gençlik – Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri” adlı çalışmadır. 10 bölümden oluşan bu araştırma, gençlik adına bu zamana kadar yapılan nicel araştırmalar içinde önemli bir yere sahiptir. Yapılan diğer gençlik araştırmalarına atıf olarak Türkiye’de gerçekleşen değişimin toplumsal, dinî ve ahlaki boyutunun çoğu araştırmalarda yeterince yer almadığı ve göz ardı edildiği dile getirilmektedir. Gençliği kimlik, aile, din, siyaset ve tüketim olarak bölümlere ayırarak gençliğin farklı bilimsel disiplinlerinin analiz yoluna gitmiştir. Sonuç kısmında ise gençlerin siyasi, ekonomik, kültürel, dinî, ahlaki, toplumsal konulara ilgi ve kalıtlarının görünürde çokça azaldığının üzerinde durulmuştur (Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi, 2013).

Leyla Neyzi ve Haydar Darıcı'nın (2013) ‘‘Özgürüm Ama Mecburiyetim Var’’ adlı çalışmasında ise, Türkiyeli gençlerin geçmişe ve gündelik yaşamlarına dair anlatılarını Türkiye'nin gündemiyle nasıl bağlantılandırıdıkları üzerinde durulmaktadır. Meseleyi daha iyi anlamlandırmak adına doğuda Diyarbakır, batıda Muğla olmak üzere iki il örneklem açısından kullanılmıştır. Diyarbakır ve Muğla'daki 15-35 yaşları arasında, farklı sosyal sınıflardan, farklı kimliklerden, kırsalda ve kentte yaşayan 100 kadın ve erkek ile 200 görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu 200 görüşmeyi ses ve video ile kaydederek bir sözlü tarih arşivi oluşturmaya çalışılmıştır. Kitabın ana metni zamanlar, yakınlıklar, eğilimler, diller, ekonomiler, karşılaşmalar, mekânlar ve tahayyüller bölümlerinden oluşmaktadır. Çalışma bu temalar üzerinden Diyarbakırlı ve Muğlalı gençlerin geçmişle ilişkilerini karşılaştırmaktadır (Neyzi ve Darıcı, 2013).

A. Çağlar Deniz'in (2014) ‘‘Öğrenci İşi; Üniversite Öğrencilerinin Gündelik Hayatı: İstanbul Örneği’’ adlı çalışmasında, sosyalleşme sürecindeki gençlerin tutum ve davranışları üzerine farklı varyasyonlar üzerinden giderek gençlerin tutum ve davranışları üzerine bir genelleme yapılmaktadır. Çalışma, sadece toplum tarafından istenilen davranışlar ile değil, toplumca istenmedik olarak ilan edilen yahut öyle damgalanan ama akran gruplarında, arkadaş çevresinde yer almak için bu grupların dikte ettiği davranış, tavır ve tutumları kendince yeniden ürettiğini incelemektedir. Taşradan metropole gelen üniversite öğrencilerinin kültürel ve sosyal anlamda şehre eklenmesi üzerinde durmakta ve bu eklenmeyi gerçekleştirirken öğrencilerin tutum ve davranışlarının değişimlerini incelemektedir. Çağlar Deniz, çalışmasında 2010-2011 ve 2011-2012 eğitim-öğretim yıllarında İstanbul Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesinde okuyan metropol dışı lisans öğrencilerinden oluşan 65 kişilik bir grupta çalışmıştır. Metropol dışı öğrencilerin 32 tanesi İstanbul Üniversitesinde, 17 tanesi İstanbul Bilgi Üniversitesinde, 16 tanesi Boğaziçi Üniversitesinde okumaktadır. Çalışma genellikle üniversitelerde etkin olan dinî ve ideolojik gruplardan öğrencilerle birlikte yapılmaya çalışılmıştır. Konuşulan öğrencilerin %55’ini hazırlık ve 1.sınıf öğrencileri oluştururken diğerleri 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileriyle lisansüstü öğrencilerden oluşmaktadır. 65 kişilik öğrenci grubuyla toplamda 77 saat mülakat yapılmış olup çalışmaya konu edilen yaş aralığı ise 18 ile 26 yaş aralığındadır. Çalışma İstanbul’daki üniversite öğrencilerinin farklı temalar üzerinden gündelik hayatlarının analizini içermektedir. Bu analizle birlikte öğrencilerin yaşam şartlarını belirlenip il dışından gelen öğrencilerin şehre adaptasyon problemleri belirlenebilmektedir. Öğrencilerin kaldıkları evlerden iletişim kurdukları kişilere kadar birçok konunun tahlilini yapmakla beraber öğrencilerin karşılaşmış oldukları zorluklarla nasıl baş ettikleri üzerinde de durulmuştur (Deniz, 2014).

Gençlik sosyolojisi bağlamında ele alacağımız bir başka çalışma ise, 2016 senesinde Etyen Mahçupyan tarafından saha araştırması olarak hazırlanmış olan ‘‘Türkiye’de Gençlerin Siyasallaşma Biçimleri: Kesimler Arası Bir Karşılaştırma’’ adlı çalışmadır. Bu çalışma Türkiye’de farklı toplumsal kesimlerin gençlerinin siyasallaşma biçimlerini anlamak amacıyla, İstanbul’da dört, Diyarbakır’da iki dar alan niteliksel saha araştırmasının ideoloji, kimlik, sınıf, bireyselleşme ve eylem boyutlarında

karşılaştırmalı analizlerini içermektedir. Çalışmada, İstanbul'da bulunan Alevilerin yoğun olarak yaşadığı yerlerde 16-35 yaş aralığında 38 kişiyle bire bir, derinlemesine mülakatlar yapılarak veriler toplanmıştır. İstanbul'daki ikinci saha araştırması Küçükçekmece ilçesinde yaşayan Kürt, Arnavut, Bulgar gibi, farklı etnik kimliklere sahip 17-28 yaş aralığındaki 23 kişiyle derinlemesine mülakatlar yapılarak gerçekleştirilmiştir. İstanbul'daki üçüncü saha araştırması da zorunlu göç ile Doğu ve Güneydoğu'dan İstanbul'a yerleşmiş 19-29 yaş aralığındaki 33 Kürt gençle derinlemesine mülakat şeklinde gerçekleştirilmiştir. İstanbul'daki son çalışma ise, İslami gruplar ve çevrelere yakın 17-30 yaş aralığında 30 genç ile birlikte derinlemesine mülakat yöntemiyle yapılmıştır. Çalışmanın İstanbul araştırması dört bölümden oluşurken Diyarbakır araştırması iki bölümden oluşmaktadır. Diyarbakır'daki ilk grupla Kürt siyasetine ve İslamcı cemaatlere yakın 18-29 yaş aralığında 20 gençle derinlemesine mülakat yapılmıştır. Ardından yapılan ikinci mülakat ise, Diyarbakır'da İslamcı camia içinde sivil toplum faaliyetleri yürüten 20-32 yaş aralığında 18 kişiyle derinlemesine mülakatlar yapılarak gerçekleştirilmiştir (Mahcupyan, 2016).

Gençlik sosyolojisi bağlamında değerlendirilen son çalışma ise Pınar U. Semerci, Emre Erdoğan ve Elif S. Önal (2017) tarafından kaleme alınan “Biz’liğin Aynasından Yansıyanlar – Türkiye Gençliğinde Kimlikler ve Ötekileştirme” çalışması gençler arasında ötekileşmenin nasıl gerçekleştiği, hangi belirleyiciler etrafında geliştiği ve hangi biçimlerde kurgulandığını ortaya koymaktadır. ‘Ben’ veya ‘Biz’in dışındakilerle karşılaşıldığında ötekileştirme mekanizmasının nasıl işlediğini anlamaya çalışmakta olan çalışma, ortaklıkları, farklılıkları, süreci etkileyen temel faktörleri de belirlemektedir. Çalışma nitel ve nicel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Çalışmanın nitel bölümünde 37 genç ile derinlemesine görüşme yapılırken nicel kısmında 1.224 genç ile görüşme yapılmıştır. Derinlemesine mülakat yapılan 37 gence, ‘Kimliklerini nasıl ifade ediyor?’, ‘Kimlikleri nasıl oluşuyor?’ gibi sorular yöneltilirken ankete tabi tutulan 1.224 gence ise kültürel deneyimleri, toplumsal ve siyasal katılımları, sosyalleşme süreçleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Bu çalışma, gençler tarafından sıkça sorun hâline getirilen ‘ötekileştirilme’ meselesine farklı bir bakış açısıyla yer vermektedir. Gençlerin ‘kimliklerini nasıl ifade ettiği’, ‘kimliklerinin nasıl oluştuğu’, ‘kendisine ve ötekine’ atfedilen özellikler neler gibi başlıklar altında çalışmaya şekil verildiği görülmektedir.

Gençlerin gözünden kimlikler ve o kimlikleri taşıyanların diğer kitlelerden farklı yanları yansıtılmaktadır. Toplum içerisinde kimliklerin oluşum süreçleri de çalışmada araştırılan bir diğer konudur (Semerci, Erdoğan ve Önal, 2017).

1.4.2 Gençlik ve Siyasi Katılım Üzerine Yapılan Çalışmalar

Gençlik sosyolojisi alanındaki çalışmalar ağırlıklı olarak üniversite öğrencilerinin gündelik hayatlarına odaklanmışlardır. Gençlerle birlikte yapılan derinlemesine görüşme ve anket yöntemiyle birlikte gençliğin sorunları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde ise genç kitlenin siyasi katılımının literatür taraması üzerinde durulmuştur. Yapılan çalışmalarda gençlerin toplumsal yaşama adaptasyonunun yanında siyasi mekanizmalara ve sivil toplum kuruluşlarına katılımlarının cevabı aranmıştır. Bu, bazı çalışmalarda derinlemesine görüşmeler şeklinde olurken bazı çalışmalarda anket yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

Gençliğin siyasi katılım alanında yapılmış ilk çalışmalarına örnek olarak Nermin Abadan'ın iki çalışması karşımıza çıkmaktadır. Abadan, 1964 yılında yayınlanan “Türk Gençliğinin Değer Yargıları ve Siyasi Davranışı” isimli ilk çalışmasında, siyasi partilerin gençlik kollarında çalışan genç kitlenin siyasi liderlik mevkinde söz sahibi olmalarının partide harcamış oldukları zamandan ileri geldiğini savunmaktadır. Üniversite öğrencilerinin rolünün siyasette giderek arttığını ve önem kazandığını da belirtmektedir. Parti gençlik kolları ve sivil toplum kuruluşları ile gençlik arasındaki ilişkilerin incelendiği bu çalışmada, genç kitlenin aktif siyaset yapması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Abadan'ın ikinci çalışması ise 1970 yılında “Türk Üniversite Öğrencileri ile Genç İşçilerin Siyasal Eğilimi” adlı çalışmadır. Abadan, bu çalışmasında gençlik örgütlenmelerinin siyasete etkisini anlatmaktadır. Sağ ve sol gençlik örgütlenmelerinin 70’lerde siyasi partilerdeki birçok politikayı belirlediğini ve siyasi parti liderlerinin seçiminde etkili olduklarını dile getirmektedir. O zamanın gençlik hareketlerinin Türk siyasetine “adam yetiştirmek” için çalışmalar yaptıklarını ve bu çalışmalar sonunda başarılı geri dönüşler aldıklarını ortaya koymaktadır (Abadan, 1964).

Gençlik hareketleri bağlamında en kapsamlı ve derinlikli eser olarak 1979 yılında, Fulya Gürses ile Hasan Basri Gürses’in birlikte kaleme aldıkları “Dünyada ve Türkiye’de Gençlik” adlı çalışmaları gösterilebilir. Öğrenci hareketlerinin hâlihazırda devam ettiği bir dönemde yazılan bu kitap (1979), sosyalist bir dünya görüşü ile kaleme alınmıştır. Çalışmanın literatüre en ciddi katkısı ise, 1968-1980 yılları arası gerek Türkiye gerek dünyadaki gençlik hareketlerini bütünlüklü bir şekilde ele alma ve gençlik hareketleri üzerinden yürütülen tartışmalara akademik bir yaklaşım getirme çabasıdır (Yaman, 2013; 130). Sosyolojik olarak gençliğin analiz edildiği çalışmalar ise genel anlamda, lise-üniversite öğrencilerinin yaşam tarzları, görüşleri ve inanışları üzerinden şekillenmektedir. Gençlik olgusunu araştıran bu çalışma, toplumun geleceğini oluşturan gençliğin geleceğe ilişkin ilgi ve inançları ile ilgilenmiştir. Ayrıca, bu eser, gençliğe sınıfsal ve siyasal odak noktasından bakmanın gerekliliğini vurgulamaktadır (Gürses ve Gürses, 1979).

Gençlik ve siyasal katılımın işlendiği başka bir nitel çalışma olarak Demet Lüküslü’nün (2009) 2005 yılında savunduğu doktora tezini Türkçeleştirerek hazırladığı, “Türkiye’de Gençlik Miti 1980 Sonrası Türkiye Gençliği” adındaki çalışmasını örnek gösterebiliriz. 1980 sonrası kuşağı anlamlandırmak için 80 üniversite öğrencisiyle mülakatlar gerçekleştirerek tespitler ortaya çıkarmıştır. Gençlerin siyasetten uzak durmalarından ülkedeki gençliğin beklentilerine kadar birçok temanın işlendiği bu çalışma, gençlik çalışmaları literatüründe önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmayla birlikte Lüküslü, 80 sonrası tehlikeli olarak görülmeye başlanan ve eleştirilen genç kuşağa farklı bir bakış açısıyla birlikte yaklaşmaktadır (Lüküslü, 2009).

Çalışmamızın temel yapı taşlarından olan “gençlik, siyaset ve katılım” konuları ekseninde yapılan gençlik çalışmalarına bakıldığında ise, 2013 yılında Demet Lüküslü ve Hakan Yücel tarafından derlenen “Gençlik Hâlleri – 2000’li Yıllar Türkiye’sinde Genç Olmak” adlı çalışmanın sınıf, kimlik, kültür ve siyaset ana eksenlerinde toplandığını görmekteyiz. Dört bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde gençlerin sınıfsal aidiyetleri üzerinde durulmaktadır. Gençlerin kullandıkları dil ve yaşadıkları ortamlardan yola çıkılarak bölgeler arası sınıfsal farklılığa dikkat çekilmektedir. İkinci bölümünde de gençlerin kendilerini kültürler üzerinden nasıl ifade ettikleri

incelenmektedir. Üçüncü bölümde ise, gençlerin kendi kimliklerinin dışındaki kimliklerle kesiştikleri ortak noktalar üzerinde durulmaktadır. Son bölümde de gençlerin siyaset ve sivil toplum arasındaki ilişki analiz edilmektedir (Lüküslü ve Yücel, 2013).

Gezi olayları ile birlikte gençlik literatüründe farklı çalışmaların ortaya çıkması ve gençlerin artık farklı araçlarla siyaset yaparak siyasete katılması durumunun söz konusu olduğu belirtilebilir. Alternatif Politika Dergisi bu konuyla ilgili 5. cildinin 2. sayısında gençliği ele almıştır. (2013) Dergideki çalışmalarının editoryal çalışmasını yapan Lüküslü ve Yücel (2013) gençlik alanında birçok farklı çalışmanın toplanmasına da katkı sağlamışlardır. Derginin konu aldığı meselelerden hareketle gençliğin “tehdit olarak gençlik” ve “kaynak olarak gençlik” temaları baz alınarak çalışılmıştır. Gençlerin son yıllarda yaşanan olaylar ile birlikte siyaset yapma biçimlerinin değiştiğini ve onları anlamak için yeni gençlik çalışmalarının artması gerektiği vurgulanmaktadır (Alternatif Politika Dergisi, 2013).

Tüm bu çalışmaların ortak noktası ise nitel araştırmalar olmaları ve gençliğin kimlik olgusu ve gençlerin olanakları üzerinde yoğunlaşmalarıdır.

1.4.3. Gençlik ve Yerel Yönetimler Üzerine Yapılan Çalışmalar

Çalışmamın odak noktasını oluşturan “gençlik ve yerel yönetimler” konusu üzerindeki çalışmalar ise gençlikle ilgili diğer çalışmalara göre oldukça az kalmıştır. Hazırlanan bu çalışmayla birlikte bu alan üzerinde yaşanan birçok boşluğun doldurulacağı söylenebilir.

Türkiye’nin gençlik çalışmaları ve gençlik politikaları adına yapılmış en derin çalışmalardan biri olan “Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları” 2008 yılında Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran ve Gülesin Nemutlu tarafından çeşitli makale ve çalışmaların derlenmesiyle oluşturulmuştur. Gençlik politikaları üretim sürecine katkıda bulunmak için yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının harekete geçirilmesi ve onlarla işbirliği yapmayı merkeze alan bir çalışmadır. Çalışmanın giriş bölümünde

Kurtaran, Nemutlu ve Yentürk (2008) tarafından “Gençler Hakkında, Gençlik İçin, Gençlerle” analiz edilmiş ve Türkiye’de gençlere kamu kuruluşları tarafından sağlanan hizmetlerin yetersiz ve gençlere hizmet sağlayan kurumların koordinasyon problemlerinin olduğunu belirtmiştir. Ayrıca gençlik alanında çalışmalar yapan akademisyenlerin çalışmalarına ise bu devlet kurumlarının mesafeli olduğu söylenmektedir. Araştırmalardan çıkan en çarpıcı sonuç ise gençlerin tek bir alanda değil, ihtiyaç duydukları tüm alanda desteklenmesi gerektiği ve gençlik politikalarına bütüncül bir yaklaşımın şart olduğudur. Gençlik politikalarının ve gençliği anlamak için toplumdaki iktidar ve gençlik ilişkisinin incelenmesi ve bu durumun gençliğin toplumsal inşasının koşulları ile birlikte incelenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Yentürk, Kurtaran ve Nemutlu, 2008).

Çalışmanın birinci bölümünde Nemutlu ve Kurtaran (2008) önerilen gençlik politikalarının spor eksenine sınırlı kalmasını eleştirmektedir. Yentürk (2008) gençlik politikalarında reform ve yeniden yapılandırılmanın üzerinde durulması gerektiğini belirtmektedir. Bu reform ve yeniden yapılandırılmanın ise sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerce çözülmesi gerekeceğini dile getirmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünde Kurtaran (2008) tarafından “Türkiye’de Gençlik Alanında Devletin Rolü” çalışmasında ise gençlik politikalarının hazırlanması ve burada devletin ve kurumlarının ne derece etkin rol oynadıkları üzerinde durulmuştur. Sorun olarak ise gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere devrine yönelik çalışmanın ne durumda olduğu bilinmemekle beraber sivil toplum kuruluşlarının gençlik çalışmalarındaki azlığı ve yapılan çalışmalardan yerel yönetimler tarafından haberdar olunamaması gösterilmektedir. Sağlanan gençlik hizmetlerinin hangi kriterler üzerinden değerlendirildiği ve hayata geçtiği de ayrıca çözülmesi gereken alanlardan bir tanesi olarak gösterilmektedir. Gençlik çalışmaları temelinde hizmet sağlayan kamu kurumlarının hayata geçirildiği birçok programın birbiri ile ilişkisinin bilinmemesi ve bu konu üzerine çalışma yapılmamış olmasının da ayrıca gençlik çalışmalarında problem olarak belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Yentürk, Kurtaran ve Nemutlu, 2008).

Çalışmanın on birinci makalesinde Kurtaran (2008), “Gençlik Çalışmaları ve İstanbul’daki Yerel Yönetimler” çalışmasında belediyelerin gençlik hizmetlerini nasıl verdiği üzerinde durmuştur. Bu çalışmada da şu sorunla karşılaşılmaktadır; Belediyelerce gençlere sunulan hizmetlerin nasıl bir ihtiyaç analizi üzerinden sağlandığı bilinmemekte, bu durum da çalışmanın eksik kalmasına sebep olmaktadır (Kurtaran, 2008).

Literatür incelemesine yerel yönetimler ile gençlik arasındaki ilişkiyi analiz eden çalışmalar ile devam edildiğinde, bu alanda yapılmış bir yüksek lisans tezi dikkat çekmektedir. Halim Baş (2016) tarafından yazılan “Yerel Yönetimlerin Gençlere Yönelik Hizmetleri: İstanbul Esenler Gençlik Merkezi Örneği” çalışmasında ise yerel yönetimlerin gençlere sunmuş olduğu hizmetler çerçevesinde hizmetlerin içeriğinin incelenmesi ve gençlik merkezlerinin faaliyetleri çalışılmıştır. Bu çalışmada da eksiklik olarak vurgulanan nokta yukarıda derleme yapılan çalışma ile benzer özellikler taşımaktadır. Temel sorun olarak “yerel yönetimler ile gençlere yönelik hizmetler arasında ilişki kuran veya bu ilişkiyi araştıran bir çalışmanın bulunmaması” belirlenmiş ve literatürdeki eksikliği dile getirilmiştir (Baş, 2016).

Yerel yönetimler ile gençlik arasındaki ilişkiyi analiz eden bir başka çalışma olarak Tarkan Oktay’ın (2017) “Gençliğe Yönelik Politika ve Uygulamalarda Yerel Yönetimlerin Rolü” de literatürde yer almaktadır. Bu çalışmada gençlerin toplumsal yaşama katılımı konusunda yerel yönetimlerin gençlerle ilgili politikalarının önemi üzerinde durulmuş ve uygulamaların odağı olan gençlerin yerel yönetim mekanizmalarına katılımı araştırılmıştır. Söz konusu çalışmada da yine aynı şekilde, literatürde eksiklik olarak yerel yönetimlerin gençlerle ilgili politikaların niteliği ve kapsamı noktasında tartışmanın olduğu ve bu çalışmaların azlığından bahsedilmektedir (Oktay, 2017).

Gençlik çalışmaları alanında yapılan bu çalışmalar ile birlikte Türkiye’de genç kitlenin her alanına değinildiği söylenebilir. Yalnız bu değinilme bazı çalışmalarda çok kadük kalarak yeni bir çalışmanın gerekliliğine ve yeni bir çalışmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Sözü edilen çalışmalara katkı sağlamak adına yapılmış olan bu çalışma, gençlik literatürüne aşağıda değinilen açılardan önemli bir katkı sağlayacaktır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ARGÜMANLARI

Bu çalışmanın temel argümanları birbiriyle bağlantılı olarak aşağıdaki bulgulardan oluşmaktadır:

- Gezi Parkı olayları ve FETÖ'nün “Altın Nesil” idealinin iflası sonrasında 2013 yılında AK Partinin gençlik politikalarında bir değişim ve dönüşüm yaşanmıştır. Bu bağlamda yaşanan değişim ve dönüşümler çerçevesinde AK Partili yerel yönetimler gençliğin mobilizasyonu için merkezi yönetime önemli bir mekanizma sağlamaktadır.

- AK Parti'nin merkezi kurumlar aracılığıyla gençlik politikalarını belirlemesi ve merkezi düzeyde partiyle ilişkili sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetimler düzeyinde etkili olmaları, yerel düzeyden yükselebilecek inisiyatifleri zaman zaman engelleyebilmektedirler.

- CHP ise Gezi Parkı olaylarında yakalamış oldukları rüzgârın devamını sağlamak adına gençlik politikalarında çeşitli dönüşümler yaparak kendi yerel yönetimleri üzerinden çeşitli sivil toplum örgütlerinin de yardımıyla gençliği mobilize etmeye çalışmaktadır.

- AK Partinin gençliği yeniden inşa sürecinde örneklem aldığımız Pendik Belediyesinin gençliğin kültürel faaliyetleri genellikle “millilik, yerlilik ve dinî hassasiyetleri yüksek” programlar üzerinden işlemektedir.

- CHP'li Kartal Belediyesi'nin gençlik politikaları ise Pendik Belediyesi'nin gençlik politikalarından farklılık göstermektedir. Kartal'da gençliğe dönük kültürel faaliyetler genellikle eğitim, sanat alanında çeşitlilik göstermektedir.

- Her iki belediye de gençlik politikalarını belirlerken çeşitli aktörlerle işbirliği içerisinde bunu yapmaktadır. Bu ilişkilerde özellikle partilerin yerel teşkilatları ve bu yerel teşkilatların gençlik yapılanmaları oldukça önemli olmaktadır. Bu durum da parti-belediye ilişkilerinin öne çıkmasına, yerel düzeydeki diğer aktörlerin gençlik politikalarıyla ilgili karar alma süreçlerine yeterince katılamamalarına neden olmaktadır.

1.6. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE KATKILARI

Yerel yönetimlerin sosyal yardım ve sermaye birikim sürecindeki önemi, çeşitli çalışmalar tarafından belirlenmiştir. Fakat yerel yönetimlerin gençliğe dönük politikaları, gençliğe dönük belediyelerin bir aktör olarak ortaya çıkması üzerine göze çarpan miktarda bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma, literatürdeki bu boşluğu kapatmakla birlikte, karşılaştırmalı bir şekilde iki farklı siyasi parti tarafından yönetilen belediyeleri ele alarak yapılması dolayısıyla da benzer çalışmalara kıyasla farklılık göstermektedir. Dolayısıyla bu çalışmada hem farklı partilerin gençliğe dönük ideolojilerinin nasıl farklılaştığını, hem de farklı partilerden üretilen bu ideolojilerin belediyelerin gençlik politikası oluşumunda gerek merkezî hükûmet gerek yereldeki diğer aktörlerle olan ilişkileri nasıl etkilediğine bakılmıştır. Böylelikle bu çalışma aynı zamanda yerel düzeydeki karar alma mekanizmalarına ve çeşitli aktörler arasındaki ilişkilere gençlik politikaları üzerinden katkıda bulunmaya da çalışmaktadır.

Türkiye’de gençlik çalışmalarıyla ilgili literatür daha çok, gençliğin kültürel olarak kendisini nasıl ürettiğine odaklanmıştır. Literatürdeki geçmiş çalışmalar ağırlıklı olarak sosyolojik verilerle oluşturulurken bu çalışmalarda ise çok fazla siyasetle ilgilenmeyen gençlik tahayyülünü, özellikle 80 sonrası gençliğin apolitik olarak lanse edilmesi söz konusudur. Bu çalışmada ise gençlerin siyaset mekanizmalarına katılımı ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır.

2013’ten sonra AK Parti’nin siyasi projeleri arasında gençlik önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Bu bağlamda merkezî hükûmet eliyle gençliğe dönük ciddi anlamda politikalar üretilmektedir. Bu çalışmada üretilen bu politikalarda ve mobilize edilen gençlikte belediyelerin de önemli bir rol oynadığı ortaya konulmaktadır. Gençliğin mobilizasyonu sadece merkezî hükûmet eliyle yapılmamakta, bunun yanında hem yerel hükûmetler hem de yerel düzeydeki sivil toplum da işin içine dâhil edilmektedir. Bu çalışma, merkezî hükûmetin gençlik politikalarının oluşumu ve uygulamasında yerel yönetimlerin önemini ortaya koyarak konuyla ilgili literatüre önemli bir katkı yapmaya çalışmaktadır.

1.7. ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ VE BÖLÜMLERİ

Çalışma beş ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmanın kapsamı ve metodolojisine yer verilmiştir. Sonrasında araştırmanın yöntemi ve konusu ile birlikte amacı ve öneminden söz edilmiştir. Çalışmayı yürütürken faydalanılan nitel ve nicel araştırmalara yer verilmiştir. Çalışmada karşılaştırılan yerel yönetimlerin tarihçeleri ve nüfus yapılarına ilişkin bilgiler verilmiştir. Neden bu iki yerel yönetimler üzerinden çalışmaya başlanıldığı da bu bölümde anlatılmıştır. Yerel yönetimler gençlik politikalarını belirlerken diğer kurumlarla organizasyonlarını nasıl sağladıkları ve merkezî yönetimler birlikte gençlik politikaları üzerinde nasıl birlik sağladıkları üzerinde durulmuştur. Araştırmanın yöntemi kısmında ise çalışmayı hazırlarken hangi metot üzerinden bu çalışmanın şekillendirildiği anlatılmaktadır. Çalışma sürecinde yaşanan zorluklardan ve araştırmanın geniş bir gençlik alanını kapsamasından ötürü yaşanan sınırlılıklardan da bu bölümde söz edilmiştir. Ayrıca gençlik çalışmaları üzerine yapılmış geniş bir literatür taraması da çalışmanın bu bölümünde yer almaktadır.

İkinci ve üçüncü bölüm, çalışmanın kavramsal ve kurumsal bakış açısını yansıtmakla beraber çalışmada odak noktası olarak alınan iki partinin gençlik politikalarının analizini içermektedir. Türkiye'deki gençlik politikalarının aktörlerinin, kurumlarının ve süreçlerinin ele alındığı bu bölümlerde gençliğin inşa sürecinin derinlemesine analizi yapılmaktadır. Siyasi partilerin yanı sıra siyasi partilere yakın STK'lerin da gençlik politikaları analiz edilmiş olup derinlemesine mülakat yöntemiyle elde edilen bilgiler bu bölümlerde yorumlanmıştır. AK Parti ve CHP'nin gençlik politikaları üç tema altında incelenmiştir: gençlerin siyasal katılım çerçevesinde, gençlik hizmetleri çerçevesinde ve gençliği yeniden inşa etme çerçevesinde. Sonraki bölümlerde ise gençlik STK'lerinin AK Parti ve CHP ile ilişkileri analiz edilip, bu kuruluşların gençlik politikaları hakkında kurum temsilcileriyle derinlemesine mülakat yapılmıştır. Bu mülakatlar ekseninde Türkiye'de gerçekleştirilmek istenen gençlik politikalarının bir önizlemesi yapılma imkânı bulunmuştur.

Dördüncü ve beşinci bölümde ise çalışmanın temelini oluşturan iki komşu belediyenin gençlik hizmetlerinin analizi yapılmıştır. İkinci ve üçüncü bölümlerde

olduğu gibi bu bölümlerde de belediyelerin hazırlamış oldukları politikalar üç eksen etrafında yorumlanmıştır. Bu eksenler, “Gençlerin siyasal katılımları”, “gençlik hizmetleri” ve “gençliğin yeniden inşası” şeklinde tanımlanmıştır. Bu bilgiler, her iki belediyenin gençlik ve kültür müdürleriyle derinlemesine görüşme metodu kullanılarak ve belediyelerin konuyla ilgili dökümanları araştırılarak ortaya çıkarılmıştır. Belediyelerin gençlik hizmetlerini oluştururken kamu kurumlarıyla, STK’lerle ve parti gençlik kollarıyla aralarındaki koordinasyon da analiz edilmiş olup bu kurumların gençlik temsilcileriyle yapılan mülakatlar çerçevesinde yapılmış olan gençlik politikaları sorgulanmıştır. Kartal ve Pendik’in Gençlik ve Spor Hizmetleri İlçe Müdürleriyle de derinlemesine görüşmeler yapılarak belediyenin kamu kurumlarıyla aralarındaki ilişkinin mahiyeti ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca AK Parti ve CHP’nin ilçe gençlik kolları temsilcileriyle de görüşmeler gerçekleştirilerek sağlıklı verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. İlçe gençlik kolları temsilcilerinin merkez ve yerel teşkilat yapılanmaları analiz edilerek aradaki bağın nasıl oluşturulduğu ortaya çıkarılmıştır. Böylelikle her iki siyasi partinin ilçelerindeki gençlik faaliyetleri analiz edilmiştir. Bunun yanında ilçelerde aktif görev yapan gençlik STK’lerinin temsilcileriyle de derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bütünlük oluşturması ve tamamlayıcılığı adına belediyelerin, kurumlar ile STK’ler ve siyasi parti gençlik kolları ile ilişkileri birtakım sorularla irdelenmiştir. Buradan hareketle ulaşılmak istenen gençlik politikaları çok yönlü olarak analiz edilmiştir.

Çalışmanın sonuç bölümünde ise, elde edilen veriler kapsamında Türkiye’deki gençlik politikaları aktörler, süreçler ve değerler üzerinden elde edilen analizler değerlendirilmiştir. Gençlik hizmetlerinin çeşitliliği ve veriliş amacına göre çıkarımlar yapılarak birtakım öneriler sunulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE’DE GENÇLİK POLİTİKALARI: AKTÖRLER, KURUMLAR VE SÜREÇLER

Çalışmamın bu bölümünde Türkiye’deki gençlik politikalarını ve programlarını şekillendiren siyasi aktörlerin ve sivil toplum örgütlerinin gençlik politikalarını ve gençlik tahayyüllerini inceleyeceğim. Bu tez, İstanbul’da yer alan Kartal ve Pendik Belediyelerinin gençlik politikalarını ayrıntılı şekilde inceliyor ve iki ilçe belediyesinin gençliğe dönük politikalarını belirlerken ilçede yer alan diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum hareketleriyle olan ilişkilerini analiz ediyor. Bu bölümde söz konusu belediyelerde aktif faaliyet gösteren parti, kamu kurumu ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik politikalarının genel bir çerçevesini çizeceğim. Bu bağlamda, bu bölümde AK Parti hükûmetlerinin gençlik politikaları, AK Parti’nin gençlik politikaları ve yapılanması, gençlik politikaları belirlenme sürecinde önemi giderek artan Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın çalışmaları ve iktidarla yakın ilişki içerisinde gençliğe dönük politikaların oluşumuna katkıda bulunan Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) ve Okçular Vakfı gibi oluşumların yapıları ve stratejileri tartışılacaktır. 3. bölüm ise CHP ve CHP’yle ilişik sivil toplum örgütlerinin gençlik politikalarına odaklanacaktır.

2.1. AK PARTİ HÜKÛMETLERİNİN GENÇLİK POLİTİKALARI VE AK PARTİNİN GENÇLİK YAPILANMASI

Türkiye gibi geç sanayileşmiş ülkelerde merkezî devletler, diğer alanlarda olduğu gibi gençlik politikalarının belirlenmesinde de önemli roller üstlendiler. 2002 yılında iktidara gelen AK Parti hükûmetleri de gençliğe yönelik politikalar geliştirmeye çalışmışlardır. Bununla birlikte AK Parti hükûmetlerinin gençlik politikaları ve gençliğe bakışı zaman içerisinde değişmiştir. Bu bölümde, iktidarın gençliğe dönük politikaları

üç tema altında incelenerek AK Parti hükûmetlerinin gençlik çalışmalarındaki devamlılıklar ve kopuşlar belirlenmeye çalışılacaktır. AK Parti hükûmetlerinin gençlik politikalarını şekillendiren üç tema ise şunlardır: siyasal katılıma dönük politikalar, gençlerin gündelik ihtiyaçlarına yönelik hizmet odaklı politikalar ve gençliğin yeniden inşasına ve mobilizasyonuna dönük politikalar. Özellikle 2012 sonrası AK Parti iktidarının, dindarlık temelinde yeni bir gençlik politikasının şekillenmesi çabasının arttığını ve görünürlük kazandığını ve gençliğin bu proje bağlamında mobilize edilme çabasının gerek hükûmet kurumları gerek hükûmetle ilişkili sivil toplum örgütleri aracılığıyla arttığını iddia edebiliriz.

2.1.1. Gençliğin Siyasete Katılımı Çerçevesindeki Hükûmet Politikaları

3 Kasım 2002 genel seçimleriyle birlikte tek başına iktidara gelen AK Parti, Abdullah Gül'ün başbakanlığı ile birlikte 58. Hükûmeti oluşturmuştur. AK Parti döneminde gençliğe dönük politikaların ilk ipuçlarını 2002 seçim beyannamesinde bulabiliriz. Bu beyannamede, “Hedefimiz; özgür düşünceli, kendi başına karar verebilen, sorgulayan, kendi toplumunun ve evrensel anlayışın doğrularından haberdar olan ve hayatın güçlükleri ile baş edebilecek donanımlı ve yetenekli gençler yetiştirmektir.” ifadeleri yer almaktadır (AK Parti Seçim Beyannamesi, 2002, s.85). Genel hatlarıyla yukarıdaki gibi ifade edilen politikalara ulaşmak için AK Parti'nin kurduğu ilk hükûmetten itibaren birtakım çalışmaların yapıldığını görmekteyiz. Gençliğin siyasete katılımı açısından önem arz edecek program ve hedeflere bakıldığında toplumun dinamizmini ve yenileşme arzusunu siyasete taşımak amacıyla seçilme yaşının 25'e indirilmesi hedefi dikkatimizi çekmektedir. Bunun yanında 58. Hükûmet programında yerel yönetimlerin gençlere yönelik kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma faaliyetleri ile özel sektörü de bu alana dâhil ederek gençliğe yönelik yatırımların yapılmasını hedeflemektedir. Buna paralel olarak gençlerin yerel yönetimlerin karar alma mekanizmalarına katılımının kolaylaştırılacağı ve gençlerin yerel yönetim düzeyindeki karar alma mekanizmalarına dâhil edileceği de hükûmet programında kendisine yer bulmaktadır (www.tbmm.gov.tr, 2002).

Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasi yasağının kalkmasıyla birlikte Siirt'te yenilenen seçimlerin ardından milletvekili seçilmesi nedeniyle 58. Hükûmet istifa etmiş ve AK Parti'nin ikinci hükûmeti olan 59. Hükûmet, 14 Mart 2003'te göreve başlamıştır. Recep Tayyip Erdoğan'ın AK Parti'nin başına geçmesiyle ve Başbakan olmasıyla birlikte AK Parti'nin gençlik politikalarının çerçevesi daha net bir biçimde ortaya konulmuştur. Başbakan Erdoğan 2004 yılındaki 19 Mayıs mesajında, *"Geçmişine ve toplumsal değerlerine sahip çıkarak geleceğine yön verecek, düşünme ve sorgulama melekelerine sahip dinamik gençler yetiştirmek toplumsal amaçlarımızdan birisidir."* ifadesini kullanmıştır. Ayrıca 2006 yılında Trabzon'da bir açılışta, *"Elinde döner bıçağı, sustalı bıçağıyla dolaşan değil, elinde kalemiyle, kitabıyla, bilgisayarıyla dolaşan, düşünen, okuyan, yazan bir gençlik için gayret ediyoruz. Birbirine destek olan, birbirini seven bir gençlik oluşmasını istiyoruz"* (www.haber7.com, 2006) demiştir. Bu iki açıklamadan da anladığımız üzere bu dönemdeki gençlik politikaları, küreselleşme ile birlikte gelişen yeni düzene toplumların ayak uydurabilmesi için gençlerin ön planda olmasını ve onların bu doğrultuda kendilerini geliştirebilmelerini sağlamak için çeşitli mekanizmaların sağlanmasını hedeflemektedir. Ayrıca, 59. Hükûmet programında gençlerin seçilme yaşının 25'e düşürülmesi hedefi de aynı şekilde kendisini korumuştur.

22 Temmuz 2007 seçimlerinin ardından kurulan 60. Hükûmet döneminde gençliğe dönük politikaların daha da önemsenmesini sağlamıştır. Bu bağlamda, Gençlik Ajansı Başkanlığı kurulması planlanmıştır. Başbakan Erdoğan 2010 Kasım'daki grup toplantısında konuyla ilgili şu açıklamayı yapmıştır: *"Gençlik Ajansı Başkanlığı kurulmasına dair tasarımı da imzaya açtık. Gençlerle ve sorunlarıyla daha yakından ilgilenme, koordinasyonun sağlanması, bu noktada projelerin desteklenmesi, uygulanması, araştırmaların yapılması gibi önemli hedeflerle yola çıkan gençlik ajansı, inanıyorum ki önemli bir boşluğu da dolduracaktır"* (tr.wikisource.org, 2010). Gençlik Ajansı Başkanlığı'nın kurulmasının gençlerin siyasette ve toplum içerisinde aktif bir birey olarak hareket etmesinin önünü açacağı düşünülmüştür. Bu yapı, AK Parti hükûmetlerinin, gençliğe dönük politikalarının kurumsallaşma çabalarının ilk adımı olarak değerlendirilebilir.¹ Siyasi katılım açısından baktığımızda ise, 58 ve 59. Hükûmet

¹ Bununla birlikte, bu proje hayata geçirilmemiş, bağımsız ajanslardan ziyade merkezi hükûmetin kurumları gençlik politikalarının belirlenmesinde daha önemli aktörler olarak öne çıkmışlardır.

programlarında seçilme yaşının 25'e indirilmesi hedefi bu hükûmet programında yer almamaktadır (www.tbmm.gov.tr, 2007). Bununla birlikte, 2011 yılında Erzurum'da düzenlenen Dünya Üniversiteler Kış Oyunlarında gençlere seslenen Başbakan Erdoğan, *"Gençliğimizi çok yoğun bir fikir mücadelesi içerisine soktuk. Onun için de hiç kimseye, hiçbir genç arkadaşımıza, 'konuşma', 'yazma', 'eleştirme', 'protesto etme' diyemeyiz. Biz, 1980 sonrasının baskılarını, yasaklarını yaşadık. Onun için, baskı, yasaklama, kısıtlama bizim yöntemimiz olamaz."* (www.radikal.com.tr, 2011) demiştir. Ayrıca, Devlet Planlama Teşkilatı'nın programında şu ifadeler yer almıştır, *"Gençlerin yaşadıkları topluma aidiyet duyguları ve duyarlılıklarını ve karar alma süreçlerine katılımlarını artıracak tedbirler alınacaktır."* (DPT, 2007, s.219). DPT'nin bu hedefi ve Başbakan Erdoğan'ın yapmış olduğu açıklama, gençlerin siyasal katılımının önemsendiğinin bir göstergesi olarak görülebilir.

6 Temmuz 2011'de kurulan 61. Hükûmet gençlik politikalarının gelişimi ve dönüşümü açısından önemli bir yere sahiptir. 58 ve 59. Hükûmet programlarında yer alan seçilme yaşının 25'e düşürülmesi hedefi bu hükûmet döneminde nihayet gerçekleştirilmiştir. Seçilme yaşının 25'e düşürülmesiyle birlikte hem hükûmetin hem de DPT'nin hedeflediği gençlerin siyasal katılımının artırılması hedefine önemli bir katkıda bulunulduğu iddia edilebilir. Bu hükûmetin gençlik politikaları çerçevesinde bir başka önemli yenilik ise Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın (GSB) kurulmasıdır. GSB'nin kurulmasıyla birlikte bakanlık etrafında politikaların geliştirilmesiyle gençlerin bu sayede hem toplumsal hayata hem de siyasal katılımlarının artması planlanmıştır. Ayrıca bu hükûmet programında, gençlerin siyasal katılımına yönelik yeni hedefler konulmuş, gençliğin sivil toplum örgütlerine üyeliklerin teşvik edileceği, gençlerin kendi projelerini hayata geçirebilecekleri ve gençlik merkezlerinin yaygınlaştırılması hedeflerine yer verilmiştir (www.tbmm.gov.tr, 2011).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesiyle birlikte AK Parti'nin başına geçen Ahmet Davutoğlu, 29 Ağustos 2014'te yapılan genel seçim sonrasında 62. Hükûmetin Başbakanı olarak göreve başlamıştır. AK Parti'de başlayan yeni dönem ve Türkiye'de yaşanan politik tartışmalar gençlik politikalarını da etkileyecektir. Seçilme yaşının 25'e düşürülmesiyle birlikte gençlerin siyasette önünün açılmasına yeni bir

hedef olarak seçilme yaşının 18'e düşürülmesi 62. Hükûmet programına eklenmiştir. AK Parti'nin gençlere bu güveninin izlerini dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu'nun Kanal 7'de katıldığı İskele Sancak programında yaptığı şu açıklamadan da görebiliriz: *"Gençlere 'Hadi beraber yürüyoruz.' demek lazım. Hatta bazen 'Siz öne geçin, daha iyi yapacağınızı düşünüyorsanız, biz sizi dinlemeye hazırız.' demek lazım."* (www.mynet.com, 2015). Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere AK Parti iktidarı gençliği siyasete katma çabası içindedir.

1 Kasım 2015 genel seçimiyle birlikte yeniden tek başına iktidar olan AK Parti, Ahmet Davutoğlu başkanlığında 64. Hükûmeti kurmuştur. Bu hükûmet programında seçilme yaşının 18'e düşürülmesi hedefi yinelenmektedir. Gençlerin sosyal hayata katılımının ve karar alma mekanizmalarında daha aktif rol almalarının gerekliliğinin altı bu programda da çizilmektedir. Yerel yönetimler ile gençler arasındaki bağın kurulması bu hükûmet programında bulunmaktadır (www.basbakanlik.gov.tr, 2015). Bu meselenin 58. Hükûmet programında gündeme gelip diğer hükûmetler dönemindeki hükûmet politikalarına girmediğini de ayrıca belirtmek gerekir. Bu dönemde gençlik politikaları belirlenmesinde merkezî hükûmetin kurumları ön plana çıkmıştır.

Ahmet Davutoğlu'nun AK Parti Genel Başkanlığını ve Başbakanlığı bırakmasının ardından 22 Mayıs 2016 tarihinde Binali Yıldırım AK Parti'nin Genel Başkanı ve Başbakan olarak 65. Hükûmeti kurmuştur. AK Parti yeniden bir değişim sürecine girerek yeni parti politikasını ilan etmiştir. 61, 62 ve 64. Hükûmet programlarında vadedildiği üzere milletvekili seçilme yaşı 16 Nisan 2017 Anayasa değişikliği referandumu ile 18'e düşürülmüştür. Böylelikle, gençlerin siyasete katılımları bakımından son derece önemli bir adım daha atılmış oldu. 65. Hükûmetin Başbakanı Binali Yıldırım'ın Çankaya Köşkü'nde düzenlenen Türk Telekom Okulları, 15 Temmuz temalı resim ve kompozisyon yarışması ödül törenindeki şu sözleri, bu gerçeğin altını çizer: *"Siz görevinizi yerine getirdiniz, sıra şimdi gençlerimizin kıymetini bilmek, onları geleceğe hazırlamak. Bu da bizim görevimiz. Gençliğin kıymetini bilmeyen, hayatının, vatanın geleceğini, kıymetini de bilmez. 'Sizin için ne yapsak az.' dedik ve ülkesi için canını ortaya koyan gençlerimizin ülke yönetimine de ortak olmalarını sağlayacak anayasa değişikliğini yaptık. Artık anayasa değişikliğiyle*

gençlerimiz 18 yaşına gelince hem seçmek için hem de bir yere aday olup oradan seçilebilecek. Bu imkân son anayasa değişikliğiyle getirilen bir imkândır. Bu, gençlere güvenin bir göstergesidir. Gençlerimize güveniyoruz, çünkü gençlerimiz geleceğin teminatıdır.” (www.milliyet.com.tr, 2017).

AK Parti hükûmetlerinin politikalarına baktığımızda gençliğin siyasete katılımı konusunda önemli adımlar atılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda seçilme yaşının önce 25, daha sonra 18'e kadar indirilmesi son derece önemlidir. Gençlerin siyasal katılımı çerçevesinde atılan bu adımların, parti liderlerinin gençleri karar alma mekanizmalarına dâhil edecek ve siyasal katılımlarını özendirecek söylemleri ile paralellik gösterdiğini belirtmeliyiz.

2.1.2. Gençliğe Dönük Hizmet Siyaseti

AK Parti iktidarı dönemindeki ilk hükûmet programlarında gençliğe yönelik olarak ve onların gündelik hayatlarını etkileyecek hizmet politikaları esas itibarıyla daha fazla ön plana çıkmaktadır. Örneğin, 58. Hükûmet programında, gençlik hizmetlerinde fırsat eşitliğine, gençlerin kişilik, düşünce ve beden yönünden sağlıklı gelişmelerine dikkat edileceği, kültür, sanat ve spor faaliyetleri teşvik edileceği belirtilmektedir. Bu programda aynı zamanda, merkezi ve yerel yönetimlerin gençliğe dönük politikalarında oynayacakları roller de bir iş bölümü çerçevesinde belirtilmiştir. Gençlik ve spor hizmetlerinde merkezî yönetimin düzenleyici, koordine edici, denetleyici bir rol üstlenmesi; hizmetlerin esas olarak gönüllü kuruluşlar ve özel sektörün iş birliği ile yerel yönetimlerce yürütülmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda, spor federasyonları idari ve mali özerkliğe kavuşturulacak ve spor teşkilatı yeniden yapılandırılacaktır. Yerel yönetimlerin gençlere yönelik kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma faaliyetleri ile özel sektörün bu alana yatırım yapması teşvik edilecektir. (www.tbmm.gov.tr, 2002). 58. Hükûmetin gençlik politikaları çerçeve olarak spor faaliyetlerinin geliştirilip bu faaliyetlere gençleri angaje etme hedefi taşımaktadır. 58. Hükûmet programının diğer önemli noktası ise gençlik ve spor hizmetlerinin kurumlarla iş birliği içerisinde yerel yönetimlerce yürütülmesidir. Aslına bakıldığında gençlik

hizmetlerinin yürütülmesinde yerel yönetimlere ciddi oranda yetki devredilmesi devri söz konusudur. Söz konusu hükûmette yerel yönetimler eliyle gençlik hizmetlerinin görülmesinin daha sağlıklı olabileceği düşüncesi hâkimdir. Bu düşünce, diğer alanlardaki merkezileşmenin de artmasıyla birlikte daha sonraki yıllarda giderek önemini kaybedecektir.

59. Hükûmet programında ise gençler için yeni projelerin üretilmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Program içinde yer alan, “Dünyanın ve Türkiye’nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Sporun her dalında uluslararası standartları yakalamak için her türlü destek verilecektir.” (www.tbmm.gov.tr, 2003) ifadesi 58. Hükûmet programındaki, “... spor faaliyetlerinin geliştirilip bu faaliyetlere gençleri angaje etme.” hedefiyle paralellik göstermektedir. Sporda beyin göçünü önlemeye yönelik çalışmaların da başlayacağı belirtilmiştir. Böylelikle yarışmalarda ve olimpiyatlarda bizzat kendi ülkemizin gençlerinden faydalanılacak olması birçok açıdan gençleri olumlu etkileyecektir. Bu programda, 58. Hükûmet programında yer alan, gençlik politikalarının merkez koordinasyonunda yerel yönetimler eliyle yürütülmesi maddesi yer almamaktadır.

60. Hükûmet programında gençlerin standart ihtiyaçlarının dışında onların istihdam edilmesine yönelik programların da hazırlanma hedeflerinin ortaya konulduğunu görmekteyiz. Böylelikle, gençlere dönük hizmet politikalarının içeriği genişletilmiştir. “Meslek Edin-İşin Hazır”, “Gençler İş Adamı Oluyor”, “Kadın Girişimcilik” (www.tbmm.gov.tr, 2007) gibi aktif iş gücü programlarının uygulanmaya başlamasıyla gençlerin istihdam sorunlarının çözüme kavuşturulacağı düşünülmektedir. Böylelikle, diğer hükûmet programlarından farklı olarak bu programda gençlerin istihdamı üzerine çeşitli politikalar geliştirilmiş olup, genç işsizliğine bir çözüm üretilmeye çalışılmıştır.

61. Hükûmet programı ülke gençliğine dönük hizmet siyaseti açısından birçok konunun ilk defa ele alınması yönüyle önemli görünmektedir. Bu programda, dezavantajlı gruplar içerisinde değerlendirilen gençlere yönelik ilk defa çok boyutlu politika üretilme çabası içinde olunduğunu görmekteyiz. Bu programda, kadınlar, gençler ve dezavantajlı grupların istihdamının artırılması ve istihdam-sosyal koruma

ilişkinin güçlendirilmesi ana ilkeler olarak belirlenmiştir. Buna ek olarak, 2007 yılında başlatılan, "güvenli okul – güvenli eğitim" projesinin bu dönemde uygulandığını görmekteyiz. Bu bağlamda, ilk ve ortaöğretim kurumlarında gençlerin suç ve suç ortamlarından korunması ve okul çevrelerinin temizlenmesi yönünde adımların atılacağı belirtilmektedir. 2023 vizyonu ilk defa bu programda dile getirilmektedir. Bu programa göre, 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisinin içinde olmak için, okul öncesi eğitimden başlayarak zenginliğimiz ve en önemli rekabet üstünlüğümüz olan çocuklarımızın ve gençlerimizin uluslararası arenada söz sahibi olacak şekilde yetiştirilme zorunluluğu bulunmaktadır (www.tbmm.gov.tr, 2011). Bu bağlamda gençliğin hizmetine yönelik olarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının iş birliği içerisinde FATİH (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi (www.tbmm.gov.tr, 2011) hayata geçirilmiştir. Akıllı eğitim sistemleriyle birlikte öğrencilerin küreselleşen dünyaya ayak uydurması amaçlanmaktadır.

Bu programda dikkat edilmesi gereken bir başka nokta ise vakıf ve sivil toplum kuruluşlarının yaygınlaştırılması ve gençlerin bu alanda desteklenerek bu tür kuruluşların sayılarının artırılması hedefidir. Bu hedefin, AK Parti'nin ilk dönem hükûmet programlarında da olduğunu yukarıda tartışmıştık. Bununla birlikte, bu vurguların arkasındaki temel belirleyici faktör değişmiştir. Artık, sivil toplum kuruluşlarından hizmeti daha iyi bir şekilde yapmaları değil, gençleri iktidar partisinin makro-siyasi projeleri için mobilize etmeleri beklenmektedir.

62. Hükûmet programında 2002 yılında 74 adet olan Gençlik Merkezi sayısını 2014 yılında 182 adete çıkartıldığı bilgisi yer almaktadır. Ayrıca, aynı dönemde lisanslı sporcu sayısının 17 kat artırıldığı, genç girişimcilerin bireysel desteklenmelerine, fikir sahiplerinin özel sektörle buluşmalarına ve üretimde olan firmaların ürün ve süreç gelişmelerine yönelik olarak destek mekanizmaları kurgulandığı ve hayata geçirildiği belirtilmiştir (www.basbakanlik.gov.tr, 2014). 62. Hükûmet programında, diğer hükûmet programlarına göre gençliğe dönük yeni bir politika alanı karşımıza çıkmamaktadır.

64. Hükûmet politikaları gençlik hizmetleri açısından en önemli hükûmet programları arasında yer almaktadır. Gençlik hizmetlerinin her genç kategorisine uygun hizmetler etrafında çeşitlendiğini görmekteyiz: Gençlerde evliliğin teşvik edilmesi amacıyla tasarlanan çeyiz hesabı uygulaması, engelli genç ve çocukların kısa süreli gündüz ve yatılı bakımı için güvenli bir biçimde bırakılabilecekleri “Engelli Yaşam Merkezleri”nin kurulması, genç işsizliğin önüne geçmek için “Ulusal Genç İstihdamı Strateji Belgesi” hazırlanması, gençlerin ortaöğretimden yükseköğretime geçişte eğitim ve kariyer planlamasına yardım edecek “Kariyer Merkezleri” kurulması, yeni iş kuran gençlere üç yıl boyunca gelir vergisi muafiyeti, öğrenim gören gençlerin pasaport harcının kaldırılması, GENÇDES (gençlerin kısa film, kitap, dergi vb. sanatsal faaliyetleri ile sportif faaliyetlerine proje bazlı karşılıksız destek verilmesi) programının hayata geçirilmesi (www.basbakanlik.gov.tr, 2014). Yerel yönetimlerin spor alanındaki sorumluluklarının artırılacağı, spor alanında kamu, özel, üniversite gibi farklı kesimler arasında iş birliğinin geliştirilmesinin destekleneceği de 64. Hükûmet programında kendisine yer bulmuştur. Böylelikle, spor gibi dar bir alanda da olsa yerel yönetimlere, gençlik politikaları alanında alan açılmaya çalışılmıştır.

Bir diğer önemli husus ise gençlerin istihdamı noktasında atılan adımlardır. Yine dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu 8 Ekim 2015 tarihli Manisa mitinginde gençlerin istihdamına yönelik şunları dile getirmiştir: “*Şimdi iki yol var önünüzde; ya kendi işinizi kuracaksınız ya da başkasının yanında çalışacaksınız. Kendi işinizi kurmak isterseniz biz diyoruz ki size, 'Üniversite bitirmiş ol, lise bitirmiş ol, ilkokul mezunu ol... Gel bana bir proje getir, sana, 50 bin lira cebine koyacağız. Al sermayen olsun, hayırlı mübarek olsun.'* diyeceğiz. Dünyada böyle bir uygulama yok.” (www.trthaber.com, 2015). Gençler gelişmekte olan ülkeler için her zaman bir fırsattır. Bu fırsatı ülkenin ekonomik kalkınması için kullanmak hem gençler için hem de ülke için son derece önemli bir durumdur. Hükûmetlerce gençlerin bu denli desteklenmesi, ileride gençlerin hazırlayacağı projelerin çok daha başarılı ve zengin olmasını sağlayacaktır. Öte yandan dezavantajlı genç kesim içinde standart uygulamaların dışına çıkılarak engelli gençler için yaşam merkezlerinin kurulacak olması ve diğer hükûmet programlarından da öğrendiğimiz üzere engelli ailelere maaş bağlanması artık engellilerin ötelenip ikinci plana atılmayıp onların da toplumsal yaşama katılması sağlanacak ve ailelerine yük

olmaktan çıkıp onlara da destek sağlayan bir konuma getirecektir. Bu programda gençlere yönelik bir diğer yenilik ise pasaport harçlarının kaldırılmasıdır. Bu durumu aynı tarihli Muğla mitinginde Davutoğlu şöyle açıklamaktadır: “*Gençlerden pasaport harçlarını kaldırıyoruz inşallah. Yurtdışına gitmek isteyen gençlerden pasaport harcı alınmayacak. Yine gençleri sevdiğimiz için Türk Hava Yollarında da indirim yapıyoruz. Yeter ki gençlerimiz, her yere bizim irfanımızı götürsün.*”(www.mynet.com, 2015). Gençlere maddi anlamda yük olan pasaport harcının da kaldırılması gençlerin dış dünyaya açılması noktasında gençleri daha güçlü kılacaktır.

Bu dönemde istihdam alanında da önemli adımlar atılmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “artı 2 istihdam” çağrısının ardından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide Sarıeroğlu, yerel düzeyde faaliyet gösteren kurumlarla çalışma hayatına yeni atılacak olan gençlerin iş bulmasına aracılık etmek amacıyla “kariyer günleri” düzenlediklerini dile getirdi. Bununla beraber işsizlere yönelik olarak kalıcı istihdam için etkili ve nitelikli danışmanlık hizmetlerinin artırıldığını belirtirken istihdam için 10 destek programını açıklamıştır.

10 Destek Programı: Mesleki nitelikler geliştirilip, iş deneyimi artırılıyor. Gençlerin işlerini kurmaları teşvik ediliyor. Özel politika gerektiren gruplar işgücü piyasasına kazandırılıyor. İşbaşı eğitim programları iş fırsatı yaratıyor. İş ve meslek danışmanlığı hizmeti sunuluyor. Eğitimli, nitelikli gençler iş dünyası ile buluşturuluyor. İstihdam fuarları, kariyer günleri fırsat yaratıyor. İŞKUR hizmet noktaları vatandaşlara doğrudan hizmet sunuyor. İstihdam paketleriyle prim indirimleri, teşvikler destek sağlıyor. İş fırsatı yaratan projelere destek veriliyor (www.haberler.com, 2018).

Gençlerin istihdamlarının yanında aile hayatı kurmaları da önem taşımaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın katıldığı her nikah sonrasında üç çocuk hatırlatması yapması bu öneme işaret etmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Bir olur garip olur. İki olur rakip olur. Üç olur dengi olur. Dört olur bereket olur, gerisi Allah kerim demek lazım.” sözleriyle birlikte en az 3 çocuk vurgusu yapmaktadır. Aksi hâlde Türkiye’nin 2050’li yıllarda Batı için tehlike olan “yaşlı nüfus” ile başbaşa kalacağını belirtmektedir (www.t24.com.tr, 2015). AK Parti, gençlerin evlilik ve çocuk gibi aile hayatını ilgilendiren sosyal politika alanında ise şu proje ve programlarda etkinlik

göstermektedir: Her aileye birinci çocukta 300 TL, ikinci çocukta 400 TL, sonraki her çocukta 600 TL doğum yardımı yapılmakta. Doğum izinlerini 16 haftaya, çoğul gebelik halinde 18 haftaya çıkartıldı. Doğum sonrası yarı zamanlı çalışma hakkı getirildi. Babalık izni hakkı getirildi. Ev kadınları ve çalışan annelere erken emeklilik düzenlemeleri de bu süreçte yapılmıştır. Engelli çocuğu olan annelere erken emeklilik hakkı getirildi. Nüfusu 100 binin üzerindeki belediyelere kreş ve gündüz bakım evleri açma zorunluluğu getirildi (AK Parti, 2007).

AK Parti iktidarları döneminde, yükseköğrenim öğrencilerine dönük öğrenim burs ve kredilerinde istikrarlı bir artış yaşanmıştır. Başbakan Binali Yıldırım bu gelişmeleri şu şekilde açıklamaktadır: *“190 yurdumuz vardı, 562 yeni yurt buna ilave ettik ve 752'ye çıkarttık. Hizmet standartlarını yükselttik, şimdi otel odaları gibi 3 öğrencinin bir odada kalacağı yurtlarımız var. Öğrencilerimiz burs ve kredi ile desteklendi. 2003'te öğrenci başına 45 lira burs veya kredi veriyorduk, 2017'de 425 oldu, 2018'de bu rakam 470 olacak.”*(www.haberler.com, 2017).

AK Parti hükûmetlerinin gençlik hizmetlerine yönelik politikalarına bakıldığında birbiri içerisinde tutarlı politikalar bütünü olduğunu görmekteyiz. Gençliğin spordan sanata, eğitimden akademik gelişime birçok gençlik hizmetlerinin hazırlandığını ve hazırlanan hizmetlerin hükûmetlerin periyodik planları içerisinde uygulandığını görmekteyiz.

2.1.3. Gençliğin Yeniden İnşasına Yönelik Hükûmet Politikaları

Hükûmet programlarını ve hükûmetin gerçekleştirdiği politikaları gençliğin karar alma mekanizmalarına ve toplumsal yaşama katılımı ve gençliğe yönelik yapılan hizmetlerin analizini yaptıktan sonra bu bölümde de AK Parti hükûmetlerinin gençliği yeniden inşa etmek adına uyguladığı gençlik politikalarını inceleyeceğiz.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, 58. Hükûmet programının tasavvurundaki gençlik, “Özgür düşünceli, kendi başına karar verebilen, sorgulayan, kendi toplumunun ve evrensel anlayışın doğrularından haberdar, ahlaki değerlere duyarlı ve hayatın

güçlükleri ile baş edebilecek donanımlı ve yetenekli gençler yetiştirmektir.” şeklinde ifade edilmekteydi (www.tbmm.gov.tr, 2002). Bu hükûmet zamanında gençliği herhangi bir ideolojik anlayış çerçevesinde mobilize etmeye dönük politikalardan bahsetmek oldukça zor görünmektedir.

60. Hükûmet programında ise hükûmetin gençlik tahayyülüne 58 ve 59. hükûmet programlarından farklı olacak şekilde eklemeler yapılmıştır: “Nitelikli, girişimci, öz güveni yüksek, millî ve manevi değerlerine sahip çıkan bir gençlik, ülkemizi hak ettiği yere taşıyacak temel varlığımızdır. Bu çerçevede, gençliğimizin her anlamda donanımlı, temel değerlerimize sahip çıkan bireyler olarak yetişmelerini temin etmek, onları zararlı alışkanlıklardan korumak ve istikbale güvenle bakmalarını sağlamak hükûmetimizin bütün politikalarında gözetileceği bir önceliğimizdir.” (www.tbmm.gov.tr, 2007. Millî ve manevi değerlerle örülü gençlerin yetiştirilmesi 60. Hükûmet politikalarında açık bir şekilde ifade edilmiştir. Ne var ki bu bağlamdaki politikalar da daha sonra geliştirilecektir.

61. Hükûmet gençliğin yeniden inşa sürecinin hızlandırıldığı ve projelerin o minvalde hazırlandığı bir dönemdir. Gençlik politikalarının hizmet temelli içeriğinin yanına gençlik siyasetinin ideolojik boyutu da bu hükûmet programına ve hükûmet politikalarına dahil olmuştur. Bu dönemde gençlik adına birçok siyasi projenin gelişiminden bahsedebiliriz. Dönemin başbakanı Erdoğan da ilk defa “dindar gençlik” vurgusunu bu hükûmet dönemi içerisinde dile getirmiştir. Bu durumu Erdoğan, 19 Şubat 2012 yılında partisinin İstanbul İl Gençlik Kollarının 3. olağan kongresine telekonferans yöntemiyle katılarak ifade etmiştir: “*Modern ve dindar bir gençlikten bahsediyorum. Dilinin, dininin, ilminin, ırzının, evinin, kininin, kalbinin davacısı bir gençlikten bahsediyorum. Kökü ezelde, dalı ebedde bir sistemin aşkına, diyalektiğine, estetiğine, irfanına sahip bir gençlikten bahsediyorum.*”(www.haberler.com, 2012) Böylelikle hükûmetin gençlik tahayyülünün içine “dindar gençlik” vurgusu da eklenmiş olmaktadır. Bu vurgunun dozajı giderek artmıştır. Bu artışta, ilerleyen bölümlerde daha ayrıntılı analiz edileceği gibi Gezi Parkı olayları ve Gülen cemaatiyle ilişkilerin bozulması sonucu Gülen cemaatinin “Altın Nesil” gençliğine alternatif bir gençlik politikasının belirlenmesi hedefleri etkili olmuştur.

Bu bağlamda, 4+4+4 eğitim sistemi de hayata geçirilmiştir. Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkartılması değişikliğini öngören 4+4+4 eğitim sisteminin temel nedenleri; orta eğitim düzeyinde kapatılan İmam Hatip Okullarının yeniden açılması olarak yorumlanmıştır. Bilindiği üzere, 28 Şubat Post-Modern Darbe sürecinde 8 yıllık kesintisiz eğitim yasasıyla birlikte kapatılan İmam Hatip Okullarının orta kısmı kamuoyunda 4+4+4 kademeli eğitim yasası olarak bilinen 30 Mart 2012 tarihli 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”la birlikte yeniden açılmıştır. (www.timav.org.tr, 2010). Türkiye’de AK Parti’nin iktidara geldiği 2002 yılında Türkiye’de 450 İmam Hatip lisesi ve 71.100 olan öğrenci sayısı, 2017 yılında 1.452 İmam Hatip lisesi ve 645.318 İmam Hatip lise öğrencisine yükselmiştir. 2012 yılında tekrardan eğitime açılan İmam Hatip Ortaokulu verilerine göre ise; 2012 yılında 1.099 olan İmam Hatip ortaokulu sayısı 2017 yılına gelindiğinde ise 2.671 olmuştur. İmam Hatip ortaokullarında okuyan toplam öğrenci sayısı 2012 yılında 94.647 iken 2017 yılında bu sayı 651.954’e kadar yükselmiştir (Eğitim Sen, 2017, s.3-6). Millî Eğitim Bakanlığının verilerine göre 2016-2017 eğitim-öğretim yılı itibariyle Türkiye’de toplam 17 milyon 319 bin 433 öğrenci bulunmaktadır.

Bu öğrencilerin de 1 milyon 297 bin 272’sini İmam Hatip öğrencileri oluşturmaktadır. İmam Hatip okullarının orta kısımlarının 1997’de kapatılması ve siyasi nedenlerden dolayı bu okullara yatırım yapılmamış olması günümüzdeki İmam Hatip okullarının artışını etkilemiştir. Bu sebeple birlikte 2002-2017 İmam Hatip okullarının artışının sağlıklı yorumlanabilmesi adına geçmiş dönem göz önüne alınmalıdır.

Bununla birlikte, 65. Hükûmet programında yer alan “Toplumsal değerlerimizin daha fazla özümsemesi ve gelecek kuşaklara aktarılması için değerler eğitiminin eğitim ve öğretim sisteminin bütününde yer alması sağlanacaktır.” ifadesi gereği öğretim programları taslaklarında “millî, manevi, ahlaki ve evrensel değerlerin” öğrencilere kazandırılmaya çalışılması hedeflenmiştir (Eğitim Reformu Girişimi, 2017, s.8). Bu sebeple birlikte okulların ders programlarında değişiklikler yapılmıştır. Fen ve sosyal ilimlerinin yanı sıra 1. sınıf “hayat bilgisi” derslerine dinî değerler eğitimi girmiştir. Ortaöğretimde ise seçmeli olarak sunulan “temel dinî bilgiler” dersinde “cihad” kavramı “millî ve manevi değerler” arasında yer alan “vatana ve millete karşı

görev ve sorumluluklar” arasında tanımlanmıştır (Eğitim Reformu Girişimi, 2017, s.10). İmam Hatip okullarının artması ve derslerin içeriklerinde yapılan değişiklikler nedeniyle çeşitli STK’lerin “Eğitimde gericiliğe geçit yok!” gibi söylemlerle liselerdeki eylemlerine karşılık Cumhurbaşkanı Erdoğan, şu sözleriyle birlikte tepki göstermiştir: “Yaşanan bunca hadiseden ders almayan birtakım güçlerin, üniversiteleri, liseleri tahrik ettiğini görüyoruz. Türkiye’nin artık yeni Gezi’lere, yeni paralellere değil büyümeye, kalkınmaya ihtiyacı var” (www.bbc.com, 2016).

2.1.4. AK Parti Hükûmetlerinin Gençlik Politikalarının Devamlılığı, Kopuşları ve Dönüşümü

AK Parti, 2002 yılından 2017 yılına kadar 8 hükûmet kurmuştur. Bu hükûmetlerde uygulamış olduğu politikalar süreklilikler taşıdıkları gibi belirli kopuşları da beraberinde getirmiştir. Çalışmanın bu bölümünde AK Parti hükûmetlerinin gençlik politikalarındaki devamlılıkları ve kopuşları incelenecektir.

58. Hükûmet programıyla başlayan sportif faaliyetlerin geliştirilmesi ve gençleri bu faaliyetlere angaje etme durumu kesintisiz her hükûmet programında yer almıştır. Sportif faaliyetlerin yanında gençlerin burs ve yurt imkânlarının artırılması da devamlılık göstermiştir. Gençlerin istihdamına yönelik olarak ise 60. Hükûmet ile beraber çalışmaların başladığı ve bu alanla ilgili daha sonraki dönemlerde de önemli adımlar atıldığını görmekteyiz.

Gençlerin siyasal katılımı açısından önemli olan seçilme yaşının indirilmesine ilk dönem hükûmet programlarında değinilmiş ve sonunda bu konuyla ilgili beklenen adımlar atılmıştır. Seçilme yaşı 16 Nisan 2017 Anayasa Değişikliği Referandumu ile birlikte 18 olarak belirlenmiştir.

Evlenecek gençlere yönelik olarak ilk defa “çeyiz hesabı” 64. Hükûmet programıyla birlikte hükûmet programına girmiştir. Evlenecek gençlere yönelik atılan bu adım, hükûmetin nüfus politikalarında yaşanan dönüşümlerle doğrudan bağlantılı bir şekilde değerlendirilebilir. Dolayısıyla, çeyiz hesabı politikası, sadece hizmet politikası

çerçevesinde değerlendirilemez. Bununla birlikte, gençlere yönelik olarak geliştirilen politikalar eğitimden siyasete, sanattan spora birçok alanı kapsamaktadır ve bu konularla ilgili hükûmet politikalarında bir devamlılık söz konusudur.

AK Parti'nin gençlik politikalarına yönelik en önemli dönüşümlerden birisini gençlik politikalarıyla ilgili merkezî ve yerel yönetimler arasındaki iş bölümü oluşturmaktadır. 58. Hükûmet programında gençlik hizmetlerinin merkezî yönetimin gözetimi dâhilinde yerel yönetimlere bırakılması vaadi sadece 64. Hükûmet programında spor alanıyla sınırlı bir şekilde kendine yer bulabilmiş ve bu konuya bir daha hükûmet programlarında değinilmemiştir. Yine de yerel yönetimler, gençlik alanında önemli aktörler olarak imkânları dâhilinde faaliyetlerine devam etmektedirler. Fakat gençlik politikalarıyla ilgili en önemli kırılma, “dindar nesil” vurgusunun ortaya çıkmasıyla yaşanmıştır. Bu durumda, Gülen cemaatiyle ilişkilerin bozulması ve Gezi Hareketi etkili olmuştur.

Fetullah Gülen'in “Altın Nesli”

2012 sonrasında iktidarın “dindar gençlik” vurgusu giderek artmıştır. Bu bağlamda ciddi bir kırılmanın yaşanması olarak 2013 yılını milat olarak görebiliriz. Dershanelerin kapatılmasıyla birlikte başlayan kırılma süreci Gülen grubu ve AK Parti'nin birbiriyle olan ilişkilerini koparmıştır. Bilindiği üzere, Gülen cemaatinin gençliğe dönük politikaları bizzat cemaat tarafından “Altın Nesil” olarak adlandırılmıştı. Altın Nesil, Gülen grubunun tasavvurundaki ideal kuşaktır: “İnananların inanç sistemlerini, kendi ideal tipi (*Altın Nesil*) çerçevesinde, yapılandırmaya çalışmaktan ibaret bir tip.” (Çobanoğlu, 2012, s.406). Gülen grubu, bu Altın Nesil'i yetiştirmek için, kolejleri, üniversiteleri, okulları, dershaneleri, yurtları, evleri ve bunları destekleyecek ticari oluşumları, sivil toplum örgütleriyle muazzam bir organizasyon kurmuştur. Bu oluşumlar, tasavvur edilen nesli en kısa zamanda ve etkin bir şekilde hayata geçirme görevini üstlenmiştir. Altın Nesil bir ideal, Gülen hareketi mensupları ise bu ideali gerçekleştirmeye çalışan fertler olmuşlardır. Altın Nesil, Peygamber Efendimiz zamanında yaşadığı düşünülen, yaşadığına dair işaretler olan bir nesildir. Bu yüzden bu nesille ifade edilmek istenen ve bu neslin kullanışlılığını artıran anlamlar

bütünü, zihin dünyasında kendisine özel dinî, tarihî ve güncel yere sahip olmasından gelmektedir (Çobanoğlu, 2012, s.402).

Fetullah Gülen tarafından inananların zihin dünyalarında kutsallarla işlenmiş “Altın Nesil”, kendisini 17/25 Aralık 2013 tarihinde AK Parti hükûmetine karşı darbe girişiminde bulunarak göstermiştir. Devlet ve yargı içerisinde yapılanan Altın Nesil, elindeki güç ile birlikte dersanelerin kapatılması süreciyle başlayan iktidar ile restleşmesinde hükûmete karşı aleyhte aktif olarak rol almıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan “Altın Nesil” diye tabir edilen nesli şöyle tanımlamaktadır, “ *'Altın Nesil' diyerek devşirilen Anadolu çocukları, bugün dünyanın dört bir yanında ülkemizin ve milletimizin itibarını lekelemek için kullanılan birer piyondur.*” (www.haberler.com, 2016). Dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ise, “Altın Nesil”e yönelik olarak şunları söylemiştir: “ *'Altın nesiller' diye övünerek anlattınız ama milletin altını oyan bir nesil yetiştirdiniz. Millete ve meclisine bomba yağdıran, gözünü kırpmadan masumları öldürecek katiller yetiştirdiniz.*” (www.aa.com.tr, 2016).

“Altın Nesil” diye tabir edilen neslin, ileriye dönük olarak çeşitli emellerin gerçekleştirilmesi amacıyla yetiştirildiği ve zamanı geldiğinde üstleri için kullanışlı birer piyon oldukları 15 Temmuz darbe girişiminde kendisini açıkça göstermiştir.

Gülen Hareketi’nin komplo gücünün ve pervasızlığının oluşturduğu dehşet duygusu, kendisini 15 Temmuz darbe girişiminde açıkça göstermiştir. 17/25 Aralık yargı darbesiyle birlikte “paralel devlet yapılanması”, “paralel yapı” adlandırmaları ve 15 Temmuz darbe girişimiyle de “Fetullahçı Terör Örgütü” (FETÖ) tanımı ile bu yapı bütünleşmiş oldu (Bora, 2017, s.509).

Bütün bu gelişmeler, AK Parti iktidarını kendine yakın ve “Altın Nesil”e alternatif bir gençlik hareketi kurgulamaya ve mobilize etmeye mecbur bıraktı. Bunun öncesinde AK Parti hükûmetinin izlemiş olduğu neoliberal ekonomi ve siyaset pratiklerinin bütününe karşı 28 Mayıs 2013 tarihinde başlayan Gezi Parkı protestoları da ve bu protestolar sırasında ortaya çıkan gençlik manzaraları da, AK Parti hükûmetinin gençlik politikalarını yeniden gözden geçirmesine neden oldu.

Gezi Parkı Protestoları

Askeri vesayet sonrası yeni Türkiye'nin ilk ve en etkili eylemi olarak kabul edilen "Gezi Parkı Direnişi"yle (SETA, 2013, s.76) birlikte kitleleşen halk hareketlerini doğuran nedenler hakkında birtakım farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bunlardan en önemlisi Çağlar Keyder'in Gezi Parkı olaylarını analiz etmek için kullandığı "Yeni Orta Sınıf" kavramıdır. Keyder yeni orta sınıfı, "işveren konumunda bulunmayıp, vasıfları itibarıyla vazgeçilmez bir konumda olan zihinsel emekleri karşılığında ödüllendirilen, sorumluluk alıp karar verme durumunda olanlar" şeklinde tasvir etmektedir. Keyder, Gezi Parkı olaylarının başını çeken ve işin asıl rengini belirleyenlerin İstanbul'daki Yeni "orta sınıf"ın olduğunu söylemektedir (Keyder, 2012, s.1-4). Korkut Boratav ise Keyder'in sınıf kavramına hem bir eleştiri olarak hem de bir ekleme olarak "orta sınıflar" bloğunun içinde sayılan hekim, avukat, mali müşavir, danışman, mimar, mühendis gibi, eğitim yoluyla edindikleri becerilerini satarak geçimlerini sağlayan bağımsız profesyonel grupların da eğitilmiş, beyaz yakalı işçi sınıfı içine dâhil edilebileceğini söylemektedir. Boratav, buna ek olarak Gezi Parkı protestolarına katılanların büyük çoğunluğunun üniversite ve lise öğrencileri olduğunu da dile getirmektedir (Polat, 2015, s.184). Ayşe Buğra da, tüm bu görüşlerden farklı olarak Gezi Parkı protestolarının baş aktörlerinin gençler olduklarını dile getirmektedir. Gençlerin Gezi Parkı protestoları ile sivil, siyasi ve sosyal hak taleplerinin bir bütün oluşturduklarını fark ettiklerini ve bu farkındalık temelinde siyaseti dönüştürmeye talip olduklarını göstermektedir (Buğra, 2013, s.62).

Gezi Parkı olayları sırasında hükûmetten yana tavır alan görüşlerden Stratejik Düşünce Enstitüsüne göre ise Gezi olayları; ağaç duyarlılığı, kentsel duyarlılık üzerinden giderek AK Parti'ye ve Erdoğan'a karşı birikmiş bütün muhalefeti birleştiren Türkiye karşıtı dışarıdan destekli bir provokasyon olarak tanımlanabilir (SDE, 2013, s.5-24).

2 Haziran 2013 tarihinde CHP, Kadıköy Meydanı'nda yapacağı mitingi iptal ederek Gezi olaylarına ve Gezi'deki halka destek amacıyla parti taraftarlarını Taksim Meydanı'na çağırması bu protestonun daha da genişleyebileceğinin işareti olmuştur. AK Parti yaşanan bu eylemlere karşı olarak ülkenin çeşitli illerinde "Millî İradeye

Saygı” mitingleri düzenleyerek toplum nezdindeki popülarlığını artırmaya devam ederken Gezi Parkı olayları sırasında oluşturulan kendisine dönük olumsuz algıyı da bertaraf etme imkânı bulmuştur. Yaşanan bu süreç AK Parti’de alternatif gençlik politikalarının oluşturulmasına neden olmuştur.

Çevreden Merkeze Gelen Gençlik

Bu olaylar yaşanırken çeşitli gençlik STK’lerinin kurulduklarını görmekteyiz. 2012 Ağustos’unda aktif hale getirilen Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı (TÜRGEV), Mayıs 2013’te açılan Okçular Vakfı ve Kasım 2013’te faaliyetlerine başlayan Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA), iktidarla bağlantılı şekilde gerek Altın Nesil projesine gerek Gezi protestoları sırasında görünürlük kazanan gençlik siyasetine alternatif yaratma çabaları içinde olmuşlardır. Bu kurulan yeni nesil gençlik vakıflarının ortak noktası ise AK Parti’ye yakın olmaları ve açılışlarını dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan’ın bizzat gerçekleştirmesidir. Buradan çıkaracağımız sonuç, Gezi Parkı protestoları ve Gülen Hareketinin, Altın Nesli kullanarak düzenlediği 17/25 Aralık darbe girişimi gibi olaylar AK Parti’nin aktif olarak 2013 yılında başlattığı gençlik seferberliğini daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

Bu bağlamda mevcut hükûmetin çeşitli aktörlerle işbirliği içerisinde gençliği mobilize etme ve gençliği yeniden inşa etme çabalarını daha iyi anlayabiliriz. Bu bağlamda, nasıl bir gençlik istendiğine dair Erdoğan’ın şu sözleri anlamlıdır: “Biz, kalbi selim sahibi bir gençlik istiyoruz. Yani imanına, inancına, maneviyatına sahip bir gençlik istiyoruz. Zevki selim sahibi bir gençlik istiyoruz. Yani sanatı, kültürü, estetiği ile zirvede bir gençlik istiyoruz. Akliselim bir gençlik istiyoruz. Kendinizi tek bir alanda değil bütün alanlarda geliştirmeniz gerekiyor.” (www.tccb.gov.tr, 2017). Yine Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın, “Bizim arzumuz bu ülke gençliğinin elinde molotofla, silahla değil; kalemle, bilgisayarla yetişen bir genç olmasıdır. İnsana ölümü, öldürmeyi şiddeti kutsayan ideolojilere prim vermeyen bir gençlik yetişmesini istiyoruz. Hangi fikri savunursa savunsun, okumalı, araştırmalı, sorgulamalı, zihnini birilerine asla kiraya vermemeli. Pensilvanya’ya kiraya verenler gibi olmamalı.”(www.aksam.com.tr, 2017) açıklaması yapılan faaliyetlerin ulaşılmak istendiği sonucu göstermektedir.

Recep Tayyip Erdoğan; gençliği, kurmak istediği “Yeni Türkiye”nin sembolü olarak öne çıkarır. Yeni Türkiye’nin inşa politikasındaki vurgu özellikle gençler üzerinedir. Yeni Türkiye söylemi inşa edilirken buradaki kurucu, inşa eden ve aktif bir rolle sahiplendirilen gençlerdir. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra tehdit olarak görülen gençler AK Parti tarafından geleceği yeniden inşa etmek için sorumluluk almaya davet edilirler. Bu bağlamda, parti, hükûmet, merkezî ve yerel yönetimler ve partiye yakın sivil toplum kuruluşları ciddi bir mobilizasyona başlamıştır.

2.1.5. AK Parti Gençlik Kolları Teşkilatının Yapılanması

AK Parti’nin gençlik politikalarını anlamak için AK Parti gençlik kolları teşkilatlanma yapısına göz atmakta fayda vardır. 2001 yılında teşkilatlanmaya başlayan AK Parti’nin gençlik teşkilat kademeleri şu şekilde ifade edilmiştir: “ Parti, belde, ilçe, il ve genel merkez teşkilatlarından, belediye meclisi grupları ve il genel meclisi grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu’ndan ibarettir. Ayrıca parti teşkilatı, kadın ve gençlik kolları ile diğer yan kuruluşlar ve yurt dışı temsilciliklerini oluşturur.” (AK Parti Tüzüğü, 2017, s.27).

AK Parti tüzüğünden de anlayacağımız üzere gençlik kolları parti içerisinde bir yan kuruluş olarak görev yapmaktadır. Mahalle, köy ve sandık bölgesi parti çalışmalarının temel zeminidir. İlçe ve belde yönetim kurullarınca parti üyeleri arasından köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri veya üç kişiden az olmayan temsilci kurullar oluşturulabilir. Bu kurullarda gençlik kollarının, asgari birer temsilci ile temsil edilmelerine özen gösterilir (AK Parti Tüzüğü, 2017, s.28). Buradan da anlaşılacağı üzere gençlerin yönetim kademelerinde etkili olması beklenmektedir.

Parti üyeliğini kazanmış ve 30 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur. (AK Parti Tüzüğü, 2017:57) AK Parti’nin 2007’deki parti tüzüğüne göre 29 yaşını doldurmamış bireyler gençlik kollarına üye olabiliyorlardı. 2017 AK Parti tüzüğüne göre ise bu yaş sınırı 30’a çıkartılmış olup daha fazla gence ulaşmak ve partiye kazandırılmak amacı hedeflenmiş olabilir.

AK Parti gençlik kolları teşkilat yapısı, gençlik kolu belde kademesiyle başlar ve gençlik kolu ilçe kademesi, gençlik kolu il kademesi ve son olarak da gençlik kolu merkez teşkilatı ile devam eder. Bu gençlik kademeleri kendi içlerinde bir başkan, yürütme ve yönetim kurullarınca temsil edilmektedir (AK Parti Tüzüğü, 2017, s.57-58).

Burada belki de değinilmesi gereken en önemli noktalardan birisi bu gençlik kolları yapılanmasının parti içerisindeki yetki ve görevlerinin neler olduğudur. Parti tüzüğü bu konuyu şu şekilde düzenlemiştir: “Gençlik kolları kademe başkan, yönetim ve yürütme kurulları, partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini kendileri açısından aynen kullanırlar.” (AK Parti Tüzüğü, 2017, s.59).

Gençlik kollarının bulunduğu yerdeki teşkilat yapılanmasıyla eşgüdümlü bir biçimde çalışması, gençlerin birer “dolgu malzemesi” olarak kullanılmasının ötesinde alınan kararlarda da katkısının olması beklenmektedir.² Gençlik kolu başkanları görevli oldukları yerdeki teşkilat kademesi yönetimi ve yürütme kurullarının doğal üyesidirler. Bu sıfatla toplantılara katılır, müzakerelere iştirak ederler, kararlar yönetim veya yürütme kurulu üyeleri tarafından alınır (AK Parti Tüzüğü, 2017, s.59). Bu durum 03.10.2009 tarihine kadar şu şekildeydi: “Gençlik kolu başkanı, toplantılara ve müzakerelere katılır ancak oy hakkı bulunmaz.” Bu durum 2009’da yapılan parti tüzüğü ile birlikte değiştirilmiş ve parti içindeki gençlerin karar alma mekanizmalarına katılımlarının önü açılmıştır.

2.1.6. AK Parti’nin Gençlik Politikaları

AK Parti, hükûmet politikalarının yanı sıra parti olarak da gençliğe dönük birtakım politikalar üretir. Siyasi parti, belirlenen bu gençlik politikalarının hem bakanlıklara hem de yerel yönetimlere deklare edilerek oralarda da uygulanmasını sağlamaktadır. AK Parti’nin hazırlamış olduğu ve çalışmama konu olabilecek gençlik vaatleri ve hizmetleri şu şekilde sıralanabilir:

² “Dolgu malzemesi” tabiri, yerel siyasette karar alma mekanizmalarını elinde tutanların yaptıkları birtakım uygulamaların yönetsel ve işlevsel kısmını tasarlarken gerek insan gücü gerek yüksek hareket kabiliyeti pozisyonlarda gençleri vasıfsız hareketli taşlar olarak görmek anlamında kullanılır.

- Gençlerimizin ülke yönetimine her platformda katılımı sağlanacak, bu amaçla siyaset okulları ve gençlik dernekleri desteklenecektir.

- Eğitimin nitelikli hâle kavuşturulmasının yanı sıra, gençlerin sosyal faaliyetlere katılımını sağlayan gençlik merkezleri yaygınlaştırılacaktır. Bu alanda sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve yerel yönetimlerle iş birliği yapılacaktır.

- Yurt dışında yaşayan gençlerimize yönelik olarak kendi kültürlerine yabancılaşmalarını ve asimile olmalarını engellemek üzere nitelikli personel ile donatılmış gençlik merkezleri oluşturulacaktır.

- Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Spor hizmetleri, ağırlıklı olarak yerel yönetimlere bırakılacaktır (www.akparti.org.tr, 2017).

Parti programındaki gençlik politikalarının gençlerin katılım ve kendilerini eğitmeleri, geliştirmeleri gibi konulara ağırlık verdiğini görmekteyiz. Gençlik ve yerel yönetim bağlamında baktığımızda ise birçok gençlik hizmetlerinde yerel yönetimlerin etkinlik kazanması hedefinin güdüldüğü görülmektedir. Bu durumu dönemin AK Parti Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Özhaskeki'nin 13 Nisan 2016'da düzenlenen "Belediye ve Gençlik" konulu Yerel Yönetimler Sempozyumunda yaptığı açıklamayla temellendirebiliriz: *"Yerel yönetimlerin gençliğe yönelik hizmetleri ve örnek uygulamalarını yaygınlaştıracğız. Belediyelerimiz, gençlerimizin geleceğine yönelik birçok projeyi hayata geçirdi ve bundan sonra da gençlerimizin geleceğine katkı sağlamaya devam edecek."*(www.milliyet.com.tr, 2016).

AK Parti, parti programındaki gençlik politikalarının yanı sıra "2023 Siyasi Vizyon Belgesi"nde gençliğe dönük politikaların önemini vurgulamıştır. Parti programından farklı olarak bu siyasi vizyon belgesinde aşağıdaki ifadeler yer almıştır:

- Dünyanın yaşatmakta güçlük çektiğı erdem bilincini gençlerimiz sergileyecek. Bölgesinde örnek olan lider Türkiye'yi, örnek gençlerimiz inşa edecek.

- Gençlerin, toplumsal karar mekanizmalarına daha etkin katılımının sağlanması için hukuki, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel çalışmalar yapacağız.

- Gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda hızlı ve doğru bilgilere ulaşabilmeleri için "gençlik bilgilendirme noktaları" kuracağız.

○ Eğitimli, sağlıklı, dünyadaki emsalleriyle yarışabilen ve idealizmle donatılmış bir gençlik, Türkiye’ye yakışan bir gençliktir. İlgili bakanlıklarımızın ortak çabaları ve belediyelerimizin süreçlere dâhil edilmesiyle gençliğimizin sosyal, kültürel ve sportif aktivitelere daha fazla teşvik ve dâhil edilmesi yeni dönemdeki hedeflerimiz arasındadır (www.akparti.org.tr, 2017).

Yeni Türkiye sloganı ile yola çıkan AK Parti iktidarı kurulacak olan yeni Türkiye’yi gençlerin inşa edeceğini 2023 vizyon belgesinde dile getirerek gençlere önemli bir sorumluluk atfetmektedir. Parti belgelerinde ilk defa değinilen “Gençlik Bilgilendirme Noktaları” projesiyle birlikte gençlerin bu süreçte çeşitli politikalar aracılıklarıyla mobilize edilecekleri açıkça ifade edilmiştir (www.akparti.org.tr, 2017). Bu bağlamda yerel yönetimler de giderek önem kazanmıştır.

AK Parti gerek parti gerek hükûmet programlarında gençliğe dönük politikaları hazırlarken ve gençliğe bu denli önem verirken parti içerisinde bu durumu pratiğe yansıtabiliyor mu? Bir başka deyişle, partiyi gençleştirebiliyor mu? 21 Mayıs 2017 tarihinde 3. AK Parti Olağanüstü Kongresi’yle yeniden Genel Başkanlık koltuğuna geçen Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti MKYK’sinde köklü değişiklikler yaparak gençlerin önemli görevleri üstlenmesini sağlamıştır. MKYK’nin 23 yaşındaki üyesi Yasemin Atasever, AK Parti Siyasi ve Hukuki İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı’nın yardımcılığına getirilmiştir. Sivil Toplum ve Halkla İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Harun Karacan’ın yardımcılarında birisi de 20 yaşındaki Rümeysa Kadak olmuştur. MKYK’nin bir diğer genç üyesi 31 yaşındaki İsa Sinan Göktaş da Tanıtım ve Medya’dan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Mahir Ünal’ın yardımcısı olmuştur. Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Erdoğan, partideki bu gençleşmeye atıf yaparak “*Partimiz yeniden yapılırken gençlere ve kadınlara öncelik vermeliyiz. Kongrelerde seçilecek yeni yönetimler de gençleşecek. Bu kapsamda il ve ilçe yönetiminin yüzde 30’u kadın, yüzde 30’u da 35 yaşın altındaki genç üyelerden seçilecek. Gençleri ve kadınları parti yönetiminde daha fazla görevlendirmek gerekir. İlçe başkanlarını belirlerken, gençlik kollarından isimleri başkan yapın. İl yönetimlerine de gençlik ve kadın kollarından yöneticiler getirin.*” (www.tgrthaber.com.tr, 2017) şeklindeki ifadeleri partinin giderek

gençleştirdiğini göstermektedir. Erdoğan ayrıca, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi 2017 mezuniyet töreninde de yapmış olduğu konuşmasında, bu gençlik değişiminin sadece AK Partiyle sınırlı kalmamasını ve diğer partilerin de bu gençlik aşısını partilerine yapmaları gerektiğini vurgulamıştır.

AK Parti iktidarı, gençliğe dönük politikalarını 2011 sonrasında kurumsal bir yapıya kavuşturmaya da çalışmıştır. Bu bağlamda, Gençlik ve Spor Bakanlığının kuruluşu son derece önemlidir.

2.2. GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI'NIN GENÇLİK POLİTİKALARI

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın (GSB) hazırlamış olduğu politika ve hizmetlere değinmeden önce bakanlığın kuruluşundan ve yetki alanında kısa bir şekilde bahsetmek gerekir. Gençlik ve Spor Bakanlığı 2011 yılında kurulmuş olup Gençlik ve Spor Müdürlüğünün görevlerini üstlenmiştir. GSB'nin yetki ve görevleri bakanlık mevzuatında şöyledir: *“Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak”* (www.bilgiedinme.gsb.gov.tr, 2011). Buradan da anlaşılacağı üzere GSB çeşitli birimleriyle birlikte yerel yönetimlerle ve diğer kurumlarla ilişki içerisine girerek gençleri toplumsal yaşama katma ve karar alma süreçlerinde gençleri daha etkin hâle getirme gibi hedefleri bulunmaktadır.

Bakanlığın kuruluş amaçları ise şu şekilde sıralanmıştır:

- Gençlerimizin millî ve manevi duygularını canlı tutarak tek vatan, tek devlet, tek bayrak, tek millet inancı ve idealini kazandırmak,
- Okuyan, düşünen ve yazan gençliğin ortaya çıkmasına katkıda bulunmak,

- Nesiller arası köprülerin kurulmasını sağlamak,
- Dilin doğru ve etkin biçimde kullanılmasını teşvik etmek,
- Tarihi şuurun toplumda yerleşmesi ve gelişmesini sağlamak

(www.gsb.gov.tr, 2018).

Bakanlığın amaçlarının AK Parti hükûmetlerinin gençlik politikalarıyla örtüştüğünü söyleyebiliriz. Millî ve manevi duygulara atıf yapılarak bu minvalde okuyan, düşünen ve yazan gençliğin inşa edilmek amacının benimsendiğini görmekteyiz. Bakanlığın bir başka amacı olan, tek vatan, tek devlet, tek bayrak, tek millet idealinin ise AK Parti'nin "rabia" işareti ile benzer ifadeler olduğunu görmekteyiz. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın miting ve konuşmalarında bu işarete atıf yaptığı bilinmektedir. Bu atıflardan birisinde kalabalığa şu şekilde seslenmektedir: *"Hâlâ Rabia işaretini bilmeyenler var. Bizim partimizin de işareti bu. Şimdi bunun felsefesi de belli. Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet. Biz çok iyi öğreneceğiz, milletimize de anlatacağız"* (www.gazetevatan.com, 2017).

Bu amaçları gerçekleştirmek için kurulan GSB'nin teşkilat yapısı ise şu şekilde oluşmuştur: "Bakanlığın en üst amiri Bakan olup, Bakan'a doğrudan bağlı beş birim vardır. Bunlar; Müsteşar, Bakan Yardımcısı, Özel Kalem Müdürlüğü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Bakanlık Müşavirleri. Bakan'dan sonra gelen en üst kamu görevlisi ise müsteşardır. Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun olarak düzenleyen ve yürüten ise müsteşardır. Müsteşara direkt bağlı üç birim vardır. Müsteşar yardımcıları, Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ve İç Denetim Birimi Başkanlığı. Müsteşar yardımcılarına bağlı olarak ise Bakanlık Hizmet Birimleri ve Bakanlık Bağlı Kuruluşları vardır. Bakanlık hizmet birimlerinde daire başkanlıkları varken; Bakanlık bağlı kuruluşlarında ise Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Spor Genel Müdürlüğü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı vardır. Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ile Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatları olarak ayrılmış olup taşra teşkilatlarında il ve ilçe müdürlüğü şeklinde yapılmışlardır. Bakanlık, yerel yönetimlerle olan

koordinasyonu ve iş birliğini taşrada yapılanmış olan il ve ilçe müdürlükleriyle sağlamaktadır” (www.bilgiedinme.gsb.gov.tr, 2011).

GSB, taşradaki temsilcileri konumunda olan İlçe Gençlik ve Spor Müdürlükleri ve onların bir kademe altında yer alan gençlik merkezleri aracılığıyla yerel düzeyde de önemli bir aktör olarak ortaya çıkar. İlçe gençlik ve spor müdürlükleri ve gençlik merkezleri Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlıdır. Bakanlığın yerel düzeyde etkin etkin hizmet sunması bu müdürlükler aracılığıyla olmaktadır. Bu gençlik merkezlerinin amaçları şunlardır:

- Gençlerin Atatürk ilkeleri doğrultusunda, ülkesine ve milletine yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici, yeteneklerini geliştirmek ve toplumsal yaşama gönüllü olarak katılmalarını sağlamak,
- Gençlerin serbest zamanlarını ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirmelerini sağlamak, onları sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirmek,
- Diğer illerdeki gençlik merkezi üyeleri ile projeler üreterek bu projeler aracılığıyla gençler arasında değişim programları yapılmasını sağlamak,
- Yurt dışı gençlik kuruluşları ile uluslararası değişim programları gerçekleştirmek,
- Gençlerin sosyal kişiliklerinin gelişmesine katkıda bulunarak topluma uyumlu olmalarını sağlamak,
- Sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle gençlerin ruh ve beden sağlıklarını korumak, ulusal birlik ve beraberlik duygularını güçlendirmek,
- Gençlerin kültürel ve psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak bireysel ve toplumsal ilişkilerinde sağlıklı ve dengeli kişilik geliştirmelerine katkıda bulunmak ve onları zararlı alışkanlıklardan korumak,
- İlgi ve yetenekleri doğrultusunda bilgi ve becerilerini artırmak,
- Gençlerin sorunlarına yardımcı olmak, rehberlik ve danışmanlık yapmak,
- İl düzeyinde yapılacak olan gençlik organizasyonlarında diğer gençlik kuruluşları ile koordinasyonu gerçekleştirmek (www.mevzuat.gov.tr, 2017).

Türkiye’de toplamda 198 adet gençlik merkezi bulunmaktadır.

2.2.1. Gençliğin Toplumsal Hayata Katılımı Çerçevesindeki GSB Politikaları

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın gençlerin toplumsal hayata uyumunu kolaylaştıracak ve gençleri toplum içinde yararlı birer birey hâline dönüştürmeye dönük çalışmalar ve faaliyetler yaptığını görmekteyiz. Bu çalışma ve faaliyetlere kısaca göz attığımızda şunlarla karşılaşmaktayız:

Damla Projesi: Damla projesi farklı kentlerde yaşayan gençlerin yardım ve iyilik temaları altında gönüllü olarak yardıma ihtiyacı olan dezavantajlı gençlere ulaşılmasını hedeflemektedir. Buradan hedeflenen başka bir amaç ise yardım alan gençlerin aynı gelecekte diğer dezavantajlı gençlere yardım etmesinin sağlanmasıdır. Böylelikle gençlerin yardım ve iyilik gibi tematik değerlerinin pekişmesi hedeflenmektedir. Gençlerin toplumsal hayata katılımını sağlamak adına bir gencin başka bir genç ile birlikte tecrübelerini ve düşüncelerini paylaşması, özellikle kırsal alanlarda yaşayan gençlerin toplumsal yaşama katılımı açısından son derece önemlidir.

“Futbolun Efsaneleri Genç Hükümlülerle Buluşuyor” projesiyle de, çeşitli sosyal ve toplumsal nedenlerle genç yaşta suça karışmış olan, cezası nedeniyle Ceza ve İnfaz Kurumlarında bulunan 14-29 yaş aralığındaki gençlerin, futbol hayatına nokta koymuş olan efsane futbolcularla bir araya gelerek sosyalleşme ve rehabilitasyon çalışmalarına katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Gençlik Merkezlerinin illerde, ilçelerde ortaklaşa olarak yürütmüş olduğu *“Çaya Geliyoruz”* projesi ve *“Talha Uğurluel ile Benim Tarihim”* projesini örnek olarak gösterebiliriz (www.gsb.gov.tr, 2017). *“Çaya Geliyoruz Projesi”*, *“Gönül ne çay ister ne çayhane, gönül ‘sohbet’ ister çay bahane”* parolasıyla birlikte gençlik merkezi üyelerinin evlerine gidilerek üyelerin ailelerine hem misafir olunup hem de onları ziyaret ederek aralarındaki muhabbeti artırmak amacıyla hazırlanmış bir projedir.

2.2.2. Gençlik Hizmetleri Çerçevesindeki GSB Politikaları

“*Gençlik Kampları*” projesi, gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir. Kamplara katılan gençlerin ulaşım, konaklama ve yemek ihtiyaçları Gençlik ve Spor Bakanlığı’nca karşılanmakta ve gençlerden herhangi bir ücret alınmamaktadır. Gençlik kampları 12-15 yaş grupları için “Ücretsiz Deniz Kampları”, 16-22 yaş grupları için “Ücretsiz Doğa Kampları” adı altında düzenlenmektedir.

Son yıllarda gençlik kampları çalışmalarında artış yaşanmaktadır. Bakanlığın kendi bünyesi altında gençlik kampları düzenlenirken bu gençlik kamplarının bazı yerel yönetimlerce uygulandığını da ilerleyen bölümlerde göreceğiz. AK Parti belediyelerinin genellikle “Diriliş Yaz-Kış Kampları” adı altında yapmış oldukları bu faaliyetleri CHP belediyeleri gençlik STK’leri üst başlığı altında gerçekleştirmektedir.

Bakanlık, “*Uluslararası Gençlik Akademisi*” projesiyle gönüllü eğitim veren kurum, kuruluşları ve eğitimcileri gençlerle buluşturmaktadır. Bu buluşmanın gayesi, gelecek nesillere aktarılabilen sağlam bir temel atmak, yarınların yöneticilerinin ve aydın insanların yetişmesine vesile olmak şeklinde ifade edilmektedir.

Bakanlık, taşradaki temsilcisi konumunda olan Gençlik Merkezleri ve kendisine bağlı KYK-Yurtkur müdürlükleri aracılığıyla gençliğe yönelik hizmet politikalarını yürütmektedir. Gençlik Merkezlerinin amaçları, “milletine sevdalı, hür düşünebilen, millî ve manevi değerlerine bağlı, cumhuriyet ve demokrasiyi benimsemiş, donanımlı bir gençlik yetişmesine katkıda bulunmak” olarak belirtilmiştir. Bu amaçlar çerçevesinde gençlik merkezleri bakanlığın taşra teşkilatındaki kurumlarla ve yerel yönetimler ortaklaşa gençlik faaliyetleri düzenlemektedir. Bu gençlik faaliyetlerinden bazıları: “Bir Günde Bin Yıl Tarih ve Medeniyet Gezisi”, “Dil Eğitimleri Atölyesi”, “Dış Politikada Türkiye’nin Rotası”, “İnovasyon Atölyesi”, “Kişisel Gelişim Atölyesi”, “Kitap Kafe”, “İyilik Ağacı”, “Gönül Kütüphanesi”, “Güncel Okumalar ve Yazar Buluşması” şeklinde sıralanmaktadır (www.gsb.gov.tr, 2017).

Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Kredi ve Yurtlar Kurumunun da barınma haricinde bünyesindeki gençlere yönelik olarak çeşitli gençlik hizmetleri vardır. Bunları

Çınaraltı Gençlik Söyleşileri, KYK Akademi, KYK Sosyal Kültürel ve KYK Turnuva adı altında toplayabiliriz.

Çınaraltı Gençlik Söyleşileri programlarına örnek olarak, “İslam Tarihi Sohbetleri”, “Gelenekten Geleceğe”, “Gençlerle Başbaşa”, “Modern Zamanın Prangaları”, “Yeni Türkiye Yeni Gelecek” programları verilebilir.

KYK Akademi programları ise, “Köklerden Geleceğe”, “Yerli Zihin Millî Sanayi”, “İnsan ve İnşa”, “Medeniyetimizin Kültür ve Sanat Mirası”, “Adab-ı Muâşeret” gibi programlardan oluşmaktadır.

KYK Sosyal Kültürel programlarına ise örnek olarak, “Tematik Kış Kampları”, “Gezi ve Kamp”, “Kültür ve Sanat”, “15 Temmuz Şehitler Günü”, “Çevre Faaliyetleri” gibi programlar verilebilir.

KYK Turnuva programlarına örnek gösterecek olursak: “Futbol”, “Masa Tenisi”, “Satranç” programlarından oluşmaktadır (www.yurtkur.gsb.gov.tr).

2.2.3. Gençliğin Yeniden İnşasına ve Mobilizasyonuna Yönelik GSB Politikaları

Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın gençliğin toplumsal, kültürel ve kişisel gelişimine yönelik projelerini tematik olarak kategorileştirdiğimizde gençlerin “millî ve manevi gereksinimlerinin giderilmesi” adına bakanlık bünyesinde son yıllarda sayısı hızla artan projeler gerçekleştirilmektedir.

“*Gençler Asla Unutmaz*” projesiyle birlikte, gençlerin tarihsel olarak bilinçlendirilmesi hususunda gençlerin hem geçmişlerini öğrenmeleri hem de onların geçmişteki birikimlerden faydalanarak geleceğe hazırlanmaları amaçlanmaktadır.

GSB’nin bu projesi, bakanlığın amaçları arasında yer alan “tarihsel bilgi ve birikimi geliştirmek için gençlerin tarihsel hafızasını taze tutmak ve geçmişte yaşanmış tarihsel olayları gençlerin öğrenmesini sağlamak” hedefiyle uyumludur. Bu tarz tarih

projelerinin yerel yönetimlerce ve gençlik STK'lerince bol miktarda geliştirildiğini de ilerleyen bölümlerde belirteceğim.

GSB'ye bağlı olarak Gençlik Spor yayınları basılı, süreli, sesli/görüntülü yayınlar başta olmak üzere çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalardan en önemlisi ise “*Gençlik Araştırmaları Dergisi*”dir. Bu dergi ile birlikte Türkiye’de ve dünyadaki gençlik hakkında akademik çalışmalar yayınlanmaktadır. Bu hakemli dergide, her yıl 3 farklı sayı ile birlikte farklı gençlik temaları üzerinden yazılar kaleme alınmaktadır. Bu çalışmaların yanında bakanlığın, örnek şahsiyetlerin kitaplarını da bastıklarını söylemeliyim. Örnek verecek olursam, Yahya Kemal Beyatlı’nın Kendi Gök Kubbemiz, Refik Halit Karay’ın Gurbet Hikâyeleri, Kemal Tahir’in Devlet Ana, Fazıl Hüsni Dağlarca’nın Çocuk ve Allah, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Beş Şehir, Necip Fazıl Kısakürek’in Bir Adam Yaratmak/Çile, Arif Nihat Asya’nın Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Falih Rıfkı Atay’ın Zeytin Dağı gibi eserlerin basımalarının yapıldığını görmekteyiz. GSB’nin yayınlamış olduğu bu eserlerin ortak noktası ise, gençlerin millî ve manevî dünyalarını canlı tutabilecek ve tarih bilinci aşılması yapılabilecek eserlerden oluşmasıdır.

Bakanlığın, “dindar nesil” bağlamında gerçekleştirdiği diğer projeleri ise, “Kutlu Doğum Programları Yağmur Akşamları”, “Yeni Türkiye Yeni Gelecek”, “İslam Tarihi Sohbetleri”, “Dinî İlimler Atölyesi”, “Kur'an-ı Kerim Eğitim Atölyesi”, “Osmanlıca Eğitimi Atölyesi”, “Anadolu'nun Kandilleri”, “Gece” “15 Temmuz”, “Vatan Ezgileri”, “Anadolu Mektebi Okumaları”, “Gençler Sabah Namazında Buluşuyor” şeklinde sıralanabilir (www.gsb.gov.tr, 2017).

Yukarıdaki projelerin genel çerçevesi, dinî hassasiyetler ve tarih bilinci yüksek bir gençlik hedefinin bir parçası olarak ortaya çıkmaktadır. GSB, bakanlık düzeyinde yapmış olduğu gençlik programlarında genellikle gençlerin ilgi alanlarındaki yeteneklerini ve yeterliliklerini artıracak düzeyde çalışmalar yapmış olduğunu görmekteyiz. Bu durumun gençlerin toplum içinde kendilerini ifade etmelerine ve gelişimlerine olumlu katkı yapacağını söyleyebilirim. GSB’nin gençlik merkezleri ve KYK ile yapmış olduğu gençlik programlarında tarih teması ön plana çıkmaktadır. Buradan hareketle gençlere tarihî, kültürel ve inanç kodlu programlar temelinde

alışmalar sunulduğunu söyleyebiliriz. GSB'nin AK Parti'nin gençlik tahayyülüyle paralel giden bir çalışma programı olduğunu iddia edersek yanlış söylemiş olmayız. Türkiye Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 5 Ağustos 2017'de bir cami açılışındaki, *“Dinini, kültürünü bilen kuşaklar yetiştirmekte kararlıyız.”* söylemi iddiamı kuvvetlendirmektedir.

Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığının, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1. ve 7. maddesine dayanılarak ve 26/02/2015 tarihli Diyanet İşleri Başkanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında imzalanan iş birliği protokolünde toplumun bütün kesimlerine sunulacak hizmetlere ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırladığı, “Gençlik Çalışmaları Yönergesi” gençliğin yeniden inşası noktasında değerlendirilmesi gereken bir başka konudur. Gençlik Çalışmaları Yönergesi, “Manevi rehberlik ve din hizmetlerinin, gençlere talep doğrultusunda ve tamamen gönüllülük esasına göre sunulmak amacıyla oluşturulmuş, genç gönüllüler arasından üniversite, fakülte, okul ve sınıflarda, okul temsilcileri belirlenecek şekilde hazırlanmıştır. Bu temsilciler aracılığı ile Diyanet'in yürüteceği çalışmalar koordine edilecektir. Üniversite, lise ve ortaokul düzeyinde gerçekleştirilecek gençlik çalışmalarında okul idarecileri ve öğretmenler ile etkin iş birliği sağlanacaktır. Gençlik çalışmaları, müftülükler tarafından yürütülecektir. Diyanet tarafından alana özgü 'müfredatlı' çalışma programları hazırlanıp gençler için vatan, ezan, bayrak gibi konularda eğitsel materyaller geliştirilip sohbet programları, uyuşturucu ile mücadele gibi konular ağırlıklı olarak işlenecektir. Okulların yoğun olduğu mahallerde gençler için, 'cazibe merkezi' olacak Diyanet Gençlik Çalışmaları Merkezleri açılacak.” şeklinde amaçlarını ortaya koymuştur (www.mevzuat.gov.tr, 1965). Gençliğin yeniden inşası noktasında bakanlığın diğer kamu kurumlarıyla iş birliği içerisinde aktif olarak çalışmalar düzenlediği görülmektedir.

2.3. ULUSAL GENÇLİK VE SPOR POLİTİKASI BELGESİNİN YEREL YÖNETİMLERE YANSIMASI

Merkezî hükûmetin yanı sıra yerel yönetimler de gençlik politikaları bağlamında son derece önem kazanmıştır. Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, 638 sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 18. maddesinde yer alan “Gençleri ve sporu doğrudan veya dolaylı etkileyen politika ve faaliyetleri yürüten kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması amacıyla, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunun onayına sunulmaktadır. Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi en geç dört yıllık dönemler itibarıyla gözden geçirilerek güncellenmektedir.” (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2017, s.1). GSB ile yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyonu ve iş birliğini sağlamak, gençlik ve spor alanında ortak bir anlayış ve politika belirleme adına bu belge son derece önemlidir. Bu belgenin yerel yönetimlerle ilgili kısmına değinecek olursam:

- Gençlerin ulusal ve yerel meclislerde temsilini artırmak ve yerel yönetimler ile gençlik arasındaki iletişim kopukluğunun gidermek,
- Gençlerin, yerel yönetimlerin karar alma mekanizmalarına etkin bir şekilde katılımını desteklemek. (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2017, s.26)

Yukarıda saymış olduğum iki madde gençlerin yerel yönetim organlarında karar alma mekanizmalarına dâhil edilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Böylelikle, yerel yönetimlerin gençleri karar alma mekanizmalarına dâhil etmeleri ve yönetimle olan kopukluğun giderilerek sağlıklı bir iletişim modeline geçilmesi gerektiği dile getirilmektedir.

Bu belgenin diğer önemli noktası ise spor alanında yerel yönetimlere bir hayli fonksiyon atfetmesinden kaynaklanmaktadır. Şöyle ki:

- Halkı spor yapmaya teşvik edici sportif rekreasyon alanlarının oluşturulması ve bu alanlarda antrenör bulundurulması yönünde yerel yönetimlere destek sağlamak,

- Yerel yönetimlere, spor aktivitelerinin geliştirilip yaygınlaştırılması konusunda proje ve danışmanlık desteği sağlamak,
- Tüm belediyelerde “Spor Birimi” oluşturulmasını teşvik etmek,
- Yerel yönetimlerin; amatör spor kulüplerini, tesis, araç ve gereç konularının yanı sıra, nakdî olarak da desteklemelerini yaygınlaştırarak sürdürmelerini sağlamak,
- Merkezî yönetim ve yerel yönetimlere ait spor tesislerinin 24 saat esasına göre hizmet verebilmeleri konusunda destek sağlamak,
- Yerel yönetimlerin bölgelerinde yaşayan insanların spor aktiviteleri yapabilecekleri uygun alanlara imar planlarında yer vermelerini teşvik etmek (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2017, s.47).

Belge, sporla sınırlı da olsa yerel yönetimlere önemli sorumluluklar yüklemektedir. Yalnız kaç tane belediyenin imar planında spor alanlarına yer verdiği tartışmaya açık bir konudur. Bu söylenenlerin tavsiye niteliğinde kalmaması ve hayata geçirilip gençlerin bu hizmetlerden yararlanması sağlanmalıdır. Ayrıca AK Parti’nin 58. Hükûmet programında gençlik hizmetlerinin merkezî yönetimin gözetimi dâhilinde yerel yönetimlere bırakılması politikasının sadece 64. Hükûmet programında tekrar edilmiş olması ve bir daha bu konuya değinilmemiş olması yereldeki gençlik çalışmalarını olumsuz etkileyebilir. Bununla birlikte 5363 sayılı Belediyeler Kanunu’nun 14’üncü maddesi gençlikle ilgili yerel nitelikteki hizmetlerin yapılması ve yaptırılması konusunda belediyelere açık bir yetki vermektedir. Ama gençliğe dönük politikalarda birçok kurumun sorumlu olması ve iktidar partisince yönetilen yerel yönetimlerin, merkezî hükûmetin politikalarını uygulamaya koyarak bu alanda bir nevi özerkliklerini kaybetmesi önemli sorunları da beraberinde getirmektedir.

2.4. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ GENÇLİK POLİTİKALARI

2000’li yıllardan sonra artış gösteren sivil toplum hareketleri günümüze gelindiğinde görünürlüklerini ciddi oranda artırmışlardır. Herhangi bir siyasi parti içerisinde görev almak istemeyen gençler, STK’lar içerisinde faaliyetlerini devam

ettirmeye çalışmaktadır. Kendi düşünce dünyasına yakın STK'lar içerisinde yer alarak gönüllü bir birey olmaya çalışan genç, aslına bakıldığında kendini ifade etme ihtiyacından dolayı bu tür yapılanmalar içerisinde yer alır. Çalışmanın bu bölümünde Pendik ve Kartal ilçelerinde aktif bir şekilde hizmet sunan gençlik STK'larının mütevelli ve yönetim kurullarını analiz edeceğim. Bunun yanında STK'ların tarihçelerini, kuruluş amaçlarını ve gençlik politikalarını analiz ederek gençliğin inşasında STK'ların rolünü çizmeye çalışacağım. Üzerinde çalışacağım STK'lar ise Türkiye Gençlik Vakfı ve Okçular Vakfı'dır.

2.4.1. Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA)

2013 Kasımında İstanbul merkezli olarak kurulan Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) kendisini, “Dünya üzerinde iyi ve güzele dair ne varsa savunan, her daim hakkın ve adaletin tarafında olacak bir nesil yetiştirme amacıyla kurulmuş yeni nesil bir gençlik vakfı” olarak tanımlamaktadır. TÜGVA şu beş temel değer üzerine kurulmuştur: Toplumsal huzuru alt üst eden problemleri çözmek adına, her şeyi ait olduğu doğru konuma erdirmeyi ve sosyal uyumla dengeyi sağlamayı hedefleyen bir **Adalet** anlayışına sahip olmak. İnsanın varlık düzeniyle ahenk içinde olarak vicdanının sesiyle yaşayan ve dünyayı erdemli bir yaklaşımla okuyan bir **Ahlak** sahibi olmak. Sevgi ve saygı anlayışına bağlı kalarak gönüllülük ve sorumluluk duygusu içinde bir arada bulunmanın değerini ortaya çıkaran bir **Birliktelik** bilincine sahip olmak. Zorbalaşan sistemlere ve kötülöklere karşı durarak erdemli bir toplumun oluşumu için sosyal dayanışmaya katkı sunan **İyilik** peşinde olmak. Kendi özümüzden bizi mahrum bırakan, hayat tarzımızı ve düşünce biçimlerimizi dönüştüren bütün etkilerden uzaklaşarak insanlık adına **Özgürlük** elçisi olmak” (www.tugva.org, 2017). Vakfın temel yapı taşlarının adalet, ahlak, birliktelik, iyilik ve özgürlük temalarından oluşur ve yetiştirilmek istenen gençliğe dair TÜGVA İstanbul İl Başkanıyla yapmış olduğum mülakatta kendisi bu durumu şöyle açıklamaktadır:

“Millî ve manevi değerlere bağlı gençlik dersek çok klişe olacak ama içini eğer doldurabilirsek asıl hedefimiz bu. Bu topraklardan beslenen bir gençlik istiyoruz.

Dışarıdan dayatılan fikirler ile birlikte toplumu kendi kılcal damarlarından uzaklaştırıp biraz daha radikalize edebiliyor. Toplumun ana damarından beslenebilirse bu gençlik yaşanılabilir bir Türkiye oluşması hususunda çok daha iyi yol kat edilmiş olur. Millî damarlarımıza sahip çıkarsak başarılı olabiliriz. İkinci bir husus ise maneviyat. Bizler sadece İslam'ın değil, insanlığın da umudu pozisyonunda olmuştuk. Bizlerin yine bu manevi değerlere haiz olmamız lazım. Millî ve manevi değerlere haiz bir gençlik olacak olursa bu toplumu, bu devleti, bu milleti hak etmiş olduğu pozisyonlara çıkaracağına inanıyorum.”

Buradan da anlaşılacağı üzere bu temel 5 temanın amacı, vakıf tarafından millî ve manevi değerlere bağlı, tarihini bilen ve topluma faydalı bireyler yetiştirmek olarak ifade edilmektedir.

TÜGVA'nın teşkilat yapısı 14 koordinatörlükten oluşmaktadır. Bu koordinatörlükler: Teşkilat, Ortaokul, Lise, Yükseköğrenim, Çalışan Gençlik, Kadın ve Aile, Dış İlişkiler, Strateji Geliştirme, Eğitim, Spor, Medya-İletişim, İdari İşler, Yurtlar ve Evler, Mali İşler ve Kaynak Geliştirme koordinatörlükleridir. Teşkilat yapısını daha iyi anlamak adına vakıf başkanının şu açıklamalarına bakmak yararlı olacaktır:

“Vakıf olduğumuzdan dolayı bir mütevelli heyetimiz var. Bunun haricinde Genel Merkez Yönetim Kurulu da var. Bir de Yüksek İstişare kurulumuz var. Bizim teşkilat olarak koordinatörlüklerimiz var. Günümüz gençleriyle daha yakın çalışabilmek adına onlara daha iyi temas edebilmek adına isimleri de buna göre tercih ettik. Günümüz gençleri yönetilmek değil yönlendirilmek istiyorlar. Biz de bundan dolayı koordinatör dedik. Teşkilat, eğitim, kadın-aile, çalışan gençlik, ortaokul, lise ve üniversite gibi alanlarımız var. Bunun haricinde medya iletişim gibi, dış ilişkiler koordinatörlüğü takribi 13-14 tane koordinatörlüğümüz var. Asıl temel alanımız 5 tane diyebiliriz: Ortaokul, lise, üniversite, kadın-aile ve çalışan gençlik. İl-ilçe olarak ayrılmış teşkilat yapımız var. Üniversitelerde, üniversite-fakülte-bölüm-sınıf olarak liselerde de okul-sınıf olarak devam ediyor, ortaokulda da aynı şekilde. TÜGVA sadece erkeklerle ilgilenen bir vakıf değil. Hanım kardeşlerimiz de var vakfımız bünyesinde. Ortaokulda alıyoruz bir öğrenciyi mezun edesiye ki süreçlerde ilgilenmiş oluyoruz. 2013 Kasım ayında kuruldu yaklaşık 4 yıllık bir vakıf.”

TÜGVA Mütevelli Heyeti ve Yüksek İstişare Kurulu Üyeleri

TÜGVA'nın işleyişi ve faaliyetleri hakkında genel bir bilgi sahibi olduktan sonra, bu vakfın mütevelli heyeti üyeleri ve yüksek istişare kurulu üyelerini inceleyeceğim.

TÜGVA Mütevelli Heyeti üyeleri

TÜGVA mütevelli heyeti 21 üyeden oluşmaktadır ve üyelerinin geneli AK Parti ile yakın ilişki içerisinde. 2011- 2013 Millî Eğitim Bakanı AK Parti İstanbul Milletvekili Ömer Dinçer'in oğlu Ahmet Enis Dinçer, 2013 AK Parti Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanını buna örnek verebiliriz. AK Parti Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu'nun oğlu İsmail Karaosmanoğlu, AK Parti MKYK Yedek Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Kurt gibi isimler de mütevelli heyetinde yer almıştır. Bir diğer üye grubu ise akademik unvana sahip ve üniversitelerde görev yapanlardan oluşmaktadır: Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Öğretim Üyesi Ebubekir Koç, İbn-i Haldun Üniversitesi Genel Sekreteri İsmail Erkam Tüzgen (www.tugva.org, 2017). Bu üniversiteler de son dönemlerde açılmış ve iktidara yakınlıklarıyla bilinmektedir.

TÜGVA Yüksek İstişare Kurulu

TÜGVA mütevelli heyeti üyelerinin büyük bir kısmının önceki dönemlerde AK Parti'de görev yapmış isimlerden ve akademisyenlerden oluşmaktadır. Bu durum yüksek istişare kurulunda da aynı şekilde devam etmektedir: 15 kişiden oluşan yüksek istişare kurulu üyeleri arasında iş adamı ve Türkiye Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan, İstanbul/Esenler Belediye Başkanı M. Tevfik Göksu, SETA Genel Koordinatörü ve Akademisyen Burhanettin Duran, 28 Ağustos 2015 - 24 Kasım 2015 arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yapmış Ayşen Gürçan, MTTB Genel Başkanı 26. Dönem AK Parti Milletvekili İsmail Emrah Karayel, Star Gazetesi Köşe Yazarı İbn-i Haldun Öğretim Üyesi Medaim Yanık, Gençlik ve Spor Bakanlığı Müşaviri Selim Cerrah gibi isimler bulunmaktadır (www.tugva.org, 2017).

TÜGVA'nın mütevelli heyeti ve yüksek istişare kurul üyelerine bakıldığında genel itibariyle sivil toplum alanında ve akademide görev yapan ve AK Parti'de etkili yerlerde sorumluluk almış kişilerden oluşmaktadır. Yüksek İstişare Kurulu'nun profesyonel kadrodan oluşması vakıfta hazırlanacak ve yapılacak faaliyetler açısından son derece önem arz etmektedir. Birçoğunun STK geçmişi olması ve hâlihazırda STK'lerde görev yapması TÜGVA'nın faaliyetlerini daha etkin bir şekilde organize etmesine neden olmaktadır. Bununla birlikte TÜGVA, asıl gücünü üyelerinin birçoğunun AK Parti'nin yönetim kadrolarında yer almasından kazanmaktadır.

TÜGVA'nın teşkilatlanma ve üye yapısıyla ilgili bilgileri aktardıktan sonra vakfın faaliyet alanına, hedeflediği gençlik grubuna ve yerel yönetimlerle olan ilişkilerine odaklanacağım.

Vakıf başkanı, vakfın faaliyet alanlarını şu şekilde tanımlamaktadır:

“Çalışma alanımız geniş. Ortaokul öğrencilerine yönelik olimpiyat çalışmalarımız var. Robotik çalışmalarımız var. Diğer taraftan yaz okulu çalışmalarımız var. Kitap okuma gruplarımız var. Kültür-sanat faaliyetleri oluyor, gezi programlarımız oluyor. Ortaokul öğrencilerine bu şekilde yardımcı olmaya çalışıyoruz. Lise öğrencilerine yönelik tiyatro akademilerimiz var, genç Türkiye kongresi münazara yarışmasında fikirlerin beyan edildiği platformlar oluşturmaya çalışıyoruz. Yine kitap okuma gruplarımız, okul teşkilatlanma çalışmalarımız oluyor. Üniversitede İngilizce çalışmalarımız, kamplarımız, gezi programlarımız söyleşilerimiz, çatışma bölgeleri çalışmalarımız gibi programlarla devam ediyoruz. Bunların haricinde çalışan gençliğe yönelik olarak onları bilinçlendirme hususunda ve en azından temas etme ve birlikte vakit geçirme, duygularını paylaşabilme açısından yine farklı farklı konferanslar ve söyleşiler, sohbet programları ve gruplar oluşturuyoruz. Aynı şekilde hanımlar için de geçerli kadın-aile koordinatörlüğümüz. Bunların yanı sıra toplumun bütün kılcal damarlarına girmek için çalışan bir teşkilatız. Bizler bu şekilde teşkilatlanırken en azından temelini doğru oturtabilecek, yarının Türkiye'sini inşa edebilecek zihinleri de oluşturabilmek açısından özel odak çalışmalarımız var. Örneğin hukukçular ile ilgili şehircilik üzerine, enerji üzerine veya bölge uzmanı dediğimiz programımız var, medya iletişim okulumuz var, fikir akademimiz var diğer taraftan senarist yetiştirmek için

senaryo okulumuz var. Biraz daha lokal ve odak çalışmalar yapmaya gayret gösteriyoruz.”

Görüldüğü üzere ortaokul öğrencilerinden üniversite öğrencilerine kadar birçok katmandaki genç kitlenin ilgi alanına girebilecek çalışmaların yapıldığı dile getirilmektedir. Ayrıca hazırlanan etkinliklerin sadece öğrencilerle sınırlı kalmayıp çalışanlara ve ev kadınlarını da içerecek şekilde genişletildiği söylenebilir:

“Bizim belli bir duruşumuz ve kimliğimiz var. Bu kimlik çerçevesinde toplumun geneline hitap edebilecek programlar ve projeler gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Her projenin de kendisine göre bir alıcısı var. Ne kadar farklı katma değer üretebilirsek toplumun farklı kesimlerinde de o kadar farklı kitleye hitap ederiz. Yaptığımız her programa farklı farklı kesimlerden gençler geliyor. Ateist, deist, marjinal, seküler her genci ağırladık programlarımızda. Biz zaten birlikte güçlüyüz. Sivil toplumun en genel kuralıdır toplumun geneline hitap etmek. Bizler de kendi misyon ve vizyonumuz çerçevesinde bu işleri gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Gelen gençliğin çok sağlam bir gençlik olduğunu düşünüyorum. Bu görüşe birçokları katılmıyorlar. Gençliğin daha seküler bir hâl aldığı şahsi menfaatlerini daha çok düşündüğü, daha çok dünyevileştiği üzerine yorumlar yapıyor. Ama gelen gençlik hakikaten çok güzel. Sadece dokunabilmek, temas edebilmek, onların duygularını paylaşabilmek, onların dertleriyle dertlenebilmek gerekiyor. Projeleri var, bizden destek bekliyorlar. Fikirleri var fikirlerini beyan etmek istiyorlar. Bu ülke için yapmak istedikleri var ve bizden fırsat bekliyorlar. Biz de gençliğe bu fırsatı, imkânı sunuyoruz. En önemli beklentileri bu. Gençlere sadece fırsat vermek gerekiyor.”

Vakfın Yerel Yönetimlerle İlişkisi

Vakfın, yerel yönetimlerle olan ilişkisi konusunda ise vakıf başkanı şunları ifade etmektedir:

“Belediyelere biz projelerimizle gidiyoruz. Eğer ki imkânları olursa beraber uyguluyoruz projelerimizi. Eğer alanlarına girmiyorsa biz vakıf olarak uyguluyoruz. Bizlerde mümkün olduğu kadar belediyelerle uyum içinde çalışmaya devam ediyoruz.”

Vakfın yerel yönetimlerle olumlu bir koordinasyon ve ilişki içerisinde olduğunu söyleyebilirim. İlerleyen bölümlerde belediyelerle ve vakfın ilişkisinin analiz edildiği bölümlerde bu durum daha net bir şekilde ortaya çıkacaktır. Eğitimden siyasete, spordan sanata, eğlenceden mizaha, tarihten dine hiçbir alanı boş bırakmayacak şekilde programların ve projelerin hazırlandığını ve gençlere sunulduğunu ve vakfın gençler için cazibe merkezi haline getirilmeye çalışıldığı belirtilebilir. Bu bağlamda, iktidardan da destek görmektedir. Bu düşüncemi AK Parti Genel Başkanı ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın TÜGVA 4. Gençlik Buluşmasında söylemiş olduğu, *“TÜGVA'yı sadece öğrencilerin barınma hizmeti sağlamasının yanında, onlar için ikinci bir üniversite olacak, onlara her konuda destek verecek, onlara birçok şey öğretecek önemli bir kurum olarak görüyoruz”*(www.aksam.com.tr, 2017) sözleriyle temellendirebilirim.

2.4.2. Okçular Vakfı

Yeni nesil gençlik vakıflarından bir diğeri olan Okçular Vakfı'nın kuruluşu Osmanlı padişahlarından Fatih Sultan Mehmet Han'a kadar gitmektedir. Uzun bir süreden sonra, tahrip edilen vakıf binası restore edilmiş ve 29 Mayıs 2013'te Recep Tayyip Erdoğan tarafından hizmete açılmıştır. Okçular Vakfı'nın amacı “ruhen ve bedenlen sağlıklı nesiller yetiştirmek, sporcuların ulusal ve uluslararası müsabakalara hazırlanmasına, ülkenin tanıtımına, doğal hayatın korunmasına katkı sağlamak” olarak belirtilmiştir (www.okcularvakfi.org, 2017).

Vakfın Amaç ve İdealleri

Bu vakfın da 2013 yılında kurulması ve faaliyete geçmesi dolayısıyla TÜGVA ile aynı amaç ve benzerlikleri taşıdığını söyleyebiliriz. Okçular Vakfı gençlik temsilcisiyle yapmış olduğum görüşmede temsilci arkadaşımız vakfın amaç ve ideallerini şöyle tanımlamaktadır:

“Herkesin bir ideal gençliği vardır. Okçular Vakfı'na gelen her gencin nitelikli bir insan olması, kendi mesleğini icra ediyor olması sporcunun gerekliliklerini ahlaki

anlamda da spor terbiyesi anlamında da yerine getirmesini, yok hobi niteliği taşıyorsa da ona nasıl zuhur edebileceksek bu yönde ilerlemesidir. Hz. Ali'nin bir sözü var, eğri cetvelden doğru çıkmaz. Biz de bu mantalitede olabilecek gençler yetiştirmek istiyoruz. Burada atış talimi yaparken insanlara spordan öte onlara o sporun derinliğini anlatabilmeyi de önemsiyoruz. Okçuluk hedefe odaklanmayı ve atışa odaklanmanızı da etkiliyor. Buradaki durumda kişi odaklanması gerekiyor, dış dünyadan kendisini soyutlaması gerekiyor. Ruhani ve mental anlamda bir rahatlığa ermesi gerekiyor ki hedefine ulaşabilsin. Aksi takdirde attığı her okun hedefe ulaşmaması onu kötü etkileyecektir. Hâlbuki okçulukta manayı aramaya girdiğinde daha başarılı olacaktır.”

Okçular Vakfı Yönetim Kurulu ve Mütevelli Heyet Üyeleri

Vakfın yöneticilerine baktığımızda TÜGVA'da olduğu gibi burada da AK Partili vekil ve yöneticilerin ağırlığını görmekteyiz. Vakıf yönetiminde, yerel yönetimlerde görev alan yöneticilerin de görev alması vakıf ve yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin daha iyi şekilde olmasını sağlamaktadır.

Okçular Vakfı Yönetim Kurulu

7 kişiden oluşan vakfın yönetici kadrosundaki bazı isimler şunlardır: Vakfın Kurucu Başkanı ve Mütevelli Heyet Başkanı 26. Dönem AK Parti İstanbul Milletvekili Haydar Ali Yıldız, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Mevlüt Bulut, 2014 AK Parti Beyoğlu İlçe Başkanı Rüstem Dindarol ve AK Parti İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi Serkan Haser (www.okcularvakfi.org, 2017).

Okçular Vakfı Mütevelli Heyeti

17 kişiden oluşan vakfın mütevelli heyetindeki yöneticilerden birkaçını sayacak olursak aşağıdaki isimler dikkatimizi çekmektedir: Türkiye Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu ve iş adamı Bilal Erdoğan, İstanbul/Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan, 26. Dönem AK Parti İstanbul Milletvekili Halis Dalkılıç, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler

Müdürü İhsan Şimşek, Kasımpaşa Spor Kulübü Başkan Vekili Hasan Hilmi Öksüz (www.okcularvakfi.org, 2017).

Yukarıda ele aldığımız STK örneklerinde görüldüğü üzere yönetim kadrolarının ve bu STK'ların projelerinde sorumluluk alan kişilerin iktidar partisinde aktif olarak görev alan ya da iktidar partisi üyesi olduğunu görmekteyiz. Bu durumun önceki başlıklarda bahsettiğimiz iktidar partisinin, özellikle 2013 yılından sonra yeni gençliğin inşası amacına uygun örnekler teşkil ettiğini görmekteyiz.

Vakfın Faaliyet Alanı

Konuyla ilgili aşağıda verilen cevaptan yola çıkarak Okçular Vakfının salt bir spor etkinlikleri düzenleyen vakıf olmadığını, gençlerin ahlaki ve kişisel gelişimlerini de etkileyecek yeteneklerinin keşfedilmesi hususunda gençlere yol gösterici bir yapısının olduğunu görmekteyiz. Bu duruma temsilci arkadaşımız şöyle açıklık getirmektedir:

“Okçular Vakfı olarak kendi bünyemiz altında Okçular Vakfı Spor Kulübümüz var. Yakın dönemde Okçular Vakfı Araştırma Enstitüsünü de kurmuş bulunuyoruz. Çünkü yapmış olduğumuz çalışmaları ve geçmişten bulmuş olduğumuz tarihî kaynakları nitelikli ve bilimsel bir hâle getirmek için enstitü kurduk. Spor kulübümüzde de iyi insanlar, ahlaklı, erdemli, nitelikli, kabiliyet alanı geniş ve aksiyon alabilecek okçular yetiştiriyoruz. Okçuluk sadece bir yayı ele alıp ok atmak değildir. Kendi içinde bir duruşu olan bir spordur. Bizler burada spor kulübümüz üzerinden nitelikli insanlar yetiştiriyoruz. Şu an vakfımızda 236 tane profesyonel sporcumuz var. Beraberinde yaklaşık 1500 tane sporcumuz var. Bu işi hobi olarak yapanlar var. Biz spor kulübü yönünde bu tür çalışmalar yapıyoruz. Dünya arenasına çıkartabilecek erdemli bir sporcu yetiştirmek. Enstitü noktasında bilimsel çalışmalar, vakıf nezdinde de bunun artık biraz daha somutlaştırılmış hâli insanın ruhunu dinlendirebileceği tekke isminin de insanların zihinlerin zuhur edebileceği bir yapı. Tekkenin içerisinde camimiz vardır. Müzemiz vardır. Entelektüel bilgi seviyelerini artırabileceği, bilgiler alabileceği kütüphanemiz de vardır. Okul müfredatında yanında aynı zamanda okçuluk ile alakalı

bilgilerin araştırılabileceği özel bir alanımız var. Konferans salonumuz var. Aylık tekke sohbetleri mantalitesinde yapıyoruz. Bu sanıldığı üzere dinî sohbetler olmuyor. Bu aylık ya bir panel oluyor ya bir sempozyum oluyor. Bazen de bir imza günü olabiliyor. Beraberinde sinema gösterimlerimiz var. Topluma mal olmuş her insanın tebrik ettiği gerek Avrupa kökenli gerekse de yerli filmleri konferans salonunda insanlara sunuyoruz. Tiyatro gösterilerimiz var. Çocuk oyunları gösterileri var. Beraberinde yaz Kur'an kursu öğrencilerine ok talimi eğitimlerimiz var. Üniversitelerde bulunan öğrenci kulüplerine giderek söyleşilerde bulunuyoruz. Konferanslar veriyoruz. Şu an yeni başlayan Kültür ve Turizm Bakanlığının katkılarıyla Okçular Vakfı Gençlik Kurulunun hazırlamış olduğu bir çalışmada 3 farklı üniversitede 40 öğrenciye öğretilmek kaydı ile ve masrafları tamamen bize ait. Ok yapımı zikkir yani okçu yüzüğü ve tirkeş yani ok çantası yapımı için Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde, İstanbul Üniversitesinde ve Marmara Üniversitesinde eğitimlere başlamış bulunuyoruz.”

Vakfın Teşkilatlanması

Vakfın bir tekke kültürüyle örgütlendiğini ve bir tekkede alınabilecek tüm derslerin verilmeye çalışıldığı görölmektedir. Böyle bir vakfın teşkilatlanma yapısıyla ilgili vakıf temsilcisi şu bilgileri vermektedir:

“Okçular Vakfı, Beyoğlu ilçesinde Okmeydanı semtinde bulunan ismiyle müsemma olan bir kurumdur. Fatih'in vakfetmiş olduğu bir alanda icra edilmektedir. Ve bunun şu an Türkiye sınırları içerisinde herhangi bir şubeleşme durumu ya da bir temsilcilik durumu söz konusu değildir. Bunun amacı da kaliteyi tek bir elden artırmak ve istikrarlı bir şekilde faaliyetleri yürütmektir. Okçular Vakfı kendi bünyesi altında Okçular Vakfı Spor Kulübünü kurmuş, bu anlamda sporcular yetiştirerek önce Türkiye içerisindeki yapılan yarışmalar nezdinde ve Türk A millî sporcusu nezdinde ve beraberinde Türkiye'yi dış dünyada temsil etme noktasında kendi sporcularımızı yetiştiriyoruz. Böyle bir yapıyı ön gördük. Okçular Vakfı Gençlik Kurulu olarak ise bireysel olarak görevi almış olduğumuz 2014 yılı itibariyle sonrasında kendi içerisinde

bir yapı oluşturduk. Bizim bir de üniversiteler direktörlüğümüz vardır. Bu direktörlüğün kendi altında çeşitli yardımcılıkları vs. var. Bunlarla üniversitelerde her üniversitenin açılış günlerini takiben ilk iki hafta öğrenci kulüp tanıtım günleri olur. Öğrenci konseyleriyle yapmış olduğumuz çalışmalar sonrasında bizim faaliyetlerimize katılan arkadaşların dataları bizlerde mevcut. Bu dataları tamamen kendi rızaları ile vermekteler. Sadece gönüllülük esasına dayanıyor. Üniversitelerde kulüp başkanı olmak için gelen arkadaşlara da yardımcı oluyoruz. Başvuran adayların arasından bu işe uygun olan arkadaşı seçiyoruz ve onu burada eğitime alıyoruz, neticede bir işin başkanı olacaksa o işi bilmeli. Ve daha sonra onlara materyal yardımı sağlıyoruz. Hedef tahtasıdır, yaydır birkaç tane oktur. Biz burada gençlerimizi siyaset kaygısından uzaklaştırmak istiyoruz. Uzaklaşsınlar ki çalışmalarımız daha kaliteli hâle gelsin.”

Vakfın Yerel Yönetimler İlişkisi

Vakfın en önemli özelliğini herhangi bir şubesinin bulunmayışı oluşturuyor. Bu nedenle, vakıf tüm etkinliklerini, çalışmalarını ve faaliyetlerini merkezden yürüttüğünü görmekteyiz. Durum böyle olunca vakfın yerel yönetimlerle ilişkileri ve yereldeki gençlere ulaşmaları konularında vakfın temsilcisi şu bilgileri aktarıyor:

“Vakfımızın mütevelli başkanı Haydar Ali Yıldız Bey İstanbul’daki tüm ilçe belediye başkanlarını vakfımızda ağırladı. Onlara okçuluk anlamında Türkiye’de ve dünyada yapmak istediğimiz çalışmalar doğrultusunda bir sunum gerçekleştirdiler. Gelin birlikte çalışma yapalım. Okçular Vakfını aslına uygun inşa eden belediyemiz İstanbul Büyükşehir Belediyemizdir. Bizlerin diğer ilçelerde de bulunması gerekiyor. Çünkü Beyoğlu Belediyesine Silivri’den insanların gelmesi zor, Tuzla’dan insanların gelmesi zor. Bu sebeple belediye başkanlarını bu niyetle davet ettik. Sizler oralarda küçük bir tesis kurun bizler size antrenör anlamında teknik destek sağlayalım. Belediyelerimizden bir kısmı bu düşüncemize olumlu baktılar, tabi bakmayanlar da var. Şu anlık bu çalışmayı arka planda tutmayı hedefleyenler var. Şu an İstanbul genelinde 9 ve 18 yaş arasında bulunan tüm gençler Okçular Vakfı’nda ücretsiz eğitim alabilir dedik. Bu yaş skalasının üstünde olunca çok makul bir ücrete bu eğitimleri veriyoruz.

Aslında elit bir spor olan okçuluğu biz yerelleştirerek insanlığın hizmetine tekrar açtık. Tekrar öze dönme noktasında okçuluk ile hemhâl olmalarını, medeniyetimizin bize sunmuş olduğu ve bu döneme kadar getirmiş olduğu nitelikli yapıyı, bilgiyi, estetiği uygulamayı insanlarımız neden unutsunlar ki! Tekrar hayat bulsun ruhlarında dedik. Bu sebeple de böyle bir çalışmaya girdik. Vakfımızda eğitim gören 236 tane profesyonel sporcu gençlerimizin öğlen ve akşam yemek ihtiyaçlarını ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılıyoruz. Ayrıca sokaktan geçen her vatandaş vakfımıza gelip tekke çorbasından ücretsiz faydalanabiliyor.”

Görüldüğü üzere vakıftaki sporcuların yemekleri İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanmaktadır.

Vakfın Hedeflediği Gençlik Kitlesi

Okçular Vakfı, her ne kadar yerelde şubeleri bulunmasa da yerel yöneticilerle diyalog kurarak ve belediyelerle koordinasyon sağlayarak çalışmalarını ve faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler. Bu durum gençlerin hizmete erişimi noktasında olumlu karşılanmaktadır.

Örgütlenen genç kitle ve gençlere sunulan hizmetin içeriği gibi konularda vakfın gençlik temsilcisi arkadaşımızın şu açıklamalarına bakmak yeterli olacaktır:

“Biz, Türkiye’de bulunan ve kendini genç olarak nitelendiren tüm yapılarla temas hâlindeyiz. Şu an sadece İstanbul’da aktif olarak gençlik kurulumuz 250 tane sivil toplum kuruluşunun tamamıyla aktif ilişki içerisinde. Biz diğer vakıflara eğitim programları sunuyoruz. Bizim herhangi bir üye kaydımız yok. Her gelen danışmamıza başvurarak ve belirli sağlık şartlarını sağlayarak çalışmalara başlayabilir. Gençlerin bizden beklentisini birkaç başlığa ayırabiliriz. Bu başlıklar içerisinde sadece gençlerin arkadaş ortamının daha iyi olmasını isteyen aileler var. Bu anlamda çocuklarını yönlendirenler var. Gerçekten televizyon dizilerinde etkilenip tarih programından etkilenip bu sporu yapmak isteyenler var ve kendilerini burada motive ediyorlar aslında. Ayrıca şunu da belirtmek lazım Gençlik kurulumuz altında bir de hanım komisyonumuz var. Hanım kardeşlerimizin başarısı erkek kardeşlerimize oranla daha iyi ve daha nitelikli. Bu vakfın açılışını sırf Recep Tayyip Erdoğan yaptı diye

gelmeyecek insanlar da var. Ama bizim kapımız herkese açık Burası Fatih Sultan Mehmet Han'ın mekânı.”

Vakfin herhangi bir gençlik kitlesi etrafında örgütlenmediğini, her gencin gelip vakfin çalışmalarından faydalanabileceği özellikle belirtilmektedir. Vakfin diğer STK'lerle iş birliği içerisinde olması da yerelde şubeleşmiş olamamasının eksikliğini kapatmakta ve gençlere ulaşma noktasındaki eksikliklerinin giderilmesini sağlamaktadır. Okçular Vakfının yukarıda saymış olduğumuz faaliyetlerinden hâriç, bir de şu tarz faaliyetleri bulunmaktadır:

- Kültür ve Sanat Faaliyetleri
- Kur'an-ı Kerim Kursu
- Hüsn-i Hat Kursu
- Osmanlıca Kursu

Düzenlenen faaliyetlere baktığımızda spor ve dinî ilimler eğitiminin iç içe geçtiğini, tarihi unutmamak ve tekrardan tarihlerini gençlere aşlamak gibi hedeflerin güdüldüğünü görmekteyiz. 19 Haziran 2015 tarihinde TÜRGEV'in mezuniyet ve iftar programında Okçular Vakfı hakkında konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın şu sözleri vakfin geçmişle gelecek arasında bağ kurmasında öncü rol oynadığını bizlere göstermektedir: *“Okçular Vakfı, inşallah geleceğin okçularını yetiştirirken tarihle geleceği de bütünleştirdiği için Okçular Vakfına da çok teşekkür ediyorum”* (www.youtube.com, 2015).

Recep Tayyip Erdoğan'ın 1 Şubat 2018 TÜGVA Gençlik Buluşmasında yapmış olduğu konuşması bu durumu temellendirmiştir: *“Gençlerimize iyi bir eğitim ve öğretimle birlikte manevi bir iklim de sunmamız gerekiyor. Toplumların hedeflerine ulaşabilmeleri için bu iki hususun birlikte inşa edilebilmeleri şarttır. Biz 15 yıldır zihniyeti değiştirerek hedeflerimize uygun bir eğitim öğretim sistemi kurmanın çabası içindeyiz. Hedeflerimizin tamamına henüz ulaşamadık. Eğitim, öğretim. Bu konuda en büyük desteği TÜGVA gibi sivil toplum kuruluşlarımızdan bekliyoruz”*(www.haber7.com, 2018).

Kurulan bu STK'ler ile birlikte eğitim öğretim alanında yapılmak istenilen zihniyet değişiminde gençlere aktif bir rol verilmektedir. Millî bir kimliğin inşa edilmesi noktasında gençlere siyasal bir misyon yüklendiğini görmekteyiz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. CHP’NİN GENÇLİK POLİTİKALARI

Çalışmanın bu bölümü, ikinci bölümün devamı niteliğindedir. İkinci bölümde AK Parti’nin gençlik politikaları tüm yönleriyle analiz edildikten sonra bu bölümde de CHP’nin gençlik politikaları kurum ve politikaları açısından analiz edilecektir. CHP’nin gençliğe yönelik politika ve faaliyetlerinin yanı sıra CHP’ye yakın bir kuruluş olan Tasarım, Araştırma ve Katılım oluşumunun derinlemesine analizi de bu bölümde yapılacaktır.

3.1. CHP’NİN GENÇLİK POLİTİKALARI VE GENÇLİK YAPILANMASI

Cumhuriyet Halk Partisi’nin gençlik politikaları tarihsel olarak 1931’deki CHP tüzüğünün 6. maddesiyle başlar. 6. Madde şöyle der: “Fırka henüz siyasi meşguliyet çağına gelmemiş olan bütün Türk gençlerini fırkanın tabii namzedi sayar.” (CHP Tüzüğü, 1931). Bir başka deyişle, genç olsun, yetişkin olsun herkes partinin potansiyel ya da doğal üyeleri olarak kabul edilmektedir. Böylelikle, 18 yaşına gelmemiş gençleri de partiye katmayı amaçlamaktadır (Lüküslü, 2015, s.41). Ayrıca 1935 Cumhuriyet Halk Partisi Büyük Kurultayı, köylüyü “Kemalist İdeoloji” doğrultusunda eğitip yönlendirecek bir eğitim sistemi arayışına yönelmiştir. Kurulan Köy Enstitüleri bunun en iyi örneğidir (Şan ve Akyiğit, 2014, s.553). 30 Temmuz 1935 günü Millî Eğitim Bakanı Saffet Arıkan TBMM’de yaptığı konuşmada, “*Gözettiğim amaç, köy okulu talebelerinin Kemalist, yurtsever ulusçu birer fert, kamuğasıyı (toplum çıkarlarını) özel düşünce üstünde tutan, ekonomik birer unsur olmasıdır.*” (Millî Eğitim Bakanlığı, 1946, s.203) ifadeleriyle birlikte istenilen gençliğin bir nevi portresini çizmektedir. Gençliğe dönük bu politikalar, tek parti dönemine özgü bütün kuvvetlerin parti içinde toplanması sürecinin bir parçasıdır. Cumhuriyet Halk Partisinin gençlik kuruluşu olarak çalışan Halkevlerinin 1951 yılında kapatılmasıyla ve aynı yıl içerisinde gerçekleştirilen CHP 9. Olağan Kurultayı’nda yapılan tüzük değişikliğiyle CHP gençlik kollarının kurulması

için çalışmalar başlamıştır. CHP'nin gençlik kollarına ilk defa resmiyet kazandırılmasıysa 2 Mart 1953 tarihinde yapılan CHP Genel İdare Kurulu Toplantısı'nda kabul edilen yönetmelikle birlikte gerçekleşmiştir (Kaya, 2010, s.6).

3.1.1. Gençliğin Siyasete Katılımı Çerçevesindeki CHP Politikaları

CHP'nin köklü bir parti olması ve Türk siyasetinde önemli bir yere sahip olması onu, gençliği siyasete ve toplumsal hayata kazandırma noktasında önemli kılmaktadır. 3 Nisan 1339 tarih ve 320 Sayılı Kanun'la Geçici Seçim Yasası'nda yapılan bazı düzeltmeler, gençliğin siyasal katılımı açısından önemli yer tutmaktadır. Seçmenlik yaşının 25'ten 18'e indirilmesi ve seçmenlik için aranan vergi ödeme koşulunun kaldırılması, gençliğin siyasal katılımına olumlu etki yapacak önemli bir değişikliktir (Tunçay, 1999, s.44). Bununla beraber gençliğin siyasal katılımına olumlu etki yapabilecek bir başka düzenleme ise Cumhuriyet Halk Fırkası'nın 1923'teki ilk tüzüğünün 75. maddesidir. 75. maddedeki "Fırka'ya mensup ve 18 yaşına dâhil olan köy ve mahalle ahalisinden her zat halk kongresinin tabi azasıdır." (Tunçay, 1999, s.382) ifadesi, gençliği aktif bir birey olarak değerlendirmekte ve siyasal karar alma mekanizmalarına dâhil etmektedir.

CHP'nin kuruluş yıllarındaki gençlik politikaları hakkında bilgi verdikten sonra, CHP'nin güncel gençlik politikalarına baktığımızda gençliğin toplumsal ve siyasal hayata katılımı konularında partinin önemli çalışmalarının olduğunu görmekteyiz. Partinin programında konuyla ilgili şu ifade yer almaktadır: "*Anayasanın temel hak ve özgürlüklerin engelini oluşturan tüm maddelerin değiştirilip gençlerin siyasi partilerde ve siyasette aktif olarak yer almaları sağlanacaktır.*" (CHP Programı, 2008, s.76). Bu maddeyle gençliğin siyasal katılımında köklü değişikliklerin olması gerektiği belirtilerek gençlerin siyasal katılımının önündeki problemlerinin aşılacak gençlerin siyasal katılımının anayasal güvence altına alınmaya çalışıldığını görmekteyiz.

Gençlerin siyasal katılımının anayasal güvence altına alınmasıyla başlayan süreç onların "*demokratik haklarını özgürce kullanan, yaratıcı, özgün, özgür ve insan*

haklarına saygılı, laik, demokratik değer ve davranışlara sahip bir gençlik” (CHP Programı, 2008, s.328) olarak siyaset sahnesinde yer almalarını sağlayacaktır.

Parti programlarında yer alan ifadelerin parti yönetimlerince uygulamaya konulup konulmadığı gençlerin siyasete katılımı açısından son derece önemlidir. CHP’nin parti programında yer alan; *“Gençliğin enerjisini ve dinamizmini, değişimin itici gücü hâline dönüştürmek, gençliğin değişim ve yenilik vizyonunu topluma aşılama”* (CHP Programı, 2008, s.17) ifadesinin parti içerisindeki genç üyelere ne derece uygulandığı ilerleyen bölümlerde tartışılacaktır.

3.1.2. Gençlik Hizmetleri Çerçevesindeki CHP Politikaları

CHP’nin gençlik hizmetleri açısından politika çerçevesini geniş tuttuğunu söyleyebiliriz. Gençlik hizmetleri bakımından CHP’nin programında aşağıdaki politikalar demeti yer almaktadır:

- İmkânı olmayan tüm gençlere karşılıksız eğitim bursu verilecektir.
- Aile içi şiddet ve töre cinayetlerini önlemek için gençler duyarlı kılınacaktır.
- Genç nüfus kullanılarak bilişim ve yazılım üssü olmamız hedeflenecektir.
- Girişimci Genç Çiftçi Eylem Planı oluşturulup iş kurma sermayesi ile eğitim yardımları yapılacaktır.
- Kitlemel iç turizm desteklenecek, özellikle “gençler” için dinlenme hakkına saygı anlayışıyla tatil kredisi olanakları yaygınlaştırılacaktır.
- Meslek lisesinde okuyan gençlerimiz, eğitim hayatları boyunca tam zamanlı sigortalı sayılacak, sosyal güvenlik primleri devlet tarafından ödenecektir.
- GENÇ – İŞ Organizasyonu, kamunun ve yerel yönetimlerin olanaklarından yararlanarak ve gençler için eğitim, kültür, turizm ve çevre alanlarında yeni projeler üretmek gençlere birikimlerine ve yeteneklerine göre yeni iş sahaları yaratacaktır.
- Kırsal kesimde yer alan 16-18 yaş grubu gençlerimiz için tarım, hayvancılık ve ormancılık çıraklık kapsamına alınacaktır.

- Kuzey Iraklı gençlere Türkiye’de eğitim ve staj olanağı sağlanacaktır.
- Gençler hayata etkin ve üretken bireyler olarak hazırlanacak; onların bilimin, sanatın, kültürün ve uygarlığın değerlerinden ve aydınlığından yararlanmaları hedef alınacaktır.
- Engelli Rehberlik Merkezleri açılacak, engelliler için uygun özel istihdam alanları yaratılacak, istihdamı zorunlu olan engellilerle ilgili yasal düzenlemeye işlerlik kazandırılacaktır.
- Hedefimiz, gençlerimizin üretken, kendisine, ailesine ve ülkesine karşı sorumluluklarının bilincinde; sağlıklı, bilgili, eğitilmiş, çağdaş bireyler olarak yetiştirilmesini sağlayacak ortamı kurmaktır.
- Uyuşturucu tuzakları kurutulacaktır.
- Kimsesiz gençlere yaşam desteği verilecektir.
- Gençlere yurt desteği sağlanacak ve belediyelerin bu alanda sorumluluk üstlenmeleri desteklenecektir.
- Gençlik ve spor kulüpleri kendi mevzuatına kavuşturulacak, yetenekli çocuk ve gençlerin tespiti ve aktif spora yönlendirilmeleri sağlanacaktır. (CHP Programı, 2008, s.329-333).

Parti programında hazırlanan gençlik faaliyetlerine ve projelerine baktığımızda AK Parti’den farklı bazı projeler görmekteyiz. Bunlardan en önemlileri Kuzey Iraklı gençlere destek ve meslek liselerinde okuyan gençlerin eğitimleri boyunca tam zamanlı sigortalı sayılması gibi projelerdir. Kuzey Iraklı gençlere Türkiye’de eğitim ve staj olanağı maddesi bir yönüyle çelişki içermektedir. Çünkü CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun Türkiye’deki Suriyeli gençler için düşünceleri Kuzey Iraklı gençlere yaklaşımı kadar olumlu değildir. Bir örnek verecek olursam; Ağustos 2017’de Yozgat’ta CHP İl Teşkilatı tarafından düzenlenen Tarım Çalıştayı’na katılan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun, *“Türkiye’deki Suriyelilerin ülkelerine geri gitmelerini istiyoruz. Bizim bundan kurtulmamız lazım. Artık kendi ülkelerine dönmeleri lazım.”* (www.posta.com.tr, 2017) demeci parti politikasında yer alan Kuzey Iraklı gençlere destek maddesiyle çelişik gibi durmaktadır.

Meslek liseli öğrencilerle ilgili olan diğer proje ise hayata geçirilmesi durumunda lise gençliği ve gençlerin meslek edinmesi adına olumlu bir adımdır. Bu iki

maddenin dışında diğer dikkat çeken nokta ise bu gençlik faaliyetlerinin yerel yönetimlerle birlikte desteklenmesi durumudur. CHP parti programında, yerel yönetimlere gençliğe dönük politikalar açısından önemli sorumluluklar yüklenmiştir. Diğer taraftan gençlerin topluma kazandırılıp sosyalleşmesini sağlamak ve gençlerin iş bulma problemlerinin çözüme kavuşturulması adına da birçok projenin tasarlandığını görmekteyiz. CHP tarafından yönetilen bazı yerel yönetimler, bu gençlik programlarını uygulamaktadır. Bu durumun bir örneğini ilerideki bölümde geniş bir şekilde anlatacağımız Tasarı, Araştırma, Katılım (TAK) oluşumu ile Kartal ve Kadıköy Belediyeleri örneklerinde görmekteyiz. Örneğin, CHP'nin parti programında geçen, *“İller arası gençler değişimi programı” Gençlerin beraberlik ve kaynaşmalarını sağlamak, ülkemizin farklı bölgelerinin kültür ve gelenekleri ile gençlerimizi kaynaştırmak amacıyla, gönüllü kuruluşların desteği sağlanarak İller Arası Gençler Değişimi Programının uygulanması yaygınlaştırılacak, ülkelerarası gençlik değişim programları önemsenecektir.*”(CHP Programı, 2008, s.331-332) maddesinden yola çıkılarak hazırlanan proje, gönüllü kuruluş olan TAK tarafından CHP'li Kartal ve Kadıköy Belediyelerince ortak bir şekilde yürütülmektedir.

Gönüllü kuruluş olarak TAK oluşumunun CHP'li belediyelere gençlik hizmetleri alanında proje desteği sağlaması, CHP'yi gençlik alanında çalışmaya zorlaması açısından önemli bir husustur. Bu tip gönüllü kuruluşların varlığı ve katkıları gençlerin hem siyasal hem toplumsal alanda varlık göstermelerine hem de bir siyasi kimliğin oluşmasına katkı sağlamaktadır.

3.1.3. Gençliğin Yeniden İnşasına Yönelik CHP Politikaları

Her siyasi parti kendi ideolojisi etrafında konumlanırken bu ideolojinin devamlılığı açısından yetiştirilmek istenen bir nesil her dönemde vardır. CHP'nin İsmet İnönü dönemi çok katı bir gençlik politikası ortaya koymuştur. Şöyle ki: *“Talebe cemiyetleri adını taşıyan kurumlar, hiçbir suretle siyaset ile uğraşamazlar ve hiçbir suretle bulundukları okulun, fakülte ve enstitünün yönergesine karşı herhangi bir harekette bulunamazlar. Bir başka deyişle gençlerin tek siyaset yapma yeri CHP, yani*

dönemin tek partisidir ve gençlere verilen misyon Kemalizm ilke ve prensipleri doğrultusunda, parti içinde görev yapmaktır.” (CHP Programı, 1935 s.50). Buradan da anlaşılacağı üzere o dönem CHP parti programında gençlik, sadece CHP’ye bağlı bir şekilde çalışmaya zorlanır (Şener, 2013:189). Bugünlere gelindiğinde ise CHP’nin bu tip gençlik politikalarından vazgeçtiğini görmekteyiz. Parti politikasında yer alan, *“yaratıcı, özgün, özgür ve insan haklarına saygılı, laik, demokratik değer ve davranışlara sahip bir gençlik”* (CHP Programı, 2008, 328) ifadesi CHP’de nasıl bir gençlik yetiştirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. CHP’nin kendi ilkeleri doğrultusunda oluşturmaya çalıştığı gençlik politikalarına *“Cumhuriyet gençlik evleri”* projesi örnek olarak verilebilir. Bu proje ulusal değerleri özümsemiş, dünyaya açık bir gençliğin buluşma noktası olarak formüle edilmiştir.

CHP, “laiklik, çağdaşlık” gibi kavramlar üzerinden yeni bir gençlik inşa etmeye çalışırken; AK Parti “millî, manevi ve yerli” gibi kavramlar üzerinden gençlik projesini geliştirmeye çalışmaktadır.

3.1.4. CHP’nin Gençlik Kitapçığı

CHP’nin gençlik politikaları konusunda derinlemesine bilgi edinmek adına CHP Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu tarafından Mart 2011’de “Gençler Gençliğini Yaşayacak” adlı çalışmayı inceleyeceğim. Bu rapora göre, CHP’nin gençliğe yön vermesinin temelini, özgürlük, eşitlik ve dayanışma ilkeleri oluşturacaktır. CHP’nin gençlik politikalarında en başta gelen hedefi, genç kadınlar başta olmak üzere dezavantajlı konumdaki gençleri güçlendirmek, fırsatlarını artırmak, sosyal ve ekonomik yaşama katılmalarını sağlamaktır. “Görülmeyen gençleri görme” diye adlandırdığı bu politikasıyla CHP, toplumun dezavantajlı genç kesimine öncelik ayracağını belirtmektedir. CHP parti programlarında seçilme yaşı konusunda sessiz kalırken bu kitapçıkta seçilme yaşının 21’e indirilmesini savunmaktadır. CHP parti programının bu kitapçıktan sonra yapıldığı bilindiğine göre burada yer alan seçilme yaşı ile ilgili maddenin parti programında olmaması ilgi çekicidir. Ayrıca, gençlik

politikalarının anayasa metnine girmesi hususunda CHP'nin çalışmalarının olduğunu görmekteyiz.

CHP'nin gençlik kitapçığında,

– Gençlik konusunda özel bir hüküm Anayasa'nın Başlangıç kısmına eklenmelidir: *“Devletin, kamusal politikaların oluşum sürecinde ve içeriğinin belirlenmesinde gençlerin bireysel ve toplumsal değerini gözeteceği...”*

– Anayasa'nın “devletin temel amaç ve ödevleri”ni tanımlayan hükmüne (Madde 5) gençlik konusunda özel bir ödev eklenmelidir: *“Devlet... dil, ırk, etnik köken, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve yaş farkı gözetmeksizin kişinin temel hak ve özgürlüklerini sosyal hukuk devleti, kişiliğin serbestçe gelişimi ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak biçimde sınırlayan ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmakla yükümlüdür.”*

– -Anayasa'nın “Gençliğin Korunması” başlıklı hükmü (Madde 58) aşağıda belirtilen şekilde değiştirilmelidir:

“Devlet, gençlerin kişiliğini serbestçe geliştirmesini, temel hak ve özgürlüklerden eşit biçimde yararlanmasını ve toplumsal, ekonomik ve siyasal yaşama etkin biçimde katılmasını sağlayacak her türlü siyasal, ekonomik ve hukuksal önlemi almakla yükümlüdür.”

“Eğitim ve öğretimin her aşamasında gençlerin kişiliklerine saygı duyulması esastır.”

“Devlet, gençlerin siyasal partilerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde ve yerel yönetimlerin karar organlarında yer almasını güvence altına alır.” (CHP Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu, 2011, s.1-49).

Gençliğin haklarının garanti altına alınması ve gençlerin toplumda birer “dolgu nesnesi” değil de gerçekten bu toplumun öznesi olması adına CHP'nin hazırlamış olduğu bu politikaların bir ana muhalefet partisi olarak mecliste dile getirmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun öncesinde de bu vaatlerin parti programına dâhil edilmesi ve gençlerin bilgilendirilmesi gerekir. CHP'nin “güçlü, renkli ve konuşan

gençlik” projesini parti gençlik kolları teşkilatlarında uygulamasına ve bu vaatlerin kâğıt üzerinde kalmamasına parti yönetimi özen göstermelidir.

Kitapçıkta yer alan başka bir vaat ise, “Gençlerin TBMM’de temsilini artırmak için pozitif ayrımcılık uygulanacaktır. Kurulacak olan Ulusal Gençlik Konseyi ile iş birliği içinde belirlenecek bir sayıda milletvekilinin 35 yaşın altında olması zorunlu tutulacaktır.” gibi ilkelerdir (CHP Bilim, Yönetim ve Kültür, 2011, s.26). Bütün bu hedeflere rağmen 1 Kasım 2015 Genel Seçim yaş dağılımına baktığımızda 25-30 yaş arası 9 milletvekilinin olduğu ve bu 9 vekilden sadece birisinin CHP milletvekili olduğunu görmekteyiz.

Kitapçığın son bölümünde kapsamlı bir ulusal gençlik politikasının yapılacağı ve isminin de Genç Türkiye Politikası olarak belirleneceği dile getirilmektedir. Kitapçığa göre, Genç Türkiye Politikası kapsamında hızla bir Gençlik Eylem Planı hazırlanacaktır. Bu şekilde Genç Türkiye Politikası’nın yerel düzeyde de etkin bir şekilde uygulanması sağlanacaktır. Bunun akabinde Genç Türkiye Politikası’nın yürütülmesi için merkezî ve bürokratik olmayan bir kurumsal yapı oluşturulacaktır. Merkezî devlet organları, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler arasında bir eş güdüm platformu olarak çalışacak olan bu yapı, Gençlik Politikaları Eşgüdüm Kurumu (GENÇ-KUR) olarak adlandırılacaktır. Yine kitapçığa göre, GENÇ-KUR ile birlikte yerel yönetimler ve STK’lerle eş güdüm ve iş birliği teşvik edilecek ama kesinlikle yasaklayıcı, engelleyici bir siyaset izlenmeyecektir. GENÇ-KUR’da sivil toplum ve yerel yönetimler, merkezî idare ile eşit oranda temsil edilecektir (CHP Bilim, Yönetim ve Kültür, 2011, s.49). Projeye bakıldığı zaman gerçekten gençliğin siyasi katılımını artıracak bir proje olarak görülmektedir. Yalnız 2011 tarihinde hazırlanan bu gençlik politikalarının şimdiye kadar uygulanmadığını ve partinin ana programının da yer almadığını da belirtmek gerekmektedir.

3.1.5. CHP Gençlik Kolları Örgütünün Yapılanması

CHP gençlik kolları örgütünün kurulma amacı, “CHP ilkeleri yanında, özgürlükçü, katılımcı demokrasinin gereklerinin başta gençler olmak üzere toplumun çeşitli kesimleri arasında daha yaygın olarak benimsenmesini ve kökleşmesini

sağlayarak partinin öncelikle genç üye sayısını ve taraftarlarını artırmak, CHP görüşlerini yaymak ve benimsetmek” (CHP Yönetmeliği, 2015, s.197) olarak belirtilmiştir. CHP gençlik örgütünün genel merkez, il, ilçe ve beldelerdeki yapılanması şu şekildedir:

- Beldelerde gençlik kolu yönetim kurulu, bir başkan ile 4 üyeden oluşur.

- İlçe Gençlik Kolu Yönetim Kurulu, bir Başkan ile

- a. Nüfusu 30.000’e kadar olan ilçelerde 6
- b. Nüfusu (30.000-100.000) olan ilçelerde 10
- c. Nüfusu 100.000’i aşan ilçelerde 14 üyeden oluşur.

- İl Gençlik Kolları bir Başkan ile

- a. Nüfusu 100.000’e kadar olan illerde 12
- b. Nüfusu 100.000-1.000.000 olan illerde 14
- c. Nüfusu 1.000.000’u aşan illerde 20 üyeden oluşur.

Genel merkez gençlik kolları ise bir Genel Başkan ile bir Genel Sekreter ve 19 Genel Başkan Yardımcısı’ndan oluşur (CHP Yönetmeliği, 2015, s.204).

CHP gençlik kolları yapılanması hakkında bilgi verdikten sonra CHP gençlik kollarına üye şartlarına ve gençlerin parti içerisindeki etkinliklerine göz atmakta fayda bulunmaktadır. CHP gençlik kollarında, otuz yaşına kadar (dâhil) olan partililer görev almaktadırlar. CHP’nin her genç üyesi aynı zamanda gençlik kollarının da üyesidir. Partinin katıldığı milletvekili genel seçimlerinde merkez yoklaması yoluyla belirlenecek adayların tespitinde, parti meclisi seçiminde, il, ilçe, belde yönetim organlarının seçiminde, il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için adayların tespitinde, kongre ve kurultay delegesi seçimlerinde, adaylık tarihi itibarıyla gençlik kolları üyesi olanları kapsayacak şekilde en az yüzde on gençlik kotası uygulanmaktadır. (CHP Tüzüğü, 2016, s.95). Her il ve ilçe yıllık bütçesinden toplam en az % 10 olmak kaydıyla yeter miktarda payı, gençlik kolları için ayırmak zorundadır. (CHP Yönetmeliği, 2015, s.152) Parti meclisi, il ve ilçe yönetim kurulları toplantılarına gençlik kollarının başkanları da katılabilirler, görüşlerini açıklayabilir, önerilerde bulunabilir; ancak oy kullanamazlar. (CHP Yönetmeliği, 2015, s.51)

CHP tüzüğünde ve yönetmeliğinde yer alan maddelerden yola çıkarsak gençliğe yönelik pozitif bir durumun olduğu açık bir şekilde ortadadır. Bunların uygulanıp uygulanmaması durumuna baktığımızda şu durum gözümüze çarpmaktadır: Ocak 2016’da yapılan CHP olağan kurultayında, parti meclisine sadece 30 yaş altında iki isim girebilmiştir. Parti tüzüğü, 60 kişilik parti meclisine 30 yaş altındaki en az 6 ismin girmesini öngörmesine karşın, bu rakam sadece iki kişi olmuştur. Eğer buradan bir çıkarsama yapacak olursak seçilme hususunda CHP’li gençlerin sadece kağıt üzerinde avantajlı durumda olduğunu söyleyebiliriz. Yine de, Milliyet gazetesinin internet sitesinin vermiş olduğu bilgilere göre 2017 Ekim’inde yapılan MYK’de CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, partiye daha fazla genç katılımı ve gençlerin partide daha aktif olması gerektiği görüşünden hareketle, parti tüzüğünde yer alan yüzde 10’luk gençlik kotasına riayet edilmesi talimatını vermiştir. Kılıçdaroğlu, önceki kongre sürecinde çeşitli aksaklıklar nedeniyle bazı il ve ilçelerde gençlik kotasına uyulamadığını anımsatmıştır. Kılıçdaroğlu’nun yeterince aday çıkmaması ya da yeterli oy alınamamış olması gibi gerekçelerle gençlerin parti yönetimlerinde yeterince söz sahibi olamadığını vurguladığı kaydedilmiştir (www.milliyet.com.tr, 2017). Kılıçdaroğlu da CHP içerisinde gençlerin yeterince temsil edilmediğini dile getirmektedir. Bu noktada gençlerin haklarının kâğıt üzerinde kalmaması gerekir. Ayrıca Ekim 1961’de gerçekleştirilen seçimde CHP listelerinden aday gösterilen 450 milletvekilinden 220’si 30-40 yaşları arasındadır ki, bu seçimlerde asgari seçilme yaşı 30 olarak belirlenmiştir. Yani gösterilen adayların neredeyse yarısı siyaseten genç isimlerden oluşturulmuştur. Ayrıca 1961 seçimlerinde CHP’den listelere girmeyi başaran milletvekili adaylarının yaş ortalamasının 43 olması, bugünle karşılaştırıldığında 1960’larda Türk siyasetinde gençlere çok daha fazla güvenildiği ve gençliğin önünün daha açık olduğu sonucunun çıkarılmasını doğurmaktadır (Kaya, 2010, s.217).

Diğer bir nokta ise gençlerin parti meclisi, il ve ilçe toplantılarındaki katılım meselesidir. Burada gençlerin sadece görüş belirtebileceği üzerinde durulmuştur. Dönüp CHP’nin 17. Kurultayda yapmış olduğu tüzük değişikliğine bakacak olursak, Madde 36’da şöyle bir ifade vardır: “Yardımcı kolların başkanları veya onun mazereti hâline idare kurullarınca seçilecek bir diğer üye, bağlı bulundukları ana kademe idare

kurulunca tabii üye olarak toplantılara katılırlar.” Bugüne gelindiğindeyse CHP’nin gençleri, tabii üye olarak görmekten vazgeçtiğini görmekteyiz.

CHP’nin Gençlik Kollarının bir başka olumlu uygulaması ise il ve ilçelerin yıllık bütçelerinden %10’dan az olmamak şartlarına göre gençlik kollarına bütçe ayırmasıdır. Bu durum gençlerin yapacağı faaliyetlerde onları parti yönetiminden bağımsız kılarken partinin ana kademe yönetimiyle de yersiz çekişmelerin önüne geçmelerine neden olmaktadır.

CHP, parti bütçesinden gençlik kollarına ayrı bir bütçe tahsis ederken AK Parti’nin bu konuyla ilgili açık bir maddesinin olmayışının AK Parti içerisindeki gençlerin çalışmalarını olumsuz etkilediğini söyleyebilirim. Yapmış olduğum görüşmelerde gençlerin ana kademe yönetimiyle bu sebepten ötürü çekişmeler yaşandığını ve bu durumun da gençlik çalışmalarını olumsuz etkilediği belirtilmiştir.

3.2. TASARIM, ARAŞTIRMA, KATILIM HAREKETİ

Yeni nesil gençlik hareketlerinden bir diğeri olan ve birçoğunuzun belki de yeni öğreneceği bu Tasarım, Araştırma, Katılım (TAK) hareketi şimdilik Kartal ve Kadıköy ilçelerinde hizmet vermektedir. Şehir ve Toplum dergisinin Katılımcılık sayısında TAK oluşumunun mimarlarından olan Ali Faruk Göksu ile yapılan röportaj ışığında TAK hakkında daha geniş ve nitelikli bilgiye sahip olacağız.

TAK’ın Kuruluş Amacı ve İşleyişi

TAK’ın neden ve hangi ihtiyaçlara binaen kurulduğu sorulduğunda Göksu bu olaydan şöyle bahsetmektedir:

“Konuşmayalım, eyleme geçelim”. Bu birikimle birlikte 2012 yılında Yerel Girişime Destek Platformu’nu kurduk. Platformun isminde geçen “destek” kelimesinin açılımı şu: Demokrasi, eşitlik, strateji, toplum, ekonomi, katılım. Bunların baş harflerinden oluşuyor. Bu platform hem yerel yönetimlere hem de yerel dediğimiz mahalle örgütlenmelerine destek vermek amacıyla kuruldu. Yani amaç yerinde dönüşüm

adı altında bir kentsel dönüşüm modeli başlatmak. 2013 yılını “tasarım yılı” ilan ettik. Dedik ki, biz tasarım atölyeleri kuralım. Bu çağrımıza o zamanki Kadıköy Belediye Başkanı yanıt verdi. Kendilerine bir sunum yaptık: “Bir atölye kuracağız, adı ‘tasarım’, ‘araştırma’ ve ‘katılım’ın baş harfleri olan ‘TAK’ olacak. Burada biz gençleri bir araya getireceğiz. Gençleri, mahallelileri, tasarımcıları...” dedik. Tasarımcılarla mahallelileri atölyelerde bir araya getirelim, sorunları birlikte keşfetsinler. Belediyeye rağmen değil, belediye ile birlikte. Çünkü gençler belediyelere ulaşamıyorlar. TAK Kadıköy’ü kurduk. Sonra Kartal Belediye Başkanı, biz de bu atölyeyi kurmak istiyoruz, dedi. Orada da kurduk (Küçük, 2017, s.62).

Kendi tanıtımını yaptığı broşüre göre TAK, insan ve mekân ilişkisinde geçmiş ve gelecek bağlantılı araştırma yapılarak beklenti ve fikirlerin tartışıldığı çözüm odaklı bir harekettir. Kadıköy ve Kartal gençlerinin, mahallelilerinin sorunlarına yeni çözümler üretmek için sorun çözücülerle çözüm ve ortak akıl oluşturmak bu hareketin başlıca amacıdır. İlçelerin “AR-GE” noktası olmayı hedeflemektedir. TAK üç ortamdan oluşmaktadır. Bunlar; TAK Kamp, TAK Gezici ve TAK Kondu’dur (TAK Kartal Broşür, 2015, s.1).

TAK Kamp: Fikirlerin tartışıldığı ve deneyimlerin paylaşıldığı, etkinliklerin düzenlendiği yaratıcı düşünce ve yenilik ortamı. Kamp alanında bir araya gelinen çalıştay ortamında, sanat, arkeoloji, ekoloji, teknoloji alanlarında sorunlar tartışılarak ortak bir fikir üretilir.

TAK Gezici: Tasarımcıların sorunları yerinde görmesi, mahalleliye ulaşması için tasarlanmış otobüs.

TAK Kondu: Yeni dönüşüm sürecinde Tasarım, Araştırma ve Katılım kavramlarının önemini ortaya çıkaracak, mekân ve yaşam kalitesinin artırılmasını sağlayacak (www.takortak.org, 2017).

TAK’ın işleyişinde ise aşağıdaki gibi aşamalar bulunmaktadır:

1. aşama, **Fikir Sepeti**; sorunlar ve beklentiler TAK Kondu ve TAK Gezici aracılığıyla fikir sepetinde toplanır.

2. aşama, **Program Balonları**; öncelikler ve talepler dikkate alınarak Tasarım, Araştırma ve Katılım kategorilerinde sınıflanır.

3. aşama, **Açık Çağrı**; programlar, gönüllülük ilkesi ile açık çağrı yoluyla kamuoyu ve tasarımcılara duyurulur.

4. aşama, **Fikir Yaratma Ortamı**; çalıştay, etkinlik ve tartışma ortamlarında taraflar; belediye, mahalleli ve tasarımcı TAK Kondularda buluşturulur.

5. aşama, **Takdimler**; ürünler, belli zaman dilimi içinde kamuoyuna ve belediye yönetimine takdim edilir.

6. aşama, **Takdir**; katılımcılar ve mahallelinin katılımı ile bazı program ve projeler oylama ile takdir alır.

7. ve son aşama, **Uygulama**; belediye ve destekçilerin takdim edilen ya da takdir edilen projelerin uygulanması için hizmet alım ortamı sağlanır (TAK Kartal Broşür, 2015, s.14-16).

TAK'ın Yerel Yönetimlerle İlişkisi

TAK'ın en önemli amaçlarından bir tanesi, yerel yönetimlerle gençler arasındaki ilişkinin sağlıklı bir şekilde sağlanması ve gençlerin belediyeye ulaşımını kolaylaştırmak olarak belirtilmektedir. Aradaki bürokrasinin kırılmasının gerektiği fikrinden yola çıkılarak gençlerin rahatlıkla projelerini belediyelere sunma ve belediyelerden destek alma noktasında zorlukları bertaraf ederek gençlerin katılımcılığını ve üretkenliğini sağlamak TAK'ın diğer amaçları arasında yer almaktadır. TAK'ın kurucusu Göksu'nun bu konuda görüşü şu şekildedir:

Herkes bir şey istiyor ama bizim de ilkelerimiz olduğu için bazen uzlaşma olmuyor. Yani belediye tek taraflı belirlemeyecek ilkeleri, bürokratik engeller olmayacak; belediyeye rağmen değil, belediyeyle birlikte olacak diyoruz. Özellikle genç tasarımcıları ve mahallelileri bir araya getiren kurumsal olmayan, iş birliği ve güç birliğine dayalı ortamlar yaratıyoruz. “Aşağıdan yukarı” örgütlenme yaklaşımı, yani mahalleleri yeniden keşfetmek. Katılımın birinci adımı “bilgi”lendirmedir. Tarafları

doğru bilgilendireceksin, özellikle kamu şeffaf bilgi verecek, bilgi saklamayacak. Bu yetmez. İkinci adım, “bilinç”lendireceksin. Öyle bir bilgilendireceksin ki onun seviyesini bir tık yukarı çıkaracaksın ve senle aynı dili konuşacak. Üçüncü aşama, “buluşma”. Tüm taraflarla buluşmayı sağlayacaksın. Kahve toplantıları, ev toplantıları yapacaksın. Sonraki adım, “beklenti”ler. Ve sonraki adım, “belirsizlik”leri ortadan kaldıracaksın. “Benimseme” aşamasına geldiğinizde büyük bir kısmı evet diyorsa bu proje gerçekleşir. TAK felsefesi “sorunları birlikte keşfetmek” ve “sorunlara birlikte çözüm bulmak”tır (Küçük, 2017, s.67-69).

Göksu’nun sıklıkla bahsettiği mesele, katılım ilkesinin gençler açısından önemidir. Gençlerin ve mahallelinin katılımının olmadığı bir toplantıda alınacak kararların ve yapılacak tasarımın hiçbir faydasının olmayacağı ve gelecekte problemlere neden olacağı vurgulanmaktadır. Son olarak ise Göksu, katılımın ve tasarımın neden bu kadar önemli olduğunu şöyle dile getirmektedir:

Gençler belediyeler ile buluşamıyor, bürokrasi tıkanı. Artık merkezî yönetim ve yerel yönetim gibi bu bilindik kurumsal yapıların yeniden tasarlanmasının zamanı geldi. “Şimdi bunları yeniden nasıl tasarlarız, kurumları yeniden nasıl tasarlarız?” sorularına akademiye de içine alacak şekilde cevap aramalıyız. “Aşağıdan yukarı” sivil toplum örgütlenmesi yaklaşımını anlatmaya çalıştım. Etkileşim atölyeleri bu yüzden önemli. Bunu da gençlerle yapıyoruz. Çünkü gençlerin düşünce biçimi ayrı, bakış açısı ayrı ve kurumlar arası buluşma noktası yakalamalıyız. Bir şeyleri yeniden tasarlamamız lazım. Bu sadece kent tasarlamak değil. Örgütleri yeniden tasarlamamız lazım, kurumları yeniden tasarlamamız lazım (Küçük, 2017, s.74).

TAK salt olarak bir kenti yeniden dizayn etmedir, tasarlama değildir. Aslına bakıldığında Göksu’nun da dediği gibi örgütleri ve kurumları yeniden tasarlamak. Bunların da gençlerle yapılması gerektiğini dile getirmektedir. STK’leri kullanarak kurumların ve örgütlerin küresel dünya sistemine angaje edilerek yenilenmesi ve bürokrasinin hantal yapısından kurtularak yeniden tasarlanması gerekliliği TAK’ın önemli özelliklerinden bir tanesidir. Yeni bir sistem kurulmalı ve bu da gençlerle olmalıdır.

Yeni nesil gençlik STK'lerinin kurulma ve faaliyete başlama zamanı olarak 2013 yılı, TAK oluşumunda da karşımıza çıkmaktadır. TÜGVA ve Okçular Vakfının da 2013 yılında kurulması aynı dönem içerisinde TAK'ın da faaliyetlerine başlaması gençlik için son derece önemlidir. Bu zamana kadarki görmüş olduğumuz STK anlayışının dışına çıkılarak farklı bir yöntemle, hareketle yeni bir oluşum şeklinde kurulan TAK ve diğer oluşumlar, son yıllarda artış gösteren STK hareketlerinden farklılaşmaktadır. Yerel yönetimle ortak bir platformda çalışmalar yürüten TAK'ın, gençlerin yerel katılımı hususunda reform niteliğinde bir uygulama olduğunu söyleyebiliriz. TAK hareketinin CHP'li belediyelerde yaygınlaşarak devam edeceğini söyleyebiliriz. Bu tezimi CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Tasarımcılar Kapadokya'da" teması ile gerçekleştirilen TAK kampının kapanış törenine katılması ve orada şu açıklamayı gerçekleştirmesi güçlendirmektedir: *"Her kentin bir kimliği var. Tasarımlarınızı yaparken mutlaka o kentin kimliğini dikkate almanızı isterim. Bugünü gördükten sonra geleceğe dair umutlarım daha da güçlendi ve perçinlendi. Bu ülkenin gençleri, yani sizler, Türkiye'yi çağdaş uygarlığa taşıyacak olanlarsınız. Dolayısıyla sizler bizlerden çok daha iyi yetişmek ve hayatı bizden çok daha iyi sorgulamak durumundasınız. Hayatı sorguladığınızdan emin olun. Türkiye'yi çağdaş uygarlığa taşımak için bütün olanaklar var."* (www.cumhuriyet.com.tr, 2017). CHP'nin, TAK'ın kuruluşunu ve diğer CHP belediyelerinde de yaygınlaşmasını desteklediğini söylersek yanlış söylemiş olmayız.

TAK oluşumu ile beraber CHP'nin de yeni nesil gençlik oluşumlarında çalışmalarının olduğunu ve bu oluşumların CHP'li belediyelerce bizzat desteklendiğini ve CHP'li gençlik adına yerel yönetimlere katılım bağlamında olumlu bir gelişme yapacağını söyleyebiliriz.

3.3. AK PARTİ VE CHP'NİN GENÇLİK POLİTİKALARI KARŞILAŞTIRMALARI

Her iki partinin de gençlere özel bir önem atfettiğini söyleyebiliriz. Bununla birlikte, parti programlarında verilen vaatlerin ne ölçüde gençlere yansıdığı konusu da

çok önemlidir. AK Parti'nin parti programına baktığımızda ciddi manada gençlik için atılımların yapıldığını ve Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulmasıyla birlikte daha da farklı genç kitlelere ulaşılmaya çalışıldığını görmekteyiz. Aslına bakıldığında AK Parti'nin bir gençlik tabanı oluşturması için 2013 yılından itibaren ciddi çalışmalara yöneldiği söylenebilir.

AK Parti, genç üyelerini, gençlik kolları üzerinden parti ana kademesine taşımaktadır. Bu durum CHP için geçerli değildir. CHP'deki geleneksel siyaset anlayışı gençlerin sadece gençlik kollarında siyaset yapması imkânıyla sınırlı kalmaktadır.

Gençlik inşa etme noktasında CHP “çağdaş ve laik” gençlik yetiştirme arzusunda olurken, AK Parti “millî ve manevi değer”lere haiz gençlerin yetiştirilmesini savunmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere tabanda ayrışan bir gençlik politikasından söz edebiliriz.

CHP'nin parti olarak gençlik politikaları üretimi alanındaki yetersizliği, CHP'yi destekleyen STK'ler ile birlikte aşılmaktadır. TAK oluşumunun gençlik politikaları üretimi CHP'nin gençlik alanındaki açıklarını kapattığını yukarıdaki bölümlerde dile getirmiştik. CHP farklılaşan Türkiye koşulları nedeniyle değişen gerçeklere ayak uyduramamaktadır. Gençliğe önem vermeyen CHP, hiçbir zaman ciddi bir iktidar alternatifi olamayacaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. PENDİK BELEDİYESİ’NİN GENÇLİK POLİTİKALARI VE DİĞER KURUMLARLA İLİŞKİLERİ

Gençlik ve gençlik politikalarının gerek akademide gerek medyada yoğun bir şekilde gündeme gelmesi, 2013 yılındaki “Gezi Olayları” ile birlikte başlamıştır. Bu tarihten sonra yaşanan olaylar partilerin ve hükûmetin gençlik politikalarında revizyona gitmelerini beraberinde getirmiştir. Bu bölümle birlikte, gençlik politikaları alanında hem iktidar hem de ana muhalefet partisinin yerel yönetimlerde yapmış oldukları politikalarını inceleyerek daha sağlıklı verilere ulaşabileceğimi düşündüm.

Bu bölümde iktidar partisince yönetilen Pendik Belediyesinin gençlik politikalarını ve diğer gençlik platformlarıyla arasındaki ilişkiyi inceleyeceğim. Bu bölümün alt başlıklarında Pendik Belediyesi’nin gençlik politikalarını nasıl uyguladığı ve hangi müdürlüklerinin gençlik politikalarını uygulamakta sorumlu oldukları, ilgili müdürlüklerin kurumsal yapısı, Pendik’te gençlik politikalarıyla ilgilenen diğer kurumların (siyasi parti yerel teşkilatının gençlik kolları, gençlik vakıf ve dernekleri, ilçe gençlik ve spor hizmetleri müdürlüğü) belediyeyle ilişkileri gibi konular yer almaktadır.

4.1 PENDİK BELEDİYESİ GENÇLİK POLİTİKALARI

Gençlik çalışmaları için ilçe seçimi bir araştırma için en önemli süreçlerin başında gelir. Çalışmamda bunu yaparken hem iktidar partisi olan AK Parti’nin hem de ana muhalefet partisi olan CHP’nin gençlik politikaları hakkında bir bilgiye sahip olmak için yerel düzeydeki akademik çalışmaları inceledim. Bu, araştırma konusunun net bir şekilde belirlenmesini sağladı.

Pendik Belediyesi'ni tanımak adına belediyenin kurumsal yapısı hakkında kısaca şunları aktarmak gerekirse Belediye yönetimi; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanından oluşmaktadır. Doğrudan Başkana bağlı olarak sekiz başkan yardımcısı ve iki müdürlük ve bir birim bulunmaktadır. Başkana doğrudan bağlı müdürlükler; Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğüdür. Bunun yanında iç denetim birimi de direkt başkana bağlıdır (www.pendik.bel.tr, 2017).

Pendik Belediyesi'nin doğrudan gençlik politikalarını belirleyen müdürlüğü "Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü"dür. Belediyenin bu birimine ek olarak "Kültür İşleri Müdürlüğü" ve "Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü" de eklenebilir. Bu iki birim de gençlik politikalarının oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Bu üç müdürlüğün örgütlenmesi hakkında ise şunları söylemek yeterli olacaktır:

Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü: Dört birimden oluşmaktadır. Bunlar; Eğitim ve Kütüphane Birimi, Gençlik ve Spor Birimi, İdari ve İhaleli İşler Birimi, Spor Etkinlikleri Birimlerinden oluşmaktadır. Bu birimlerin başlıca görevlerine bakacak olursak:

Eğitim ve Kütüphane Birimi: Eğitime katkı sağlamak amacıyla atölye çalışmaları, seminerler, okuma kampanyaları, okur-yazar buluşmaları vb. etkinlikler düzenlemek.

Gençlik ve Spor Birimi: İlçedeki okullarda çocuk ve gençlere sporu sevdirmeye yönelik eğitsel ve sportif faaliyetler gerçekleştirmek ve sportif malzeme desteği vermek.

İdari ve İhaleli İşler Birimi: Müdürlüğün diğer idareler nezdinde takibi gereken iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak.

Spor Etkinlikleri Birimi: İlçe genelinde sportif faaliyetler planlamak, projelendirmek ve uygulamak(www.pendik.bel.tr, 2017).

Kültür İşleri Müdürlüğü ise üç birimden oluşmaktadır. Bunlar, Kültürel Etkinlikler Birimi, Destek Hizmetleri Birimi ve Kurs Faaliyetleri Birimi'dir. Bu birimlerin müdürlük içindeki görevlerine baktığımızda;

Kültürel Etkinlikler Birimi: Tiyatro, sinema, festivaller, fuarlar, konserler, anma programları, sergiler, konferanslar, sohbetler, paneller, sempozyumlar, şiir dinletileri vb. kültür sanat faaliyetlerinin stratejik planlama ve performans yönetimine uygun olarak planlamasını yapmak ve icrasını gerçekleştirmek.

Destek Hizmetleri Birimi: Müdürlüğün diğer idareler nezdinde takibi gereken iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak.

Kurs Faaliyetleri Birimi: STK'lerden ve diğer kurumlardan gelen talepler doğrultusunda, görsel sanatlar, sahne sanatları, enstrüman kursları, eğitsel kurslar, geleneksel el sanatları kursları açmak ve takibini yapmak (www.pendik.bel.tr, 2017).

Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü ise; Aş Evi Birimi, Asker Aile Yardım Masası, Nakit Yardımları, Engelli Koordinasyon Merkezi, Cenaze ve Taziye Hizmetleri Birimi, Kadın Koruma Evi Faaliyetleri, İstihdam Masası, Gönüllü Hizmetleri olarak sekiz bölümden oluşmaktadır. Kısaca görevlerinden bahsetmek gerekirse

Aş Evi Birimi: ihtiyaç sahibi ailelerin sıcak yemek ve gıda ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla hizmet vermektedir.

Asker Aile Yardım Masası: 4109 Sayılı Kanun'a istinaden belediye yardımı muhtaç ailelere yardım etmektedir.

Nakit Yardımları: İlçe sınırları içerisinde asgari geçimini sağlayamayan dezavantajlı kesimlere yönelik yapılan yardım.

Engelli Koordinasyon Merkezi: Engelli ve ailelerine yasal haklar konusunda bilgilendirme, yönlendirme, danışmanlık hizmetleri verilmektedir.

Cenaze ve Taziye Hizmetleri Birimi: Cenaze sahibinin evine belediye başkanı adına taziye ziyaretinde bulunmak, cenaze ölüm raporlarının verilmesini takip etmek ve nüfus kayıt işlemlerini yaptırarak ölen kişinin kaydını düşmek, günlük olarak vefat eden kişilerin bilgilerini web sitesinde yayınlamaktadır. Ayrıca cenaze sahiplerinin yemek ve araç talepleri, ilgili birimlere bildirilmektedir.

Kadın Koruma Evi Faaliyetleri: Aile içi şiddet gören, töre mağduru olan ve aile çözümleri neticesinde barınma ihtiyacını karşılayamayan kadın ve çocuklarının geçici olarak barınma, güvenlik, gıda vb. acil ihtiyaçlarının giderilmesi sağlanmaktadır.

İstihdam Masası: İşçi Bulma Kurumu ile koordineli olarak çalışan birim işsiz vatandaşların kayıtlarını yaparak iş bulmaları yönünde yardımcı olmaktadır. Ayrıca iş ve mesleki kurslara yönelik yönlendirmeler de yapılmaktadır.

Gönüllü Hizmetleri: Mahallelerde Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne gelemeyecek durumda olan mağdur vatandaşların tespit edilerek belediye ve diğer yardım kurumlarının imkânlarından faydalanmaları sağlanmaktadır (www.pendik.bel.tr, 2017).

Pendik Belediyesi'nin gençlik politikalarını doğrudan ya da dolaylı olarak belirlemede görevli bu üç müdürlüğün kısaca tanıtımını yaptıktan sonra bu müdürlüklerin gençlik alanındaki çalışmalarını ve projelerini müdürlük çalışanlarıyla yapmış olduğum derinlemesine mülakatları göz önünde bulundurarak tartışacağım.

4.1.1. Belediyenin Gençliğin Toplumsal Hayata Katılımı Çerçevesindeki Programları

Pendik Belediyesi'nin gençlik çalışmalarını doğrudan bir müdürlük ve dolaylı olarak da iki müdürlüğün yürütmesi, gençlerin çeşitli hizmetler alımı açısından avantajlı konumlarını göstermektedir. Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'ne yüklenen misyon gençlik ve sporun genellikle sporu ile ilgilenme üzerine olmuştur. Müdürlüğün yapmış olduğu gençlik faaliyetlerinin çerçevesini ve kapsamını incelediğimizde de genel itibarıyla program ve faaliyetlerin spor odaklı olduğunu görmekteyiz. Bu durumu kurumun müdürü de mülakatta dile getirmiştir.

“Belediyenin bu noktadaki stratejisi şu; amatör spor kulüpleri ile alt yapıya önem veriyoruz. Sporda da alt yapının ne kadar devamlılığı olursa başarının da o kadar uzun vadeli ve istikrarlı olacağını düşünüyoruz. Dolayısıyla bizim kurumsal anlamda yaklaşımımız, skora değil spora yatırım yapıyoruz. Alt yapı yatırımı yapıyoruz.

Pendik'te 60'a yakın antrenman sahası var. Bu sahalardan kim faydalaniyor? Mahalledeki amatör spor kulüpleri, mahallenin çocukları bunlar yararlanıyor. Mesele alt yapıyı desteklemek amatör ruhla da olsa onlara lojistik destek sağlamak.”

Pendik Belediyesi'nin gençlik faaliyetlerini yürüttüğü ikinci önemli müdürlük olan Kültür İşleri Müdürlüğü ise gençlerin genellikle spor faaliyetleri hariç diğer tüm gençlik çalışmalarıyla ilgilenmektedir. Kültür İşleri Müdürlüğü olarak yapılan gençlik çalışmalarını kurumun müdürü şöyle dile getirmektedir:

“7 tane kültür merkezimizde etkinlik yapıyoruz. Müzik dinletileri, sinema gösterimi, çocuk tiyatroları, bazı kursları orada yapıyoruz. Özellikle Suriyelilere yönelik Türkçe dersi veriyoruz.”

Belediye bünyesindeki bu iki müdürlüğün haricinde gençlik hizmetleriyle ilgilenen bir de Sosyal Destek Hizmet Müdürlüğü vardır ki bu müdürlükte yukarıda bahsetmiş olduğum iki müdürlüğün dışında kalan hizmetleri vermektedir. Bu üç müdürlüğün gençlik faaliyetlerini analiz ettiğimizde gençliğin toplumsal hayata katılımı açısından hazırlamış oldukları programlar şu şekilde sıralanabilir:

Gençlik ve Spor Müdürlüğü, “Pendik Hemşeri Dernekleri Futbol Turnuvası”, “Gençlik Bağımlılıkla Savaşıyor”, “Gençler Soruyor”, “Pendik Okuyor”, “Gezi Turları” gibi, Kültür İşleri Müdürlüğü ise “Aile Eğitim Programları”, “Konser Programları” gibi ve Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü ise “Gülümseyen Gözler Projesi”, gençlerin ve çocukların sosyal hayata adaptasyonu, motivasyonu ve sosyalleşmelerini sağlamak amacıyla gezi, sinema, eğlence vb. aktiviteleri kapsayan etkinlikler şeklinde düzenlenmektedir. Müdürlüklerin yapmış oldukları bu gençlik faaliyetleri, gençlerin hayata hazırlanması, toplum içinde kendilerine yer edinme ve onların toplumsal entegrasyonlarını sağlama adına sosyal belediyeciliğin bir gereği olarak hazırlanmış programlardır (www.pendik.bel.tr, 2017).

Müdürlüklerin hazırlamış olduğu programlarda gençlerin toplumsal hayata katılımı adına oldukça çeşitli faaliyetler yer alırken gençlerin belediyedeki karar alma mekanizmalarına katılımı üzerine herhangi bir çalışmanın yapılmamış olması onların sürece dâhil edilmemesine sebep olup, gençlerin karar ve tartışmalara katılımlarını da

mümkün kılmamaktadır. Bu durumun yol açacağı en büyük sorun gençlerin gündelik hayatlarını etkileyen kararlara müdahil olamamalarıdır.

Gençlerin toplumsal anlamdaki ihtiyaçlarının yanı sıra kişisel gelişim, spor ve istihdam gibi gençlik hizmetleri alanında da çalışmalar yapıldığını görmekteyiz.

Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün gençlik hizmetleri alanındaki faaliyetleri genel itibariyle spor alanında kendini göstermektedir. Bu faaliyetler, "Sağlıklı Yaşam Yürüyüşü – Sağlık İçin Adım At", "Okçuluk Turnuvası", "Diriliş Yaz Kampı", "Bilim Kültür Sanat Şenlikleri", "Masa Tenisi, Dragon Bot, Basketbol - Voleybol Turnuvası", "Cumhuriyet Kupası Puanlı Atletizm Yarışmaları", "Mesleki İlgi Envanteri ve Kariyer Günleri", "Geleneksel Çocuk Oyunları Seksek, Mendil, Yakan Top Yarışmaları", "Güreş-Futbol Turnuvası", "Badminton ve Satranç Turnuvaları" gibi organizasyonlardan oluşmaktadır (www.pendik.bel.tr, 2017).

Kültür İşleri Müdürlüğü'nün gençlik hizmetleri ise sporsal faaliyetlerden farklı olarak gençlerin kendilerini geliştirmeleri üzerine tasarlanmıştır. Bu çalışmaları örneklendirecek olursak; "Yazı-Şiir Atölyesi", "Animasyon Gösterimi", "Drama Eğitimi", "Çocuk Psikolojisi Akademisi", "Gölge Oyunu", "Piyano, Keman, Gitar, Ney, Bağlama Kursları", "Sinema ve Tiyatro Gösterimi" gibi çalışmaların gençlik hizmetleri adına yapıldığını görmekteyiz (www.pendik.bel.tr, 2017).

Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü de gençlerin istihdamını ilgilendirecek çalışmalar hazırlamaktadır. "Üniversite Öğrencilerine Destek Faaliyeti" ve "Meslek Edindirme Kursları" (www.pendik.bel.tr, 2017) bu müdürlüğün çalışmalarına örnek olarak gösterilebilir.

4.1.2. Gençliğin Yeniden İnşasına Yönelik Belediye Politikaları

Gençlerin toplumsal katılımına ve hizmetlerine dönük ihtiyaçlarının yanında onların değer ve kültürlerinin korunması ve geliştirilmesi alanlarında belediyelerin gençlere yerel düzeyde katkısı olmaktadır. Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü ile Kültür İşleri Müdürlüğü'nün bu politikayı benimsemesi bu konularda çeşitli gençlik faaliyetleri hazırlamasına neden olmuştur. Bu faaliyetlerin içeriklerine bakıldığında

Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün “Gençlik Tarihi İle Buluşuyor” ve “Gençlik ve Fetih” programları ile Kültür İşleri Müdürlüğü bünyesinde hazırlanan “Değerler Eğitimi”, “Seminer Programları”, “Sohbet Programları (Ana hatlarıyla İslam Tarihi, İnanç Esasları, Sezai Karakoç'ta Diriliş Kavramı ve Diriliş Nesli, Siyer-i Nebi, Tefsir Sohbetleri, Zamanı Kuran Kadınlar, Mesnevi Okumaları, Gelenekten Geleceğe)” gibi programlarını görmekteyiz.

Hazırlanan programlara ve verilen eğitimlere bakıldığında tarihî anlatıların, manevi faaliyetlerin ağırlığı, gencin inanç dünyası ve kimlik oluşumuna dair faaliyetlere yer verildiği görülmektedir. Yapılan diğer faaliyetlerde ise ailenin ve çevrenin bir gence nasıl davranması gerektiğini belirlemeye yönelik seminerlerin ve sohbetlerin yer aldığı görülmektedir. Bu minvalde gençlerin kişilik oluşumunda en önemli faktörlerden biri olan değerler eğitime önem verildiği ve bu çalışma ışığında gençlerin saygı, adalet, dürüstlük, özgüven gibi değerlerinin oturmasının sağlanmaya çalışıldığı sonucunu çıkartabiliriz.

4.1.3 Belediyenin Gençlik Faaliyetleri İçin Hedef Kitlenin Belirlenmesi

Pendik Belediyesi'nin gençlik politikaları bağlamında kamu kurumlarıyla, parti gençlik kollarıyla ve STK'lar ile ilişkilerini inceledikten sonra belediye bünyesinde gerçekleştirilen gençlik faaliyetleri, bu faaliyetlerin hedef kitlesi ve bu faaliyetlerden gençlerin nasıl haberdar edildiği gibi birçok temanın incelenmesi yapılacaktır.

İhtiyaçların Belirlenmesi

Müdürlüğün genel anlamda gelen taleplere ve isteklere göre gençlik politikalarını belirlediğini görmekteyiz. Müdürün de dile getirdiği gibi “*Gençlerin ihtiyaç duydukları ve talep ettikleri kurum kültürüne uygun çalışmaları karşılamaya çalışıyoruz. İlçede bulunan kamu kurumlarından, sivil toplum kuruluşlarından ve gençlik oluşumlarından gelen olumsuzlukları karşılamaya çalışıyoruz.*”

İhtiyaçların Giderilmesi

Gençlerin ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu ihtiyaçların giderilmesi noktasında müdürlüğün ilçedeki gençlik çalışmaları ile ilgilenen kurum ve kuruluşlarla birlikte istişare içinde çalışmalarını icra ettiğini görmekteyiz. Böylelikle gençlerin ihtiyaçlarının yüzde yüze yakınına bilmek daha da kolay olacağı gibi gençler açısından kurum farklılıkları fark etmeksizin ihtiyaçları karşılanabilecektir.

“İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ile beraber ortaklaşa yürüttüğümüz okullardaki faaliyetler ile birlikte bunlara örnek verebilirim. Bunların içerisinde, kariyer günleri yani öğrencilerin gelecekleri ile ilgili tercihleri ve seçimlerinde biz eğitimci desteği veriyoruz. Birtakım üniversitelerle Bir takım kişisel gelişim uzmanlarıyla programlar yapıyoruz. Bunun haricinde ‘Gençler Soruyor?’ diye Belediye Başkanımızın okullardaki okul ziyaretleriyle birlikte oradaki öğrencilerin güncel siyasetle, sporla, gündem ile ilgili doğrudan başkanla karşılıklı soru cevap şeklinde yaptıkları faaliyet ve etkinlik var. Yine aynı şekilde okullarda birtakım rehberlik hizmetlerine destek veriyoruz. Öğrencilerin sınav öncesinde veya mesleki yönelimleriyle ilgili birtakım test uygulamaları ve rehberlik hizmetleri uygulaması yapıyoruz. İlköğretim öğrencilerinden, geleceğin sporcusunu bulabilmek için yetenek tespit projesi ile yetenekli çocukları keşfediyoruz. Ortaokul öğrencilerini, bilim merkezleri ve uygulamalı atölyeler ile destekliyoruz. Liseler için de yaz, kış kampları ve sportif faaliyetler düzenlemekteyiz. Yetenek Tarama Tespit projesini başlattık. Ve bu projeden güzel bir sonuç aldık. İlçedeki yaklaşık 40 bine yakın ilköğretim öğrencisine sportif becerilerini analiz etme anlamında taramadan geçirdik. Burada hem İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğüyle hem de İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüyle iş birliği hâlinde bu organizasyonu yürüttük. Bu taramalardan yüzde 10’luk bir öğrenci seçildi. İlk aşamada bunların boy ve kilo indeksleri belirlendi, ikinci aşamada bunların spora yatkınlıkları daha detaylı bir taramadan geçerek belirlendi. 4 bin öğrenci arasından yapılan taramalarda 400 öğrenci arkadaşımızın spora yatkın olduklarını tespit ettik. Bu 400 öğrenciye de yaz tatili döneminde 8 haftalık temel jimnastik eğitimi verdik. Yetenek Tarama Testi kapsamında öğrenci ve velileri, alanında uzman kişilerce bilgilendirildi. Yetenek Tarama’nın neden önemli olduğunu, bu çocukların akademik hayatlarının

yanında sportif ve sağlıklı geleceklerinin olması için bunun önemli olduğunu belirttik. Ayrıca burada eğitim alan çocukları belli bir spor dalına kanalize ederek ilerleyen yıllarda bunların arasından bir çocuğu keşfederek şampiyon edebilmek istiyoruz. Bu yıl bu projenin hedeflenen kısmına ulaştık ama sonuçlarını önümüzdeki yıllarda göreceğiz.”

Yukarıda saymış olduğum faaliyetlerin hangi hedef grubuna (işsizlere mi, kadınlara mı, erkeklere mi, engellilere mi, ev kızları veya gruplara mı?) uygulandığı ve bu gençlerin nasıl haberdar edildikleri sorulduğunda müdür bey bu durumu şöyle izah etmiştir:

“Ayrım yapmadan hedef kitlemiz tüm gençlerdir. Gençlerin bu faaliyetlerden haberdar edilmesi ise İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü üzerinden okullarla, sosyal medya üzerinden, pankart, afiş, baskılı görsellerle ve iletişim bilgileri olan gençlerle birebir görüşme yapılarak olmaktadır.”

Aldığımız cevaptan da gördüğümüz üzere ilçe sınırları içerisinde yaşayan tüm genç kitlenin hedeflendiği ve bu kitleye çeşitli araçlar kullanılarak ulaşılmaya çalışıldığı saptanmıştır.

Pendik'teki gençlerin kültür ve sanat alanındaki çalışmalarını yürüten Kültür İşleri Müdürlüğü'nün yapmış olduğu faaliyetleri analiz edip ve derinlenmesine bilgi sahibi olmak adına kurumun müdürüne bu konuyla ilgili de sorular yöneltilmiştir. Bu sorulardan aldığım cevaplarla birlikte belediyenin gençlik çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgilere sahip olduk

Bölümün girişinde Kültür İşleri Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu gençlik faaliyetlerinden hareketle manevi faaliyetlerin ağırlığı, gencin inanç dünyası ve kimlik oluşumuna dair faaliyetlere yer verildiğini belirtmiştim. Yapılan diğer faaliyetlerde ise ailenin ve çevrenin gence nasıl davranması gerektiğini belirlemeye yönelik seminerler ve sohbetlerin olduğunu görmekteyim. Bu minvalde gencin kişilik oluşturmada en önemli faktörlerden biri olan değerler eğitime önem verildiği ve bu çalışma ışığında gencin saygı, adalet, dürüstlük, özgüven gibi değerlerinin oturması sağlanmaya çalışıldığı sonucunu çıkartabiliriz.

Müdürlüğün yapmış olduğu ya da yapmayı planladığı gençlik çalışmaları hakkında bilgi edinmek adına kurumun müdürüne gençlik politikalarını nasıl belirlediklerini sorduğumda şu cevabı aldım:

“Has kültür ve sanat faaliyetleri yapıyoruz. Gençliğe yönelik özel bir etkinliğimiz yok. Etkinliklerimizi kategorize etsek kadınların katılımının daha çok olduğunu söyleyebilirim. Yalnız bizim bu anlamda özel bir gayretimiz yok. Doğal süreçte onlar etkinliklerimize iştirak ediyorlar. Örnek verecek olursam; 7 tane kültür merkezimizde etkinlik yapıyoruz bu etkinlikler, müzik dinletileri, sinema gösterimi, çocuk tiyatroları ve bazı kurslarımız.”

4.1.4. Pendik Belediyesinin Gençlik Politikaları Bağlamında Diğer Kurumlarla Koordinasyonu

Pendik Belediyesi bünyesinde gençlik çalışmalarını yönlendiren üç müdürlükten Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü ile Kültür İşleri Müdürlüğü'nün diğer kurumlarla arasındaki ilişkiler, yapılan derinlemesine görüşmelerle birlikte analiz edilecektir. Pendik Belediyesinin kurumlarla arasındaki ilişkiler, gençlik politikaları bağlamında incelendikten sonra belediye bünyesindeki gençlik faaliyetlerinin içerikleri incelenip faaliyetlerin çeşitliliği hakkında genel bir sonuca ulaşmaya çalışacağız.

4.1.4.1. Pendik Belediyesinin Kamu Kurumlarıyla İlişkileri

Pendik Belediyesi'nin gençlik çalışmalarına yön veren iki müdürlüğün Pendik'te aktif olarak iki kamu kurumuyla birlikte gençlik programları yürüttüğünü ve ilişki içerisinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu kurumlar, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapan İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'dür.

Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün ilçedeki diğer kurumlarla aktif bir ilişkisi söz konusudur. Müdürlük gençlik çalışmalarını hem İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'yle hem İlçe Gençlik Ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'yle hem de mahalle muhtarlarıyla birlikte istişareli olarak yürütmektedir. Bu ilişkilerin bazılarının protokol

çerçevesinde belirlenmesi ise spor alanında yetişecek gençlerin, kurumların müdürleri değişse bile protokol gereği çalışmaların devam edeceğini ve gençlerin çalışmalarının yarıda kesilmeyeceğini göstermektedir. Belediyeye kamu kurumları arasındaki pozitif yönlü bu ilişki, gençlik çalışmalarında verimliliğin artması noktasında başarılı sonuçlar doğuracaktır.

Pendik Belediyesi Gençlik ve Spordan Sorumlu Müdürü, kurumun diğer kamu kurumlarıyla ilişkisini şu şekilde açıklamaktadır:

“Pendik’te resmî kurum olarak İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü ile İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ile yürüttüğümüz ortak çalışmalarımız var. Gençlere yönelik tüm eğitim ve sportif faaliyetlerimizde İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ile yapılan iş birliği protokolüne göre hareket edip okullara yönelik rehberlik, kütüphane faaliyetleri, seminerler, Pendik okuyor, gençler soruyor ve okul spor şenlikleri gibi programlarla destekliyoruz. Ayrıca ilçemizin muhtarlarından gelen talepler üzerine belediye yönetimimizle irtibata geçip mahalledeki kültür merkezi, spor salonu, kütüphane, halı saha ve park alanları gibi çalışmalara ağırlık veriyoruz. İlçe muhtarlıklarından gelen talepler doğrultusunda belediyemizin faaliyetleri arttırılmaktadır.”

Kültür alanındaki gençlik çalışmaları bakımından Pendik Belediyesi’nin her iki müdürlüğünün de çeşitli kamu kurumlarıyla protokoller imzaladıklarını görmekteyiz. Belediye, bu protokoller çerçevesinde gençlik çalışmalarını yürütmektedirler. Kültür İşleri Müdürlüğünün İstanbul Büyükşehir Belediyesi’yle koordinasyon içerisinde olmaması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin yaptığı projelerin ilçelere sirayet etmemesi ve gençlerin bu faaliyetlerden eksik kalması anlamına gelmektedir. Bu durum da aynı il sınırları içerisinde bulunan belediyeleri faaliyetler açısından olumsuz etkilemektedir.

Kültür İşlerinden Sorumlu müdür kamu kurumlarıyla ilişkilerini şöyle değerlendirmektedir:

“Bizim en yakın iş birliği göstereceğimiz Büyükşehir Belediyesi ile çok kopuğuz. Çok fazla ihtiyaç hissetmiyoruz onlara. Bütün 23 Nisan festivalimizi İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüyle yapıyoruz. Göçmenlere yönelik tüm etkinliklerimizi İlçe Millî

Eğitim Müdürlüğüyle beraber yapıyoruz. Okullarda yapılacak tüm etkinlikler protokol çerçevesinde Millî Eğitim Müdürlüğüyle yapılıyor.”

Pendik Belediyesi gençlik politikaları bağlamında kamu kurumlarıyla aktif ve olumlu bir ilişki içerisinde. Gençlik politikalarının yerel yönetimlerce mi yoksa kamu kurumlarınca mı yönetilmesi hususunda ise Pendik’te farklı sonuçlar çıkmaktadır. Bu konu ile ilgili görüş beyan eden müdürlerin sırasıyla görüşleri yansıtılıp bir değerlendirme yapılacaktır:

“Gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere bırakılması hususunda ise sorunlara hızlı çözüm üretebilme ve net sonuç almak adına yerel yönetimlerin bu iş için biçilmiş kaftan olduğunu görmekteyiz. Kamu kurumlarının gençlik hizmeti üretme anlamında pek mahir olmadıkları yerel yöneticiler tarafından düşünülmektedir.”

Pendik Belediyesi Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürü bu konu ile ilgili düşüncesini şöyle açıklamaktadır:

“Belediyeler daha iyi yürütür. Belediyelerin bu konuda daha hızlı karar alma daha hızlı çözüm üretme daha esnek yönetim tarzı ve bütçesel olarak da daha elverişli olduğu için bu işleri belediyeler daha iyi yönetir. Kamu kurumların da daha sınırlı bütçeler daha bürokratik işlemler birtakım karar alma süreçlerini maalesef yavaşlatıyor. Belediyeler daha sonuç odaklı hızlı çözüm üretebilen imkânlarla sahip. Aralarında ilişki uyumlu olmak zorunda. Kamu belki bu işin yasal dayanağını resmî prosedürünü oluşturmali, belediye işin biraz daha pratik ve sonuç kısmına odaklı.”

Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı İlçe Gençlik ve Spor Müdürü gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere bırakılması noktasında önemli bir noktaya temas etmektedir. Her ne kadar gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere bırakılması gerektiğini düşünse de yerel yönetimlerin oy kazanmak gibi bir dertlerinin olacağından doğrudan merkezî devleti temsilen bu kurumların gerekliliğini de dile getirmektedir. Siyasi kaygıların önemini kaybettiği bir durumda ise gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere bırakılmasının doğru olduğunu dile getirmektedir. Her iki müdürlüğün de aynı işleri yaptığı göz önüne alınırsa birinin diğerine dâhil edilmesi durumunda hem maddî kaynaklara bir ek gelir sağlanır hem de gençlerin bu ikilemden kurtulup daha iyi hizmet

almasının önü açılabilir. İki kurum arasında yaşanan bu çıkmaz, reform ve yeniden yapılandırma girişimleriyle birlikte ortadan kaldırılabilir.

Toparlayacak olursak İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürü gençlik hizmetlerinin kimler tarafından yürütülmesi konusuyla ilgili düşünceleri şu şekilde belirtmiştir:

*“Spor işini belli oranda yerel yönetimlere bırakılması gerektiğine inanıyorum. Çünkü belediyenin bütçesi var. Benim yapamadıklarımın birçoğunu rahatlıkla yapabiliyor. Ben birçok şeyde belediyeyle birlikte olmak zorundayım. Örneğin tören hazırlayacağım ses sistemini belediyeden istiyorum, buna benzer ihtiyaçları belediyeden istiyorum. Salon süslenecek belediyeye yaptırıyorum. Dolayısıyla belediyenin bu tür faaliyetlere bütçesi fazlasıyla var. Yalnız şöyle de bir durum var: **Belediye her ne kadar bu tür faaliyetleri yapsa da oy potansiyeli arayan bir kurumdur.** Dolayısıyla resmî bir devlet kurumunun olması mutlaka önemli. Devlet kurumu olması hasebiyle bu işleri yürüten kişinin devlet memuru kimliğinin ötesine geçmesi gerekir. Bu bakımdan bizim de varlığımız bu sebepten ötürü önemlidir.”*

Spor alanında benzer iki müdürlüğün gençlik hizmetlerini yerel yönetimlerin yürütmesinin daha sağlıklı olabileceği görüşünde anlaşırken Pendik Belediyesi Kültür İşleri Müdürü yaşanan bu ikilemlere şöyle bir çözüm getirmektedir:

*“Bence sivil toplum daha iyi yürütür. **Bu tür çalışmaların tamamen sivil topluma bırakılması taraftarıyım.** Devlet kolaylaştırıcı ve alan açıcı olmalı. Sivil toplumun daha özgür çalışmalar yapacağını düşünmekteyim. Örneğin tüm belediyeler kamp yapıyor sivil topluma alan kalmıyor. Gençler kamuya kendini ait hissetmiyor. Kamuyu ihtiyaçları için kullanıyor. Sivil toplum olduğu zaman kendini ait hissediyor bağlılık hissediyor onla bir parça olarak görüyor kendini ve daha fedakârca çalışıyor.”*

Müdür, yaşanan bu ikileme getirilen çözümde farklı bir bakış açısı getirmektedir. Kendisine göre, gençlik çalışmalarını ne yerel yönetimler ne de kamu kurumları yürütmeli. Müdüre göre, sivil toplum ile bu alan daha da gelişecek ve gençler, aidiyet bakımından daha sağlıklı bir yapıya kavuşacaktır. Belediye müdürü, tüm belediyelerin genel anlamda aynı program ve projeler dâhilinde hareket etmesinin

gençlerde farklı bir bakış açısının oluşmasına engel teşkil edebileceğini de vurgulamaktadır. Siyasi otoritelerce yönetimlerinde bulunan belediyelere yapılması gereken programların çerçevesinin belirlenmesi, hemen her belediyeye aynı program ve projelerin yapılması, gençlerin bakış açısının sığılığına neden olabilmektedir. Gençlerin kendilerince bir çıkar söz konusu olmadan fedakârca yapacakları çalışmaların da daha başarılı olabileceği ve bunun da STK’lerce yapılması gerekliliği önemli bir husus olmakla birlikte üzerinde düşünülmesi gerekir.

Yerel yönetimlerle kamu kurumları arasındaki ilişki uyumlu olmak zorundadır. Kamu kurumları bu işin yasal dayanağını resmî prosedürünü oluşturmali ve belediye işin biraz daha uygulama kısmına odaklanmalıdır. Pendik Belediyesinin gençlik politikaları bağlamında kamu kurumlarıyla aralarındaki koordinasyonun olumlu oluşu ilçedeki hizmet alan gençliğin memnuniyet derecelerinin artmasını sağlayacaktır. Bu memnuniyetle birlikte gençlerin toplumsal yaşama katılımı daha aktif hâle gelecek ve gençlerin yerel yönetimlerin karar mekanizmalarına katılımı hususunda önemli gelişmelerin olması söz konusu olacaktır.

4.1.4.2. Pendik Belediyesi’nin Parti Gençlik Kollarıyla İlişkisi

Yerel yönetimlerin gençlik faaliyetlerini uygularken en zorlandıkları alan, parti gençlik kollarıyla olan ilişkilerden kaynaklanmaktadır. Belediyelerin içinde bulunmuş olduğu siyasi ideolojiye mensup gençlik kollarının istek ve arzularının ve muhalefet partisinin ideolojisine mensup gençlik kollarının isteklerinin giderilmesi hususunda ayrışıklıklarına şahit olmaktadır. Bu durum genel itibariyle tüm yerel yönetimlerin en büyük çıkmazlarından bir tanesidir. Belediye başkanlarının ve içinde bulunmuş oldukları ideolojinin gelecek seçim kaygısı ve oylarını artırma düşünceleri onları bu şekilde davranmalarına itmektedir. Pendik’te aktif olarak iki siyasi parti gençlik kolları üyeleri gençlik çalışmalarını yürütmektedir. Bunlar, AK Parti Gençlik Kolları ile CHP Gençlik Örgütü’dür.

Gençlerden gelen talepler üzerine belediyenin gençlik çalışmalarını güncellediklerini görmekteyiz. Örneğin, AK Parti Gençlik Örgütü’nden yoğun bir şekilde gelen kamp talepleri göz önünde bulundurularak “Diriliş Yaz-Kış Kampları”

programı daha sık yapılır hâle gelmiştir. Ayrıca siyasi parti gençlik kollarının isteklerinin genellikle salon odaklı olması da belediye yönetiminin işini kolaylaştırmakta ve bu taleplerin karşılanmasına katkıda bulunmaktadır.

Pendik Belediyesi Gençlik ve Spor Müdürlüğü olarak siyasi parti gençlik kolları çalışmalarına ne tür bir hizmet verdikleri ve kendilerine hangi isteklerin geldiği sorulduğunda kurum müdürünün açıklaması şu şekilde olmuştur:

“Belediyemize daha çok kamp talepleri gelmekte gençlik faaliyetleri için. Bunun haricinde bir takım eğitim ve seminer faaliyetleri geliyor. Aynı zamanda da sportif aktiviteler için talepler gelmektedir. Vakıflardan daha çok talep gelmektedir. Siyasi parti gençlik kolları daha çok siyasi ve politik birtakım aktiviteleri ve etkinlikleri için belediyemizden talepleri oluyor. Daha çok salon konusunda istekleri oluyor.”

Belediye Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü’nde durum böyle iken Kültür İşleri Müdürlüğü’ndeki durum kurumun müdürünün açıklamasıyla şu şekildedir:

“Partilerden genellikle yer kiralama ile ilgili istekler gelmektedir.”

Kurum müdürlüklerinin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında siyasi parti gençlik kolları isteklerini müdürlük bazında değil de genellikle belediye yönetiminin üst mercileriyle çözdüklerini anlıyoruz. Bu durumu parti gençlik kolları temsilcileriyle yapmış olduğumuz derinlemesine mülakatta da gündeme gelmiştir. Şöyle ki Pendik CHP gençlik örgütü temsilcisi arkadaşımız belediyeyle ilişkilerini açıklarken şunları kaydetmiştir:

“Yer tahsisi noktasında ihtiyaçlarımız karşılanıyor. Onun haricinde bir imkândan yararlanmıyoruz. Belediyeye aramızda yaşanan problemleri ise belediye meclis üyelerimizle çözüyoruz. Belediye bizde olmadığı için arkadaşlarımız belediyenin iş imkânlarından faydalanamıyorlar. Bizde olan belediyelerde ise durum bunun tam tersi. Partide emek harcamış birçok arkadaşımız bizim kendi belediyelerimizde iş imkânı bulabiliyor.”

Belediye müdürlüklerinin açıklamış olduğu gibi salon istekleri noktasında istekler gelmektedir. Salon haricinde belediyenin diğer faaliyetlerinden

yararlanamadıklarını belirten temsilci arkadaşımız, belediyeyle yaşanan problemleri ise belediye meclisi üyeleriyle çözüme kavuşturduklarını görmekteyiz. Meclis üyeleri burada üstlendikleri görev bakımından belediyenin üst kademesiyle görüş alışverişi içerisinde bulunarak gençlerin problemlerini çözmeye çalıştıklarını görmekteyiz. Gençlik örgütü temsilci arkadaşımız belediyedeki iş imkânlarından yararlanamadıklarını dile getirmektedir. Belediyenin “kendilerinde olması” hâlinde çok rahat işe girebileceklerini ifade etmektedir. Belediye ve parti gençlik kolları arasında yaşanan bu ikilemlerin Pendik AK Parti Gençlik Kolları açısından nasıl bir seyir izlediğine bakacak olursak Pendik AK Parti Gençlik Kolları’nın ihtiyaç ve isteklerinin genellikle belediye başkan yardımcılarıyla çözüldüğünü görmekteyiz. İstek ve ihtiyaçların belediye müdürlerine sirayet etmeden başkan yardımcılar çerçevesinde çözüldüğü ve böylelikle aynı partiye mensup olmanın avantajlı durumunu yaşadığını söyleyebiliriz. Pendik’te CHP Gençlik Örgütü üyelerinin belediyede iş ile ilgili yaşadıkları sıkıntı AK Parti Gençlik Kolları üyelerince de geçerli bir durumdur. Pendik Belediye Başkanı’nın, parti gençlik kollarında görev yapanların belediyede çalışamayacağını belirtmesi üzerine AK Parti Gençlik Kolları’nda çalışan gençlerin de böyle bir sıkıntısı ortaya çıkmaktadır. Belediye Başkanı böyle bir karar almaya sevk eden problem ise parti gençlik kollarında çalışan gençlerin belediyedeki imkânları suiistimal etmesinden kaynaklanmaktadır. Parti gençlik kollarında çalışanlar siyaseten bir üst mevkiye gelmek istemekte ve belediye içerisinde kontrol edilemez davranışlar sergilemektedirler. Bu durumda CHP ve AK Parti Gençlik Kolları üyeleri eşit şartlarda siyaset yapmaktadır. AK Parti Gençlik Kolları’nı avantajlı kılan ise istedikleri zaman istedikleri yöneticilere rahat ulaşabilmeleridir. Bu durum da gençlik faaliyetlerinin yürütülmesi kolaylığını sağlamaktadır. CHP Gençlik Örgütü üyelerinin böyle bir imkânı olmaması dolayısıyla belediye meclis üyelerince problemlerini gidermektedirler. Yaşanan bu olayların, CHP Gençlik Örgütü üyelerini siyasal katılım noktasında pasifleştirdiği, yürütülen gençlik çalışmalarında karşılaştıkları problemlerle birlikte toplumsal ve siyasal katılım noktasında sıkıntılara neden olduğunu belirtmeliyiz.

4.1.4.3. Pendik Belediyesi'nin Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkisi

Son yıllarda artış gösteren sivil toplum örgütlerinin yerel yönetimler ile ilişkilerinin olumlu bir seyir izlediğini söyleyebiliriz. Yeni nesil gençlik STK'lerinin kurulması ve yeni nesil gençlerin bu STK'ler çevresinde birleşmesi, belediyeleri ister istemez STK ile iyi ilişkiler kurmaya yönlendirmektedir. Pendik'te de bu durum diğer belediyelerden farklı değildir.

Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün STK'ler ile ilişkilerinin çeşitli protokoller dâhilinde gerçekleştiğini ayrıca belirtmekte fayda var. Bu protokoller sayesinde yapılan gençlik çalışmalarının her iki kurum tarafından da ciddiyle uygulanması projelerin devamlılıklarını sağlamaktadır. Belediye Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün temsilcisi ile yaptığımız görüşme de STK'ler ile aralarındaki ilişkinin boyutlarını şöyle özetlemektedir:

“Gençlik ve sportif faaliyetlerde biz Pendik ilçe dâhilindeki bütün STK'lere bu noktada açığız. Bizimle iş birliği yapmak isteyen, bize herhangi bir projesi ve teklifi ile gelen STK'lere elimizden geldiğince destek vermeye çalışıyoruz. Örnek verecek olursak Pendik Kent Konseyi Sağlıklı Adım At proje kapsamında hafta sonları sahil bandında bir yürüyüş organize edelim dedi. Biz bunlara bu desteği sağladık. Yine Pendik'te Yedi Hilal Derneği aktif olarak birtakım gençlik ve spor faaliyetlerinde ortak protokol kapsamında yürüttüğü projeleri var onlara ortak projeler yürütüyoruz. Bu faaliyetlere örnek verecek olursak, Yaz Okulu projesi adı altında yürütmüş oldukları faaliyetleri var. Bu proje kapsamında projeye katılan gençlerle beraber yapmış oldukları organizasyonlar var. Futbol şöleni gibi. Biz de Belediye olarak onlara forma, saha ve spor malzemeleri tahsis yapmaktayız.”

Kültür ve sanat alanında belediyeyle STK arasındaki ilişkilere bakıldığında ise belediyenin Kültür İşleri Sorumlu Müdürü gerçekleştirilen çalışmaları şu şekilde vurgulamaktadır:

“STK'larla iş birliği yapıyoruz. Örneğin, Ulu Çınar Vakfı'yla sohbet programlarımızın bazılarını orada yapıyoruz. Kurs programlarımızdan bazılarını Ulu Çınar Derneği, Pefem Derneği, Penfolk, Penhat, Pendik Kültür Sanat, Pendikliler

Derneği bunlarla beraber yapıyoruz. Yedihilal Derneği ile TÜGVA ile İlim yayma ve Ensar Vakfıyla ortak etkinliklerimiz oluyor. Dernekleşmiş kurum yapılarıyla program yapıyoruz. El sanatları fuarımız Festivaller Birliği Derneğiyle yapıyoruz. CIOFF diye bir kurum var onunla yapıyoruz. Bazılarıyla geleneksel halk oyunları folklor yapıyoruz, bazıları ile kurslarımızı ortak yapıyoruz, bazılarıyla seminer ve sohbet söyleşilerini ortak yapıyoruz. Ulu Çınar Vakfı, TÜGVA, Ensar, Yedihilal, İlim Yayma bunlar var. Bir de Pendik'teki yerel merkez dernekler var. Pefem, Penfolk, Penhat, Pendik kültür sanat bunlarla senede iki defa çeşitli etkinlikler yapmaktayız.”

Görüldüğü üzere gençlerin spordan farklı olarak kültür ve sanat etkinlikleriyle tanışması ve diğer platformlarla bir araya gelmesi Belediye Kültür İşleri Müdürlüğü tarafından sağlanmaktadır. Belediyenin ortaklaşa faaliyet yürüttüğü STK'lere bakıldığında ise genel itibariyle millî ve manevi değerlere önem veren ve belediyeyle aynı ideoloji etrafında birleşen STK'ler olduğunu görmekteyiz. Bu durum, muhafazakâr/dindar kimliğe sahip gençler açısından avantajlı bir durum oluştururken seküler/laik kimliğe sahip gençler açısından dezavantajlı bir duruma neden olmaktadır.

Pendik içerisinde aktif olarak çalışma gerçekleştiren STK'lere baktığımızda burada Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda çalışma ve görünürlük ivmesini artıran bu vakfın belediyeyle ilişkisine bakıldığında,

“Vakfımız, yerel yönetimlere diğer vakıflarla olduğu gibi eşit mesafededir. Bu ilişki, Türk kanunları ve yerel yönetim mevzuatı çerçevesindedir. Diğer vakıf vesair sivil toplum kuruluşlarıyla aynı imkânlara sahiptir.”

Pendik TÜGVA temsilcisi arkadaşımızın açıklamasından yola çıkarak belediye ile aynı ideolojileri paylaşmalarına rağmen herhangi bir pozitif ayrımcılığa uğramadıklarını belirtmektedir. Durumun böyle olması diğer STK'larda çalışan ve gönüllü olan gençlerin ötekileştirilmeden hizmetlerden faydalanması anlamına gelmektedir. STK'ların birleştirici bir gücünün olması dolayısıyla, ben anlayışının ötesinde biz anlayışı ile hareket edilmesi STK'ları siyasi partilerden daha cazip kılacaktır.

4.2. İLÇE GENÇLİK VE SPOR HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN GENÇLERE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Pendik Belediyesi'nin gençlik ve spor faaliyetlerini yürüten müdürlüklerinin gençlik çalışmalarını inceledikten sonra Pendik ilçesinde gençlere yönelik faaliyet gösteren bir başka kamu kurumu olan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün gençlere yönelik faaliyetlerini inceleyeceğim. Bu bölümde İlçe Müdürü ile yapmış olduğum mülakat üzerinden gençlik politikalarını tartışacağım. Gençlik ve Spor Bakanlığının ilçe temsilcisi durumunda bulunan ilçe müdürlükleri hakkında da bir bilgiye sahip olacağız.

İlçe gençlik ve spor hizmetleri müdürlüğünün iş bölümü ve çalışma esasları hakkında kurumun müdüründen aldığım bilgi şöyledir:

“Her ne kadar adımız Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğü olsa da gençlik kısmı genelde kenarda kalıyor. Ve bizimki daha çok spor müdürlüğü boyutunda kalıyor. Gençlik hizmetleri genellikle gençlik merkezleri aracılığıyla yürüyor. Gençlik merkezlerinden İstanbul'da 3 tane var. Birisi Anadolu yakasında olmak üzere diğerleri Avrupa yakasında yer almakta. Gençlik ve Spor Hizmetleri İlçe Müdürlüğü, il müdürlüğüne bağlı, gençlik merkezi ise direkt şube müdürleri aracılığıyla il müdürlüğüne bağlıdır.”

Görüldüğü üzere gençlik çalışmalarının genel olarak spor üzerine planlanmakta ve spor temelli müdürlükler hâlini almakta, bu durum gençliğin farklı dallara yönelmesinin önünde problem teşkil etmektedir. İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün yapmış olduğu gençlik çalışmalarını kurumun müdürüne sorduğumda,

“Hem takım hem bireysel sporlarımız var. Basketbol, voleybol, futbol, futsal, badminton, güreş, hentbol, masa tenisi, satranç, okçuluk, tekvando, karate gibi sporları icra etmekteyiz. Müdürlük, 5-18 yaş gruplarına hizmet vermektedir.”

cevabını aldım. Bu duruma bakıldığında ve belediye müdürlüğüyle karşılaştırıldığında spor dalında bir farklılığın olmadığı göze çarpmaktadır.

İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğünün diğer kurumlarla ilişkisini sorduğumda ise şu cevabı aldım:

“Biz müdürlük olarak projelerimizi daha çok belediyeyle yürüttük. Emniyetle sorunlu gençlerin veya gençlerin olduğu bölgedeki potansiyel gençlerle ilgilendik. Suça meyilli gruplarla karate branşında emniyet ve karate komisyonu ile ortak protokolde 2 sene süren bir çalışmamız oldu. O çalışmamız yine devam etmekte.”

Buradan anlaşılacağı üzere İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü belediyenin bir parçası gibi hareket etmektedir. Kurumun bütçesi ile ilgili sorumda müdür beyin cevabı bu tezimi daha kuvvetli hâle getirmekteydi:

“İlçe müdürlüğü olarak bizim kendi bütçemiz yoktur. İl müdürlüğü aracılığıyla biz işlerimizi hallediyoruz. Daha doğrusu belediye aracılığıyla.”

Kurumun ihtiyaçlarının genel anlamda belediye bütçesinden karşılanması ve gençlik çalışmalarında beraber hareket etmeleri aslına bakıldığında birçok soruyu beraberinde getirmektedir.

4.3. SİYASİ PARTİ GENÇLİK KOLLARININ GENÇLİĞE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Bu bölümle ilgili olarak siyasi parti gençlik kolları temsilcileriyle mülakat yapmam gerekiyordu, fakat mülakat yapma isteğime hiçbir şekilde geri dönüş yapmayan AK Parti Pendik Gençlik Kolları Başkanı ile bu nedenle görüşemedim.

Küreselleşmenin ve sosyal medyanın da etkisiyle gençlik alanındaki çalışmaların artması ve gençlerin edilgen konumdan etken konuma evrilmesi, siyasi partiler tarafından da bu durumun önemsenmesi, siyasi partilerin gençlik kollarına teşkilatlarına önem vermesine neden olmuştur. Böylece gençlere yönelik çalışmalar artmış ve talepleri göz önüne alınır olmuştur.

Görüşülenlerin siyasal katılım faaliyetleri yürüttükleri teşkilatlardaki varlıkları ve teşkilatta bulunma amaçlarını öğrenebilmek amacıyla onlara birtakım sorular yöneltilmiştir. “Kariyer planınız nedir? Neden buradasınız? İçinde bulunduğunuz ilçe belediyesiyle ilişkileriniz nasıl?” gibi sorularla onların teşkilatlarına ilişkin hedefleri, beklentileri ve arayışları, teşkilattaki varlıklarının etkinliği gibi konulardaki algıları tespit edilerek yorumlanmıştır.

4.3.1. Pendik CHP Gençlik Örgütü

Pendik CHP Gençlik Örgütü temsilcisine partide neden bulunduğunu ve ileride nereye gelmek istediği sorulduğunda,

“Amasya’da lise okurken Türkiye Gençlik Birliğine arkadaşım tarafından davet edildim. TGB’de isteklerime karşılık bulamadım. Kurultay delegesi olan amcamla iletişime geçip Amasya’da CHP gençlik kollarına dâhil oldum. Bu dönemde yaşıam 18 olmadığı için CHP’ye aktif üyeliğim gerçekleşmemiştir. Lise bittikten sonra Pendik’e geldim, 2013 yılında da CHP’ye üye oldum. Gençlik kolu ilçe yönetiminde yer aldım. Bunun peşinden de Gençlik Kolları İl yönetimine atandım. Tabi buralara kadar çıkmam kolay olmadı. Parti içerisinde aktif bir konumda olarak her türlü çalışmalara katılarak ve arkadaşlarımin destekleriyle buralara kadar geldim. Şu an Regus Yönetim ve Danışmanlık firmasında çalışmaktayım. İlerleyen zamanlarda partimizin kongreleri olacak ve bu kongrelerde tekrardan gençlik kolları başkanı seçilebilmek için çalışmalara hız vereceğim. Daha sonrasında ise il gençlik kolları başkanlığı düşünmekteyim. Genel Merkezde MYK, MKYK gibi düşüncelerim var peşinde de partinin ana kademesinde iyi yerlere gelmek istiyorum. (Milletvekilliği gibi)”

CHP gençlik kolları temsilcisi, kendisine neden CHP içinde konumlandığını anlatmış ve ileride CHP içinde nerelere gelmek istediğini açıkça dile getirmiştir. Şimdi de Pendik CHP gençlik örgütünün yapılanmasına bir göz atalım. Pendik CHP Gençlik Örgütü’nün faaliyetleri ve yapısı sorulduğunda:

“922 genç üyemiz var. 150-200 kişi ise aktiflik noktasında tam aktif üyelerimizden diyebiliriz. Üyelerimizde erkek sayısı biraz daha çok. Genellikle devrin şartlarına göre hareket etmekteyiz. Gençler ne isterse biz genellikle o tür projelere

ağırlık vermekteyiz. İlden gelen plan ve projeler de zaten bunlara yönelik oluyor. Zorluk çekmiyoruz. Mahallelerden başlayan bir örgütlenmemiz söz konusu. Mahallelerde mahallelerden sorumlu gençlik kolları başkanı arkadaşlarımız var. Bunlarla birlikte sosyal faaliyetler gerçekleştirerek bu sosyal faaliyetlere katılan genç arkadaşlarımızı partimize kazandırmaya çalışıyoruz. Onların kimlik bilgilerini isteyerek diğer organizasyonlarımızdan da onları haberdar ediyoruz ve böylelikle aramızda bir kontak kurulmuş oluyor. Bizleri bu şekilde benimsedikten sonra da gelip partimize üye oluyorlar. Partimizdeki ve Türkiye’deki genel bir sorun olan işsizlik problemimiz var. Bunun üzerine çeşitli projelerimiz var. Pendik’te partimizin üyesi olan maddi durumları iyi işverenlerimiz var. Bunlarla birlikte gidip konuşup dururumumuzu anlatıp işsiz arkadaşlarımıza iş kapısı sağlıyoruz. Çünkü bir gençle bir proje yapacaksanız ilk önce onun kafasının rahat olması gerekir. Bizim öncelikli sorunumuz bu sorunları çözmeye yönelik. Bir projemiz daha var. Partimizde çalışma alışkanlığı olmayan genç kardeşlerimiz var. Bu genç kardeşlerimize hem bir çalışma sahası yaratıp hem de onlara sosyal bir ortam sağlama düşüncemiz var. Dönemlik iş diyebileceğimiz tarımsal çalışmalar var köylerde. Biz örgütteki genç kardeşlerimizle birlikte o köylere gidip hem kamp kurup hem de orada bağda bahçede çalışarak bir yandan çalışma yönümüzü geliştirerek diğer taraftan da sosyal faaliyetimizi yapmış olacağız. Bunların dışında kış mevsiminde sokak hayvanlarına yönelik projelerimiz var. Onlara barınak sağlama olsun besinlerini sağlama noktasında olsun çalışmalarımız var. Kitap okuma programları yapıyoruz, halı saha turnuvaları düzenlemekteyiz ve gençlerin problemlerini çözebilecek uygulamalar yapmaktayız.”

Pendik CHP gençlik örgütünün genellikle il gençlik kollarından gelen plan ve projeler dâhilinde hareket ettiğini ve kendi istedikleri programları yapmada da serbest olduklarını ve böylelikle gençlere kendilerini ifade etme kolaylığının verildiğini söyleyebiliriz. CHP gençlik örgütünün işleyişini ve faaliyetlerini öğrendikten sonra bu projelerden kimlerin faydalandığını sordum:

“Siyasi görüş ayırmaksızın hepsine yardımcı oluyoruz. Sağcısına da solcusuna da. Hangi partiden genç bizimle iletişim kurmuş diye bakmıyoruz, elimizden geldiğince gençliğe bir katkı sağlamaya bakıyoruz.”

Aldığım cevapta gelecek adına umut verici düşüncelerin olduğunu gördüm. Üye olsun yahut olmasın tüm gençlerin her faaliyetten faydalanması her iki taraf için de vizyon genişliğine sebep olacak ve böylelikle kısır tartışmaların önüne geçilmiş olacaktır. “Gençler için ne yapabiliriz”i konuşarak kendi haklarında kendi projelerini oluşturmuş olacaklar.

Gençlerin CHP gençlik örgütüne üye olurken dikkat ettiği etkenleri ve beklentilerini sorduğumda ise şu yanıtı aldım:

“Gelecek endişesi ve kaygısı olan gençler kendince bir görüş edinmiş olduğu siyasi partiye gelerek o endişe ve kaygısını gidermek adına üye oluyor ve çalışmalarına başlıyor. Siyaseten kendisine bir hedef koymuş genç kardeşlerimiz gelip kendini bir adım öne taşımak istiyor. Kendi kafasında oluşturduğu bir başkan görmek istiyor öncelikle arkadaşlarımız. Partinin ilkelerini benimsemiş bir başkan istiyorlar. Daha sonra iş problemleri oluyor. Bunun çözülmesi noktasında bizden yardım istiyorlar. Bu iki faktörü bizler sağladığımızda genç kardeşlerimiz partimize üye oluyor ve çalışmalarına başlıyor. Pendik bazında konuşacak olursam bizden önce gençler ek destek olarak kullanılmış partide. Gençler hep bir üst kademeye yardım eden bireyler olarak görüldü. Tabii bizlerin amacı bu algıyı değiştirip biz de varız diyebilmek. Genel Başkanımız tarafından bu tür uygulamaların kaldırılıp gençlerin haklarını alabilmesi noktasında çalışmalar var. Şu zamanda gerçekten partimizde gençlerin fikirleri alınıyor ve değer veriliyor. Gençler sadece bayrak asan salon dolduran değil de daha çok kendi haklarını arayan bir kitle hâline gelmesi için çalışmalarımız sürüyor.”

Gelen bu cevapla birlikte gelecek adına umudum bir kat daha artıyor. Gençlerin artık “dolgu malzemesi” olarak kullanılmadığını ve bu durumun genel başkanları tarafından titizlikle takip edildiğinin altını çiziyor temsilci. Temsilci, bundan birkaç sene öncesine kadar gençlere bayrak asan, salon dolduran ve üst kademenin yardımcılığını yapan bir kitle olarak bakıldığını ve şimdilerde ise bu durumun giderek değiştiğini ve artık gençlerin kendileri hakkında karar alabildiklerini ifade etmiştir.

Ana muhalefet partisinin gençlik yapılanması olarak iktidar partisinin belediyesiyle ilişkileri sorulduğunda,

“Yer tahsisi noktasında ihtiyaçlarımız karşılanıyor. Onun haricinde bir imkândan yararlanmıyoruz. Belediyeye aramızda yaşanan problemleri ise belediye meclis üyelerimizle çözüyoruz. Belediye bizde olmadığı için arkadaşlarımız belediyenin iş imkânlarından faydalanamıyorlar. Bizde olan belediyelerde ise durum bunun tam tersi. Partide emek harcamış birçok arkadaşımız bizim kendi belediyelerimizde iş imkânı bulabiliyor.”

cevaplarıyla karşılaştım. Yerel yönetim ve parti gençlik örgütleri arasındaki ilişkilerin en önemli noktalarından biri sanırım bir iş sahibi olma meselesidir. Parti gençlik kollarına üye olan gençlerin birçoğu işe girme umuduyla bu kapıları aşındırıyorlar. Verilen cevaptan anladığım kadarıyla da aynı partinin yerel yönetiminde bulunmak yüksek bir ihtimalle iş sahibi olmak anlamını taşıyor. Yerel iktidarla gençlik kolları arasındaki farklılıkta ise gençlerin bir başka ilçedeki kendi ideolojisinin temsilcisi olan yerel iktidara yönelmesine neden oluyor.

4.3.2. Pendik AK Parti Gençlik Kolları

Bölümün bu kısmında ise Pendik AK Parti gençlik kolları teşkilatıyla ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgi vereceğim. Gençlik kolları temsilcisiyle mülakat yapamadığımdan ötürü buradaki bilgilendirmeleri çeşitli kaynaklarla yapmış olduğum görüşmelerden aktaracağım.

Gençlerin AK Partiyi tercih etmesindeki en önemli neden, isme göre yani lider olarak Recep Tayyip Erdoğan odaklı bir parti olması gençlerin AK Partiyi seçmesindeki en önemli faktör. Recep Tayyip Erdoğan bağının olmadığı partide varlık gösteremeyeceklerini ifade etmişlerdir. AK Partinin CHP gibi ideoloji partisi olmaması gençleri lider odaklı düşünmeye itmiştir.

Son yıllarda Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılan açıklamalara ve uygulamalara bakıldığında gençlerin bu yönde düşünmesi bir hayli normaldir. Parti MYK ve MKYK’sindeki genç oranın artması buna en büyük kanıtlardan biridir.

Gençlerin AK Partiyi seçmesinin bir başka nedeni ise kolay iş bulabileceği düşüncesidir. Pendik AK Parti Gençlik Kolları Teşkilatının belediyeye ilişkisine

baktığımda belediyenin birçok imkânlarından faydalandığını ve aynı ideoloji altında bulunmalarından ötürü isteklerinin kolayca karşılandığını öğrendim. Yalnız şöyle dikkat çekici bir şey de varki partinin isteklerinin kolayca yerine getirildiği bir düzlemde parti gençlik kollarında görev yapanların belediye teşkilatında çalışamayacağını da öğrendim. Ya gençlik kolları ya belediye. Böyle olmasının sebebi ise partinin belediyede işe girenlerce suistimal edilmesiymiş. Bu sebepten ötürü belediye yönetimince böyle bir karar alınmış.

Gençlerin parti içerisindeki etkinlikleri araştırıldığında ise parti içerisinde son dönemde artan gençlik politikaları çalışmaları, gençleri partide bir adım daha ileri taşımıştır. Gençlerin dolgu malzemesi ya da salon süsleyen, slogan üreten değil de daha çok politika üretiminde ve kendi hakkında alınacak karar içerisinde bulunması, gençleri partiye bir adım daha yaklaştırmıştır.

4.4. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ GENÇLİĞE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Bu bölümde, çalışmamın omurgasını oluşturan iki ilçede Pendik'te aktif olarak faaliyet gösteren gençlik STK'lerinden olan Türkiye Gençlik Vakfı gençlik çalışmalarını inceleyeceğim. Bu vakfı genel gençlik vizyonlarını öğrenme adına ilçe temsilcisiyle derinlemesine mülakat yapılmıştır.

Pendik'teki gençlik politikalarının oluşturulma ve uygulaması açısından yerel yönetimin müdürlükleriyle, ilçedeki bakanlık temsilciliğiyle ve siyasi parti gençlik kolları temsilcileriyle mülakat ve çalışmalar yapıldıktan sonra gençlik politikaları yapım aşamasında önemli bir konumda bulunan STK'nin gençlik politika ve çalışmaları araştırılmıştır.

4.4.1. TÜGVA Pendik İlçe Temsilciliği

Türkiye Gençlik Vakfı'nın genel işleyişi ve teşkilatlanması hakkında çalışmanın 2. bölümünde genel hatlarıyla değinildiği için bu bölümde sadece Pendik içerisindeki gençlik faaliyetlerinin incelenmesi üzerinde durulacaktır.

Öncelikle temsilci arkadaşımıza Pendik’te nasıl bir nesil yetiştirmek istedikleri sorulduğunda,

“Türkiye gençliğinin sosyo millî ve manevi değerlerini yeniden diriltmek, çağın sorunlarını çözebilecek derecede taktik ve irade sahibi, yenilikçi ve donanımlı gençler yetiştirmek misyonuyla yola çıkan vakfımız Türkiye'nin menfaatlerine tam bağlı, vatanını seven, tarihinden aldığı kuvvetle medeniyetini yeniden inşa edebilecek genç profili ortaya koymayı amaçlar.”

Gençliğin yeniden inşası sürecine paralel olarak kurulan TÜGVA, ilçelerde de aynı görüş ve mantık çerçevesinde teşkilatlandığını temsilci arkadaşımız da dile getirmektedir. İnsan kaynağı bakımından da fikirlerin değişmediğini görmekteyiz.

“Bu doğrultuda Türkiye'nin hemen hemen her ilinde, ilçesinde teşkilatlanan vakfımız, beşerî sermayesini oluştururken ortaokul, lise, üniversite ve akademik eğitim alan gençlerle birlikte iş dünyasından da insan kaynağı edinmektedir.”

Tarihini, tarihî misyonunu, millî ve manevi değerlerini bilen ve bu değerlerle teşkilatlanan, örf ve âdetine haiz, topluma bu noktada yabancı olmayan ancak çağını aşmış ve toplumu da bu doğrultuda geliştiren bir gençlik hedeflenmektedir. Önce Türkiye diyebilen ve bu noktada çaba sarf eden her Türk genci ile iletişime açık olduklarını dile getirmektedir. Vakfın çeşitli kademelerinde görev almak için başvuran gençlerin bir dizi mülakat ve görüşmeden sonra teşkilat kademelerinde kabiliyetlerine uygun olarak göreve başladıklarını söyleyebiliriz.

“Üye çalışması gönüllülük esasına bağlı olarak herhangi bir zorlama ya da töhmet altına bırakacak her türlü davranıştan kaçınarak vakıf disiplinine uygun olarak yürütülmektedir. Üye olmaya kabul edilen şahıs ya da kitleler vakfımızın çeşitli faaliyetlerinden haberdar olmayı beklemektedir. Vakıf çalışmalarından istifade etmek ya da katkı sunmak beklentisi dışında farklı beklentilerin oluşmasına zemin vermemeye özen gösterilir. Üyelerimiz, vakfımızın aktif olmasından ve gençliğe yapmış olduğumuz hizmetlerden ötürü vakfımızı tercih eder.”

TÜGVA'nın gençliğe yönelik olarak Pendik sınırları içerisinde uygulamış olduğu programların içeriğini ve programların çerçevesini sorguladığımızda şununla karşılaşırız:

“Vakfımız; uygulayacağı program ve projelerde tamamen millî menfaatlere uygun olmasına, ötekileştirmeyen, kucaklayıcı, kitleleri birleştirici faaliyetlerde bulunmaya azamî dikkat ve özen gösterir. Uygulanan program ve projelerle birlikte gençlerin birbiriyle uyumu ve kaynaşması, aradaki diyalogun gelişmesi ve kardeşlik ortamının tesisi için çeşitli organizasyonlar düzenler. Bu organizasyonların içeriği sportif faaliyetler, geziler, etkinlikler vesair çalışmalarından oluşmaktadır.”

Mütedeyyin anlayışa sahip yeni nesil gençlik vakıflarının gençliği yeniden inşa etmek için hazırlamış oldukları programların benzer amaç ve idealler çerçevesinde odaklanmış olduklarını, Türkiye’de yeni bir gençlik inşa etmede bu STK’leri bir araç olarak kullandıklarını görmekteyiz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. KARTAL BELEDİYESİ’NİN GENÇLİK POLİTİKALARI VE KONUSYLA İLGİLİ DİĞER KURUMLARLA İLİŞKİLERİ

Bu bölümde Kartal Belediyesi’nin gençlere yönelik faaliyetlerini, faaliyetlerini belirlerken kamu kurumlarıyla, gençlik parti teşkilatlarıyla ve sivil toplum örgütleriyle kurduğu ilişkileri yapmış olduğum derinlemesine görüşmeleri de kullanarak inceleyeceğim.

5.1. KARTAL BELEDİYESİ GENÇLİK POLİTİKALARI

Yerel yönetimlerin gençlik faaliyetleri ve bu faaliyetlerin uygulanması kapsamında Pendik Belediyesi’ndeki gençlik çalışmaları analizimden sonra bu bölümde de Kartal Belediyesi’nin gençlik ve gençlik politikalarından sorumlu müdürlükleri hakkında bilgi vermeye çalışacağım.

Kartal Belediyesi’nin gençlik faaliyetlerinin oluşmasından ve yönlendirilmesinden sorumlu tek bir müdürlüğü bulunmaktadır. Karşılaştırmalı bir biçimde ilerlediğimizde Pendik Belediyesi’nde gençlik çalışmalarıyla ilgili doğrudan bir müdürlük, dolaylı olarak da iki müdürlük bulunmaktaydı.

Kartal Belediyesi’nin gençlik politikaları alanında program oluşturma ve uygulama ile görevli olan müdürlük hakkında şunlar söylenebilir:

Gençlik politikalarından sorumlu müdürlük, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’dür. Pendik Belediyesi’nde bu durum farklıydı. Kültür işleri ayrı, sosyal işler ayrı bir müdürlük olarak görev yapmaktaydı. Kartal Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü faaliyet alanı ise belediyenin amaç ve ilkelerine uygun, kültür ve sanat faaliyetleri ve sosyal hizmetleri planlamak, organize etmek ve sonuçlandırılmasını sağlamaktır.

Kartal Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’nün kurumsal yapısına ve işleyişine bir göz atalım. Müdürlük sorumluları, en tepe noktada belediye başkanı olmak üzere Kültür ve Sosyal İşlerden Sorumlu Belediye Başkan Yardımcısı ve onu da

takiben müdür gelmektedir. Müdürlük kendi içinde bölüm yöneticileri ve yönetim temsilcilerinden oluşmaktadır.

Müdürlük, yapmış olduğu faaliyetleri çeşitli bölümlere ayırarak çalışma alanlarının belirlenmesinde kolaylık sağlamıştır.

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Kartal Belediyesi bünyesinde kültür, sanat faaliyetleri ve sosyal hizmetleri planlamak, organize etmek, yürütülmesini ve sonuçlandırılmasını sağlamak, belediye adına vatandaşlarımıza yönelik eğitim faaliyetleri düzenlemek ve semt kütüphaneleri açmakla yükümlüdür. Kültür ve sanat alanında panel, sempozyum, açık oturum, söyleşi, sergi, sinema gösterisi, müzik konserleri, anma günleri, halk konserleri, tiyatro, seminer ve imza günleri, festival, şenlik vb. faaliyetleri organize eder. Millî ve dinî anma günlerinde, günün amacına ve özelliklerine uygun anma programları düzenler. Eğitim alanında, vatandaşın bilgilendirilmesine yönelik eğitimler, meslek edindirme kursları düzenlemek, bu konuda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde kurslar açılmasına yardımcı olmakla yükümlüdür (<http://www.kartal.bel.tr>, 2017).

Müdürlük çalışma alanlarını yukarıdaki gibi sunarken personel yapısını ise şu şekilde belirlemektedir:

Müdür, Kalem (Memurlar, İşçiler, Sözleşmeli Memur ve Avans, Ayniyat Mutemedi), Teknik Personel, Kültür Merkezi Sorumluları.

Kartal Belediyesi'nin gençlik politikaları hakkında derinlemesine bilgi edinme adına Pendik Belediyesi'nde olduğu gibi burada da derinlemesine mülakat yöntemi ile kurumun müdürüyle görüşülmüştür. Öncelikli olarak müdüre, kurumun işleyişi ve gençlik politikalarını nasıl belirlediklerini sordum ve aşağıdaki cevabı aldım:

“Normal şartlarda strateji geliştirme müdürlüğümüz var, bu müdürlük içinde kalkınma ajanslarıyla iş birliği yaparak Gençlik Kariyer Merkezi kurduk. Gençlerle ilgili etkinlikler kısmının da neredeyse tamamını Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğümüz yürütüyor. Bir de Kartal'da TAK adını vermiş olduğumuz Tasarım, Araştırma, Katılım konseptiyle gönüllü gençlerden oluşan oluşumumuz mevcut.”

Müdür beyin vermiş olduğu cevaptan yola çıkarak “Gençlik Kariyer Merkezi” hakkında bilgi sahibi olmak adına Kartal Belediyesi Strateji Müdürü ile de bir görüşme gerçekleştirdim. Bu görüşmede müdürlükten aldığım cevap şöyle: “*Gençlik Kariyer Merkezi kaldırılalı 3 sene oldu. Bir projeydi ve proje bitiminde bu merkez de kaldırıldı.*”

Gençlik çalışmaları adına Kartal Belediyesi bünyesinde sadece Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü görev faaliyetlerini icra etmektedir. Ayrıca Kartal’da sivil toplum teşkilatı olarak görev yapan Tasarım, Araştırma, Katılım (TAK) diye adlandırılan bir yapının da var olduğunu öğrendim. Bu yapıyı, müdürlüğün STK’lerle ilişkisi bölümünde açıklayacağım.

5.1.1. Gençliğin Katılım-Hizmet ve İnşası Çerçevesindeki Belediye Programları

Kültür ve Sosyal Müdürlüğü olarak tüm gençlik çalışmalarının tek bir çatı altında toplanması gençlik faaliyetlerinin çeşitliliğini azaltmaktadır. Aynı zamanda hedef kitleye ulaşma noktasında sıkıntılara neden olmaktadır. Yalnız Kartal Belediyesi bu durumdan doğan eksikliği Tasarım, Araştırma, Katılım (TAK) adı verilen oluşumu destekleyerek giderme yoluna gitmiştir.

Müdürlüğün gençliğin toplumsal hayata ve karar alma mekanizmalarına katılımı hususunda yaptığı çalışmaları inceleyecek olursak müdürlük bünyesinde sadece gençliğin toplumsal katılımına yönelik faaliyetlerin olduğunu görmekteyiz. Gençlerin karar alma mekanizmalarına katılımı ise TAK oluşumu üzerinden belirli periyodik sıralamalar izlenerek düşünce paylaşımı şeklinde gerçekleştirilmektedir. Gençlerin toplumsal hayata katılımını sağlayacak müdürlük çalışmaları arasında; “Konser”, “Sinema (Yetişkin, Çocuk)”, “Tiyatro (Yetişkin, Çocuk)”, “Sanat Atölyesi”, “İmza Günü”, “Anma”, “Seminer”, “Tören”, “Yarışma”, “Şiir Dinletisi” (<http://www.kartal.bel.tr>, 2017) gibi etkinliklerin ön plana çıktığını ve bu etkinlikler çerçevesinde gençleri toplumsal alana dâhil etme çalışmalarının yapıldığını görmekteyiz.

Gençlik hizmetlerine dair yapılan çalışmalar ise “Yelken Yaz Okulu”, “Eğitim Kursları (Keman, Bağlama, Gitar, TSM Korosu, Satranç, Halk Oyunları, Masa Tenisi, Mey-Ney, İngilizce, Bilgisayar, Tiyatro, Okuma-Yazma)”, “Sergi”, “Meslek Edindirme Kursları (El Sanatları, Bilgisayar, Muhasebe, Aile Eğitimi, Aşçılık, Mefruşat, Modelistlik)” şeklinde daha çok kişisel gelişime ve spora dayalı faaliyetler olarak göze çarpmaktadır (<http://www.kartal.bel.tr>, 2017).

Gençliğin katılım ve hizmet programlarından ayrı bir müdürlük bünyesinde gençlere dersane hizmetinin verilmesi sosyal belediyeçiliğin bir gereği olmasının yanında zihni ve fikri dönüşüm aracı olarak da kullanılmaktadır. Seyreden başlıklarda Kartal CHP Gençlik Kolları Başkanı’nın ifadeleri bu durumu temellendirmektedir.

Ayrıca müdür kendisiyle yapmış olduğum derinlemesine görüşmede de belediyede eğitim hizmeti verilmeye başlandığını dile getirmektedir. Müdür bey şu ifadeleri kullanmıştır:

“Yeni çıkan KHK ile birlikte belediyelerinde dershanecilik verebilmesi durumu getirildi. Biz de belediyemiz de muhtemel bu yılın ikinci yarısında ancak yetiştirebiliriz. Bir kültür merkezimizde TEOG, LYS ve YGS derslerini vereceğiz. Halk eğitim merkezileri üzerinden yürütmeyeceğiz olması gerektiği gibi vereceğiz. Normal bir dersane nasıl ders veriyorsa biz de onu yapacağız. En az 15 tane dersliği olacak çok çok iyi hocaları kadromuza alacağız. Soruları bile bizim hocalarımız hazırlayacak.”

Dershanelerin kapanmasıyla birlikte 678 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 34’üncü maddesi olarak yürürlüğe giren yeni düzenlemeyle, belediyelerin ücretsiz eğitim merkezleri faaliyetlerine devam edilmesinin yolu açıldı. KHK’da konuyla ilgili düzenleme ise şu şekildedir: *“Belediyeler ise İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile yapılan ve bakanlıkça onaylanan ortak iş birliği protokolleri çerçevesinde, örgün eğitim programlarına destek mahiyetinde ücretsiz kurslar açabilir”* (www.resmigazete.gov.tr, 2016). Bu KHK’ya dayanarak Kartal Belediyesi’nin dershanecilik çalışması başlatmış olması, ihtiyaç odaklı bir politika izlenildiğini göstermektedir.

Pendik ile Kartal Belediyesi'nin gençlik faaliyetleri temel anlamda benzerlik göstermektedirler. Kartal ile Pendik Belediyesi gençlik çalışmaları spor faaliyetlerinden eğitim faaliyetlerine kadar çeşitlilik gösterirken ayrıştıkları temel noktalar da bulunmaktadır. Pendik Belediyesi tüm gençlik çalışmalarının haricinde dinî - manevi program ve faaliyetlere yer verirken Kartal Belediyesi'nde bu duruma rastlanılmamaktadır. AK Parti Belediyesi olan Pendik Belediyesi'nde gençlik program ve faaliyetleri beşeri ve dinî olarak çeşitlilik arz ederken, CHP Belediyesi olan Kartal Belediyesi'nde gençlik çalışmaları daha çok eğitim politikaları üzerine yoğunlaşmakta ve eğitim alanı ön plana çıkmaktadır. Belediye bünyesinde dershanecilik faaliyetlerinin uygulanıyor olması buna örnek olarak gösterilebilir.

5.1.2. Kartal Belediyesi'nin Gençlik Politikaları Bağlamında Kurumlarla Koordinasyonu

Kartal Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren müdürlüklerden olan Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü çatısı altında yürütülen gençlik hizmetlerinin Kartaldaki kamu kurumlarıyla, parti gençlik kollarıyla ve sivil toplum kuruluşlarıyla arasındaki ilişkinin boyutu ve gerçekleştirilen gençlik faaliyetlerinde birbiriyle olan etkileşimlerini derinlemesine mülakat yöntemiyle analiz edeceğiz.

5.1.2.1. Kartal Belediyesi'nin Kamu Kurumlarıyla İlişkisi

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün Kartal'da gençlik hizmetleri bağlamında aktif olarak ilişki içerisinde olduğu iki kamu kurumu bulunmaktadır. Bunlar, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Millî Eğitim İlçe Müdürlüğüdür. Bu kurumların gençlik politikaları bağlamında birbiriyle ilişki içerisinde olmaları gençlerin hizmet alımı bakımından son derece önemli bir durumdur. Her kurumun kendi çerçevesinde hazırlamış olduğu gençlik politikalarındaki farklılıklar gençlerin alacağı hizmetler bakımından eksiklik doğurmaktadır. Bu eksikliklerin giderilmesinin yollarından bir tanesi kurumlar arasında yaşanan ilişkinin sağlıklı bir seyir hâlinde devam etmesiyle olmaktadır. Kültür ve Sosyal İşler Müdürünün bu konudaki düşüncesi şu şekildedir:

“İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğüyle bağlantılarımız daha aktiftir. Yaz kursları yapıyoruz İlçe Spor Müdürlüğüyle. Yaz kurslarında yüzme, voleybol, futbol, basketbol gibi branşlarda iş birliği yapıyoruz. Diğer kamu kuruluşlarıyla çok fazla bir etkileşim içinde olduğumuzu söyleyemem. Millî Eğitim Müdürlüğüyle bizim rutin olarak yapmış olduğumuz toplantılar var. Millî Eğitim Müdürlüğü özellikle ortaokul çağındaki, lise çağındaki çocuklarla alakalı neler yapabilirizi sürekli masaya yatırıyoruz. Bunların haricinde de biz bireysel müdürlük olarak Kartal’da gençlerimize ne tür faaliyetler yapabiliriz ne tür iyileştirmeler yapabilirizi düşünüp değişik organizasyonlar yürütüyoruz. Halk Eğitim Müdürlüğü iş birliğiyle biz hobi, sanat ve meslek edindirme kursları veriyoruz. Kent konseyi İngilizce, matematik gibi dersler vermekte bizim kültür merkezlerimizde. Bu kurumlardan başka diğer kamu kuruluşlarıyla çok fazla bir etkileşim içinde olduğumuzu söyleyemem. Kamu kurumlarıyla çalışmaktansa kendi bireysel müdürlük olarak çalışmak daha iyi, verimi daha yüksek.”

Kartal Belediyesi’nin ilçedeki kamu kurumlarıyla olumlu bir ilişki içerisinde olduğunu söyleyebiliriz. Yalnız kurum müdürü “bireysel olarak” çalışmanın verim açısından daha önemli olduğunu dile getirmektedir. Buradan yola çıkarsak müdürlüğün gençlik çalışmalarını bünyesinde sağlıklı bir biçimde gerçekleştirdiğini düşünebiliriz. Kamu kurumlarının müdürlük bünyesindeki gençlik faaliyetlerine dâhil edilmesi çeşitli problemleri de beraberinde getireceği düşünülebilir. Şöyle ki belediye anamuhalefet partisinin mensubu iken kamu kurumlarının temsilcileri iktidarın atadığı yöneticiler olmaktadır. Bu durum yapılacak gençlik politikalarının çeşitliliği açısından problem arz etmektedir. Sağlıklı bir koordinasyonun sağlanamaması ve belediye yöneticilerinin bireysel olarak çalışmak istemesi fıkırsel bazda uyuşamamanın doğurduğu sonuçlardan biri olarak okunabilir. Bu durumdan etkilenenler ise gençler olmaktadır. Gençlerin kurumlar arasında kalması onların çeşitli faaliyetleri alamamasıyla sonuçlanabilir.

Gençlik hizmetlerini kamu kurumları mı yoksa belediyeler tarafından mı daha iyi yönetilir, sorusuna Belediye Müdürü şu cevabı vermektedir:

“Belediyelere belli düzenlemeler yapılmak kaydıyla maddi olanakları yükseltirirse belediyeler eliyle daha iyi yönetilir.”

Gençlik hizmetlerinin belediyeler eliyle daha iyi yönetileceğini ve gençlerin hizmet alımı ve hizmete ulaşımı açısından belediyelerin daha sağlıklı bir yapı oluşturabileceğini düşünmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak gençlik hizmeti vermekte olan İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürü ise gençlik hizmetlerinin belediyeler eliyle mi yoksa kamu kurumları eliyle mi yürütülmesi durumuna şöyle açıklık getirmektedir:

“Kamu kurumları olarak hizmet vermekte yetersiz kalıyoruz. Ekipman olarak eksiklerimiz var. Belediyenin durumu ve imkânları bize göre çok daha ileri düzeyde. Belediyenin bütçesi var bizim yok. Bu durumda faaliyetlerinin uygulanması bakımından belediye her hâlükârda daha avantajlı. Tabi iş birliği içerisinde gitmesi gerekir ama bakıldığı zaman yerel yönetimler eliyle yürütülmesi daha sağlıklı.”

Her iki müdürlüğün de vermiş olduğu cevaplar birbirine yakındır. Ortak bir noktada buluşuyor olmaları ve gençlik hizmetlerinin yerel yönetimler eliyle daha iyi yönetileceğini düşünmeleri bu kurumların ve kurumlar arasındaki ilişkilerin gençlik hizmetleri verme noktasında bir revizyona ihtiyaç duyulduğunun göstergesidir.

5.1.2.2. Kartal Belediyesi'nin Parti Gençlik Kollarıyla İlişkisi

Parti gençlik kolları üyelerinin belediyeyle ilişkilerinin durumunu Belediye Müdürü şöyle açıklamaktadır:

“Belediye günümüzde iş kapısı hâline geldi. İnsanların çeşitli talepleri oluyor, biz bu talepleri İŞKUR'a yönlendiriyoruz. Bizler hepimiz devlet memuruyuz, bizlerin siyasi görüşü olmaz, olmamalı. Gençlik kolları bizden gerek AK Parti gerek CHP gerek MHP gerek HDP hepsi için söylüyorum ben, onların bizden daha çok salon talepleri olur. Biz bu konuda onlara yardımcı oluruz. Belli zamanda kamp talep ederler ki bu süreç direkt başkan üzerinden yürür bize gelmez ve bizler de o konulara çok fazla giremeyiz. Okul müdürleriyle ilişkimiz Millî Eğitim Müdürlüğü aracılığıyla iyidir. Okul müdürlerinin daha çok talepleri olur bizden, bizler de o taleplere karşılık veririz. Bizden değişik zamanlarda tiyatro oyunları isterler. Tüm müdürler değil, bazı müdürler gelir bu taleplerle bizlere. Yıl sonu gösterisi için sahne, ses sistemi vb. gibi şeyler. Ve

bizim belediye başkanımız da sağolsun gelen her isteği bir şekilde karşılıyor. Başkanımızın önceliği çocuklar ve gençler.”

Siyasi parti gençlik kollarıyla ilişkilere bakıldığında gelen isteklerin büyük bir kısmının doğrudan Belediye Başkanı ile çözüldüğünü görmekteyiz. Bu durum tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Belediye Başkanı’nın düşüncesini benimsemeyen bir siyasi parti mensubunun ya da STK temsilcisinin isteklerinin çözülmeyeceği anlamını taşıyabilir. İstekte bulunan gençler isteklerinin bir şekilde karşılanması için Belediye Başkanı’nın ideolojisi etrafında birleşebilir veyahut birleşmiş gibi görünebilir. Bu bağlamda Kartal yerel yönetiminin siyasi parti gençlik kollarına eşit mesafe ile yaklaşmama durumunu doğurabilir.

Bu durumun oluşturmuş olduğu olumsuzluğu ise Kartal AK Parti Gençlik Kolları Temsilcisi şöyle dile getirmektedir:

“Kartal Belediyesiyle ilişki sağlayacak düzeye gelinemedi. Gerekli iletişim mecliste meclis üyelerimizce sağlanmakta. Kartal Belediyesinden çeşitli taleplerimiz olmakta, ancak bu taleplerimize belediye hiçbir karşılık vermemekte.”

Dolayısıyla, belediyenin muhalefet partisinde yer almasından ötürü iktidar partisini destekleyen gençlerin isteklerinin karşılanmaması gibi bir durum söz konusu olmaktadır.

CHP gençlik örgütünün belediyeyle ilişkilerine bakıldığında ise gençlik örgütü temsilcisinin açıklaması yukarıda çıkarmış olduğumuz sonucu doğrular mahiyettedir.

“Gençlik Kolları Başkanı olarak belediyede çalışıyorum ve bu kimliğimle birlikte her türlü ilişkimizi sağlıyoruz. İstedikini alabilmek gençlerin hakkı. Ben bugüne kadar kimseden bir şey istemedim, almam gereken şeyi almasını bilirim. Bir etkinliğe gidecek olduğumuzda araç teminatı desteğini alıyoruz. Yapacağımız etkinliklerde salon ve teçhizat desteği alıyoruz. Belediye bizim belediyemiz olduğu için partinin gençlerine sahip çıkıyor ve iş imkânları oluşturuyor. Belediyemizin olması bizi her yerde rahatlatıyor. Arkamızda Belediye Başkanımızın ve meclisimizin desteğini görüyoruz.”

Belediye ile gençlik örgütü arasında olumlu bir ilişkinin olduğu ve gençlerin arkalarında bir güven olarak olarak belediyeyi görmeleri gençlik adına faaliyetlerini yürütmeleri bakımından olumludur. Kartal AK Parti Gençlik Kolları'nın belediyenin imkânlarından faydalanamaması da Kartal Belediyesi adına ve diğer gençlik grupları adına olumsuz bir durumdur. Kartal Belediyesinin bu iki farklı parti arasında dengeyi kuramadığını söylemeliyim. Bir ideolojiye bağlı gençliğin belediyenin tüm imkânlardan faylanırken diğerlerinin hiçbir imkândan faylanamaması gençliğin geleceği ve üretkenliği bakımından son derece olumsuz bir durumdur. Bu durumun Türkiye'deki tüm yerel yönetimlerde araştırılması ve aynı sonuçlara ulaşıldığı takdirde konunun ivedilikle çözüme kavuşturulması gerekmektedir. İdeolojilere göre farklı uygulamaların olması demek Türkiye'nin geleceği adına kutuplaşmanın devam etmesi anlamına gelmektedir. Bu da gençlerin üretkenliğini sınırlandırır ve birlik beraberlik içerisinde hareket etmeme durumuna neden olur.

5.1.2.3. Kartal Belediyesi'nin Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkileri

Bu bölümde, belediyenin kamu kurumlarıyla ve parti gençlik kollarıyla ilişkilerini inceledikten sonra sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerini anlamaya çalışacağız. Herhangi bir siyasi yapı içerisinde yer almak istemeyen gençler için STK'ler, gençlerin hem becerilerinin gelişmesini sağlamak hem de toplum içerisinde katılımı sağlamak noktasında önemli yapılar sağlamaktadır. Kartal'daki gençlik STK'lerinin aktifliği durumunu ve bu STK'lerin belediyeye olan ilişkisini belediye müdürü şu şekilde açıklamaktadır:

“Kartal'da TAK adını vermiş olduğumuz Tasarım, Araştırma, Katılım konseptiyle gönüllü gençlerden oluşan oluşumumuz mevcut.”

Kartal'ın en aktif ve belediyeden doğrudan destek alan STK konumunda olan TAK oluşumuna ilerleyen bölümlerde değinecektir. Bu STK haricinde diğer STK'lerin belediyeye olan ilişkisini ise Belediye Müdürü şöyle açıklamaktadır:

“Arz talep meselesi. Derneklerin gençlerle alakalı yapmak istedikleri projeleri var. Derneklerin hem kendi gençliğiyle ilgili hem de Kartal'ı bütüncül bir çerçevede değerlendirerek bazı projeler geliştiriyorlar ve bunun için bizden destek istiyorlar,

bizler de bunlara yardımcı oluyoruz. Derneklerden gelen talepleri karşılıyoruz sadece. Bizler de elimizdeki imkânlar dâhilinde isteklere cevap veriyoruz. En büyük istek gezidir. Gezi talep ediyorlar bizden. Konya-Hacı Bektaş, Edirne, Çanakkale gibi gezileri talep ediyorlar. Hepsine de bir şekilde ulaşmaya çalışıyoruz. Ayrıca dernekler toplanıyor ve biz futbol turnuvası yapacağız diyorlar, bizler onlara yardımcı oluyoruz.”

Gençlik STK’lerinin belediyeden isteklerinin geri çevrilmediğini ve eldeki imkânlar çerçevesinde isteklerin giderildiği söylenmektedir. Belediyenin STK’ler ile arasında olumlu bir ilişkiden bahsetmek mümkündür. Gençlerin sporsal ve diğer etkinlikler bakımından isteklerinin karşılanması onları belediyeye daha da yakınlaştıracaktır.

5.1.3. Kartal Belediyesi’nin Gençlik Faaliyetleri

Kartal Belediyesinin kamu kurumlarıyla, parti gençlik kollarıyla ve STK’ler ile olan ilişkilerini inceledikten sonra belediye bünyesinde yapılan gençlik faaliyetlerini inceleyeceğiz. Belediye bünyesinde yapılan gençlik faaliyetlerinin gençlere nasıl duyurulduğu ve gençlerin ihtiyaçları noktasındaki süreçlerinin belediye içerisinde nasıl bir sistem içerisinde yürütüldüğünü analiz edeceğiz.

Gençliğe yönelik spor ve eğitim faaliyetlerinin yanı sıra onların zararlı alışkanlıklarına yönelik çeşitli kamu kurumlarıyla birlikte iş birliği içine girilerek gençlerin çeşitli problemlerinin giderilmesi sağlanmaktadır. Böylelikle gençlerin zararlı madde bağımlılıklarına karşı da önlem alındığını görmekteyiz.

Müdürlüğün bünyesindeki gençlik çalışmalarından hariç bizzat kamu kurumlarıyla iş birliği içerisinde yapmış oldukları projeler vardır. Bu projeleri Müdür Bey şöyle açıklamaktadır:

“Millî Eğitim Müdürlüğüyle bizim rutin olarak yapmış olduğumuz toplantılar var. Millî Eğitim Müdürlüğü özellikle ortaokul çağındaki, lise çağındaki çocuklarla alakalı neler yapabilirizi sürekli masaya yatırıyoruz. Bunların haricinde de biz bireysel müdürlük olarak Kartal’da gençlerimize ne tür faaliyetler yapabiliriz ne tür

iyileştirmeler yapabiliriz, düşünüp değişik organizasyonlar yürütüyoruz. Bununla alakalı olarak bize burada daha çok İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü destek oluyor. Biz burada İlçe Millî Eğitimle ve emniyetle irtibat hâlindeyiz. Örneğin Kartal'da bir okulumuz madde bağımlılığında Türkiye 3'üncüsü. Böyle bir gerçek varken bizlerin bunu görmezden gelme şansımız yok. Belki de şu an günümüzün en büyük sıkıntısı bu madde bağımlılığıdır. Bununla alakalı bazı projeler yapıyoruz. Okullara giderek gençlerimize drama, tiyatro eğitimi veriyoruz. Kent konseyimiz onlarla bu konuda çalışmalar yürütüyor. Tabi burada emniyetin bize yapmış olduğu bazı yönlendirmeler var. Örneğin, bu okulun şu sıkıntıları var ne yapılabilir gibi. Biz de elimizden gelen desteği fazlasıyla veriyoruz. Kişisel olarak kendi görüşümü söyleyeyim. Çocukların madde bağımlılığı ile alakalı sorunlar var. Kullanmayanlar bile arkadaşlarını gördüklerinde onun üzüntüsünü yaşadıkları için bu sorunu bizzat şahsıma problemlerini yönelterek dile getirdiler. Sanırım en büyük sıkıntı bu madde bağımlılığı sıkıntısıdır. Yaz kursları yapıyoruz İlçe Spor Müdürlüğüyle. Yaz kurslarında yüzme, voleybol, futbol, basketbol gibi branşlarda iş birliği yapıyoruz.”

Yapılan bu gençlik faaliyetlerinden hangi gençlik kitlesinin yararlandığını ve bu faaliyetlerden gençlerin nasıl haberdar edildiği meselesini ise kurum müdürü şöyle açıklamaktadır:

“Gençlerle ilgili asıl hedef kitemizin ‘kadınlar’ olduğunu söyleyeyim. Dejavantajlı olan kesime de yönelik bazı çalışmalarımız söz konusu. Direkt proje bazında değil de etkinlikler yaparak onları bu etkinlikler içine dâhil ediyoruz. Biz Kartal Belediyesi olarak gençlerimize yönelik meslek edindirme ve hobi sanat kursları açıyoruz. Burada piyano, keman, gitar, artı hobi sanat kurslarımız mevcut. Toplam 27 ayrı branşta kurslar açıyoruz. Bir diğeri ise Kartal'da faaliyet gösteren amatör spor kulüplerinin ayakta kalabilmesi için onlara maddi destek sağlıyoruz. Artı yıl içerisinde turnuvalar düzenliyoruz. Artı bu gençlerimizi toparlıyoruz, Çanakkale'ye, Edirne'ye, Ankara'ya, Hacı Bektaş'a, Konya'ya buralara geziler düzenliyoruz. Her belediye gibi bizim de gençlere yönelik çok çalışmalarımız var ama önceliklerimiz farklı. Örneğin, belediyemizin kadınlara verdiği önem. Biz burada sosyal medyayı çok iyi kullanıyoruz. Billboardlar olsun, afişler olsun, veri bankamızdaki kişilere mesaj yoluyla ulaşmak

olsun bu gibi haberleşme araçlarını kullanıyoruz. Ayrıca 16 yaş grubuna kadar olan çocuklara çocuk kitap fuarı da yapıyoruz.”

Müdürlüğün gençlik programları hazırlarken kadınları merkeze aldığını söyleyebiliriz. Kadınların dezavantajlı ya da güçsüz oldukları konu ve alanları dikkate aldığımızda müdürlüğün ihtiyaca göre politikalar yapması kadınlar açısından sosyal dışlanma olgusunu bertaraf edecektir.

Kartal Belediyesinin yapmış olduğu gençlik faaliyetlerine bakıldığında genellikle gençlerin beşerî ve sosyal yönlerinin gelişimi noktasında çalışmaların yürütüldüğünü görmekteyiz. Pendik Belediyesinde gençlerin bu tarz ihtiyaçlarının yanında manevi ve dinî yönünün güçlenmesi hususunda da çeşitli gençlik çalışmalarının yapıldığını dile getirmeliyiz. İki belediye gençlik faaliyetleri bakımından bu noktada birbirinden ayrılmaktadır.

5.2. İLÇE GENÇLİK VE SPOR HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ’NÜN GENÇLERE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Kartal İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığının taşra teşkilatlanması olmasından dolayı Pendik’teki İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğüyle faaliyetler bakımından hemen hemen benzer uygulamaları bulunmaktadır. Bu nedenle spor faaliyetlerine değinmeyeceğim. Bu müdürlüğün yerel yönetimle arasındaki bağı analiz etmek ve gençlik çalışmalarında karşılaşılan sorunlara değinmek amacıyla kurumun müdürüne çeşitli sorular sorulmuştur. Bu sorular karşısında aldığım cevaplardan yola çıkarak gençlik hizmetleri açısından kamu kurumlarıyla ve yerel yönetimleri karşılaştıracam.

“Kartal’daki İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü olarak diğer gençlik müdürlüklerinden farklı olarak neler yapmaktasınız?” sorusuna kurumun müdürü şöyle cevap vermektedir:

“Biz de müdürlük olarak diğer müdürlükler gibi sportif faaliyetlerimizi gerçekleştirmekteyiz. Bu faaliyetleri gerçekleştirirken hem belediyeye hem de vakıf ve derneklerle iletişim içinde oluyoruz. Tabii bizim programımız genel ititbarıyla belli ama

onların da istekleri doğrultusunda programlara ekleme ve çıkarma yapmaktayız. Biz müdürlük olarak diğer müdürlüklerden farklı olarak gençlere burada bir kütüphane hizmeti sunmayı hedefliyoruz. Müdürlüğümüzün bir parçasını kütüphane olarak hem dinlenme hem okuma salonu olarak değerlendireceğiz. Hem gelen velilerin sıkılmamaları açısından hem de gençlerin sportif faaliyetlerden farklı olarak başka bir aktivite ile hemhâl olmalarını istiyoruz.”

Gençlik faaliyetlerinin hazırlanması ve uygulanması bakımından yerel yönetimlerle kurumun ilişkisini sorduğumda ise şu cevabı aldım:

“Öncelikle ilçenin dışında kalması ve ulaşımı zor olması nedeniyle gençlerin buraya gelmesi oldukça zor. Ancak çevre muhitte oturan gençler gelebiliyor buraya. Tüm Kartal’a hizmet veremediğimizi belirtmeliyim. Onun dışında buraya yeni gelmem hasebiyle daha belediye müdürümüzle irtibata geçemedim. Kurumun birçok isteği ve ihtiyacı var, hem bunların çözülmesi adına hem de ortaklaşa programlar yapmak adına belediye müdürümüzle en kısa zamanda irtibata geçeceğim. Ama ilişki biçiminden bakacak olursak karşılıklı, yardımlaşarak birbirimizin eksikliklerini gidererek çalışmalar yapmak durumundayız. Bizim kendimize ait ödeneğimiz bulunmadığı için belediyeye her daim iletişim içinde olmamız gerekiyor. Yapacağımız her faaliyette çeşitli ihtiyaçlarımız oluyor. Salon olsun, seslendirme olsun bu tür ihtiyaçlarımız oluyor bunların çözümü de ancak belediyeye birlikte hallolur. Bunun için yerel yönetime ihtiyaç duyuyoruz.”

Gençlerin sosyal katılımlarının artırılması bakımından bu tür kurumların gerekliliği çok önemlidir. Yalnız kendi kendine yetemeyen kurumların zamanla gençlere yarar sağlayamayacağını da belirtmek gerekir.

Gençlik hizmetlerinin belediye eliyle mi yoksa kamu kurumları eliyle mi verilmesi gerekir sorusunu ise Müdür Bey şu şekilde cevaplamıştır:

“Kamu kurumları olarak hizmet vermekte yetersiz kalıyoruz. Ekipman olarak eksiklerimiz var. Belediyenin durumu ve imkânları bize göre çok daha ileri düzeyde. Belediyenin bütçesi var bizim yok. Bu durumda faaliyetlerinin uygulanması bakımından

belediye her hâlükârda daha avantajlı. Tabii iş birliği içerisinde gitmesi gerekir ama bakıldığı zaman yerel yönetimler eliyle yürütülmesi daha sağlıklı.”

Pendik ve Kartal İlçe Gençlik ve Spor Hizmetleri müdürlüklerinin açıklamalarından yola çıkarak bazı ortak noktalarda buluştuklarını görmekteyiz. Her iki kurum da gençlik ve spor hizmetlerinin yerel yönetimler eliyle verilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Gençlik hizmetlerinin yerel yönetimlere devrine yönelik ortak bir görüş söz konusudur.

5.3. SİYASİ PARTİ GENÇLİK KOLLARININ GENÇLİĞE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Bu bölümde, Kartal'daki iktidar ve ana muhalefet partilerinin gençlik kollarıyla yapılan görüşmelerini inceleyeceğim. Pendik'teki yerel yönetimin AK Parti Gençlik Kolları'na programları için salon, ulaşım için araç temini ve birtakım teçhizat yardımıyla bulunurken, CHP Gençlik Kolları Temsilcisi'yle yapmış olduğumuz görüşmeden yola çıkarak ise sadece salon isteklerinin karşılandığını ifade etmiştik. Ayrıca Pendik'te yerel yönetimin sosyal alandaki faaliyetlerinin siyasi parti teşkilatlarının faaliyetlerine oranla daha fazla olduğunu söyleyebilirim.

Kartal ilçesinde yapmış olduğum araştırmada AK Parti ve CHP Gençlik Kolları Temsilcilerine Pendik'te olduğu gibi birtakım sorularla birlikte buradaki yerel yönetimin siyasi parti gençlik kolları üzerindeki etkisini aktarmaya çalışacağım. Öncelikle Kartal AK Parti Gençlik Kolları Teşkilatı'yla başlayacağım.

5.3.1. AK Parti Gençlik Kolları

Pendik CHP Gençlik Örgütü, AK Parti'li bir belediyede siyaset yapmanın zorluklarını ve oradaki yerel yönetimin CHP gençlik çalışmalarına katkısının minimum düzeyde olduğunu belirtmekteydi. Burada da Kartal AK Parti Gençlik Kollarının, CHP'li bir belediyede siyaset ve faaliyet icra etmesindeki zorlukları analiz edeceğim.

Gençlik kolları temsilcisi kendisini şu şekilde tanıtmıştır:

“Marmara Üniversitesi’nde 2008 yılında Hukuk Fakültesinde üniversite öğrenim hayatına başladım. O dönem içerisinde İlim Yayma Cemiyeti Beykoz Ortaöğretim Yurdu’nda belletmenlik yaptım. Aynı zamanda Anadolu Gençlik Derneği’nin fakülte teşkilat ve mali işler başkanlığını yaptım. Fakültenin de bitmesiyle stajyer avukatlığa başladım. Bu dönemlerde AK Parti Gençlik Kollarına girerek çeşitli görevlerde bulundum. Ardından 28 Şubat 2015 tarihli Gençlik Kolları Kongresiyle Kartal AK Parti Gençlik Kolları Başkanlığı görevine seçildim. Hâlihazırda göreve devam etmekteyim. Ayrıca Pendik Belediyesinde Hukuk Müşavirliğinde çalışmaktayım. Aslında siyasete dair belirlemiş olduğum bir hedefim yok. Sonuçta bu bir hizmet işi, bir vesileyle bize geldi ve biz de bu görevi yerine getirmeye çalışıyoruz. Bir an önce kişisel hedefim olan yüksek lisans tezimi tamamlamak istiyorum. Ardından doktora başlamak istiyorum.”

Genellikle parti ana kademesi başkanlarının avukat olduğu bir siyasi arenada gençlik kolları temsilcisinin avukat olması AK Parti’de gençliğin bir hayli önemsendiğinin göstergesi olarak görülebilir. Gençlerin bu denli önemsendiği ve temsil edildiği gençlik kolları yapılanmasının genç üyeleri hakkında bilgi istediğimde temsilci şu cevabı vermektedir:

“59 ilçe gençlik yönetimi, 418 mahalle, 103 hanım komisyonu, 91 lise teşkilatı, 39 ilçe yürütme komisyon üyelerinden oluşmaktadır. 4 bin üzeri kadar bayan üyelerimiz varken, 6 binden fazlasını ise erkekler oluşturmaktadır.”

Kartal AK Parti Gençlik Kollarında 10 bin genç üyeden bahsedebiliriz. Bu genç üyelerin bir kısmının siyasette aktif rol almak isteğiyle geldiğini ve bir kısmının da ileride iş ile ilgili yaşayacağı sıkıntıları çözmek adına bu teşkilatın üyesi olduğu belirtilebilir. 10 bin üzeri genç kitleyi bir arada tutmak için ne tür faaliyetler düzenlediklerini sorduğumda aldığım cevap şu şekilde oldu:

“Öncelikle gençleri çekmek için gençlik teşkilatımızın sosyal medya, teşkilat çevresi, üyeler ile iletişim kurarak ve organizasyonlara katılım sağlayarak gençlerin haberdar olmasını sağlıyoruz. Kartal AK Genç Akademi ile genel 29 branşta gençlere yönelik fırsat eşitliği sağlıyoruz. İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüyle ve Halk Eğitim

Merkezleri ile irtibata geçerek okul derslerinden spor derslerine kadar, birçok alanda ücretsiz destek sağlamaktayız. Her hafta İlçe Gençlik Kolları olarak havuz programını bay bayan ayrı olmak üzere uygulamaktayız. Belli aralıklarla halı saha maçları yapmaktayız. Paintball maçları, kamplar, Çocuk Esirgeme Kurumu ziyareti ile gençlerin çocuklarla buluşması, trekking doğa yürüyüşü, futbol maçlarına toplu bilet alımı, sabah namazı organizasyonları, İstanbul gezileri, iftarlar, seminerler, anma programları ve konferanslar olmak üzere spor organizasyonlarıyla birlikte eğitim faaliyetleri düzenlemekteyiz. Bunun haricinde gezi programları yaparak üyelerimizin birbiriyle kaynaşması noktasında çalışmalarımızı sağlıyoruz. Seminer eğitimleri vererek gençlerimizin bilgilenmesi hususunda çalışmalarımızı devam ettirmekteyiz. Önemli şahsiyetlerle buluşmalar düzenleyip onların bilgi ve birikiminden faydalaniyoruz. Ayrıca tüm faaliyetlerimizden çeşitli görüşe sahip gençler de faydalanmakta ve bu faaliyetlere katılım sağlamaktadır.”

Gençlik Kolları Teşkilatının da kurumlarla aktif bir ilişki içinde olduğunu görmekteyiz. Verilen cevapta dikkat çeken bir ayrıntı ise Gençlik Kolları Teşkilatının bünyesinde bir derneklerinin bulunuyor olması. Teşkilat, Genç Akademi Derneği çatısı altında kurumlarla rahat bir ilişki kurarak çeşitli faaliyetlerin yapılması konusunda zorluk çekmemektedir. Yaptığım araştırmada Genç Akademi Derneği’nin İstanbul genelindeki AK Parti Gençlik Kollarının dernek faaliyetlerini yürüttükleri bir oluşum olduğunu öğrendim. Bu derneklerinin kurulmasında en önemli amaç ise siyasi organizasyonlar içine girmeyip yapılan faaliyetlerden faydalanmak isteyen gençlerin işini kolaylaştırmak, onlara rahat bir hizmet sunumu gerçekleştirmek olarak değerlendirilebilir. Böyle olunca ister istemez AK Parti gençlerin cazibe merkezi hâline gelebilmektedir. Neticede siyasi bir organizasyon içinde bulunmayıp tüm gençlik faaliyetlerinden yararlanabilmek gençler açısından güzel bir uygulamadır. Bu dernek çatısı altında gençlik çalışmalarına katılan gençlerin zamanla parti gençlik yapılanmasının çeşitli organlarında görev almak istediklerini de söylemeliyim. Bu şekilde gelişen “gençlik devşirme hareketi”, AK Parti içerisinde ileride yaşanması olağan bürokrat ve siyasetçi açığını kapatmak adına olumlu bir katkı yapabilir.

Muhalefet partisinin belediyesinde gençlik kolları temsilcisi olmanın ve oradaki gençleri yönetmenin birtakım zorlukları olduğu aşikârdır. Bu zorlukların Kartal AK Parti Gençlik Kolları yapılanmasında hangi düzeyde olduğunu öğrenmek adına Gençlik Kolları Temsilcisine belediyeyle ilgili aralarındaki ilişkiyi sorduğumda şu cevabı aldım:

“Kartal Belediyesi’yle ilişki sağlayacak düzeye gelineemedi. Gerekli iletişim mecliste meclis üyelerimizce sağlanmakta. Kartal Belediyesinden çeşitli taleplerimiz olmakta ancak bu taleplerimize belediye hiçbir karşılık vermemekte.”

Görüldüğü üzere Kartal’daki AK Parti Gençlik Kolları teşkilatının Kartal yerel yönetiminde seçilmişlerle diyaloglarında baskın erk olan seçilmişlerin gençlik oluşumlarının isteklerine yanıt vermediği ve onların taleplerini ikinci sınıf bir statüde değerlendirdiği görülmektedir. Kartal Belediyesi Kültür İşleri Müdürü’nün de dediği gibi gençlik kollarından gelen isteklerin doğrudan belediye başkanının ilgi alanında olmasının rakip siyasi parti oluşumlarında oluşturduğu sıkıntıyı görmekteyiz.

Kartal AK Parti Gençlik Kolları’na son olarak gençlerin neden AK Parti’yi tercih ettiğini ve parti gençlik kollarına gelirken hangi beklentiler içinde olduklarını sorduğumda aldığım cevap şu şekildedir:

“Gençlerin AK Parti’yi tercih etmesindeki neden, doğru yoldaki genç topluluğun içinde bulunmak ve kendini siyasi ortamda da ifade edebilmektir. Gençler için elimizdeki tüm imkânları ve çevremizden sağladığımız tüm imkânları genç kardeşlerimiz için seferber ediyoruz. Gençlerin bizden beklentileri sosyal ortam, çevre ve kendilerini geliştirmektir.”

Verilen cevapta bir çalışma kolu olarak iş faktöründen bahsedilmemiştir. İş faktöründen bahsedilmemesi, sınırları içerisinde bulunan partinin muhalefet partisi olması ve kendilerine belediye ve belediyenin kuruluşlarında yer bulamamalarından kaynaklanıyor olabilir.

5.3.2. CHP Gençlik Örgütü

Kartal AK Parti Gençlik Kolları'nın yerel yönetim ve kurumlarla ilişkisini inceledikten sonra Kartal CHP Gençlik Örgütü'nün Kartal Belediyesi ve diğer kurumlarla olan ilişkisini inceleyeceğim. Yerel yönetimlerle aynı ideolojiye sahip olmanın CHP gençlik örgütüne bir hayli faydası olduğunu görmekteyim.

Kartal CHP Gençlik Örgütü'nün temsilcisini tanımak ve CHP'nin gençlik temsilcilerini hangi sosyo-ekonomik tabandan seçtiğini analiz etmek adına temsilciye kendisini tanıttırmasını rica ettim.

“Alaylı olarak aşağı yukarı 15 yıldır tiyatro ile uğraşmaktayım. 10 yıldır müzik grubum var. Biz ailecek CHP'liyiz. Dedemden beri bizim ailede Mustafa Kemal hayranlığı vardır. 18 yaşını doldurduk oy kullanmaya başladığımızdan beridir CHP ile iletişim hâlindeyiz. Sanatla ilgilendiğim için bir sanatçının siyasetle uğraşmasını doğru bulmuyordum. Ta ki Gezi Parkı sürecine kadar. Çünkü Gezi Parkı'nda bir önder yoktu toplumu dizayn edebilecek. Toplumu dizayn edecek kişilerin de sanatçılar olduğunu düşünüyorum. Ve bu sebeptendir ki sanatçı olarak Gezi Parkı zamanında CHP'ye aktif üyeliğimizi gerçekleştirdim. Üye olmam hasebiyle hemen gençlik kolları yönetimine yazdılar. Ve daha sonrasında kongreyle gençlik kolları başkanı oldum. Birçok işle uğraşmaktayım. Kartal Belediyesi'nde kültür işlerinde teknik şefim. Bunun haricinde sanat evim var. İçinde tiyatro provalarını yaptığımız, müzik çalışmalarımızı yaptığımız bir ev. Hem bir müzik grubum var hem de tiyatro grubum var. Ayıryeten organizasyon işleriyle uğraşan ortak olduğum bir firma var. Siyaseten hedefim Kültür ve Turizm Bakanı olmak. Bu da CHP'nin iktidar olmasından geçtiği için böyle bir hayalim var.”

Gençlik örgütü temsilcisi arkadaşımızın vermiş olduğu cevaplardan birden çok sonuç çıkarılabilir. Öncelikle CHP, gençlik örgütü temsilcisi belirlerken başkanların sanat dallarıyla uğraşması ve sanata ilgi duyması konusunda hassas davranıyor diyebiliriz. Örneğin, yukarıda Pendik bölümünde bahsettiğim Pendik CHP Gençlik Örgütü Temsilcisi arkadaşımızın da sanat alanında faaliyet göstermesi ve sanata olan ilgisi bu durumla benzeşmektedir. İkinci sonuç olarak ise Gezi Parkı hareketinin CHP'ye genç kitle adına birçok üye kazandırması olabilir. Gençlik Örgütü Temsilcisi

arkadaşımızın, toplumu dizayn edebilecek kesimi sanatçılar olarak görmesi ve CHP'nin sanat adına yapmış olduğu faaliyetleri de göz önünde bulundurduğumuzda, CHP'nin ileriye dönük olarak yetiştirmek istediği neslin sanatla hemhâl olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Gelir gider dengesi gözetildiğinde AK Parti'nin 600'den fazla yerel yönetiminin CHP'nin bir tane Beşiktaş Kültür Merkezi (BKM) yapmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. CHP Gençlik Örgütü Temsilcisi'nin kendine ait sanat evinin bulunması ve Kartal Belediyesi'nde Kültür İşleri Müdürlüğü'nde çalışması, yönetmiş olduğu genç kitle adına büyük bir şans olarak değerlendirilebilir.

Gençlik Örgütü Temsilcisi hakkında bilgilendikten sonra şimdi de gençlik örgütünün üye sayısı, yapısı ve gelişimi noktasındaki sorduğum soruya gençlik örgütü temsilcisinin verdiği cevabı inceleyeceğim.

“Örgütümüzün 1400 tane üyesi var. Bunların 1000 tanesi aktif olarak görev yapmakta. Ağırlık erkek üyelere aittir. Örgütlenmemizi genellikle sokaklarda yaptığımız için erkek nüfus ağırlıkta. Kartal'da 20 mahallemiz var. Bu 20 mahallenin 20 tane gençlik örgütü temsilcisi var. Bunlar da yapmış olduğumuz programlar ile birlikte kendi sokaklarında örgütleniyor. Geçtiğimiz 2 yıl içerisinde gönüllü öğretmenlerle ücretsiz dershaneler açtık. Tamamen CHP Kartal Gençlik Örgütü olarak yaptık bu işi. Bu öğrencilerin 1 yıl boyunca LYS ve YGS hazırlık kurslarını gönüllü 12 tane öğretmenle birlikte yaptık. Bu öğrenci kardeşlerimizin tercihlerinde de mahalle mahalle stant açarak bunlara yardımcı olduk. Bunu Kartal Gençlik Örgütünden başka Türkiye'de yapan yok. Bu şekilde partideki gençler partiyi bir okul olarak gördü ve dışarıdan gelen gençler de bir partiye değil okula geliyormuşçasına daha çok aidiyet duygusuyla geldiler. Ayrıyeten gençlik kolları olarak halk oyunları ekibi kurduk. Müzik korosu kurduk. 9 orkestra 1 şef 25 kişilik bir koroyla. 12 kişilik bir tiyatro ekibi kurduk. Tabii bunlar da dışarıya çok sempatik gelmeye başladıkça insanlar gelmeye başladı. Bu kadar fazla etkinlik yapan bir gençlik kolları olarak sosyalleşmede problem yaşamıyoruz. Kendi aramızda halı saha maçları yaparak üyelerimizin doğum günlerini kutlayarak ya da cenaze törenlerine katılarak daha sağlam bir sosyal bağ sağlıyoruz.”

Verilen cevapta dikkat çeken bir ayrıntı ise dershanelerin kapanmasıyla birlikte tabiri caizse eğitimsel olarak bir ihtiyaç karşılamak üzere ve genç öğrencilerin

eksiklerini gidermek için Kartal CHP Gençlik Örgütü olarak LYS ve YGS'ye hiçbir ücret almadan hazırlık kursları ve danışmanlık hizmetleri vermeleridir. Bu çalışma, Türkiye'de gençlik kollarının statüsünün niteliğini artırdığını göstermektedir. Artık gençlik kolları da bu tür çalışmalarla hizmet veren bir yapı hâline dönüşmektedir. Kartal Belediyesinin Kültür İşleri Müdürlüğü de müdürlük bünyesinde dershanecilik hizmetleri verdiklerini beyan etmişlerdi. Böylelikle, CHP Gençlik Örgütü ile yerel yönetimin el ele vererek bu işi icra etmeleri, sunmuş oldukları hizmeti daha yararlı bir hâle getirecektir. Ayrıca yukarıda verilen cevapta bir çelişki de göze çarpmaktadır. CHP'nin yerelde etkin güç olması ve sık faaliyetler yapmasına rağmen gençlik örgütünün üye sayısı düşüktür. CHP yönetiminde bulunan Kartal'da, AK Parti Gençlik Kolları'nın 10 binden fazla üyesinin bulunması ve buna paralel olarak CHP'nin Kartal'da genç üye sayısının bir hayli düşük olması burada bir problemin olduğuna işaret etmektedir. Burada yaşanan problemi CHP Gençlik Örgütü Temsilcisi şöyle açıklamaktadır:

“1400 genç üyemiz varken bunun 2000-3000 olmamasının tek sebebi varsa bu da hükûmetin CHP üyelerine kadro vermemesi, onları işe almamasıdır. Özel sektörde iktidara yakın olanların sermayesindekilerin ‘Bir partiye üyeysen olmaz.’ demelerindendir ya da ‘Git AKP’ye üye ol seni işe alalım.’ diyenlerin olmasındandır. Bize üye olanlar gerçekten büyük bir cesaret örneği göstererek üye olmakta. Öbür türlü çok sevip de iş kaygısı yaşayan, üye olmayan çok genç var.”

CHP Gençlik Örgütü Temsilcisi yukarıda bahsettiğim çelişkiyi, gençlerin gelecek kaygısıyla partilere üye olup olmamasına bağladı. Gençler gelecek kaygısı göttüğü için ifadelerini net bir biçimde beyan edemiyor, gönül vermiş oldukları partiye de üye olmaksızın dışarıdan katılıyor. Yalnız bundan 5 yıl sonra ne olacağı belli değil. Şu an var olan konjonktür o zamanlar olmazsa 10 binin üzerindeki Kartallı AK Parti Gençlik Kolları üyeleri ne yapacak? Gençlerin farklı ideolojiler etrafında hizmet alımı ve hizmet sunumu gerçekleştirmeye çalışması gençleri yukarıda da görmüş olduğumuz gibi birtakım çıkmazlara sürüklemektedir. Yerel yönetimlerle kurumlar arası çatışmanın bile gençleri olumsuz etkilediği bir konjonktürde bizzat gençlerin yönetici olarak bulunduğu alanlardaki bu farklılıklar gençlerin verimliliğini düşürmektedir.

Kartal CHP Gençlik Örgütü ile CHP'nin Merkez Gençlik Örgütü arasındaki ilişkiyi analiz etme ve gençlere uygulamış oldukları programlar hakkında bilgi alma adına Kartal CHP Gençlik Örgütü Temsilcisi arkadaşımın şöyle bir açıklaması oldu:

“Gençlik Kolları olarak bize proje ve program çok az gelir. Tüm ilçeler kendi programlarını uygular genellikle. Örneğin Pendik program yaparken biz o güne program koymayız, desteğe ona gideriz, aynı şekilde onlar da bize gelirler ve otomatikman ilçenin yaptığı program ilinin olmuş olur. Gençlere yönelik faaliyetlerimiz ise hâlihazırdaki eğitim sistemiyle birlikte gençlerin Atatürkçü bir düşünceyle yetiştiğini söyleyemeyiz. Şu an cihat öğretiliyor çocuklara. Kendi eğitim projelerimizi devam ettireceğiz ve Atatürkçü bir olguyla nesil yetiştirmek istiyoruz. Çünkü Atatürkçülükten yoksun bir genç Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğiyle ilgili doğru fikirler kuramaz diye düşünüyorum. Özellikle ilkokul çağlarında cihat öğretilen çocuk, laiklikten bahsetmez. Atatürkçü ve laik değerlerden uzaklaştırılan gençlere biz ne verebiliriz? İşte kendi eğitim kurslarımızı kurarak biz de böyle eğitim vermekteyiz. Tarihimize yönelik gençleri bilinçlendirici tiyatro gösterimlerine yer veriyoruz. İdeolojik olarak gençlere verebileceğimiz her projeye varız. Bazı projelerimiz de var, bunları siyaset malzemesi yapmıyoruz. İşte kumanya dağıtımıdır, yardıma muhtaçlara yardım götürmedir vs. Fakir fukaraya belediyemizden yardım sağlıyoruz. Onların çocukları okula hazırlandığında kendi aramızda onların ihtiyaçlarını gideriyoruz. Biz burada güçüz ve dışarıda sade salt siyaset yapmaktansa bu gibi bize ihtiyaç olanlara da dokunup bu gücü onlarla da paylaşmak amacındayız. Gençlik faaliyetlerimizden bütün siyasi partilerin gençlerini faydalandırmıyorsak zaten siyaset yapamayız. Öbür türlü körler sağırılar birbirini ağırlara düşeriz. Biz projeleri yaparken bizden olmayanların da ilçe binamıza girerek o projelere katkılarını sağladık. Eğer dışarıdan genç katmasaydık o sadece bizim reklamımız olurdu. Ama dışarıdan da genç katarak projenin uygulanabilirliğini artırdık. Kartal CHP Gençlik Örgütü olarak artık bir konu hakkında basın açıklaması yerine, bağırıp çağırmak yerine o konuyla ilgili tiyatro gösterimi hazırlıyoruz ve böylelikle sokaktan geçen insanların daha çok dikkatini çekiyoruz. Basit pankart kullanma yerine artık çalışmalarımızı grafiti pankart şeklinde hazırlıyoruz. Dönemin ruhuna daha çok uyması hasebiyle böyle yapıyoruz. Gençleri böyle yeniliklerle daha çok çekmekteyiz. Farklı olmak için yaptık, klişeleri yıkmak istiyoruz.”

Verilen cevapta birden fazla önemli nokta bulunmaktadır. Öncelikle CHP Gençlik Örgütü çatısı altında verilen dersane hizmetinin asıl nedenlerinden birini bize gösteriyor: Hâlihazırdaki eğitim sistemine alternatif bir eğitim sistemi oluşturarak silinmeye çalışılan bazı değerlerin yeniden canlandırılması üzerine gençlerin bilgi ve düşüncelerini ideolojik olarak koruma altına almaya çalışmak.

Gençlik örgütü kendi eğitim kurslarını kurarak alternatif bir eğitim politikası geliştirmeye çalışıyor. Bir ikinci nokta ise Kartal CHP Gençlik Örgütü il ve genel merkez teşkilatlarına bağlı kalmaksızın kendi projelerini hazırlamakta ve uygulamaktadır. Bu durum gençlerin kendilerini ifade etmesi adına olumlu olarak karşılanabilir. O bölgenin durum ve şartlarına göre o bölge özelinde ve o bölgenin gençlerini yansıtabilecek faaliyetlerin yapılması gençler açısından olumlu bir durum olarak sunulabilir.

Gezi Parkı hareketiyle birlikte gençlik çalışmaları literatürünün farklılaşması ve gençlerin farklı uygulamalarla kendi varlığını ön plana çıkarması Kartal CHP Gençlik Örgütünde de bir ilham kaynağı olmuştur. Artık gençler bağırarak çağırarak slogan atarak düşünceleri anlatmak yerine, sokak sokak tiyatro gösterimi yaparak düşüncelerini anlatıyorlar ve düşüncelerini daha sempatik hâle getiriyorlar. Farklı bir uygulama ve tüm gençliğin de bu tarz yollara başvurarak düşüncesini aktarmaya çalışması gençliğin var olabilmesi adına daha başarılı olacaktır.

Kartallı CHP’li gençler olarak ilk defa, vermek istedikleri mesajı düz yazılar ile pankart basma yerine grafiti çalışması yaparak ve akılda kalıcılığını artırarak yeni bir uygulamanın temellerini attıklarını da söylemeliyim.

Kartal CHP Gençlik Örgütünün çalışmaları, faaliyetleri ve işleyişi hakkında bilgi alıp incelememi yaptıktan sonra bu örgütün yerel yönetimle ilişkisini anlamak adına Gençlik Örgütü Temsilcisine belediyeyle gençlik örgütü arasındaki ilişkiyi sorduğumda şu cevabı aldım:

“Gençlik Kolları Başkanı olarak belediyede çalışıyorum ve bu kimliğimle birlikte her türlü ilişkimizi sağlıyoruz. İstediklerini alabilmek gençlerin hakkı. Ben bugüne kadar kimseden bir şey istemedim, almam gereken şeyi almasını bilirim. Bir etkinliğe

gidecek olduğumuzda araç teminatı desteğini alıyoruz. Yapacağımız etkinliklerde salon ve teçhizat desteği alıyoruz. Belediye bizim belediyemiz olduğu için parti gençlerine sahip çıkıyor ve iş imkânları oluşturuyor. Belediyemizin olması bizi her yerde rahatlatıyor. Arkamızda belediye başkanımızın ve meclisimizin desteğini görüyoruz. Gençlik kolları ile belediye arasındaki dengeyi iyi kurmak lazım. Eğer kuramazsak birileri gençlik kollarında surf belediyeye işe girmek için koşturur, bu da doğru bir personel olmaz. Ama gerçekten hak edenin belediyede işe girdiğinden emin ol.”

Belediye ile gençlik örgütü arasında olumlu bir ilişkinin olduğu ve gençlerin arkalarında bir güven olarak olarak belediyeyi görmeleri nedeniyle gençlik adına faaliyetlerini yürütmeleri kolay olmuştur.

Kartal AK Parti Gençlik Kolları, belediyenin imkânlarından CHP kadar faydalanamamaktadır. Kartal Belediyesi’nin bu iki farklı ideoloji arasındaki ilişkiyi kuramadığını söylemeyeliyim. Bir siyasi partiye yakın gençliğin tüm imkânlardan faydalanırken diğer ideolojiye sahip gençliğin hiçbir imkândan faydalanamaması gençliğin geleceği ve üretkenliği bakımından son derece olumsuz bir durumdur. Bu durumun Türkiye’deki tüm yerel yönetimlerde araştırılması ve aynı sonuçlara ulaşıldığı takdirde ivedilikle çözüme kavuşturulması gerekir.

İdeolojilere göre farklı farklı uygulamaların olması demek Türkiye’nin geleceği adına kutuplaşmanın devam etmesi demektir. Bu da gençlerin üretkenliğini sınırlandırır ve gençlerin birlik beraberlik içerisinde hareket etmeme olgusunu doğurur.

Ayrıca siyasi parti gençlik kolları başkanlarının doğrudan belediye başkanlarıyla muhatap olması onların teşkilat şeması içerisindeki konumunun önemli olduğunu da göstermektedir. Gençlik ve kadın kolları başkanlarının gelecek seçimler için faaliyetlerde aktif olarak kullanılması ve belirli bir kitleye hitap ediyor olmaları onları parti içerisinde ve belediyelerde ayrıcalıklı kılmaktadır. Gençlik kolları başkanlarının belediye başkan yardımcılarıyla aynı konuma sahip olmaları ve seçimlerde aktif olarak çalışmaları onları teşkilat şeması içinde ayrıcalıklı konuma getirmektedir.

5.4. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ GENÇLİĞE YÖNELİK FAALİYETLERİ

Çalışmamın bu bölümünde Pendik'te olduğu gibi aktif sivil toplum kuruluşları üzerinden gençliği anlama, gençliğin kurumlar arasındaki ilişkileri analiz etme ve genç sivil toplum hareketlerinin yerel yönetim ilişkilerini analiz etmeye çalışacağım. Kartal'da aktif olarak karşımıza Tasarım, Araştırma, Katılım (TAK) adı altında faaliyet gösteren oluşum çıkmaktadır.

Kartal Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü bu oluşum hakkında şunları dile getirmişti: *“Kartal’da TAK adını vermiş olduğumuz Tasarım, Araştırma, Katılım konseptiyle gönüllü gençlerden oluşan oluşumumuz mevcut.”* Bu oluşumu tanımak adına ve bu oluşum hakkında genel bir bilgiye sahip olmak için oluşumun faaliyetleri ve işleyişinden bahsedeceğim.

Tasarım, Araştırma, Katılım adı altında kurulan bu oluşum Türkiye’de Kartal ve Kadıköy’de faaliyet göstermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörlerin iş birliği yaklaşımı ile kurulan TAK Kartal, Kartal Belediyesi ve Kentsel Strateji gönüllü ortaklığı ile yürütülmektedir. Kartal’ın sorunlarının çözümü için mahalleliler ile tasarımcıları bir araya getiren TAK Kartal, Tasarım, Araştırma ve Katılım program ve projeleriyle Kartal’da yaşam kalitesinin artırılmasını amaçlıyor. Kartallıların yaşam kalitesini artırmak adına bu oluşumun çeşitli faaliyetleri göze çarpmaktadır. Bunları açıklayacak olursam:

TAK Kamp

- TAK Kartal etkinliklerinin alanı,
- Fikirlerin tartışılma ortamı,
- Yaratıcılık ve buluşma mekânıdır.

TAK Gezici

- TAK Tasarımcıları ile Kartallıları buluşturan gezici atölye,
- Tasarımcıların mahallelilerin sorunlarını, fikirlerini ve beklentilerini yerinde

dinlemelerini sağlar,

– TAK Kartal’ın etki alanını genişletir.

TAK Kondu

– Mahallelilerin buluşma ortamı,

– Mahallelilerin sorunlarını, fikirlerini, beklentilerini tasarımcılarla beraber tartıştıkları mekân,

– Taşınabilir ve genişleyebilir modüler birimdir (www.takortak.org, 2017).

TAK Kartal programları, sanat, arkeoloji, ekoloji, teknoloji temaları çerçevesinde

– Tasarım; yaşam ve mekân kalitesini artırmak,

– Araştırma; Kartal belleği oluşturmak,

– Katılım; Kartal’da mahalle kültürünü geliştirmek, temel ilkeleri içinde kurgulanır.

TAK Kartal’ın 13 ana programı bulunmaktadır. Bu programlar çerçevesinde sorunlara çözüm üretme yoluna gidilmektedir.

– **Kıyı Köşe:** Kullanılmayan mekânların tasarlanması ve canlandırılması.

– **Çeyiz:** Ev eşyaları satın alınmıyor, tasarlanıp tasarruf yoluna gidiliyor.

– **İklim:** Kartal’ın geleceği için geri dönüşüm süreç ve yöntemleri tasarlanıyor.

– **Kod:** Atölye ve oyunlarla çocukları ve gençleri yazılımla tanıştırıyor. Gençler teknolojinin dilini öğreniyor.

– **İz:** Antik izleri keşfediyor, geçmişin geleceği araştırılıyor.

– **Temas:** Gündelik döngüler, sosyal, ekonomik ve ekolojik döngüler incelenip ilişkilendiriliyor ve sonrasında görselleştiriliyor.

– **Ceviz:** Mahalledeki gençlerle konuşmalar, söyleşiler ve forumlar gerçekleştiriliyor. Dinlenip, tartışılıp fikir paylaşımında bulunuluyor.

– **Balkon:** Sokak – balkon – ev ilişkisi araştırılıyor.

– **Sayfiye:** TAK kamplarda çadır kurulup fikir üretiliyor.

- **Komşu:** Konu ve komşu bir araya getirilip ortak değerlerde buluşturuluyor.
 - **Bostan:** Kentsel tarım kapasitesini keşfedip kendileri yetiştirip kendileri yiyor.
 - **Çizgi:** Gençlerin kendi çizgileri yaratılıyor. Sanat çalışmaları, beraber üretip düşünme, kendini ifade etme imkânı.
 - **Kiler:** Farklı yörelerin lezzetleri birleştirilip damak tatları keşfediliyor.
- (TAK Kartal Broşür, 2015, s.13-15)

Mini bir yerel yönetim görüntüsü veren TAK, Kartal Belediyesinin sivil bir kanadı olarak da değerlendirilebilir. Bu düşüncemizi Kartal Belediye Başkanı Op. Dr. Altınok Öz'ün, *“Bu TAK Kondu projelerimizi mahallelere koyacağız. Kartal’ın düşünen, bizlere katkısı olabilecek, bizlerle birlikte yürüyebilecek değişik fikri olan insanlarla buluşmayı hedefledik, gençlerle buluşmayı hedefledik. Bir yerde Kartal Belediyesinin ARGE’sini oluşturmaya çalışıyoruz. Ne yapalım diye düşünüyorduk. Bunu demir konteynerden yapmayı düşünüyorduk ama bu yapı sistemi bize uygun geldi. Bugün de halkımızla birlikte yapılışını gösteriyoruz. Burada düşünen gençler birleşiyorlar ve Kartal’ın geleceğini birlikte planlıyorlar.”* (www.hurriyet.com.tr, 2015) açıklamasıyla tememllendirebiliriz. Kurulmuş ortaklıklara ve yapılan çalışmalara baktığımızda yeni nesil gençlik oluşumları arasına yeni bir kuruluşun daha kazandırıldığını söyleyebiliriz.

Kartal Belediyesi ve Yerel Girişime Destek Platformu ortaklığı ile kurulan TAK Kartal’ın Kartal’daki gençliğe yönelik faaliyetlerini inceleyecek olursak:

Kartal Belediyesi ve Kartal TAK tarafından **Tasarımcılar Kapadokya’da** etkinliği; 79 üniversite, 1200 başvuru, 420 katılımcı ile gerçekleşti.

Tasarımcılar Kartal’da; kentleri “keşfetme” ve “görünür kılma” etkinlikleri kapsamında “Tasarımcılar Kartal’da” 20 kent, 27 üniversiteden 280 tasarımcının katılımıyla gerçekleşti.

TAK Kartal tarafından kamusal alan tasarımı sürecinde yeni yaklaşımlar, yöntemler ve ilkeler geliştirmek için kurgulanan **“Yaşayan Sokak”** programı, kamusal

alan tasarımı sürecinde yeni yaklaşımlar, yöntemler ve ilkeler geliştirmek için kurgulanmış bir programdır.

Kartallı genç kadınlar ve Kartallı tasarımcılar birlikte **TAK Kartal Çeyiz Programı Tasarım Programı**.

TAK Kartal “**20 Mahalle 1 Kartal**” Mahalle Eylem Planı’nı mahallelilerin, muhtarların, esnafın, STK’lerin dâhil olduğu katılımcı bir çalışma (www.takortak.org, 2017).

Görüldüğü üzere TAK, katılımcı bir anlayışla birlikte gençlerin ve diğer dezavantajlı grupların düşüncelerini, projelerini ve çalışmalarını yansıtabileceği bir oluşumdur. Kartal’ın mimari ve faaliyetler anlamında gelişmesini sağlamak adına birçok katılımcı çalışmanın yapıldığı ve böylelikle yerel halkın kendi yaşamış olduğu alan hakkında bir şeylere karar verebilmesi olanağını doğurmaktadır.

TAK oluşumunun yönetim kadrosuna baktığımızda, TÜGVA ve Okçular Vakfının nasıl AK Parti tabanlı yöneticilerden oluştuysa TAK oluşumu da CHP’li yöneticilerin ağırlıkta olduğu bir yönetim yapısından oluşmaktadır. Örneğin, Kartal Belediye Başkanı Op. Dr. Altınok Öz ve kızı Zeynep Öz. Yeni nesil gençlik STK’lerinin 2013 yılı itibarıyla kurulmuş olduklarını dile getirmiştik. Bu vakıfların yönetim yapılarına ve faaliyetlerine baktığımızda her ideolojinin kendi gençliğini inşa etme üzerine çalışmalara ağırlık verdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu durum da gençlerin kutuplaşmasına ve yeni kimlikler kazanmasına neden olmaktadır.

6. SONUÇ

Türkiye, 2000’li yılların başı itibariyle, ekonomiden kültürel alana, siyasal alandan toplumsal alana birçok değişim ve dönüşüm süreci içerisine girmiştir. Bu değişim ve dönüşüm sürecinin en belirgin olarak hissedildiği alanlardan birisi de “gençlik”tir. Globalleşen dünya ile birlikte gelişen teknolojinin de etkisiyle gençlik alanında gözle görülür değişimler yaşanmıştır. Artan sosyal medya kullanımı ve değişen yaşam şartları ile birlikte gençlerin düşünce biçimlerinden eylem biçimlerine kadar birçok alanda değişimler yaşandığı söylenebilir. Yaşanan bu farklılaşma ve değişim/dönüşüm süreçleri hem sivil toplumu hem de siyasi aktörleri konuyla ilgili çeşitli hazırlıklar yapmaya sevk etmiştir.

Türkiye’de genç nüfus oranının artması ile birlikte gençlik çalışmalarının hız kazandığı ve siyasi aktörlerce gençliğin kazanılmaya çalışıldığı açık bir gerçek olarak dile getirilebilir. Gençler bazı çevrelerde “oy deposu” olarak görülürken, bazı çevrelerdeyse “vatanını, milletini ve ülkesinin geleceğini kurtarmaya namzet” bir kitle olarak görülmektedir. Gençliğe yüklenen bu gibi çeşitli görevler, gençliği siyaset sahnesinin önemli bir aktörü hâline getirmiştir. Siyasi partilerin geleceklerini bağladığı bir kitle olarak gençlik, siyasi aktörlerce kendi siyasi ideolojilerinin varisi olarak görülerek bu ideolojiye göre yetiştirilmek ve mobilize edilmek istenmektedir. Bu inşa süreci Cumhuriyetin kuruluşuna kadar gitmektedir. 1923’ten 1950’lere kadar devlet söylemi gençlerin “Kemalist ve laik” ideolojiler çerçevesinde tutum ve davranış belirlemeleri gerektiğinin altını çizerken günümüz devlet söylemi ise gençlerin “millîlik ve yerlilik” üzerinden “dindar nesil” inşa edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Türkiye’de devlet politikaları, gençliği söylemsel olarak inşa etmenin yanında birçok kurumu ile birlikte bu söylemsel inşasını eylemsel alana da yansıtmaktadır.

Yukarıda belirtilen gerçekler ışığında yapılan bu çalışmanın ikinci ve üçüncü bölümlerinde AK Parti ve CHP’nin gençlik politikalarının belirli ideolojiler etrafında şekillendiği dile getirilmiştir. İktidarlar bu “eylemsel inşa”yı merkezden yürütürken 2000’li yıllardan sonra değişen merkez-yerel ilişkileriyle birlikte ağırlıklı olarak yerel

yönetimler de gençlik çalışmaları alanına dâhil edilmiştir. Bunun sonucu olarak bireye ulaşma bakımından en yakın yönetim biçimi olan yerel yönetimler, gençlik alanında da politika belirlemeye başlamıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14.üncü maddesi gençlikle ilgili hizmetlerin yapılması adına yerel yönetimlere açık bir yetki vermektedir. Yerel yönetimler bu yetkiyi kullanarak gençlik hizmetleri çalışmalarıyla birlikte gençlik politikalarını belirlemektedir. Yerel yönetimler gençlik politikalarını belirlerken merkezî yönetimler ile aralarında dikey bir ilişki oluşmaktadır. Bu dikey ilişki sayesinde merkezin belirlemiş olduğu gençlik politikaları yerelde uygulanmaktadır. Bu çalışma bahsetmiş olduğum durumu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Çalışmanın ikinci ve üçüncü bölümlerinde AK Parti ve CHP'nin gençlik politikalarının genel çerçevesi çizildikten sonra, dördüncü ve beşinci bölümlerde bu iki siyasi parti tarafından yönetilen Pendik ve Kartal Belediyelerinin gençlik politikalarının analizi yapılmıştır. Bu iki belediyenin örnek olarak seçilmesinin sebebi, Pendik'in Kartal'dan ayrılarak ilçe statüsü kazanması suretiyle birbirleri ile sınırdaş ilçe olmalarıdır. AK Parti tarafından yönetilen Pendik'te gençlik hizmetleri çeşitlilik arz ederken, CHP'li Kartal Belediyesinde aynı çeşitlilikten söz edilememektedir. AK Partinin gençlik politikaları çerçevesinde Pendik Belediyesi gençlik hizmetlerine; eğitim, kültür, sanat ve sporun yanında bir de bireyi dinî ve ahlaki açıdan yetiştirecek programlar eklerken; CHP'li Kartal Belediyesi CHP'nin merkez politikalarını baz alarak gençlik hizmetlerini kültür, sanat, eğitim ve sporla sınırlandırmaktadır.

Bu çalışmanın önem derecesini artıran durum ise gençlik politikalarının sadece merkez-yerel ikileminde değil, yereldeki devlet kurumlarının ve sivil toplumun da gençlik çalışmalarını analize dâhil edilip belediye ve diğer aktörler arasındaki ilişkiyi de tartışmasıdır. Dolayısıyla bu çalışma, gençlik konusuyla ilgili var olan literatüre önemli katkılarda bulunmayı amaçlamaktadır. Zira, gençlik temasını inceleyen çalışmalarda,

- Gençlere hizmet sağlayan kamu kuruluşlarının yerel yönetimlerle arasındaki koordinasyonun hangi mekanizmalar aracılığıyla sağlandığı

- Gençliğin her düzeyden iktidar biçimleriyle (yerel yönetimler-kamu kurumları-sivil toplum ekseninde) ilişkileri

- Merkez ve yerel bağlamında detaylı çalışmalarının eksikliği göze çarpmaktadır.

Yukarıda belirtilmiş olan tüm eksiklikler, bu tezde olabildiğince giderilmeye çalışılmış ve Türkiye'nin iktidar ve ana muhalefet partilerinin merkez ve yerel yönetim gençlik politikaları, bu iki partinin gençlik politikaları belirlenirken kamu kurumları ve sivil toplum örgütleriyle olan ilişkileri incelenerek çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Bu incelemeyi yaparken yerel yöneticilerle, siyasi parti gençlik temsilcileriyle ve kamu kurum ve sivil toplum temsilcileriyle derinlemesine mülakat yönteminden yararlanılmıştır.

Yerel yönetimler nezdinde gençliğe bakış açısını irdelerken her iki yerel yönetim organlarının kendi ideolojisi etrafındaki gençlik kitlesine önem atfettiğini dile getirmeliyiz. Bu durumun yerelde aktif politika izleyen sivil toplum hareketleri için de aynı olduğunu söyleyebiliriz. Siyasi parti gençlik örgütlenmeleri ile sivil toplum örgütlenmeleri politik kadroların yetişmesi ve siyasal partilere sosyal bir taban teşkil edilmesi açısından çok kritik bir öneme sahiptir (Çaha, 2017, s.64). AK Parti ve CHP, yerelde örgütlenmelerini sadece siyasi parti teşkilatlarıyla yapmamaktadırlar. Bunun yanında gençliğin mobilizasyonunu sağlamak adına sivil toplumu da aktif kullanmaktadırlar. Türkiye'de ana fay hattının genel olarak muhafazakâr kesimlerle seküler kesimler arasında olduğu (Çaha, 2017, s.95) ve AK Parti'nin sivil toplumla devlet arasında köprü kurarak gençlik üzerinde etkili olmaya başladığını iddia edebiliriz. Her iki siyasi partinin de kendilerine yakın STK'ları siyasa yapım sürecine dahil etmesi ve onları seçici muhattap olarak, aslında hükümet dışı organizasyon olan STK'ları aşılmanın dışında konumlandırmaktadır. STK'ların merkezi yönetimlerde etkili olma derecesinin özellikle 2013 yılından sonra artırılmaya başladığını belirtebiliriz. 2013 yılında Gezi olaylarıyla birlikte başlayan süreç ve Gülen cemaatinin "Altın Nesil" projesinin gerçek yüzünün anlaşılmasıyla birlikte AK Parti kendisine yakın gençlik STK'larının kuruluşuna hız vermiştir. Bu bağlamda bu STK'ların yerel teşkilatlanmaları kurularak gençlik hizmetleri alanında önemli aktörler olarak ortaya çıkmalarının zemini hazırlanmıştır. Kurulan bu STK'ların yerel yönetimlerle aralarındaki koordinasyonu bu

tez kapsamında analiz edilmiştir. Aynı dönem içerisinde CHP'ye yakın STK'ların de kurulduğunu belirtmeliyiz.

Bu tez, STK'ların de yerelde teşkilatlanıp belediyelerle birlikte gençlik alanında etkili olmaya başladıklarını ortaya koymuştur. Bunun yanında Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın ilçelerdeki temsilcisi konumunda bulunan Gençlik ve Spor Hizmetleri İlçe Müdürlüklerinin gençlik hizmetleri de analiz edilip belediyelerle aralarındaki ilişki analiz edilmiştir. Sonuç olarak, merkezî aktörlerin ve yerel düzeydeki temsilcilerinin gençlik politikaları bütün yönleriyle incelenip gençlik politika yapıcılarının süreçleri, koordinasyonları ve mobilizasyonları üzerine izlenilen yol tartışılmıştır.

Türkiye'de gençlerin hareketliliğini sağlamaya yönelik yerel bir politika bulunmamaktadır (Kurtaran, 2012, s.247). Oysa basit iş birlikleriyle yerelde bir gençlik politikası belirlemek gelecek adına daha umut verici olacaktır. Gençlerin yerel yönetimler düzeyinde karar oluşturma mekanizmalarına dâhil edilmesi ve kendileri hakkında alınacak kararlarda görüş beyan etmeleri son derece önemlidir. Böylelikle yerel yönetimler düzeyinde demokrasi deneyimi kazanan gençlerin, hem demokrasiye sahip çıkması hem de siyasete ilgi göstermesi sağlanmış olacaktır (Armağan, 2004, s.32). Avrupa Parlamentosu'nda 2013 yılı başında gerçekleşen gençlik eğitim sürecinde gençlerin nasıl önem verilerek dinlendiği ve sonuç raporlarının hazırlanarak buna göre değişim ve gelişimlerin belirlendiğine bizzat şahit oldum. Gençliğe verilen bu önem Avrupa Konseyi'nde "eş-yönetim" sistemiyle uygulanmaktadır. Eş-yönetim, gençlerin kendilerini etkileyen konularda alınan kararlara eşit şekilde katılma haklarına sahip olduğu bir sistemdir. Avrupa Gençlik İdare Komitesi (AGİK) temsilcileriyle Avrupa'da gençlik alanında görev yapan STK'ların temsilcilerinden oluşmaktadır (Denstad, 2014, s.29-30). Gençlerin kendilerine dönük hizmetleri alımında yerel yönetimler önemli bir yere sahiptir. Hizmete ulaşılabilirlik açısından zaman mefhumu gençlerin lehine işleyeceği için gençlik politikalarını yerel yönetimler yürütebilir. Merkezî yönetimler ise burada koordinasyonu sağlayan birimler olarak görev yapabilirler. İkincisi, görevini tam anlamıyla yerine getiremeyen ve belediyelerin gölgesinde kalan yereldeki taşra örgütüne merkez daha fazla inisiyatif verebilir. Yerel yönetim düzeyindeki aktörler ile yerel yönetimler arasındaki ilişki bu şekilde daha

sağlıklı olabilir. Yereldeki siyasi parti teşkilatlarıyla yerel yönetimler iç içe geçmiş durumdadır. Bunlar uzun vadede belediyenin başka yerel düzeydeki diğer gençlik kurumlarına ulaşmasını engelleyen bir durum olabilmektedir. Belediyeler yereldeki tüm sivil toplum örgütlerine açık hâle getirilmelidir. Biz de çalışmamız içerisinde değindiğimiz konular ve sorunların analizi sonucu elde ettiğimiz veriler ile yukarıda anlattığımız “Eş Yönetim” sistemini ülkemiz yerel yönetimlerine uyarlayarak benzer bir model tasarladık.

”Birlikte Yönetim Modeli” adını verdiğimiz bu çalışma ile ülkemizde gençlik ve yerel yönetimler arasındaki uyumsuzlukların sağlıklı bir entegrasyon sağlanarak giderilmesi hedeflenmektedir. Belediyelerin bünyelerinde oluşturacakları bu modelle beraber gençlere kendilerini etkileyen kararlarda ve eylemlerde karar alma mekanizmasına katılma olanağı sağlanacaktır. “Birlikte Yönetim Modeli”, yerel yöneticilerin yereldeki gençliği ilgilendiren kararların ve gençlik politikalarının oluşturulma sürecine gençlerin bizzat dâhil edilmesidir. Belediyelerin bünyelerinde kuracakları ve üyelerinin belediye başkanı, belediye gençlik hizmetleri müdürü, gençlik ile alakalı çalışan diğer kamu kurumlarının temsilcilerinden ve yerelde gençlik alanında görev yapan ve farklı görüşlere sahip olmakla birlikte farklı sosyal alanlarda da faaliyet gösteren sivil toplum oluşumları “Gençlik Danışma Kurulu”, bu modelin iskeletini oluşturmaktadır. “Gençlik Danışma Kurulu” 3 ay arayla birlikte yılda 4 defa toplanıp oy çokluğuyla birlikte kararlar alır. Alınan kararlar belediyenin stratejik planına dâhil edilerek uygulamaya hazır bir hâle gelir. “Birlikte Yönetim Modeli”yle birlikte ihtiyaca uygun ve daha gerçekçi politikalar hazırlanmış olacaktır. Bununla birlikte yerel farkındalık ve iş birliği artacak, gençlik kendisi hakkında karar verebilecektir. Bu karar verebilme hakkının gençlerde oluşturacağı öz güven ile de sosyal ve siyasal hayata katılımları da artacaktır. Hazırlamış olduğum bu sistemin elbette eksiklikleri olacaktır. Bu eksikliklerin tespiti için de öncelikle seçilen pilot belediyeler aracılığıyla bu sistemin uygulanabilirliği test edilerek alınan geri bildirimler sonrasında Türkiye’deki tüm yerel yönetimlerde uygulanabilir.

Tarafımdan tasarlanan “Birlikte Yönetim Sistemi”ni oluşturmamda kuruluş amaçlarını göz önünde bulundurarak çalışmalarını değerlendirme imkânı bulduğum

belediyelerde oluşturulan gençlik meclisleri, ülkemizde misyonunu tamamlayamamaktadır. Birçok gençlik meclisi hâlihazırda görevlerini dahi ifa edememektedir. Belediyeler bünyesindeki gençlik meclislerinin yerine gençlik alanında faaliyet gösteren çeşitli aktörlerin iş birliğine dayanan “Birlikte Yönetim Modeli” daha sağlıklı ve sonuç odaklı olacaktır. Artık günümüz gençleri, kendi sorunlarını çözmeleri için kahramanları değil, kendilerine verilmesi gereken imkân ve ortamları aramaktadır (Şenaslan, 2014, s.466). Bu sistemin gençler arasındaki bağı da güçlendireceği şüphe götürmez bir gerçektir. Türkiye’de son yıllarda en çok şikâyet edilen madde bağımlılığının artmasının önüne de bu gibi faaliyetlerle geçilerek gerçekten yarınlarımız olan gençleri bugünden kurtarabiliriz. Türkiye’deki belediyelerin gönüllülük ve katılımı, hâlen eski-klasik örgütlenme modeliyle gerçekleşmektedir. Bu durum gençleri anlamamayı da beraberinde getiriyor. Onun için “Gençler neden katılmıyor?” denmektedir. Artık katılım mekanizmaları değişti, gelişen ve değişen imkânlar dünyasında yeni şeyler üretmek zorundayız. Yerel yönetimler planlamaları yaparken, kaynak harcarken aslında toplum mühendisliği yapmaktadır. Gençlerin ihtiyaçlarının ne olduğu üzerine gidilmiyor. Gençlik ile ilgili yapılması gerekenler konusunda “Birlikte Yönetim Modeli” benimsenerek bir strateji ve eylem planı oluşturulmalıdır. Böyle bir planın eksikliğinde gençlere ulaşılamamaktadır ve nasıl ulaşılması gerektiği hakkında yol haritası da mevcut değildir.

Avrupa Birliği Bakanlığı AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı bünyesinde yapılan Eylem 1.2 projesine başvuru sayısının oldukça yüksek olduğunu belirtmekte yarar vardır. Bunun bu denli yüksek olmasının nedeni ise gençlerin kendi yerellerindeki problemlerle ilgili olduğunu göstermektedir (Kurtaran, 2012. s.151-158). Bunun da anlamı, gençler yerelde politika yapım sürecine dâhil edilmemekte ve bunun üzerine kendilerinin, gençlerin odağı olan gençlik projeleri yazarak dertlerini anlatmaya çalışmaktadırlar. Dolayısıyla gençler, kendi sosyalleşme mekânlarını oluşturarak bir araya gelmeye ve kendi değerleri ölçüsünde sorgulayıcı bir yaklaşımla toplumsallaşma göstermeye başlamışlardır (Avcı, 2012, s.256). Siyasal partiler gençleri yeniden inşa etmeye çalışırken yerel yönetimlerin gençlik politikaları üzerindeki etkisizliği nedeniyle gençlerin çeşitli çalışma ve aktörlerle birlikte kendilerini yeniden inşa ettikleri söylenebilir. Bu çalışma, merkez-yerel ikliminde

gençlik politikalarının çeşitli açılardan birbirleriyle olan ilişkilerine odaklanarak Türkiye’de gençlik çalışmalarına mütevazı bir katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Bu çalışmanın, ileride daha farklı çalışmalarla birlikte daha da geliştirilebilmesi umuduyla.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Armağan, İ. (2004). *Gençlik Gözüyle Gençlik: 21. Yüzyıl Eşiğinde Türkiye Gençliği*. İstanbul: Kırkısraklılar Vakfı Yayını.

Avcı, Ö. (2012). *İstanbul'da Dindar Üniversite Gençliği: İki Dünya Arasında*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bayat, A. (2016). *Siyaset Olarak Hayat: Sıradan İnsanlar Ortadoğu'yu Nasıl Değiştiriyor?*. İstanbul: Metis Yayınları.

Beşirli, H. (2013). *Gençlik Sosyolojisi: Politik Toplumsallaşma ve Gençlik*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bora, T. (2017). *Cereyanlar: Türkiye'de Siyasi İdeolojiler*. 5. Basım. İstanbul: İletişim Yayınları.

Çaha, Ö. (2017). *Sivil Toplum Sivil Topluma Karşı*. İstanbul: Mana Yayınları

Çobanoğlu, Y. (2012). *"Altın Nesil"in Peşinde: Fetullah Gülen'de Toplum, Devlet, Ahlak, Otorite*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Deniz, A.Ç. (2015). *"Öğrenci İşi": Üniversite Öğrencilerinin Gündelik Hayatı İstanbul Örneği*. 2. Basım. İstanbul: İletişim Yayınları.

Gürses, F. ve H. B. Gürses. (1997). *Dünya'da ve Türkiye'de Gençlik*. 2. Basım. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

Harmanşah, R. ve Z. N. Nahya. (hızl.). (2016). *Etnografik Hikayeler*. İstanbul: Metis Yayınları.

Konrad Adenauer Vakfı. (1999). *Türkiye Gençliği 98: Suskun Kitle Büyüteç Altında*. Ankara.

Köknel, Ö. (1981). *Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları*. İstanbul: Başaran Matbaası

Lüküslü, D. (2015). *Türkiye'nin 68'i: Bir Kuşağın Sosyolojik Analizi*. Ankara: Dipnot Yayınları.

Lüküslü, D. (2015). *Türkiye'de Gençlik Miti: 1980 Sonrası Türkiye Gençliği*. 4. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Mahcupyan, E. (2016). *Türkiye'de Gençliğin Siyasallaşma Biçimleri: Kesimler Arası Bir Karşılaştırma*. İstanbul: Podem Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (1946). *Cumhurbaşkanlarının, Başbakanların ve Milli Eğitim Bakanlarının Milli Eğitimle İlgili Söylev ve Demeçleri, C. II*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

Neyzi, L. ve H. Darıcı. (2013). *“Özgürüm Ama Mecburiyetim Var”*: Diyarbakırlı ve Muğlalı Gençler Anlatıyor. İstanbul: İletişim Yayınları.

Semerci, P., E. Erdoğan ve E. Önal. (2017). *“Biz”liğin Aynasından Yansıyanlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi. (2013). *Türkiye’de Gençlik: Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri 2013*. İstanbul.

Şan, M. K. ve H. Akyiğit. (2014). *Türkiye’de Gençlerin Kimlik Söylemlerinin Tarihsel Süreçte İnşası. Gençlik ve Kültürel Mirasımız Uluslararası Kongre*. Samsun: OMÜ, 547-561.

Şenaslan, A. (2014). *1990’lardan Günümüze Türk Siyasi Hayatında Gençlerin Politik Yaşama Aktif Katıl(a)mamasında; “Gerontokrasi” Sorunsalı*. Gençlik ve Kültürel Mirasımız Uluslararası Kongre. Samsun: OMÜ, 459-466.

Şener, S. (2013). *Türkiye’de Gençlik*. 4. Baskı. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Tunçay, M. (1999). *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetimi'nin Kurulması*. 3. Baskı. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Yentürk, N., Y. Kurtaran ve G. Nemutlu. (2012). *Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları*. Yentürk, N., Y. Kurtaran ve G. Nemutlu (drl). 2.Basım. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Yücel, H. ve D, Lüküslü. (2013). “Gençlik Halleri: 2000’li Yılları Gençlik Üzerinden Okumak”, *2000’li Yıllar Türkiye’sinde Genç Olmak*. D. Lüküslü. ve H. Yücel (drl). Ankara: Efil Yayınevi.

Sürelî Yayınlar

Abadan, N. (1965). Türk Gençliği Değer Yargıları ve Siyasi Davranışı. 6. *International Political Science Association (IPSA) Dünya Kongresi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi. 20.1, 199-221.

Abadan, N. (1971). Türk Üniversite Öğrencileriyle Genç İşçilerin Siyasal Eğilimleri. *Uluslararası Sosyoloji Derneği (ISA) 7. Dünya Kongresi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi. 26.1, 67-88.

Buğra, A. (2013). Gezi Direnişinin Tarihsel-Toplumsal Çerçevesi. *Express Dergi*. 137, 60-64.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2014). Gençlerin Potansiyeli ve Din Eğitimi: İmam-Hatip ve Din Dersleri. *Bilim Akademisi Derneği*. 1-10. https://bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2014/04/Bilim_Akademisi_yazi_final_rev1.pdf

Keyder, Ç. (2012). Yeni Orta Sınıf. *Bilim Akademisi Derneği*. 34(179/148), 1-4. <http://bilimakademisi.org/sites/default/files/duyuru/Yeni%20Orta%20Sınıf.pdf>

Denstad, F. (2014). Gençlik Politikaları Kılavuzu. *Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları*. 455, 1-104.

İnanır, S. (2005). Bildiğimiz Gençliğin Sonu. *Birikim Dergisi*. 196, 37.

Küçük, E. (2017). Ali Faruk Göksu İle Katılım, Uzlaşma ve Mekansal Üretim Üzerine. *Şehir ve Toplum Dergisi*. 8, 59-75.

Oktaç, T. (2017). Gençliğe Yönelik Politika ve Uygulamalarda Yerel Yönetimlerin Rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6.3, 309-336.

Polat, F. (2015). Dünya Sistemik Krizin Bir Parçası Olarak Gezi Parkı Direnişi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3.17, 97-117.

Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA). (2013). 2013'te Türkiye. 74, 79. İstanbul.

Yamaç, Ö. (2013). Türkiye'de Gençlik Sosyolojisi Çalışmalarına Dair Bibliyografik Değerlendirme. *Alternatif Politika*. 5.2, 114-138.

Tezler

Baş, H. (2016). Yerel Yönetimlerin Gençlere Yönelik Hizmetleri: İstanbul Esenler Gençlik Merkezi Örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

Kaya, A. (2010). Türk Siyasi Tarihi'nde CHP'nin Gençlik Kolları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.

Şaşmaz, O. Y. (2015). Türkiye'de Siyasi Partilerin Gençlik Kollarında ve Bağlı Yan Kuruluşlarında Faaliyet Gösteren Gençlerin Siyasi Katılımlarına İlişkin Algıları. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi SBE.

Kanunlar/Mevzuatlar

Belediyenin Görev ve Sorumlulukları Mevzuatı. (2014). http://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/maddedetaylari?psira=11932&_afWindowMode=0&_afLoop=469865976973524&_adf.ctrl-state=wt80su4qu_4 (12 Ocak 2018).

Belediyelerin Dershanecilik Hizmeti Yapabilmesi Hakkındaki 676 Sayılı KHK. (2016). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/10/20161029-5.htm> (7 Ocak 2018).

Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun. (1965). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.633.pdf> (12 Şubat 2018).

Gençlik Merkezleri Mevzuatı. (2017). <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4137&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> (6 Ocak 2018).

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi. (2013). http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf (16 Aralık 2017).

Raporlar/Programlar

AK Parti 58. Hükümet Programı. (2002). <https://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP58.htm> (15 Aralık 2017).

AK Parti 59. Hükümet Programı. (2003). <https://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP59.htm> (15 Aralık 2017).

AK Parti 60. Hükümet Programı. (2007). <https://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP60.htm> (15 Aralık 2017).

AK Parti 61. Hükümet Programı. (2011). <https://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP61.htm> (15 Aralık 2017).

AK Parti 62. Hükümet Programı. (2014). http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/Article/pg_Article.aspx?Id=330c57ae-5592-49d1-9f67-6052fee59f3d (15 Aralık 2017).

AK Parti 64. Hükümet Programı. (2015). http://www.basbakanlik.gov.tr/docs/KurumsalHaberler/64.hukumet_programi.pdf (15 Aralık 2017).

AK Parti 65. Hükümet Programı. (2016).
[https://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/ Global/ Government/pg GovernmentProgram.aspx](https://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/Global/Government/pg_GovernmentProgram.aspx) (15 Aralık 2017).

AK Parti. (2017). *Parti Programı.* <http://m.akparti.org.tr/site/akparti/parti-programi#bolum> (20 Aralık 2017).

AK Parti Parti Tüzüğü. (2017). Ankara: AK Parti Yayınları.

AK Parti Parti Yönetmeliği. (2017). Ankara: AK Parti Yayınları.

AK Parti. (2002). AK Parti Seçim Beyannamesi.

AK Parti 2023 Vizyonu. (2012). <http://m.akparti.org.tr/site/akparti/2023-siyasi-vizyon#bolum> (20 Aralık 2017).

CHP Programı. (t.y.) <http://www.chp.org.tr/wp-content/uploads/chpprogram.pdf> (21 Aralık 2017).

CHP Tüzüğü. (2016). <https://www.chp.org.tr/Assets/dosya/tuzuk2016-29012016.pdf> (21 Aralık 2017).

CHP Yönetmeliği. (2015). <https://www.chp.org.tr/Assets/dosya/chp-yonetmelikleri-2015-01-12.pdf> (21 Aralık 2017).

CHP Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu. (2011). *Gençler – Gençliğin Yaşayacak.* <https://tr.scribd.com/document/51794221/Genclik-Kitap%C4%B1%C4%9F%C4%B1> (21 Aralık 2017).

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (2007). 2007 Yılı Programı: 16 Ekim 2006 Gün ve 2006/11105 Sayılı 2007 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlemesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Eki. 19 Ekim 2006 Gün ve 26324 Sayılı *Resmi Gazete*.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen). (2017). 2017/2018 Eğitim Öğretim Yılı Başında Eğitim Durumu Raporu 2017. Ankara.

Stratejik Düşünce Enstitüsü (SDE). (2013). Taksim Gezi Parkı Eylemleri <http://www.sde.org.tr/userfiles/file/SDE%20Taksim%20Gezi%20Park%C4%1%20Raporu%20Haziran%202013.pdf> (19 Aralık 2017).

TAK. (2015). TAK Kartal. 1. Baskı [Broşür].

Kişisel Görüşme

Acar, İ. –Pendik Belediyesi Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürü- (24 Ağustos 2017). “Belediye Gençlik Hizmetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Akalın, Ç. –Kartal Gençlik ve Spor Hizmetleri İlçe Müdürü- (20 Ağustos 2017). “Gençlik Hizmetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Aydın, F. H. –Pendik TÜGVA İlçe Temsilcisi- (10 Kasım 2017). “Vakıf Gençlik Yapılanması” konulu görüşme. İstanbul.

Canpolat, A. –Pendik CHP Gençlik Kolları Temsilcisi- (18 Ekim 2017). “Parti Gençlik Faaliyetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Çoşar, F. –TÜGVA İstanbul İl Temsilcisi- (27 Eylül 2017). “Vakfın Gençlik Faaliyetleri” konulu görüşme. İstanbul.

İmamoğlu, Y. –Okçular Vakfı Gençlik Temsilcisi- (30 Eylül 2017). “Vakfın Gençlik Faaliyetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Karaca, O. –Pendik Gençlik ve Spor Hizmetleri İlçe Müdürü- (29 Ağustos 2017). “Gençlik Hizmetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Kor, T. –Kartal AK Parti Gençlik Kolları Başkanı- (18 Ekim 2017). “Parti Gençlik Faaliyetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Sincanlı, N. –Pendik Belediyesi Kültür İşleri Müdürü- (24 Ağustos 2017). “Belediye Gençlik Politikaları” konulu görüşme. İstanbul.

Temel, U. –Kartal CHP Gençlik Kolları Başkanı- (18 Ekim 2017). “Parti Gençlik Faaliyetleri” konulu görüşme. İstanbul.

Uçar, A. –Kartal Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü- (20 Ağustos 2017). “Belediye Gençlik Politikaları” konulu görüşme. İstanbul.

İnternet Kaynakları

Ahmet Davutoğlu'nun Evlenen Gençlere Çeyiz Müjdesi. (2015). <http://www.mynet.com/haber/guncel/basbakan-davutoglu-ak-partisiz-hukumet-imbkansiz-2115881-1> (5 Ocak 2018).

Ahmet Davutoğlu'nun Gençlere İş Müjdesi. (2015). <http://www.trthaber.com/haber/gundem/basbakan-davutoglundan-genclere-mujde-207928.html> (5 Ocak 2018).

AK Parti MKYK'sında Gençliğin Önemi. (2017). <http://www.tgrthaber.com.tr/politika/ak-partide-degisim-mkykdan-basladi-192067> (6 Ocak 2018).

AK Parti'nin Belediye ve Gençlik Etkinliği. (2016). <http://www.milliyet.com.tr/basbakan-yildirim-15-temmuz-un-siyaset-2464809/> (5 Ocak 2018).

AK Parti'nin Rabia İşaretinin Anlamı. (2017). <http://www.gazetevatan.com/erdogan-hala-bilmeyenler-var-dedi-harekete-gecildi-1106469-siyaset/> (7 Ocak 2018).

Bekir Bozdağ'ın Altın Nesil Hakkındaki Görüşleri. (2016). <https://aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/adalet-bakani-bozdag-altin-nesil-diye-milletin-altini-oyan-bir-nesil-yetistirdiniz/613919> (7 Ocak 2018).

Binali Yıldırım'ın Öğrenim Bursları Hakkındaki Konuşması. (2017). <https://www.haberler.com/basbakan-yildirim-2018-de-ogrenci-bursu-470-tl-10157030-haberi/> (11 Ocak 2018).

Binali Yıldırım'ın 15 Temmuz Üzerine Gençlere Konuşması. (2017).
<http://www.milliyet.com.tr/basbakan-yildirim-15-temmuz-un-siyaset-2464809/> (5 Ocak 2018).

Gençlik ve Spor Bakanlığının Faaliyetleri ve Amaçları. (t.y.)
<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/2524/2794/amac.aspx> (7 Ocak 2018).

Gençlik ve Spor Bakanlığının İşleyişi. (2011).
<http://bilgiedinme.gsb.gov.tr/Dokuman/4.5.638.pdf> (7 Ocak 2018).

Kartal Tarihi. (t.y.)
<http://www.kartal.bel.tr/tr/kartalrehberi/KartalHakkinda.aspx> (29 Aralık 2017).

Kartal Belediye Başkanı Altınok Öz'ün TAK Hakkındaki Bilgilendirmesi. (2015).
<http://www.hurriyet.com.tr/kartal-tak-kondu-projesi-vatandaslarin-fikrine-basvuracak-37132969> (7 Ocak 2018).

Kartal Belediyesinin Tarihi, Nüfusu ve Yerel Seçim İstatistikleri.
<https://www.yerelnet.org.tr/ilceler/ilce.php?ilceid=198652> (15 Şubat 2018).

Kemal Kılıçdaroğlu'nun TAK Konuşması. (2017).
http://www.cumhuriyet.com.tr/foto/foto_haber/841271/10/Kilicdaroglu_ndan_tasarimci_genclere_surpriz.html (5 Ocak 2018).

Kemal Kılıçdaroğlu'nun Gençlik Kotası Talimatı. (2017).
<http://www.milliyet.com.tr/kilicdaroglu-ndan-kota-talimati-siyaset-2528538/> (6 Ocak 2018).

Kemal Kılıçdaroğlu'nun Suriye'li Gençler Hakkındaki Düşünceleri. (2017).
<http://www.posta.com.tr/kemal-kilicdaroglu-suriyeliler-ulkelerine-geri-gitsin-haberi-1325769> (6 Ocak 2018).

Okçular Vakfı. (t.y.) <http://www.okcularvakfi.org/> (7 Ocak 2018).

Pendik Tarihi. (2015). <https://www.pendik.bel.tr/sayfa/detay/pendik-tarihi> (29 Aralık 2017).

Pendik Belediyesi'nin Yerel Seçim İstatistikleri.
<https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye.php?belediyeid=128394> (15 Şubat 2018).

Pendik Belediyesi'nin Tarihçesi ve Nüfus Yapısı.
<http://www.pendik.gov.tr/tarihce> (15 Şubat 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Okçular Vakfı Hakkındaki Konuşması. (2015).
[https://www.youtube.com/watch?v= Mo0o82Vm14](https://www.youtube.com/watch?v=Mo0o82Vm14) (5 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Dindar Nesil Açıklaması. (2017).
<https://www.dirilispostasi.com/turkiye/mazlumun-umidi-olacak-dindar-nesiller-yetistirecegiz-5a7858b618e540432e755766> (5 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Genç Başkan Vurgusu. (2017).
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdogandan-genc-baskan-talimati-40563093> (6 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'dan Diğer Partilere Gençlik Vurgusu. (2017).
<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1504413-cumhurbaskani-erdogandan-mkyk-mesaji-diger-partilerden-de-aynisini-bekliyorum> (6 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Dindar Nesil Yetiştirme Vurgusu. (2017).
<https://www.toplumsal.com.tr/gundem/erdogan-dindar-nesiller-yaratmakta-kararliyiz-h3463.html> (6 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan Nasıl Bir Gençlik İstiyor?. (2006).
<http://www.haber7.com/siyaset/haber/164642-erdogan-nasil-bir-genclik-istiyor> (6 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın 2004 Gençlik Haftası Mesajı. (2004).
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/19-mayis-mesajlari-226469> (6 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın 2010 Tarihli Grup Toplantısı Konuşması. (2010).
https://tr.wikisource.org/wiki/Recep_Tayyip_Erdo%C4%9Fan%27%C4%B1n_9_Kas%

[C4%B1m 2010 tarihli AK Parti grup toplant%C4%B1s%C4%B1nda yapt%C4%B1%C4%9F%C4%B1 konu%C5%9Fma](#) (7 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Kış Oyunlarında Gençlik Konuşması. (2011).
<http://www.radikal.com.tr/politika/erdogan-protesto-etme-diyemem-1038209/> (7 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın TUGVA Gençlik Buluşması. (2017).
<http://www.aksam.com.tr/siyaset/cumhurbaskani-erdogan-4-tugva-genclik-bulusmasinda/haber-609065> (7 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 Gençlik Şurasındaki Konuşması. (2017).
<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/85026/imanina-inancina-ve-maneviyatina-sahip-cikan-bir-genclik-istiyoruz.html> (7 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Altın Nesil Hakkındaki Görüşleri. (2016).
<https://www.haberler.com/erdogan-ayaklarinin-alti-opulesi-anneler-onlar-8418081-haberi/> (7 Ocak 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın İmam Hatip Liseleri Hakkındaki Görüşleri. (2016).
http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160616_egitim_liseliler_imamhatip (11 Mart 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Gençlik Hakkındaki Konuşması. (2012).
<https://www.haberler.com/ak-parti-istanbul-il-genclik-kollari-3-olagan-3375049-haberi/> (15 Aralık 2017).

Recep Tayyip Erdoğan'ın TUGVA Gençlik Buluşması. (2018).
<http://www.haber7.com/ankara/2540078-tugva-teskilat-bulusmasi> (3 Mart 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Üç Çocuk Üzerine Söylemi. (2015).
<http://m.t24.com.tr/haber/cumhurbaskani-erdogan-sigarayla-mucadelede-mahalle-baskisi-yapmak-lazim,289349> (4 Mart 2018).

Recep Tayyip Erdoğan'ın Gençlik İstihdamı Üzerine Açıklaması. (2018).
<https://www.haberler.com/erdogan-talimat-verdi-hukumet-harekete-gecti-10505850-haberi/?m=0> (10 Mart 2018).

Tak Nedir?. (t.y.) <http://www.takortak.org/atolye/kartal/> (5 Ocak 2018).

TÜGVA. (t.y.) <http://tugva.org/> (7 Ocak 2018).

